

Ա. Շ. ՄԱՑԱԿԱՆՅԱՆ

ՀԱՅ

ՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ

ՀԱՆԵԼՈՒԿՆԵՐ

Մ Ա Տ Ե Ն Ա Դ Ա Ր Ա Ն

**ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԱՀ ՄԻՆԻԱՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԳԻՆ ԱՌԸՆԹԵՐ
ՄԱՇՏՈՑԻ ԱՆՎԱՆ ՀԻՆ ՁԵՌԱԳՐԵՐԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ**

Ա. Շ. ՄՆԱՑԱԿԱՆՅԱՆ *

**ՀԱՅ ՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ
ՀԱՆԵՆՈՒԿՆԵՐ**

(V – XVIII դդ.)

А. Ш. МНАЦАКАНЯН

АРМЯНСКИЕ СРЕДНЕВЕКОВЫЕ ЗАГАДКИ

(V—XVIII вв.)

• Պատասխանատու խմբագիր՝
բանասիրական գիտությունների ղեկավար
Ս. Բ. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Գիրքը հրատարակույթյան է երաշխավորել բանասիրական
գիտությունների ղեկնածու Ա. ԶեՅԹՈՒՆՅԱՆԸ

Մեկացականչյան, Ա. Շ.

Մ 831

Հայ միջնադարյան հանելուկներ /Պատ. խմբ. Ս. Հ.
Հարությունչյան.—Եր.: ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1980.—522 էջ.

Գիրքն ընդգրկում է հայ միջնադարյան (V—XVIII դդ.) տար-
բեր հեղինակների գրած հանելուկների հարուստ ժառանգությունը:
Վերջինս բաղկացած է 46 շարքից, որոնց մեջ առկա են 645 միա-
վոր՝ բազմաթիվ տարբերակներով, Ձեռագիր ու տպագիր աղբյուր-
ներում դրանք պահպանվել են բազմաթիվ ընդօրինակություններով,
որոնց մեջ իշխում են միաձուլումներն ու շփոթությունները: Սույն
ժողովածուում ներկայացվում են այդ բոլորի տարանջատված,
ստուգված և ժամանակագրորեն դասավորված գիտաքննական բնա-
պրերը, համապատասխան տախտակներով ու ցանկերով: Ժողովա-
ծուում զետեղված է ներածական ընդարձակ ուսումնասիրություն:

Գիրքը նախատեսված է ինչպես մասնագետների, այնպես էլ
ուսանողության և ընթերցող լայն շրջանների համար:

4603010000
Մ 703 (02)—80 123—78

Տ Ար1+Ար 1
ԳՄԿ 83.3 Հ 1+84.2 1

Յ Ա Ն Կ

ԵՆՐԿԱՅԱՅՎՈՂ ԲՈՒՈՐ ԲՆԱԳՐԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՅԱՑ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻ

(Ա—Գիրք առաջին, Բ—Գիրք երկրորդ, Գ— Գիրք երրորդ,
Հ.—Հավելվածներ)

Ա. Ձ Ե Ռ Ա Ղ Ի Ր

1. 43 (Ա)	27. 3531 »
2. 126 »	28. 3931 (Ա)
3. 159 (Բ, Գ)	29. 4285 »
4. 411 Գ	30. 5066 (Բ, Գ)
5. 466 (Ա, Բ, Գ)	31. 5118 (Ա, Բ, Գ)
6. 512 (Բ, Գ)	32. 5128 (Բ, Գ)
7. 518 »	33. 5624 (Ա, Բ, Գ)
8. 541 »	34. 5999 (Բ, Գ)
9. 573 (Ա)	35. 6045 »
10. 582 (Ա, Բ, Գ)	36. 6097 (Ա, Բ, Գ)
11. 695 »	37. 7035 (Բ, Գ)
12. 702 (Բ, Գ)	38. 7090 (Ա, Բ, Գ)
13. 713 (Ա)	39. 7098 (Ա)
14. 1558 (Բ, Գ)	40. 7703 (Բ, Գ)
15. 1762 (Հ.)	41. 7716 (Հ.)
16. 1770 (Ա, Հ.)	42. 8030 (Ա, Բ, Գ)
17. 1786 (Բ, Գ)	43. 8281 »
18. 1869 (Ա, Բ, Գ, Հ.)	44. 8456 (Բ, Գ)
19. 2079 (Բ, Գ)	45. 8575 (Ա, Բ, Գ)
20. 2361 (Ա, Գ, Հ.)	46. 8652 (Բ, Գ)
21. 2679 (Ա)	47. 8741 (Հ.)
22. 2961 (Բ, Գ, Հ.)	48. 8908 (Բ)
23. 3218 »	49. 9071 (Ա, Բ, Գ)
24. 3421 (Բ, Գ, Հ.)	50. 9435 (Բ, Գ)
25. 3435 »	51. 9632 (Ա, Հ.)
26. 3478 »	52. 9935 (Բ, Գ)

53. 9998 » 55. 10208 »
 54. 10065 » 56. 10293 (Ա)
57. Ե. Զարեհի անվան գրականութիւնի և արվեստի թանգարան, Գ. Սրվանձտյանցի ֆոնդ, 1/5 (Բ, Գ)
58. Վիեննայի Միխայիլովսկայի միաբանութիւնի Մատենադարան, ձեռ. № 167 (Բ, Գ)
59. Վիեննայի Միխայիլովսկայի միաբանութիւնի Մատենադարան, ձեռ. № 140 (Բ, Գ, Հ.)
60. Երուսաղէմի Ս. Զակարյանց միաբանութիւնի Մատենադարան, ձեռ. № 1760 (Ն. Պաղարյան, Մայր ցուցակ... Զ, 1972 (էջ 101, Ո.Գ))

Ք. Տ Վ Ա Պ Ի Դ

61. «Տաղարան է սայ Հոգոյ և յարմնոյ», Վենետիկ, 1912—1913 (Բ, Գ)
62. Արաքնամ Աստուպատցի, Ներբողիան սրբոյ Աթոռոյ էջմիածնի, Կ. Պալիս, 1807 (Հ.)
63. Ներսէս Շնորհալի, Բանբ շափաւ, Վենետիկ, 1830 (Բ, Գ)
64. «Բազմավէպ», 1848, էջ 32, 283 (Ներած.)
65. Моисей Хоренский, История Армении, перевел с армянского и объяснил Н. Эмман, М., 1858 (Ա)
66. «Ճոռարդ», Մոսկվա, 1862 (Ա)
67. Կ. Կաստանյանց, Նոր ժողովածու, Գ, Վաղարշապատ, 1903 (Ա, Բ, Գ)
68. «Բանբեր Մատենադարանի», № 5, 1960 (Հ.)

Գ Ի Բ Ք Ա Ռ Ա Ջ Ի Ն
(V—XI դդ.)

Յ Ա Ն Կ

Ա. ԳՐԲՈՒՄ ԾԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻ ԵՎ ՆՐԱՆՑ ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐԻ

Ա. Ձ Ե Ն ա գ ի ր

1. 43 = — (շարք է) ¹	17. 5118 = B (շարք ժ)
2. 126 = G (շարք Ա)	18. 5624 = — (շարք Ձ)
3. 466 = — (շարք է)	19. 5624 = A (շարք Թ)
4. 573 = D (շարք Գ)	20. 6097 = C (շարք Գ)
5. 582 = C (շարք Թ)	21. 7090 = E (շարք Ա)
6. 695 = — (շարք Ձ)	22. 7098 = A (շարք Դ)
7. 713 = A (շարք Գ)	23. 7098 = — (շարք Ձ)
8. 1770 = B (շարք Գ)	24. 8030 = A (շարք Դ)
9. 1770 = — (շարք Ը)	25. 8030 = B (շարք Դ)
10. 1869 = H (շարք Ա)	26. 8281 = B (շարք է)
11. 1869 = A (շարք Գ)	27. 8575 = — (շարք Դ)
12. 2679 = C (շարք Ա)	28. 8575 = — (շարք Ձ)
13. 2679 = — (շարք Թ)	29. 8575 = B (շարք Թ)
14. 3931 = A (շարք Ա)	30. 8908 = — (շարք Ձ)
15. 3931 = A (շարք ժ)	31. 9071 = — B (շարք Ա)
16. 4285 = — (շարք է)	32. 10293 = — (շարք Ե)

Բ. Տ Կ ա գ ի ր

33. *Моисей Хоренский, История Армении, перевел с армянского и объяснил*
 Н. Эмми, М., 1858 = D (շարք Ա):
34. «Ճարտադր», Մոսկվա, 1862 = I (շարք Ա)
35. Կ. Կոստանյանց, Նոր ժողովածու, Դ, Վաղարշապատ, 1903 = F (շարք Ա)
36. Կ. Կոստանյանց, Նոր ժողովածու, Դ, Վաղարշապատ, 1903 = B (շարք Ձ)

¹ Այստեղ, ինչպես և գծիկով նշված մյուս դեպքերում պայմանական նշանի հարյ չի գրացվել, որովհետև բնագիրը պահպանված է եղել սոսկ տվյալ ձևագրում:

ԻՄԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ԴԱԻԹԻ ՔԵՐԴՈՂԻ

1

- **Ձեռք ամենակալին ստեղծ զիս,
Եւ բարձրեալն ի բարձունս ընծայեաց զիս:**

Աղբյուրներ

A = Ձեռ. № 3931, թերթ 388ա:

B = Ձեռ. № 9071, թերթ 15բ—16ա:

C = Ձեռ. № 2679, թերթ 154ա:

D = Мовсей Хоренский, История Армении, Մոսկվա, 1858, էջ 369:

E = Ձեռ. № 7090, թերթ 224ա:

F = Կ. Կոստանյանց, Նոր ժողովածու, Դ, Վաղարշապատ, 1903, էջ 37—38 (նրառաջ բանված «Ձեռ. Սաղմոսարան 1623 թ.յ-ից»):

G = Ձեռ. № 126, թերթ 176բ:

H = Ձեռ. 1569, թերթ 1ա:

I = «Ճոսարազ», 1862, էջ 134—135:

Խոնարհութիւն

AF Անխոնարհութիւն: BH Գիրք: C Տե՛ս բնագրում: D Դավթի փիլիսոփայի իմաստութիւնս
E Գիրքը: G Հաննելուկ է: I Բանք ազնուագոյն:

Բնագիր

•

1 E ըստեղծ: GI Ձեռն: CD ստեղծիկն:

2 A ընծայեաց: CD ի բարձանց ի բարձունս: C Եւ լիք: C ընծանց: E ընծանցք
F բարձրացեալն: H բարձանց, փիլս բարձունս:

2

Յորժամ ծնաւ զիս մայր իմ՝
Ես իմաստեալացի զնա:

3

5 Չափ ամաց իմոց յառաջն էր երկու երկոտասան,
Աճեցի և զարգացայ, եւ այժմ եմ երեք երկոտասան:

4

Կամ յարեւելս եւ խաւիմ յարեւմուտս,
Ի հիւսիսոյ ի հարաւ ընթանամ:

5

Ի մեռելոց խաւիմ
10 Եւ յանշնչոց ձայն արձակեմ:

6

Մեռեալ եմ
Եւ ընդ կենդանիս խաւիմ:

3—4 C Յորժամ ծնա՝

Ջմայր իմ եւ իմաստեալացի:

EFI Յորժամ ծնայ (E ծրնայ) եւ յորովայնէ մայր իմոյ: G 3—14 տաղերը շիֆ:

DH 3—4 տաղերը շիֆ:

5 AB Եւ շափ հասակի իմոյ: B յառաջն էր երկկոտասան: CD

Չափ հասակի իմոյ՝ երկիցս երկոտասան,

Այժմ եմ՝ երեցս երկոտասան:

EF 5—6 տաղերը շիֆ: H Յառաջ էի երկու երկոտասան:

6 B երեքոտասան, I Եւ այժմ աճեցայ եւ զարգացայ եւ եմ երեք երկոտասան:

7 EF 7—8 տաղերի փխ Կամ յարեւելս եւ խաւիմ յարեւմուտս: H Տողը շիֆ:

8 AB ի հարաւ բարբառիմ: C Յարեւելս կամ եւ յարեւմուտս խաւսր իմ: CD Ի հիւսիսոյ (C հիսիսոյ) և ի հարաւոյ բարբառիմ: H Հիւսիսոյ ի հարաւ բարբառիմ:

9 CDI 9—10-րդ տաղերի փոխարեն՝

Յանշունչս (I Յանշնչոց) ձայն արնեմ (DI ածեմ)

Եւ ի մեռեալս բարբառիմ:

G 9—10-րդ տաղերը շիֆ: F ձայնս: H Մեռեալ եմ եւ խաւիմ:

10 EFH ձայնս:

11 ABCDEFH 11—14-րդ տաղերը շիֆ:

Յանդեղոց ձայն արձակեմ
 Եւ առ բարձրեալն աղաղակեմ:

15 Մնունդ իմ՝ ի ջրոյ,
 Եւ մահ իմ՝ ի նմանէ:

Ի հրոյ զարհուրիմ եւ ի ջրոյ սասանիմ,
 Բայց նստելով ի վէմս՝ արհամարհեմ զնոսա:

Անուն իմ բաղկանայ երիւք տառիւք.
 20 Երբեակն ի միակէ,

15 CDI ի ջրոյ է: B 15—17-րդ տողերի փոխարեն՝ Մնունդ իմ ի նմանէ, ի հրոյ զարհուրիմ: I Մնունդ:

17 A տողը չի: CD 17—18-րդ տողերի փոխարեն՝

Ի հրոյ զարհուրիմ,

Եւ ընդ վիմաւք (D եւ ի վէմս) նստեալ՝ արհամարհեմ զնոսա:

G իմ ի: H Ի հրոյ զարհուրիմ (այսինքն): I Ի հրոյ սասանիմ եւ ի հրոյ զարհուրիմ:

18 ABH եւ փխ Բայց: AB զնայ: C զնոսայ: I զերկոսեան փխ զնոսա:

19 ABEH եւ անուն: երեք (H երիւք): FG երեք (C Գ):

20 A եւ երկական:

22 A հինգական: H եւ չի: 20—22-րդ տողերի փոխարեն՝

B Երբեակն ի տասնեկէ

Հնգական ի հազարէ:

C Երբեակն ի մեկէն,

Երբեակն ի տասնեկէն

Եւ հնգական ի հինգ հազարացն:

D Երբեակն ի միակէն,

Միական ի հնգակէն

Եւ հնգական ի հինգ հազարացն:

**Երկեակն ի տասնեկէ
նւ հնգեակն ի հազարէ:**

EFG Առաջին ի միակէն,
Երկրորդն ի տասնեկէն,
Երրորդն ի հազարէն (Ե հազարէր):
I Եռակն յեզականաց,— Գ
Երկտասնեակն ի տասնեկաց,— Ի
Հինգհազարեակն ի հազարաց:— Բ

Ներսես Շնորհալու հանելուկների շարքում (ԺԱ/98) 19—22-րդ տողերն ունեն հետևյալ տեսքը.

*Եւ անուն իմ բաղկանայ յերից զրից.
Երեակն ի միակէն,
Քսանեակն ի տասնեկէն,
Հինկհազարեակն ի հազարէն:*

Շարքի վերջում՝ CD.
*Եթէ կարես՝ ճաշակես՝ (C ճաշակեայ),
Եթէ չկարես՝ քի զատ կաց:
Եւղարոժա ոխի (D շիֆ)
(Ուշադրութիւն, հանելուկ է):*

H օրինակի վերջում՝ «Ջայս հան և զիս յիշեայ ի տէր»: Այսպիսի նշում կա նաև № 352 ձևագրում (քերթ 1ա, ԺԴ դար). «Ջայս հան և զիս յիշեա»:

ԸՆԱՆՈՒՆ (Ա)

ՇԱՐՔ ԵՐԿՐՈՐԴ

1. ԱԴԱՄ, ԵՒԱ, ՄԱՐԻԱՄ

1

Մնայ առանց հաւր,
Եւ կի՛ն իմ՝ յի՛նէ.
Գուսաւ իմ ծնաւ զհայր իմ:

2

Անիծեալ է որթն,
Եւ արհնեալ է գի՛նին:

Ազրյօւր՝

Ձեռ. № 2679, թերթ 154ա.
Խորագիրն՝ քսա 9/1-ի:

ՀԱՆՆԵԼՈՒԿ ԴԻՄԱԿՔ

1. ՀԱՐՑ

Հայր իմ ծնաւ զիս ի մաւրէ իմմէ,
 Եւ ես ծնայ զմայր որդեաց իմոց,
 Եւ որդիք իմ ծնան զմայր հաւր իմոյ:

ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Աղամ ծնաւ ձեռամբն Աստուծոյ ի հողոյ,
 5 Եւայ ծնաւ ի կողէն Աղամայ,
 Կոյսն ծնաւ յորդացն Աղամայ:

2. ՀԱՐՑ

Չէր ծնեալ եւ մեռաւ:

ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Աղամ եւ Եւայ:

Աղբյուրներ

A = Ձեռ. № 713, թերթ 113ա—114ա:

B = Ձեռ. № 1770, թերթ 157բ—158բ:

C = Ձեռ. № 6097, թերթ 267ա:

D = Ձեռ. № 573, թերթ 266ա—267ա:

Խորագիր

AC Անխորագիր: B Հանելուկ դիմակ: D Հանելուկ դիմակք:

Բնագիր

1 AB Հայրն: BD իմէ:

2 BCD իմ վիս իմոց:

6 A որդեացն: B Տողր շիք: C յորդոց: D յորդեաց:

Մ ա ն ո թ. — Շարքի Լեթախորագրերը՝ A ունի սոսկ «թք» (թարգմանաւթիւն), B «Շարք», «պտ» և «թք», CD «թքք» («թք»): Հարցերի համարակալումը (1, 2, 3 և այլն) մերն է:

8. B և շիք:

3. ՀԱՐՑ

Մենեալ են եւ շեն մեռեալ:

ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

10 Ենովք եւ Եղիայ:

4. ՀԱՐՑ

Աստուած՝ գող,
Երէցն՝ անկեանք,
Մարգարէն՝ սուտ:

ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Աստուած էառ զկողն Աղամայ,
15 Եւ նա ոչ իմացաւ.
Երէցն անկեանք՝ Մկրտիչն.
Մարգարէն սուտ՝ Յունան:

5. ՀԱՐՑ

Աստուած՝ անաւրէն,
Խաչն՝ դիւահար,
20 Երէցն՝ աստուածահայր:

ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Աստուած անաւրէն,
Զի ի վերայ նորայ արւեճք ոչ գոյ.

---

12 A էրէցն: C էրէց: D անկեանքն:

13 B Մկրտիչն մարգարէն սուտ Յունան: C Մարգարէ: D (պատռված) էն սուտ:

14 A զգողն: B Տողը շիք: C յԱղամայ:

16 A էրէցն: B Տողը շիք:

17 B Տողը շիք: C Յունանն:

18 B անօրէնք:

20 A էրէցն: B էրէց: D Երէց:

22 BC ոչ կայ:

Խաչն՝ զարութեամբն ենար եւ հալածեաց զղեան.
Մարգարէն՝ Դաւիթ աստուածահայր:

6. ՀԱՐՑ

- 25 Երեւ մարդ ընդ մի ճանապարհ գնային.
Մինն՝ խուլ, մինն կոյր, մինն մերկ.
Խուլն ասաց. Ես հաւասար լսեմ:
Կոյրն ասաց. Ես արագ տեսանեմ:
Մերկն ասաց. Եկայք փախիցում,
30 Զի մի՛ կողոպտեսցէն զմեզ:

ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

- Խուլն՝ ճեքանոսքն էին,
Զի ոչ լսէին զհրամանն Աստուծոյ
Եւ յետոյ լսեցին եւ հաւատացին.
Կոյրն եւ մերկն՝ հրէայն էին,
35 Որպէս փրկիչն ասաց.
Եթէ կոյր էիք՝ ոչ էր ձեր մեղք, բայց տեսնէք,
Եւ յարիւնացն եւ ի ճշմարտութենէն փախայք
Եւ մերկ գտայք:

---

23 A զղեն: B զօրութեամբ: C Խաչն դիւանար՝ զօրութեամբ: զղեն:

24 AD Դաւիթ:

25 A ի փխ ընդ: C երթային:

26 A մէկն մերկ:

27 BD զհօր փխ զհաւասար (զգնօր—ն առաջացել է զգնօսար» ձևից): C Ես հա-
ւասար չիք:

28 ABCD Թէ՛ Ես: D ասաց չիք:

29 AD առէ: BCD եկայք չիք: C կոյրն փխ մերկն:

31 BD հեթանոսք: C Խուլն:

32 A զհրամանս: C զհրամանն:

34 B մերկն: Են:

36 B կոյրք: ոչ է: CD Թէ՛ փխ. Եթէ: D կոյրք:

37 A փախեայք: գտար: C Այստեղ ընդհատվում է. շարունակության փոխարեն մի
օտար կաննելով:

7. ՀԱՐՑ

- Ջուր՝ առանց աղբեր,
40 Դաստառակ՝ առանց ոստենի,
Եւ կային ի սպասաւորքեան Տեառն:

ՔԱՐԳՄԱՆՆՈՒԹԻՒՆ

Կինն պոռնիկ,
Որ եքաց արտասուաւ գոտսն Յիսուսի
Եւ էերովն ջնջեաց:

8. ՀԱՐՑ

- Մինչ կենդանի էր՝ խոտ ուտէր,
Երբ մեռաւ՝
Մարդոյ միս եւ արիւն կերաւ:

ՔԱՐԳՄԱՆՆՈՒԹԻՒՆ

Սամսոն եւ ծնատն իշոյ,
Որ կոտորեաց զայլազգիսն:

9. ՀԱՐՑ

- 50 Խիստ էր սապատն,
Եւ ամուր էր բանալին,
Եւ լուծ եւ կակուղ՝
Զինչ կայր ի ներսն:

---

39 B աղբեր: C Այստեղից մինչև վերջ՝ շիֆ:

40 AD ոստիկանի:

41 A Եւ կային սպասաւորքն (այստան): D սպասու:

43 A գոտն: D էթաց:

44 BD ջնջէր:

45 A էն:

47 B և արիւն շիֆ: D Միս մարդոյ կերաւ:

48 A Սամսոն էր որ և ծնատին իշոյ:

50 A սապաթն:

52 B Եւ Մ և:

53 B ևերթս: D ևերթսն:

ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Վէմն եւ գաւազանն էր Մովսէսի,
55 Եւ ջուրն, որ ի վիմէն բղխէր:

10. ՀԱՐՅ

Քոռն ի մամին անկողինն մերձեցաւ,
Ասէ մամն. Մի՛ մերձենար յիս,
Քանզի ես կոյս եմ:

ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Աբէլ, որ յառաջ մեռաւ քան զԱդամ,
60 Եւ երկիրս ոչ ես նմա մտաւ,
Մինչեւ Ադամ մեռաւ եւ թաղեցաւ,
Եւ ապա Աբէլ թաղեցաւ:

11. ՀԱՐՅ

Բարի եկիր, մօրաբեռորդի իմ
Եւ եղբայր իմ,
65 Եւ պապն իմ եւ քո՞ զիա՞րդ կայ,
Եւ հայրն երկոցունց:

ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ղովտ եւ դստերքն իւր,
Եւ որդիքն, զոր ի նոցանէ ծնան:

---

54 BD Վէմն էր, էր Մովսէսի շիք:

55 BD բղխէր շիք:

56 BD յանկողինն:

57 A մերձենայր:

60 B երկիր:

62 BD թաղեցաւ, զկնի Ադամայ:

63 B մարաբեռորդի:

64 A եղբայրն:

65 D Եւ շիք:

66 D երկոցանց:

67 B Ղոզտ:

68 BD Եղեն փխ ծնան:

12. ՀԱՐՑ

Մեռեալ էր եւ ոչ բաղեալ,
70 Ի յերկրի էր եւ շէր նեխեալ:

ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կինն Ղովտայ,
Որ արձան աղի եղեւ:

13. ՀԱՐՑ

Այծն ի փաշէն զմորթին եհան,
Եւ դատաստանին՝ այծն իրաւ գտաւ:

ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

75 Կինն Պետափրեայ
Եւ Գեղեցիկն Յովսէփ:

14. ՀԱՐՑ

Քուղքն անգիր,
Եւ թղթաբերն անխաւս:

ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Տերև ձիթենայն,
80 Զոր աղանձին եբեր Նոյի:

---

69 AB ոչ չիք:

73 A իրաւի:

74 A Փեթափրաւ: B Պետափրեայ: D Պետափրեա:

77 B Քուխտն: D Քուխթն:

78 B Քխտաբեր: D Քխտաբերն:

79 A Դերես: D ձիթենոյն:

80 B Նոյին:

15. ՀԱՐՑ

Երդուաւ եւ ոչ ստեաց.
Եթէ ստեալ էր՝ զորժ արդարութեան էր:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Հերովդէս, որ երդուաւ աղչկանն
Եւ եսպան զՅովհաննէս Մկրտիչն:

16. ՀԱՐՑ

85 Անբանն զանբանն եկող,
Եւ բանատրֆն յամաւթ եղէն:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Գաւազանն էր Մովսէսի.
Եւ թագաւորն, եւ կախարդֆն յամաւթ եղէն:

17. ՀԱՐՑ

Ճաշն նաշակեր,
90 Եւ նաշակերֆն անաւթի մնացին,
Եւ նաշատուֆն նաշ եղէն:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Դանիէլ մարգարէն էր, որ նաշ արկին առիծոցն.
Եւ առիծֆն անաւթի մնացին,

---

82 B Թէ: D Թէ ստեւ էր:

84 BD Մկրտիչն շիֆ:

86 A ամօթ:

88 A եւ շիֆ: ամօթ:

90 A նաշակողքն ամօթ:

92 A էր շիֆ: B առիծուցն:

93 A ամօթ:

Մինչև որ զշարախաւսքն ընկեցին,
95 Որ կերան առիւծքն:

18. ՀԱՐՑ

Կոյր էր եւ այլ կուրաց առաջնորդ էր,
Բայց բացան աչք նմին
Եւ առանկ տեսին զլոյսն:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Պաւղոս՝ ի նանապարհին Դամասկացոց
100 Եւ հրեայքն:

---

94 A Մինչ: BD որ շիք:

95 A առիւծքն:

96 B Հարց-ի դիմաց լակ պատասխանի տողերն են. 96—98-րդ տողերը շիք:

97 A աչքն:

98 D Դամասկացոց և չիտ տեսին զլոյսն:

1. ՂՈՎՏ է

Իմ որդի՛ իմ դստեր որդի,
Քն փուռոջն որդի,
Քն մաւրն աղբար:

2. ԱՔԵԼ է (ՏԱՐՔ. 9/10)

Գնաց բռոն ի մամն ի մաւտ,
5 Մամն ասաց. Յիս մի՛ մաւտիլ,
Դեռ կոյս եմ:

3. ՅՈՒՆԱՆ է ԵՒ ԿԵՏՆ

Շնչատր տապանն՝ ապրեցոյց
Զկենդանի մեռելն:

Ազբյուրներ (1—4)

A = Ձեռ. № 8030, թերթ 369բ.

B = Ձեռ. № 8281, թերթ 177բ.

Խորագիր (1)

A Անխորագիր: B Հանելուկ է ի տէր Նէրսիսէ:

Բնագիր

1 B դստերն:

2 A քուրոջն:

3 B աղբայր:

4—8 B Զիք:

4. ՍԱՔԵԿԱՅ ԾԱՌԵ Է ՈՒ ԽՈՒՆ

Անշունչն ծնաւ զշնչատուն,
10 Շնչատուն փրկէց զնոզետուն:

5. ՄՈՎՍԻՄԻ ԳԱՒԱԶԱՆՆ

Զրէ փակ,
Փայտէ բանալի,
Որսն փախաւ,
Որսորդն ընկզմեցաւ:

Խորագիր (4)

B Սարեկայ Մասն:

Ազբյուր (5)

A=Ձեռ. Մ 7098, քերթ 330բ:

B=Ձեռ. Մ 8030, քերթ 330բ:

Խորագիր

A Անխորագիր: B Մովսիսի գաւազ[անն]:

Բնագիր

12 B Ու փայտէ:

13 B անցաւ:

14 Ու որսորդն:

ՆՍԵՄԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

1. ԱԴԱՄ, ԵՒԱ, ՄԱՐԻԱՄ

Ես ծնայ գկին իմ,
Դուստր իմ ծրնաւ զհայր իմ:

2. ԿԻՆՆ ՂՈՎՏԱՅ (ՏԱՐՔ. Գ/12)

Մեռեալ է եւ շէ թաղեալ,
Յերկրի է եւ շէ նեխեալ:

3. ԳԻՆԻՆ

Կենաց եմ պատճառ
Եւ մահու եմ առիթ,
Մերձ եմ յԱստուած
Եւ ոչ հեռի՝ թ սատանայէ:

4. ՍԱՄՍՈՆ, ԵՇՈՅ ՄԻՈՏ (ՏԱՐՔ. Գ/8, ԿԵ/6)

Մինչ կենդանի էր՝ խոտ ուտեր,
Երբ մեռաւ՝
Միս մարդոյ էկեր:

5. ԱՐԵՆ, ԶԱԴԱՄ՝ ՅԱՌԱՋ ԵՄՈՒՏԻ ՀՈՂ (ՏԱՐՔ. Գ/10. Գ/2)

Թողն մերձեցաւ յանկողինս հանրկան.
Եւ ասէ հաճիկն.
Մի՛ մերձ յիս, զի կոյս եմ:

Աղբյուր

ԶԼՈ. № 10293, թԼԻԹ 30Դ:

Զեռագրում՝ 1-ին միավորը խառաղիբ շունի:

Ճ-Ց-բոյ տողերը կան նաև y ձեռագրում (րեթք 53ա): 2-բոյ տողն այսպես. «Եւ մա

նու առիթ»: Պատասխանը՝ վրացերեն— լըջ-նու:

ԱՅԼ ԻՄՆ ԲԱՆ ԾԱՏՈՒԿ

1

- Ո՞վ է այն. որ դեռ ինքն չէր ծներ՝ ծնաւ զմայրն,
 Եւ դարձեալ ինքն ծնաւ ի նմանէ.
 Եւ դարձեալ կրկին ծնաւ զմայրն եւ կերակրեաց զնայ,
 Եւ յետոյ՝ քաղցեալ եկեր զմայրն,
 5 Եւ դարձեալ կերակուր եղև. որ մայրն զինքն եկեր:

2

- Կին մի ասեր ցորդի իւր.
 —Քո հայր է իմ հայր,
 Դու ես իմ որդի.
 Ես եմ քո մայր,
 10 Դու ես իմ որդի:

Աղբյուրներ

A = *Ձեռ. № 1869, թերթ 1ա, 275ր—276ա:*

B = Կ. Կոստանյանց. *Նոր ժողովածու, Դ. Վաղարշապատ, 1903, էջ 38—40:*
 Խառազիք

A Անխարազիք: B Տէ՛ս բնագրում:

Բնագիր

3 B *Եւ չիք:*

4 B *բաղցեալ:*

8 B *եղբայր փխ որդի:*

Մասն՝ սուրբ,
 Սկտեղն պիղծ,
 Տբաւղն՝ շուն,
 Առնաւղն անիծած:

4. (ԿՐԿ. Բ/1)

15 Հայր իմ ծնաւ զիս ի մաւրէ իմմէ,
 Եւ ես ծնայ զմայր որդոց իմոց,
 Եւ որդիք իմ ծնան զմայր հաւ իմոյ:

11—14 A շիֆ:

16 A որդոյ իմոյ: B որդոց իմոյ:

Այս միավորը (տող 15—17) կա նաև հետևյալ ձեռագրերում. № 5624, քերք 111ա, № 8575, քերք 306բ, № 695, քերք 415բ, № 8908, քերք 65բ, № 7098, քերք 330բ: № 737 ձեռագրում (քերք 33ա) այն փոքր-ինչ տարբեր է.

Հայր իմ ծնաւ զիս առանց մայր,
 Եւ ես ծնայ զմայր որդոց իմոց,
 Եւ որդիք իմ ծնան զմայր հաւր իմոյ:

ՅԱՂԱԳՍ ԳՏԱՆԵՂԵԿՈՅ

1

Հուր մի տեսի.
Ունէր ի ձեռին իւրում ճուր.
Կրողն կիզող էր քան զկրեալն:

2

Զոր բարձի՛ կորուսի,
Զոր ոչ բարձի՛ ընդ իս է:

3

Այն ի՞նչ էր,
Որ չէր ինչ,
Եղեւ ինչ,
Յետոյ եղեւ ոչինչ,
Վերջումն եղեւ քան զամենայն ինչ:

Աղբյուրներ (ըստ հերթականութեան)

ԶԼՆ. № 4285, թերթ 95բ:

ԶԼՆ. № 4285, թերթ 95բ:

ԶԼՆ. № 43, թերթ 3ա:

ԶԼՆ. № 8575, թերթ 311բ:

ԶԼՆ. № 466, թերթ 192ա:

4

Ջի՞նչ է.
Ստեղծեալ ի հողոյ
Եւ ոչ դառնայ անդրէն ի հող:

5 (ՏԱՐՔ. 2/4, Բ/1)

Հայր իմ ծնաւ զիս ի կնոջէ իւմէ,
Եւ ես ծնա զմայր հաւր իմոյ:

1

Ո՞ր է ազգական անուն.
Որ ունի յոթ գլուխ.
Հինգ հոգի՝
Չորս գործեն և մին դառարկ:

2

5 Եւ բնութիւն մի է
Եւ շորս իցէ.
Եւ սահման մի է:

3

Ունի հարիւր եղունկ
Եւ տաս աշխ՝
10 Ութ տեսնուն
Եւ երկու՝ ո՛չ:

Աղբյուր

ԶԳՈ. № 1770, թերթ 157ր.

1

Բարձրագոյն եմ քան զերկինս,
 Պայծառագոյն եմ քան զարեգակն,
 Եւ պատուականագոյն եմ քան զականս պատուականս
 Եւ ամենայն ինչ, որ պատուականագոյն է՝

5 Զարժէ զիս:

Եւ ինեւ կայ աշխարհս,
 Եւ անուանիմ երկրորդ է:

Արդ, որ ճարակեալդ զիս կամեցար,
 Դիր զնկոյթդ յափիկ

10 Եւ գիտեա՛, թէ ո՛վ եմ.

Թէ չէ շռոագունել զքեզ արարից՝
 Որպէս արտաբոյ զիմ տեսութիւնս.
 Ողջ լեր:

Աղբյուրներ

A = Զեռ. № 5624, թերթ 119աբ:

B = Զեռ. № 8575, թերթ 311ա:

C = Զեռ. № 582, թերթ 183բ:

Խորագիր

B Գիր: AC Անխորագիր (A նախորդը՝ Գիր):

Բնագիր

3 C պատուականագոյն:

4 B պատուական է:

6 AB կայ աշխարհս:

8 AB Այրդ:

9 AB զնկոյթսդ: C զնկոյթ:

11 C Թէ ոչ քեզ:

- Համագոյ եմ արարողին
 15 եւ բազմահանճար եմ քան զիմաստունս.
 եւ ինձ հնազանդին արփիագեղ սերէն աղապարհց՝
 Վեճագոյն վեհիցն:
 եւ անուն իմ բաղկանայ
 Հինգճագար յիսուն եւ ութեակ թոտվ
 20 եւ է այս ՌՄԸ:

- Արդ, դո՛ւ, ո՛վ լուսամիտդ,
 Ըստ հանճարեղին փառեկայ,
 Ո՛վ եմ, տե՛ս զգուշութեամբ,
 Զի մի՛ յառագունիցիս
 25 Որպէս անպատեհիցն անուն:

S U R P E R A 4

1

Բարձր եմ քան զերկինս,
 եւ պայծառ, քան զարեգակն,
 եւ արփիաօրագոյն, քան զդասս լուսոյ:

2

Համագոյ եմ արարողին
 եւ բարձր եմ, քան զաթոռ աստուածութեան,
 եւ անուն իմ բաղկանայ ՆՌՄԸ թրտվ:

---

16 C սեղթն:

19 AB Հինկ հագար: B և յիսուն և: Հինգ Ռ և Մ:

20 A այտ փիս այս:

21 AB լուսամիտ:

22 C փառեկա՛:

23 AB և տե՛ս:

25 C անպատեհից:

Ազբյուր (տարբերակ)

Ձեռ. Մ 3652, թերթ 58թ:

**ԲԱՆ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆ
ՎԱՍՆ ԳՈՅԻ, ՈՐ ՀԱՐՑԱՆԷՔ՝ ԽՆԴԻՐՆ ԱՅԴ Է ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱՅ**

1

Անտես՝ աչաց,
Անառնելի՝ ձեռաց,
Անտեղի՝ կայից,
Նիւթ՝ անգոյ,
5 Եւ է՝ յանէի:

2

Բարձեալ ո՛չ ուրե՛ք,
Եղեալ ուր ո՛չ կայր,
Առեալ ո՛չ ուստե՛ք,
Բերեալ ո՛չ յու՛մե՛ք:

Աղբյուրներ

A = Զեռ. № 3931, թերթ 345ա:

B = Զեռ. № 5118, թերթ 382բ:

Խորագիր

Ա այտ փխ այդ: B Բան իմաստասիրական (այսման):

Բնագիր

3 B կայի:

5 A Եւ յեր անէէ: B Եւ էր յանէի:

6 B Բարձել:

7 B Եւ եղեալ:

8 B Առել:

9 A յու՛մէր: B Բարձեալ փխ Բերեալ:

3

- 10 Գործեալ՝ ո՛չ ձեռին,
 Նիրթեալ՝ ո՛չ մատանց,
 Չխնդրեալ, զի չկայր,
 Հաւատայ, թէ է՛ր:

4

- Կարծեա՛, թէ հաստառ,
 15 Տե՛ս եւ իմա՛.
 Անցեալ ըստ թուովք,
 Ի վերայ ելեալ:

5

- Ըստ հաւատ ի վեր,
 Ոչ ի վերս երեւի,
 20 Եւ ոչ երեւելն չափի.
 Տեսանի ի մասին,
 Չափի անդուստ ի գոյէն:

6

- Հաւատա՛, թէ է՛ հաստատ,
 Շարժեցաւ ի գոյէ,
 25 Կապեցաւ բերովք:

7

Անդուստ յառաջ սերմանեցաւ,
 Ի նոյն զուգէ սաղմնացաւ,
 Ի նոցունց կատարեալ ծնաւ:

---

10 B Գործել:

12 A զի և չկայր:

16 B Անցել:

18 A վայր փխ վեր:

19 A վերև:

20 A երևեալն չափ:

22 A Չաչի:

23 B Հաւատայ:

25 B Կայացաւ:

26 A Անտուստ:

Դունդ եւ բոլոր,
30 Բոլոր եւ մասնաւոր:

9

Հինգ առ վեց,
Տասն ի շորից,
Երկու եւս այլ:

10

Ի շորից երկայն,
35 Ի յերկուց լի,
Ի հնգից պատումանեալ:

11

Երկուք բերեն զմիոյ,
Մի բերէ զվեցի,
Վեցն առնու յամենէ:

12

40 Կանգնեալ լինի յերից,
Կրեալ յերկուց եւ ի տասանց,
Ի շորից եւ ի քսանէ,
Բովանդակեալ բազմաւ:

13

Խառնեալ շորիւք՝
45 Բերէ զինքն առնման,
Երթայ՝ ուտաի եկն,
Սերմանի ի հոյն,
Մնայ՝ մինչեւ գայ՝
Դարձեալ ի բոլոր:

---

36 B Հնկից:

39 B եւ վեցն առնու յամենի:

40—41 A չիք: B Կանկեկ:

44 B Խառնել:

45 A Բերէ զինքեան նման:

48 B գայ չիք:

Գ Ի Ր Է Ե Ր Կ Ր Ո Ր Գ
(XII դ.)

Ց Ա Ն Կ

Բ ԵՎ Գ ԳՐՔԵՐՈՒՄ ՕԿՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԱՂՔՑՈՒՐՆԵՐԻ
ԵՎ ՆՐԱՆՑ ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐԻ

Ա. Ձ Ե Ն ա գ ի ր

1. 159—e	23. 5118—n
2. 411—s	24. 5128—O
3. 466—u	25. 5624—E
4. 512—o	26. 5999—Y
5. 518—d	27. 6045—L
6. 541—KK'	28. 6097—m
7. 582—h	29. 7035—RR ¹
8. 695—G	30. 7090—U
9. 702—a	31. 7703—T
10. 1558—Q	32. 8030—S
11. 1786—y	33. 8281—X
12. 1869—g	34. 8456—I
13. 2079—N	35. 8575—F
14. 2361—c	36. 8652—M
15. 2961—A	37. 8908—V
16. 3218—P	38. 9071—D
17. 3421—J	39. 9435—w
18. 3435—t	40. 9935—p
19. 3478—k	41. 9938—q
20. 3531—W	42. 10065—Z
21. 4285—Z ¹	43. 10208—H
22. 5066—r	
44. Ծ. Չարենցի անվան գրականության և արվեստի թանգարան, Գ. Սրվանձտյանցի
Ֆոնդ, I/5—b
45. Վիեննայի Մխիթարյան միաբանության Մատենադարան, ձեռ. № 167—l
46. Վիեննայի Մխիթարյան միաբանության Մատենադարան, ձեռ. № 140—z

Բ. Տ ա գ ի ր

47. «Տաղարան է սայ հոգոյ և մարմնոյ», Վենետիկ, 1912—1913—C
 48. Ներսես Շնորհալի, Բանբ շափաւ, Վենետիկ, 1830, նաև 1929—B
 49. «Ճոռաբաղ», Մոսկվա, 1862—X
 50. Կ. Կոստանյանց, Նոր ժողովածու, Դ, Վաղարշապատ, 1903—I

Յ Ա Ն Կ

Բ ե վ Գ Գ Բ Ք Ե Բ Ո Ւ Մ Կ Ի Ր Ա Ռ Վ Ա Ս Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ա Կ Ա Ն Ն Շ Ա Ն Ն Ե Ր Ի
 ե վ շ Ա Մ Ա Պ Ա Տ Ա Ս Ս Ա Ն Ա Ղ Բ Յ Ց Ո Ւ Ր Ն Ե Ր Ի

1. A—2961	27. a—702
2. B—Ներսես Շնորհալի, Բանբ շափաւ, 1830	28. b—ճ. Զարեհեցի անվան գրականութիւն և արվեստի թանգարան, Փ. Սրվանձտյանցի ֆոնդ, I/5
3. C—«Տաղարան է սայ հոգոյ և մարմնոյ»	29. c—2361
4. D—9071	30. d—518
5. E—5624	31. e—159
6. F—8575	32. f—Կ. Կոստանյանց, Նոր ժողովածու, Դ, 1903
7. G—695	33. g—1869
8. H—10208	34. h—582
9. I—8456	35. k—3478
10. J—3421	36. l—Վիեննայի Միխիթարյան միաբնութիւնի Մատենադարան, ձեռ. № 167
11. KK ¹ —541	37. m—6097
12. L—6045	38. n—5118
13. M—8652	39. o—512
14. N—2079	40. p—9935
15. O—5128	41. q—9938
16. P—3218	42. r—5066
17. Q—1558	43. s—411
18. RR ¹ —7035	44. t—3435
19. S—8030	45. u—466
20. T—7703	46. w—9435
21. U—7090	47. x—«Ճոռաբաղ», 1862
22. V—8908	48. y—1786
23. W—3531	49. z—Վիեննայի Միխիթարյան միաբնութիւնի Մատենադարան, ձեռ. № 140
24. X—8281	
25. Y—5999	
26. Z—10065	
26ա. Z ¹ —4285	

Յ Ա Ն Կ

ԱՆԵՐՍԵՍ ԵՆՈՐՀԱԼՈՒ ԱՆՈՒՆՈՎ ՊԱՀՊԱՆՎԱԾ ԵԱՐՔԵՐԻ ԽՈՐԱԳՐԵՐԻ

1. AM նորին Տեանն ներսէսի ասացեալ զՍահման իրին, որ կոչի Լուծմունք, Վասն խահմ րանասիրաց, զի մտախոհ լինելով ասացեն զանունս իրին

2. JPQ Տեանն ներսէսի Հայոց կաթողիկոսի ասացեալ է Հանելուկս վասն ուրախութեան մարդկան: Եւ զնէ սկիզբն զԱզամ

3. BCHNO Տեանն ներսէսի կաթողիկոսի ասացեալ է զԱռակքս վասն ուրախութեան մարդկան

4. DEGFRc Տեանն ներսէսի Հայոց կաթողիկոսի ասացեալ զՀանելուկս ի Սուրբ Գրոց

5. L Հանելիկեր գրաբարք և պատուականք՝ ներսէսի Հայոց կաթողիկոսի ասացեալ

6. S Հանելուկ] է նախահարց և մարգարէից՝ ի ներսիսէ

7. I Ոտանաւոր Հանելուկ տեանն ներսէսի կաթողիկոսի

8. K Արարեալ Հանելուկ ներսիսի

9. K' Հանելուկ ի ներսիսէ

Բ. ԱՆԽՈՐԱԳՐԻ

TU'YZ

Գ. ՀԱՆՆՈՒՄԻԿՔ ՆԱԽՆԵԱՑ

V

---

1 M յիրին: մըտահոգ: յիրին:

2 J Հանելուկ: P Ըսկիզբ:

3 B կաթողիկոսի շիւ: C Հայոց: Հանելուկս փխ զԱռակքս: H ներսէսի Կլայեցոյ Հայոց կաթողիկոսի: Հանելուկ: N ներսէսէ Հայոց կաթողիկոսի: է շիւ: զԱռակս: O Հայոց կաթողիկոսի:

4 D ներսիսի: Հանելուկ: G Հանելուկս: R Տեանն ներսէսի Հանելուկ ի գրոց:

ՆՈՐԻՆ ՏԵԱՌՆ ՆԵՐՍԷՍԻ ԱՍԱՑԵԱԼ ՉՍԱՀՄԱՆ ԻՐԻՆ,
ՈՐ ԿՈՉԻ ԼՈՒԾՄՈՒՆՔ, ՎԱՍՆ ԽՈՀԵՄ ԲԱՆԱՄԻՐԱՑ,
ՉԻ ՄՏԱԽՈՀ ԼԻՆԵԼՈՎ ԱՍԱՍՑԵՆ ՉԱՆՈՒՆՍ ԻՐԻՆ:

1. ԱՍՏՈՒԱՏ

Դատատուն իրաւարար
Ի մահ մատնեաց զգողն արդար,
Չոր գողացա՛ զգողանքն իսո,
Փրկանք անձին իւրոյ արար:

2. ԱԳԱՄ

Կաթողիկոսն էր անղալատ,
Յիւր վիճակէն քիչ էր ի գատ,

Աղբյուրներ

A—231ա, M—34ա:

Քննարկ

3 M զգողանք: 4 M անձին:

Աղբյուրներ

A—231ա, B—Ձ, C—1, D—3ա, E—89բ, F—297բ, G—400ա, K—270ա, K1—
201ա: L—167ա, M—34ա, N—278բ, O—213բ, P—344ա, Q—370բ, R—117ա, S—328բբ,
T—84 ա:

Խորագիր

DK!Q Անխորագիր: EFKRT Սատանայ: P Աղամ (լուսանցում՝ Ոմանք ասեն, թէ
կաթողիկոսն Սատանայ է և ոչ Աղամ): (լուսանցում՝ Ոմանք ասեն, թէ կաթողիկոսն
Սատանայն է և ոչ Աղամ):

Քննարկ

1 CS անխալատ: D Կաթողիկոս: EFGHKK!LMNOPQT կաթողիկոսն: KK1 հոր
N անկաղալատ: R կաթողիկոսն: անխալատ:

2 BDKK! LNOPQRST որ չէր փխ. քիչ էր: C Իւր: որ չէր: EFG Իւր: ինքն (G ինք)
չէր: HN Իւր: որ չէր: M քիչ էր-ի դիմաց լուսանցում՝ որ չէր: S Յիր:

Այնչափ մեղանք արար նա շատ,
Տէրն իւր վճիռ մահու եհատ:

3. ԴՐԱՆՏ

Վեր արեկել կայր քաղաք մի՝
Խիստ բարեկէտ և մրգալի,
Բուրաստան մեծ՝ ւ աղուտր այգի,
Գերիս յիւր մէջն պիտէի:

4. ԱԴԱՄ ԵՒ ԵՒԱ

Ջառակ ծնաւ յայն մեծ այգին,
Մառն ետուր ծիծ՝ ւ եսպան զորդին,

3 ADLMRST Այնչափ: D շարիս փխ մեղանք: S շու:

4 AL Տէր գիր: էհատու: CR վիճիու: M Տէր գիր վրճու: S վճիւն էհատու:

Աղբյուրներ

A—231ա, B—Լէ, C—2, D—3ա, E—89բ, F—297բ, G—400ա, K—270, K1—201ա,
L—167ա, M—34բ, N—278բ, O—213բ, P—344ա, Q—370բ, R—117ա, T—84ա:

Խորագիր

BHK Գրախոսն: K1 Անխորագիր: RT Գրախոս, Եւա:

Բնագիր

1 AM էր յարեկելք (M արեկելք) աղուտր քաղաք մի: BNO յարեկելու: L կայ: KK1RT
Ի յարեկելու (K1R Ցարեկելու) գրախոս տնկի:

2 AM է (M ուղղված՝ Խիստ) բարետուր: K1 մրքալի:

3 DR ու: KK1PQT Մեծ բուրաստան ու (KK2T և) լաւ (K լայն) այգի: L՝ ւ շիֆ:

4 CEFGHM իւր: T կու պիտի:

Աղբյուրներ

A—231ա, B—ԼԸ, C—3, D—3ա, E—89բ, F—297բ, G—400ա, K—270ա, K1—
201ա, L—167աբ, M—35բ, N—278բ—279ա, O—213բ—214ա, P—344ա, Q—370բ,
R—117ա, T—84ա:

Խորագիր

Գրախոսն: CGLNO Գրախոս: EKRT Աղամ: K1 Անխորագիր: M Աղամ և Եւայ:
PQ Գրախոս, Աղամ և Եւայ:

Բնագիր

1 BCEFGKK1LMNOPQT ալն

2 ADK1 էրետու: AM էսպան: KK1՝ և շիֆ: սպան: LM երետու: R երէտու:

**Նո՛ւա սպիտակ զգեստ ունէ՛ին,
Հանին 'ւ ազան զայծու մորքին:**

5. ՄԱՌՆ

**Կանաչ մի կայ ի մէջ դրախտին,
Չորս գետ՛ անցնին հետ իր տակին,
Պտուղ ունի զփաղցր ու զլեզվին
'ի է՛՝ ճշմարիտ երկու բնութիւն:**

6. ԱԴԱՄ, ԵՒԱ

**Կոյս մի մա՛հուր, անհպելի,
Երիտասարդ մի ցանկալի
Անմեղ կային ի միասին
Եւ ոչ յարատ ինչ հայէին.**

---

3 AM սգեստ: KLO զագեստ: K՛I զսգեստ: R ըզսպիտակ զգեստանին:

**4 AM ու հագան զայծին: BCNOPQ զայծուն: L Հանին հագան: R ու ազան զայջ
գու: D Հանին ազան: KK՛I ու ազան:**

Աղբյուրներ

**A—231աբ, B—ՅԶ, C—85, E—100ա, F—297բ, G—407բ, K—270ա, K՛I—201աբբ
ՄI—35ա, N—279ա, O—214ա, P—344բ, Q—371ա, R—117ա, T—84ա:**

Խորագիր

A 'Դրախտ: BCF Մաս: K՛I M Անխորագիր: PQ Մասն մասու:

Քննագիր

**1 F Կանաչ: կայր: EFR ի շիփ: քաղաքին: G Կանաչ: BCEGNOR մէջ խորանին
KK՛I T կայր: ի շիփ: խորանին: M դրախտին՝ ուղղ. խորանին: PQ Կանանչ մի կայր
մէջ խորանին:**

**2 EF շուրջ ի տակին: EG Չորս շիփ: BCGEKK՛I NOPQT անցին շուրջ իւ M հետ՞
ուղղված՝ շուրջ:**

3 B և: CEG զքաղցրն: K քաղցր 'ւ: K՛I քաղցր ու լեզվին: M զքաղճր: NO և:

4 BCEGKK՛I NOPQRT 'ի շիփ: C բնութին: M բնութին՝ ուղղ. բնութին:

Աղբյուրներ

A—231բ, M—35ա:

Քննագիր

4 M արատ: հայէին:

5 Մինչև առիթ ոմն ես եղև,
Զկապ կուսութեան նոցա եհեղ,
Սա կերակուր նախ գագանին
Եւ ինքն եմուտ յորովայնին:

6ա. ԱԴԱՄ ԵՒ ԵՒԱ

Կոյս մի մաքուր, աննպելի,
Երիտասարդ մի ցանկալի
Անմեղ կային ի միասին
Եւ ոչ յարատ ինչ հայէին:

7. ԵՐԿԻՆՔ

Եկեղեցին բարձր էր ու լայն,
Անսին շինած էր 'ւ անգերան,
Կանթեղին ի կախ կան անշուան,
Ջահերն անձէք զլոյսըն տան:

---

6 Մ կուսութեանն է՛հեղ:

Աղբյուրներ

E—111բ, F—307ա, G—415բ, T—101բ, V—65բ:

Խորագիր

EFGT Աղամ, Եւայ:

Քննագիր

1 EFG 'ւ անհպելի:

2 EFGT 'ի: պանծալի: V պանծալի:

3 E մասին:

4 EFGV իսկ:

Աղբյուրներ

A—231բ, B—հէ, C—5, D—3ար, E—99ա, F—298ա, G—400ա, K—270ար, K1—
Յ01բ, L—167ա, M—35ար, N—279ա, O—214ա, P—344բ, Q—371ա, R—117ա, T—94ար:

Խորագիր

E Երկինքս: K1 Անխորագիր:

Քննագիր

1 AM Դաշտ մի կայր արձակ ու լայն: BNOT եւ: K1 [b]կեղեցին է:

2 GPQ Անսուն: DEF շինուած: KK1L ու: R է ու:

3 EFGKK1T կախ առանց շուան: KK1 Կանթեղն:

4 AKK1MT անշէջ: Ա ըզ[ի]տան:

8. ԱՐԵՊԱԿՆ

Անկենդան կենդանատուն
Եկեալ մեզ հիւր առաւօտուն,
Զոր ընկալաք սիրով ի տուն,
Տանս շափով եկաց կանգուն:

9. ԼՈՒՍԻՆ

Կայր նկանակ մի գեղապան՝
Աշխարհաշէն փռանն եփած,
Ի յեփողէն իւրմէ խոռած,
Եւ ի նմանէ դարձեալ լցած:

Ազբյուրներ

A—231բ, D—13ա, E—111աբ, F—306բ, G—415բ, K—283ա, L—180բ, M—35բ,
R—127բ:

Խորագիր

Անխորագիր: EG Աւեգակի գաղափարանշան:

Քննագիր

- 1 K Կան կենդանի դենդանատուն: L կենդանատուն՝ ուղղ. կենդանի:
- 2 A հոյր: L յառաւօտուն: M հայր փխ հիւր:
- 3 A ընկալաք:
- 4 A էկաց: K Տանս:

Ազբյուրներ

A—231բ, B—ՇԱ, C—69, D—13աբ, E—90բ, F—298ա, G—400բ, K—283ա, L—
180բ, M—35բ, N—281ա, O—218ա, P—344բ—345ա, Q—371բ, R—127բ, T—100բ—
101ա:

Խորագիր

KLM լոսինն: DEFG լուսնի գաղափարանշան: M լուսին:

Քննագիր

- 1 ABKLMN գերապանծ: DTR բաղարճ (R բաղարջ) հաց: K Կայր նման նորա:
NO գեղապանծ:
- 2 AM 'ի աշխարհաշէն: BP փրոան: E երած: EGKLNQ Ու աշխարհաշէն: Ը
Յաշխարհաշէն:
- 3 C եփողէն: K յեփելէն յիւրմէ: M խորած՝ ուղղ. խոռած: R իւրմէն:

10. ԱՄՊ

Տե՛ս, թէ յուսկի՛ց ին՛ք ժողովի,
Զեղ բամբակ, բուրդ՝ հայնց կու դիզվի,
'Ի ին՛ք կու գոռա պէս առիծի,
'Ի ի ծանեցն իւր հուր կու քափի:

11. ԱՇԽԱՐՀ

Պոնդոկ մի մեծ կայր յաշխարհի,
Յանցաւորաց հանապարհի,
Որ անծանօթք ի նմա գային,
Եւ ծանուցեալքն գրեային:

- 5 Եթէ ուստի՞ զան՝ շգիտէին,
Եւ ոչ տեղեակ՝ ո՞ւր գնային,
Եկեալքն՝ ի նմա ոչ հանգչէին,
Եւ ի հանգիստ գնացեալ քնէին:

Աղբյուրներ

A—231բ, Մ—35բ—36ա:

Խորագիր

Մ Անխորագիր:

Բնագիր

2 A բամբակ ու: Մ բանբակ ու բուրժ հանց կու դիզի:

3 Մ 'Ի ինքն գոռայ պէս:

4 Մ ծանիցն:

Աղբյուրներ

A—231բ—232ա, Մ—36աբ:

Խորագիր

Մ Աշխարհի գաղափարանշան:

Բնագիր

1 Մ Պոնտոկ: մեծ ջնշված: աշխարհի՛ ուղղ. ի վերայ Լրկրի:

5 Մ շգիտէլին:

7 Մ հանչէլին:

- Անդ մահատուր, շարք, որ կային,
10 Որք անիրաւ բաժին խնդրին,
Զի ոչ թէ մասն ինչ առնուին,
Այլ գրովանդակն խլէին:

- Մինչ հիւրն գայր՝ մեծարէին
Եւ մինչ գնայր՝ կողոպտէին.
15 Մերկ ըզգնացեալսն վարէին,
Լոկ առիգած արկանէին:

11ա. ԱՇԽԱՐՀ

Պանդոկ մի կայր վերայ երկրին,
Ի յանցաւոր ճանապարհին,
Որ անծանօթքն ի նմա գային,
Եւ ծանօթքն զնային:

-
- 9 A կային: M շարքն:
11 M ին փխ ինչ:
12 M խըլէյին:
13 M մեծարէյին:
14 M կողոպտէյին:
15 M վարէյին:
16 M արկանէյին:

Աղբյուրներ

E—90բ, G—400բ, F—298ա, N—219ա, P—345ա, Q—371բ:

Խորագիր

EGF Աշխարհի գաղափարանշան:

Բնագիր

- 1 EF կայր ի մեծ աշխարհին ի վերայ երկրի: G մեծ աշխարհին: N ի վերայ երկրի:
P ի վրայ: Q ի վրայ:
2 N ճանապարհի:
3 PQ անձանաւթք:
4 EGF Եւ շիք: Ելեալ և գրեային. PQ Եւ իւր:

11բ. ԱՇԽԱՐՀ

Պանդոկ մի կայր վերայ երկրի,
Ի յանցատւ նանապարհի,
Որ անծանօթքն ի նմա գային,
Եւ ծանօթքն գնային:

- 5 Մինչ հիւրն գայր՝ մեծարէին
Եւ մինչ գնայր՝ կողոպտէին,
Ոչ թէ մասն ինչ իրս առնուին,[՝]
Այլ զրովանդակըն խլէին:

11գ. ԱՇԽԱՐՀ

Պանդոկ մի կայր մեծ աշխարհին,
Որ անծանօթքն ի նմա գային.
Մինչ հիւրն գայր՝ մեծարէին
Եւ մինչ գնայր՝ կողոպտէին:

Ազբյուրներ

B—ժԿ, H—79բ, L—167բ—168ա, O—214ա:

Բնագիր

- 1 L յերկրի:
3 HL ի նա:
4 O Տողը շիք:
5 L Ընդունէին:
6 L Եւ երբ փխ Եւ մինչ:

Ազբյուրներ

D—3բ, E—90բ, K—270բ, R—117աբ, T—84բ:

Խորագիր

K Աշխարհու: ER Աշխարհի գողավարանշան: T Աշխարհ:

Բնագիր

- 1 KT Պանդոկ: R յաշխարհին: T աշխարհի: R պանտոկ:
2 K անծանօթքն: T անծանոթք:
3 D Ինչ փխ Մինչ:

Մինչ ճիւրն գայր՝ մեծարէին
Եւ մինչ զնայր՝ կողոպտէին.
Ոչ թէ մասն ինչ իրս առնուին,
Այլ զբովանդակըն խլէին:

12. ԺԱՄԱՆԱԿ

Իրք մի երկայն, լայն 'ւ անաւոր,
Որ զարարածս ունէր ի փոր.
Երբայր անտոք զեղ թագաւոր,
Ի քուն 'ւ արթուն գտարեւոր,
5 Ան ու սպիտակ պատգամաւոր
Յղեր՝ լինել մեծ թագաւոր,
Բազմեալ ի գլուխս զանաւոր,
Անմահ գոյով և մարմնաւոր:

Աղբյուրներ

B—ժԵ, C—Տ, E—90բ—91ա, F—298ա, G—400բ—401ա, N—279ա, P—347ա,
Q—371բ:

Խորագիր

B Աշուն, EFGP Աշխարհի զազափարանշան: Q Անխորագիր:

Բնագիր

3 C իր փխ իրս:

Աղբյուրներ

A—232ա, M—36բ:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Բնագիր

1 A յերկայն:

2 M փորն:

7 M գահաւոր:

13. ՄԱՐԴ

Անկիւն տեսայ աղիւսէ տուն՝
Յերկու սինի վերայ կանգուն,
Բարձրութիւնն եւեք կանգուն,
Թիզ մի տանիսն՝ ամէնն ի բուն:

13ա. ՄԱՐԴ

Անկիւն տեսայ աղիւսէ տուն՝
Յերկու սինի վերայ կանգուն,
Հրաշափառ էր և խօսուն,
Թէզ մտանէր տանէ ի տուն:

14. ԿԻՆ

Ոսկի սնդուկ է տեսողաց,
Մէջն է ի լի աղբով լցած,

Աղբյուրներ

A—232ա, D—8բ, E—109աբ, F—305բ, G—414ա, K—281բ, M—37ա, P—334ա,
Q—380բ, R—121բ—122ա, T—99բ:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Բնագիր

1 ADMPQR Անգիւն: EFG աղիւս ի:

2 DPQ Երկու: EFG Երկու սին ունի վերայ («վեր») կանգուն: K սունի: M կանկուն:

3 DEFGPQ Իբ (EGP Իւբ) բարձրութիւնն: K Բարձրութիւն իւր: Հրաշափառ էր և խօսուն: M Բարձրութիւն: կանկուն:

4 ADM տաներքն է փխ ի: EFGPQ ամէն: K մի վերայ փխ մի տանիսն: է: R տարերքն փխ տանիսն: T տանիքն:

Աղբյուր

L—176ա:

Աղբյուրներ

A—232ա, B—4Ա, D—8բ, E—109բ, F—305բ, G—414ա, K—281բ—282ա, L—175բ, M—37ա, N—283բ, Q—381ա:

Խորագիր

AK Կինն: B Կին (պոռնիկ), D Կինն է: M Անխորագիր:

Բնագիր

1 DK սնտուկ: MPQ սընտուկ:

2 B Մէջն պեղծ աղբով: G է շիք: K Մէջ է: L էր: N և մէջն լի: O և մէջն ի լի:

ԱստՆ վայրուչ է տեսողաց
'Ի անդէն հանէ ի դրախտէն կենաց:

15. ՄԻՏՔ

Արդ է անբև և անփետուր,
Քան զծիծառն երթայ նա սուր,
Յերկրէ-յերկիր շրջի թափուր,
Դառնայ ու գայ, բերէ շատ հիւր,
Գետի ի գետոց հանէ նա ջուր,
Քակէ զամուր գտուն և զբլուր:

---

3 AL վայրուր: B Աստ վայելուչ է ունողաց: DEFGPQRT Աստ վայելուչ է (D է շիֆ) վայելողաց (FPQ վայրողաց): K Աստ վայելուչ: L է շիֆ: վայելողաց: M վայելուչ: NO Աստ վայելուչ:

4 BDRT 'Ի շիֆ: Ի շիֆ: EFGPQ 'Ի շիֆ: Դրախտին: KNO Յանդէն: փառաց: L Անդէն հանող: NO Ի շիֆ: T փառաց:

Աղբյուրներ

A—232բ, M—37ա, E—116բ—117ա, F—309բ, M—37ա, L—184բ, T—102աբ, Z—60ա:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Բնագիր

1 EFTZ Թէպէտ անթև է 'ւ: M անթև և անփետուր:

2 A զծիծառն: L Ի փխ նա: M զզծիծառն յերթայ:

3 AE երթա: EFLZ երթայ: M յերթայ:

4 M և:

4 EFTZ և փխ ու:

5—6 EFLTZ շիֆ:

6 A տուն ու:

16. ԳԱՐՈՒՆ

Քազաւորաց աղուտ տեսակ,
Զամէն հագնի կանաչ դիպակ,
հաշինք ունի անթիւ բանակ,
Շատ գէր ձիան՝ որձ ու մատակ:

17. ԳԱՐՈՒՆ

Կու գայ մանուկ գեղեցկագեղ,
Արդարամիտ, քազաւորացեղ,
Նշան եթող ինք յամէն տեղ
Յամէն գունեւն համացեղ:

Աղբյուրներ

A—232բ, B—իէ, C—51, E—98բ, F—303ա, G—406բ, K—281ա, L—174բ, M—37բ, N—280բ, O—217ա, P—351աբ, Q—377բ, R—121բ, T—89ա:

Խորագիր

K Գարունն:

Բնագիր

1 RL Քազուտը տըղայ (L տղայ) աղուտը: CPQRT Քազուտ տղայ (PQ տըղայ) ՚ւ (T ՚ւ շիք): EFG Քազվուտ տղայ (G տղա) ՚ւ: K Քազուտ տղա տղոր: M Քազուտ տղայ՝ ուղղ. Քազուտ տղայ: N Քազը տղա: տեսայ: O Քազուտ տղայ ՚ւ:

2 AL կանանչ: EFK Զամէնն: G Զամէնն: կանաչ: M կանանչ՝ ուղղ. կանաչ:

4 KPQR նա յարութեանն (P յարութեան) է նմանակ (Q նըմանակ): T ձիանք:

Աղբյուրներ

A—232բ, M—37ա:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Բնագիր

2 AM Վատթարամիտ: M Քաբաւորաց ցեղ:

3 M ինքն ամէն: տեղ շիք:

4 M Յամէն շիք:

18. ՄՈՄ

Ի յանշնոց՝ շարժականաց.
Մնունդ ճարպոյ՝ ի նշխարաց.
Պարունակէ զնիւթեալ մանուած,
Տայ տեսանել զգոյնս՝ աչաց:

19. ԱՄԱՌՆ

Տանուտէր խիստ ծերունի,
Զերդ նոյ ունի երեք որդի.
Ունի շատ ճաց ու շատ բարի,
Անրի ունի կարսով գինի:

20. ԱՄԱՌՆ

Մէկ մի կու գայ՝ ի ինք խիստ գազան,
Հայնց զեղ զնուր կայ ի վառման,

Աղբյուրներ

A—232բ, E—113ա, F—303ա, M—37բ—38ա, R—123աբ, V—66ա:

Խուռագիր

A Գարուն: M Անխուռագիր:

Բնագիր

- 1 ER յանշնչից:
- 2 AMR նիւթարաց: EF նխարաց:
- 3 AM զնիւթել: M մանած:
- 4 V զգոյն.

Աղբյուրներ

A—232բ, B—ժ, C—52, E—98բ, F—303ա, G—406բ, K—281աբ, L—175ա,
M—38ա, N—280բ, O—217ա, P—351բ, Q—377բ, R—121բ, S—329ա, T—89ա:

Խուռագիր

CN Ամառ: S Ամառ է:

Բնագիր

- 2 A Զեղ: BFG Զեղ: ABCELMNOPQ ունելր: CEFPGPQ Զէտ: իրեք: D Զերդ զնոյ: EFGN Զէտ: KT Քան զնոյ: L Զերդ: R Զերդ նոյ երեք որդի ունի:
- 3 AM Ունէր: C շատ փխ շատ: EF Ունի անուշ ու շատ բարի: G Ունի անուշահոտ բարի: T և փխ ու:
- 4 ABCEFLMNO ունելր:

Աղբյուրներ

A—232բ, M—38ա:

Բնագիր

2 M Հանց:

Հնձեաց վերուց զինչ կայ դարման
Դ ամէն պտուղք յիւրմէ հասան:

21. ԱՇՈՒՆ

Մանուկ մի կայր զօրեղ, հրեղէն,
Խմեց, հատոյց զշուրն ի գետէն,
Զիուն 'ւ իշուն արար նա քէն,
Հնձեց, վերուց զխտն ի դաշտէն:

22. ՁՄԵՌՆ

Բոզ մի-կայր՝ կաւատ շատոց,
Որ ինք նման էր դժոխոց,

---

4 Մ յիւրմէն:

Աղբյուրներ

A—232բ—233ա, B—ժb, C—53, D—8աբ, E—98բ, F—303ա, G—406բ, K—281բ,
L—175ա, M—38ա, N—280բ, O—217ա, P—351բ, Q—377բ, R—121բ, S—329ա,
T—89աբ:

Խորագիր

S Գարուն է: KՊQ Աշունն:

Բնագիր

1 AM գայր: զօրեղ շիք: C դայր: DPQRT գերդ: K կայ գերթ: L կայ: S կար:

2 CD հատուց: K ու հատոյց: P գետնէն: R ի գինէն, S ու հատուց:

3 BNO Զիուն: DKT Զիոյ 'ւ իշոյ: EFGS ու: L Զիոյն, իշոյն: PQ Զիոյն 'ւ իշոյն:
R Զիոյ ու իշոյ: գէն:

4 A Հնձեց: BEGKLNOPQ վերոյց: C Հնձեց, վերուց: DK Հնկեց: KQ վերոյց
զխուն: M վերուց՝ ուղղ. վերոյց: R Հնկէց: S ու վերուց: T վերոցոյց:

Աղբյուրներ

A—233ա, B—4b, C—54, D—8բ, E—98բ, F—309աբ, G—406բ, K—281բ, L—
175ա, M—38բ, N—280բ, O—217ա, P—351բ, Q—377բ—378ա, R—121բ, S—329ա,
T—89բ:

Խորագիր

S Զմեռն է: G Զմեռ:

Բնագիր

1 DEFGKST կարօտ: D շատոնց: R կարաւտ: S կար փխ կայր:

2 BO Ու ինքքն (Օ ինքն): DR ինքն: EFGN Ի ինքն: KT Նա փխ ինք: L ինքն է:
M որ՝ ուղղ. Ու: S Որ շիք:

Զօրն կենայր ինճն ի լըկոց.
Զմիրգն հատոյց յամէն ծառոց:

23. ՊԱՂ

Քան զԱղամ հին ու դեռ հօն շկայ,
Շափեղապէս կայ ու փայլայ,
'Ի երբ արեգակն ի շրջան գայ,
Հետփրն բնաւ իւր շերեւայ:

24. ՀԱՐԱՒ

Ընդդէմ սորա ել ի պայմար
Այն, որ հանէ զամպն ի կամար,
Անտի ակունճ եկին զոհար՝
Որպէս և Տէրն բարեբար:

---

3 AD լըկոց: BR լկոց: L լկոց: PQT լըկոց: S կենար:

4 A հատոյց: B զամէն: CKP ամէն: KT Զմրգունս: O Զմիրքն: ամէն: Q ամէն: S
Զմիրքն:

Աղբյուրներ

A—233ա, M—38բ:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Աղբյուրներ

A—233ա, M—38բ:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Բնագիր

1 M Ընդդէմ:

25. ԱՔԷԼ ԵՒ ԿԱՏԷՆ

Երկու հոպի ստացան ոչխար
'Ի իւրեանքն էին ազատ եղբայր,
Մինն մատաղ առնէր արդար,
Միսն եղև պիղծ պկահար:

26. ԵՆՈՎՔ

Արդարութեան էր ցանկացեալ,
Յամէն պտղոց էր հրաժարեալ,
Ջերդ հրեշտակ էր վերացեալ,
Ի մարդկանէ եղև փոխեալ:

Աղբյուրներ

A—233ա, B—β, C—7, D—3բ, E—91ա, F—298բ, G—401ա, K—270բ, L—188ա,
M—38բ—38Աա, N—279ա, O—214ա, P—345աբ, Q—371բ—372ա, R—241բ, T—84բ:

Խորագիր

ACDEFGOPQ Աքէլ, Կայէն, K Աքէլ, Կնէն, M Հարէլ և Կայէն, R Աքէլ[1], Կային,
T Աքէլ:

Բնագիր

1 L հովիւք, R սնուցան:

2 A 'Ի իրենք էին յիրանց եղբարք: DT Իւրեանք էին միմեանց: EFG Իւրեանք
(G Իւրեանքն) էին ընդ իրար: K 'Ի իրենքն էին միմեանց: L Ինքեանք, M 'Ի իրենք էլին
յիրանց յեղբայրք՝ ուղղ. ազատ եղբայր: R Ու երենք, իրաց:

3 O Մինք:

4 AM Մէկ այլն: պեղծ բկահար (M պիղծ բքահար): BKNOT Միւսոյն եղև պիծա-
կահար: CPQ Միւսն եղև պեղծ բկահար (Q բրկահար): D Ե: միւսն եղև պիղծ այսահար:
EFG պեղծ բրկահար (EG կահար): L Եւ միւսն եղև պիղծ բրկահար: M Մէկ այլն՝ ուղղ.
միւսն: R Մին այն եղև պիղծ:

Աղբյուրներ

A—233ա, B—ԽԵ, D—3բ—4ա, E—111բ, E1—112ա, F—307բ, G—415բ—416ա,
K—270բ, L—188ա, M—38Աա, N—279ա, O—214ա, P—345բ, Q—372ա, R—117բ,
T—84բ:

Խորագիր

K Ենոփա: L Սէթ: M Ենօք:

Բնագիր

1 A ցանկացել, EF Արդարութիւն:

2 ADP հրաժարել, E1PQ 'Ի ամէն:

3 AMO վերացել: BN Քան: BE1P զգհրեշտակ, PQ նա փխ էր: EFGLN զհրեշտակ:
K Ջերթ զհրեշտակ նա: M Ջնդ: O Քան զհրեշտակ: Q զգհրեշտակ նա:

4 ACM չէր ի վախել, DR չէր ի վախեալ: EFG չէր վախեցեալ: E1 'Ի ի: չէր անտե-
սացեալ: L չէր զարհուրեալ:

Այր մի արգար, խիստ իմաստուն,
 Եկեղեցի շինեաց գնայուն,
 Հանց որ վայլէր Աստուծոյ տուն
 Դ ի ներս էած ոչխար և շուն:

28. ՏԱՊԱՆ

Ելեալ երբայր չորս տոմով,
 Ջերդ գոծ խաղայր ճանց սանելով,
 Եմուտ ի տուն չորս անկիւնով,
 Յայն տունն կայր անբիւ ժողով:

Աղբյուրներ

A—233ա, B—ՂԳ, C—8, D—3բ, E—91ա, F—298բ, G—401ա, K—271ա (տողերը՝ 1, 2, 4, 3), L—168ա, M—38Աա, N—279ա, O—214ա, P—345բ, Q—372ա, R—117բ, S—330բ, T—84բ (տողերը՝ 1, 2, 4, 3):

Խորագիր

K Նոյ է: S Տապան:

Քննագիր

1 BCDEFGKLNOPQRST Մեծ նահապետ (DEKRS Մեծ նահապետն) և: M և խիստ:

2 AS շինեց: C գնայիուն:

3 AR Հայնց: DEFGO վայել էր: որ չի: K Հենց վայելէր: MN վայել էր: S վաչեր: T Հանց վայելէր:

4 ALMQST ու: CMT Դ չի: C ներսն: D Դ ի ներքս: K Ու ներս: ու: NO արար փիւ էած: P ու: Q ներսն: R Ու ի ներքս: ու:

Աղբյուրներ

A—233աբ, B—ՃԺԴ, C—9, D—3բ, E—91ա, F—298բ, G—401ա, I—416բ (տողերը՝ 3, 4, 1, 2), K—271ա, L—168ա, M—38Աա, N—279ա, O—214բ, P—345բ, Q—372ա, R—117բ:

Խորագիր

B Տապանակ:

Քննագիր

1 B տոռոմով: I երթայր ինքնին չորս դլոռոմով: M արոմով՝ ուղղ. դրոռոմով: KO գրոռոմով N արուռոմով:

2 AM Ջեղ: երթայր հայնց: C Ջերդ ամ երթայր հայնց: D Ջերթ օծ գնայր հանց: I Քան գոծ խաղայր նա: K Քան: երթայր հանց: M Ջեղ գոծ երթայր հայնց ասելով՝ ուղղ. Ջերդ օծ խաղայր հանց սահելով R օծ գնայր: PQ օծ (Q ամ):

3 AMR անգիւնով: D էմուտ:

4 BCEFNOPQ բազում: CEFGNOPQ և: Ն: M անբիւ՝ ուղղ. բազում:

29. ՆԱԻ

Խաղաղ կղզի ' ի ներս բարան,
' Ի էր գնալուն կարած վրան,
Կան իմաստունք և ճիացան,
Յիմարքն անթիւ ի ներս դողան:

30. ԱՇՏԱՐԱԿ

Ամպոյն հաւաստ էր նա սատակ,
Ջերդ մնարայ էր հանց շիտակ,
Անդ հողմարբեր քարցրանաշակ,
Եւթանաստուն ' երկու վտակ:

Աղբյուրներ

A—233բ, D—10ա, E—91բ, F—306ա, G—415ա, K—276բ, L—187բ, M—38աբ,
P—356ա, Q—381բ—382ա, R—124բ. T—94բ:

Խորագիր

K Նաւն: M Անխորագիր:

Քննարկ

1 AKM Խաղա (M խաղայ): D ու ներքարան: EFG բարայն: K է էրան փխ բա-
րան: L ու: M նես: P 'ւ ներս բարայն: Q բարայն: R կրղզիղի ու ի ներք: T կղզի, մէջն
երերան:

2 AR գրնառն: DKP է փխ 'Ի էր: EFGKQT եւ է: L Ունէր փխ 'Ի էր: M գնային:
R է գրնայոյն:

3 EFGLPQT իմաստունքն: Հիանան: K Հիանան: M Հիւացան:

4 D ներքս:

Աղբյուրներ

A—233բ, C—10, D—4ա, E—91աբ. F—298բ, G—401ա, L—168բ, M—38Աբ,
N—279ա, O—214բ, R—117բ—118ա:

Խորագիր

L Աշտարակն:

Քննարկ

1 B Ամպոյ նրման է: CO նրման փխ հաւաստ. DR Ամպոյ: EFGN Ամպոյ նման:
FGN նա շիք: L նման: նա շիք: M հաւաստար: հանց շիտակ (ուղղ. Ամպոյ նրման էր նա
սատակ):

2 A Ջէր: հայնց: C Ջէրդ մերրայ: BEFLO մերրայ: GLN մերրայ: R մնարա:

3 M քարգրայնաշակ:

4 C Եւթանաստուն: AGEM Եւթանաստուն: L Եւթանաստուն ու: M 'ւ շիք: N Հ: R ու:

31. ՄԵԼԷԻՍԵՐԻԿ

Կայր բազատու մի աղբատիկ
 'ի էր քաճաճայ խիստ սպրկիկ,
 Մծող շունէր 'ւ ոչ մէկ ոքիկ,
 Ի լեառն կայր մերկ ու բոկիկ:

32. ՂՈՎՏ

Անուն ունէր ի խունկ նման
 'ի էր հրեշտակաց ասպնջական,
 Իւր աղբիկներն հարբեցան,
 'ի իւր կիճն եղև աղի արձան:

Աղբյուրներ

A—233բ, B—2Ա, C—12, D—4ա, E—91բ, F—298բ, G—401բ, K—271բ, L—168բ, M—38Աբ, N—279ա, O—214բ, P—346ա, Q—372բ, R—118ա, S—329բ, T—85բ:

Խորագիր

C Մեղքեսէթ: S Մեղքիսեղէկ է:

Քննարկ

1 L աղբատուկ: K թայր՝ ուղղ. կայր:

2 K Ունէր: սպրտիկ: L սպրկուկ: RS Ու փխ 'ի: T 'ի չիք:

3 BNQ Մընող (N Սնող: PG ծընալղ): մի: CEF LN 'ւ չիք մի: DT 'ւ չիք: EFG ոգիկ: KO Սնող 'ւ չիք: ոգիկ (O ոքիկ): L սպրկուկ: M Մնողք (ճետո՞ւ աս-ն ջնջված, «մէկ»-ը՝ դարձված «մի»): P Մընալղ շունէր: մի: R ու: S ոչ ոք մեկիկ: 'ւ չիք:

4 A մկերկ: BDKR կայր ի լերին: CEFON, ի չիք: նստեր փխ կայր: և: GL լեառն (G լեառըն) նստեր: և բորկիկ (L բոկիկ): M կայր ուղղ. նստեր: PQ ի չիք: կենայր: և բակիկ (Q բոկիկ):

Աղբյուրներ

A—233բ, B—4Զ, C—13, D—4ա, E—91բ, F—298բ—299ա, G—401բ, K—272ա, L—168բ, M—38Աբ—35ա, N—279բ, O—214բ, P—346ա, Q—372բ, R—118ա, S—329բ, T—99բ:

Խորագիր

A լօտ: K Ղաւվա: R Ղօտ: S Ղովա լ:

Քննարկ

2 EFG ասպնջական: KT 'ի չիք: L Ու փխ 'ի:

3 A աղճկներն: C աղչկներն: DNOPQ աղչիկներն: EFGS աղչկներն: K աղչկ-ներն: L աղչկներն: M աղչիկներն: T աղչրկներն խարբեցան: PQ աղչրկներն: R աղչ-կերն: S իր աղճկներն:

4 A իր: CFFPQ 'ի չիք: C կիս: DR և կիսն: S Ու իր: T Ե կիսն:

33. ԱՐՐԱՀԱՄ

Հիւրասէր խիստ ծեռունի
Ջենէր խօսուն գառն ի սեռի,
Ունէր ամուլ կին մի բարի
'ի էր ծիծաղկոտ 'ա առափինի:

34. ԻՍԱՀԱՍ

Հանցեղ, զեղ գառն էր անմեղուկ,
Կայր սպանողին առջև հեզուկ.
Որդիք ունէր երկու մանուկ,
Մէկըն՝ յիմար, մէկըն՝ խարուկ:

Ազբյուրներ

A—233բ, B—Դ, C—13, D—4ար, E—91բ—92ա, F—299ա, G—401բ, K—271ա,
L—169ա, M—39ա, N—279ա, O—214բ, P—346ա, Q—272բ, R—118ա, S—329բ,
T—85ա:

Խորագիր

ST Արբահամ է:

Բնագիր

- 1 BEFGKNOPQT ծեր նազկի: S Հուրասէր:
- 2 BDEFGKORT Ջեննյր: K խօսոյն: ի սեռին: N Ջեննյր:
- 4 BKL 'ի յիք: ու: CDEFG NOPQRST 'ի յիք: DS ու: N ծիծաղոտ:

Ազբյուրներ

A—233բ, B—ՃԴ, C—15, D—4բ, E—92ա, F—299ա, G—401բ, K—271աբ, L—
169ա, M—39ա, N—279ա, O—214բ, P—346աբ, Q—372բ, R—118ա, S—329բ,
T—85ա:

Խորագիր

ABDKNORT Սահակ:

Բնագիր

- 1 BCELFGNPQ Հանց, զերդ (CPG զէտ) ըզգառն (CLNP զգառն): D Հանց,
զինչի յանմեղուկ: K Հանց զինչ ըզգառն: M Հայնցեղ՝ ուղղ. Հանց: O Հանց, զերթ
զգառն: R Հայնց զինչ ըզգառն: S Հայնց զերդ զառնուկ: T Հանցեղ զինչ:
- 2 C ի փխ Կայր: EFGM առջևն: K կայր յիք: Սպանողին: NO յառջև: QT սպան-
նողին: R սպանողին առաջ և հեզուկ: T յարջև:
- 3 K Որ և ունէր կու մանուկ: NO Որդի: T Որ և ունէր:
- 4 B Մինըն: ժիւաբն: CLNO Մինըն (O Մինն): Մինըն (L Մինն): DKR Մինն էր.
Մինն (R Մինըն): EFPT Մինն: Միւսըն (T Միւսն): G Մինն էր: Միւսըն: M Մէկըն՝ ուղղ.
Մինըն: մէկըն՝ ուղղ. Մինըն: PQ Մինն էր: Միւսըն: S Մէկն էր: մէկն էր:

35. ՅԱԿՈՒՔ

Կարդա՛ ու գիտ զառաֆինին,
Որ կին էաւ զիւր ֆեռորդին.
Գօտէմարաւէր ընդ միշտ էին,
Բայց կարնեցաւ ջիւն ի տեղին:

36. ՅԱԿՈՒՔ

Գօտեմարտուն ճակատուն
Յաղթահարեալ եղև նկուն.
Ելնէր երբայր կաղ-կաղ ի տուն,
Ոչխար 'ւ արջառ իւր՝ խայտոտուն:

Աղբյուրներ

A—233բ, B—Է, C—16, E—92ա, F—299ա, G—401բ, K—271բ, L—169ա, M—39Աա, N—279բ, O—214բ, P—346բ, Q—373ա, R—118աբ, S—329բ, T—85ա:

Խորագիր

B Յակոպ: M Յակօբ: R Յակ.: ST Յա՛ոբ է:

Բնագիր

1 BDEFGKNOPQ և:

2 K արար: S գիր:

3 EFKNT Գօտէմարտեաւ: BO Գոտէմարտեաւ: CPQ Գաւտէմարտեաւ: D մինչտ: E Գօտէմարտեաւ: G Գօտաճարտեաւ: L Գօտէմարտեալ: M Գօտէմարտէր՝ ուղղ. Գօտեճարտեաւ:

Աղբյուրներ

A—234ա, B—2Ա, C—17, D—4բ, E—92ա, F—299ա, G—401բ—402ա, K—271բ, L—169ա, M—39աբ, N—279բ, O—214բ—215ա, P—346բ, Q—373ա, R—118բ, T—85ա:

Խորագիր

B Յակոպ: D Կոն Յակոբայ: EFG Յակ.: R Կոն Յակ.:

Բնագիր

1 BEFGN ի ճակատուն: D ի գօտեմարտուն: T ի գօտէմարտեալ:

3 B Ու երթայր կաղ ընդ կաղ ի տուն: D 'ւ երթայր: EFGT Ելնալ: K կաղ ի կաղ տուն: M յերթայր: R ու երթայր:

4 B խայտոտուն: CLMQ խայտատուն: D ու խայտոտուն: EFG Արջառ ոչխար իւր խայտալըտուն: (FG խայտալատուն): K ու իւր խայտալտուն: N խտտալտուն: OT խայտալտուն: P արջար: R ու խայտալտուն:

37. ՅՈՎՍԷՓ

Արեգական նման իշխան,
Եղբար՛ ունէ՛ր իւր մետասան.
Քէպէտ եկաց շատ ի զնդան,
Շատոց ի սովն էած սեղան:

38. ՅՈՐ

Այր մի արդար երևեցաւ,
Հանց, որ Աստուած յին՛ք հանեցաւ,
Յարձայութիւնն մեծացաւ,
Բայց կարի շատ դար փորձեցաւ:

Աղբյուրներ

A—234ա, B—2Ը, C—18, D—4բ, E—92աբ, F—299ա, G—402ա, K—272ա, L—168բ, M—39բ, N—279բ, O—215ա, P—346բ, Q—373ա, R—118բ, S—329բ, T—85աբ:

Խորագիր

A Յուսէփ: L Յօսէփ: S Յովսէփ է:

Բնագիր

- 1 E «Իշխան»-ը՝ տողաժապարհ:
- 2 AEFNQR Եղբար՛բ: ETG ինքն: KOT Եղբայր: S ինք:
- 3 A էկաց: CDFK զնտան: EGLMNOPQ զընտան:
- 4 CPQ սով: L Շատից սովուն:

Աղբյուրներ

A—234ա, B—2Գ, C—11, D—4ա, E—91բ, F—298բ, G—401ա, K—272ա, L—168բ, M—39Աբ, N—279բ, O—215ա, P—346բ, Q—372բ—373ա, R—118ա, S—330ա, T—85բ:

Խորագիր

BPQ Յովբ: K Յորն: M Անխորագիր: S Յոր է

Բնագիր

- 1 BNO Մարդ փխ Այր: K Հայր փխ Այր:
- 2 AM Հայնց: B ինքն: CPQ ինք: EFGLM յինքն: KI Հէնց (T Հանց) որ աստուած ի նմա հանգեաւ: NO Յէնց: O յինքն:
- 3 BDEFG Յարթայութեանըն: COPQ Արթայութեանըն: GL Յարթայութեանն: NO Արթայութեանն: R Յարթայութեան:
- 4 D Խիստ յերկար եա: KPQT Բայց ի շարէն շատ փորձեցաւ: R Բայց ի յերկար շատ փորձեցաւ: S Բայց յերկար շատ փորձեցաւ:

39. ՔԱՄԱՐ

Գոհար նազուֆ մեծ հօր որդի,
Կոյս մի՛ երեսն վարդ ու զինի,
Աչէր ունէր այժման ուլի,
Զեղ զլուսին էր նազելի:

40. ՄՈՎՍԷՍ

Հովի մի կայր՝ խիստ արմցարար,
Աստուծութեանն կամարար,
Գնայուն աղբիւր բզկէմն արար,
Զլեղին արբին հայնց, զինչ շաֆար:

41. ՄՈՎՍԷՍ

Հովի մի այլ՝ ֆարց ու լեզուատ,
ԶԱստուած էտես նա անխալատ,
Անօրինացն արար խրատ,
Սուրբ ժողովուն արար նա դատ:

Աղբյուրներ

A—234ա, Մ—39բ—40ա:

Խորագիր

Մ Անխորագիր:

Բնագիր

3 Մ ուն փխ ունէր:

4 Մ զլուսինն:

Աղբյուրներ

A—234ա, B—2է, C—19, D—5ա, E—92բ, F—299ա, G—402ա, K—272ա, L—169բ, M—40ա, N—279բ, O—215ա. P—346բ—347ա, Q—373ա, R—118բ, S—329բ, T—85բ:

Խորագիր

K Անխորագիր:

Բնագիր

1 BKNOPQT խիստ լաւ (N շատ) ճարտար: C արմցարար: D ճարտար: EFG այլ ճարտար: S արմցբբար:

2 BQ 'ի: BE էր կամարար: C 'ի: DGN Աստուածութեանն էր: EFO էր:

3 BEFOQ աղբեր: CN աղբեր: G աղվիւրն: M Գնային: P աղբիւրն: S ի վէմն:

4 B արբոյց հանց ըզարբար: C հանց զէտ: DL հանց զերդ: EF հանց: զինչ շիֆ: F ըզարբար: G հանց ըզարբար: KT քան փխ հայնց զինչ: M հայնց զին՝ ուղղ. հանց զետ: NO արբոյց քան զարբար: KT զարբար: PQ հանց զէտ զարբար: R զերդ շարբար:

Աղբյուրներ

A—234ա, M—40ա:

42. ՓԱՐԱՌՈՆ

Սուլտան մի կայր ի յնզիպտոս,
Շատ հերձուածող քան զԱրիոս.
Առ նա դեսպան զարկեց Քրիստոս,
Մեծ սփանչելեօք մարդկան հրոս:

43. ՄԱՐԻԱՄ

Էր մարգարէ ու բմբկահար
'Ի էր յանցաւոր ու խիստ արդար,
Ցնծայր, խաղայր, հետ ասէր պար
'Ի է՛ր հրաշափառ սաղմոսարար:

Աղբյուրներ

A—234ա, B—ՃԺԹ, C—35, D—6բ, E—92բ, F—299բ, G—402ա, K—272բ (տա-
ղերը՝ 1, 3, 4, 2), L—171բ, M—40ա, N—280ա, O—216ա, P—347ա, Q—373բ, R—
120ա, S—330աբ, T—85բ:

Խորագիր

Q Փարաւօվն:

Քննագիր

1 C եզիպտոս: P Սուլթան:

2 K Շատ շար գործեաց քան: L Հանց: T շարագործ փխ հերձուածող:

3 BCPQT յրդեաց: D զրկեաց: E զրկեց: K առաքեաց: R զրկեց: GS զրկեց:
LNO յղեաց: M զարկեց՝ ուղղ. յղեաց:

4 B սքանչելեօք: CO սքանչելօք: EFG հրահոս: NR հրոյս:

Աղբյուրներ

A—234բ, B—ԿԹ, C—20, D—5ա, E—92բ, F—299ա, G—402ա, K—272բ, L—
169բ, M—40աբ, N—279բ, O—215ա, P—347ա, Q—373բ, R—113բ, T—86բ:

Խորագիր

B Մարիամ քոյրն Ահարոնի: CPQ Ահարոն: E Մարիամ քոյր: F Մարիամի քոյր:
KT Դաւիթ: M Դաւիթ (Եան Ահարոն):

Քննագիր

1 B և: CGK և թըմկանար (GK թմկահար): DPQ թըմկանար: EFM և N Որ փխ
էր: թըմբկահայր: R ու թեամբկահար:

2 B և: CEF GK անցաւոր: DEFGKLR T 'ի շիֆ: K ո'խտի սարտար: N մեղաւոր և:
O և: PQ անցաւոր ուխտիս: T էր: և:

3 K հետն: NO և փխ հետ: T 'և ասէր նա պար:

4 EFGK 'ի շիֆ: R Ու էր հրաշափ: T Միւն ըղ'ողոցն իսպառ ենար:

44. ԱԶԱՐՈՆ

Այնչափ նա սուրբ երևեցաւ,
Որ գաւազանն իւր ծաղկեցաւ,
Քարծնն ապա մօրուք բուսաւ,
Բայց կարի շատ ի լաց կացաւ:

45. ՅՅՍՈՒ

Սփանշելագործ այր զօրական
ԶԱստուած տեսաւ դէմ յանդիման,
Արեգականն ետ նա հրաման,
Զիւր բշնամիքն իսպառ եսպան:

Ազրյուրներ

A—234բ, B—է, C—21, D—5ա, E—92բ—93ա, F—299բ, G—402ա, K—272բ,
L—189բ, M—40բ, N—279բ, O—215ա, P—347ա, Q—373բ, R—118բ—119ա, T—86ա:

Խորագիր

R Ա:արրների:

Բնագիր

1 ADM Անշափ:

2 CKLPQT իւր շիֆ: N զաւազան:

3 ABCLMNOPQ Քարցուն: BMNO մօրուք: D մօրու: E Քառսուն ամն ապա:
FG Քառսունն ապա: K մօրու: T Քարցունի:

4 A Ինչուր փիւ կարի: BCEFGNOPQR կեցաւ: D լուծ: նա փիւ կարի: KR ընչուր
փիւ կարի: կեցաւ: M եկաց՝ ուղղ. կեցաւ: ինչուր ուղղ. կարի:

Ազրյուրներ

A—234բ, B—2բ, C—22, D—5ա, E—93ա, F—299բ, G—402աբ, K—272բ—273ա,
L—170ա, M—40բ, N—279բ, O—215ա, P—347աբ, Q—373բ, R—119ա, S—330բ,
T—86ա:

Խորագիր

E Եղծված է: KS Յեսու է: N Յեսու: PQ Յեսու որդի նախի (P նաւ):

Բնագիր

1 A զատական: M զատական՝ ուղղ. զարական: R էր զարական:

2 BCEFGKMNOPQT ետես: C անդիման: LS էտես:

3 AS երեստ հրաման: C Արեգական ետ նայ: KPT նա շիֆ: M երեստ փիւ ետ նա:

4 AMS թշնամիքն լսպան:

46. ԵՐԻՔՈՎ

Քաղաք մի կայր անշուր,
Խլեաց զինչ կայր երկաթ ու սուր.
Թէպէտ որ էր ինք խիստ ամուր,
Ընդդէմ շեկաց ինք եօթն ատուր:

47. ՌԱՆԱՐ

Կին մի պոռոնիկ խիստ մեղաւոր,
Զինք հայնց ցովեն զեղ հոգևոր,
Զպատճառն ասեմ ես վասն այսոր,—
Ազգին հասաւ զեղ կարևոր:

Աղբյուրներ

Ա—234բ, Մ—40բ—41ա:

Խորագիր

Մ Անխորագիր:

Քննագիր

- 2 Մ երթալը փխ երկաթ:
- 3 Մ Թէպէթ: ինքն: յամուր:
- 4 Ա շէկաց: է: Մ Ընդդէմ ինքն:

Աղբյուրներ

Ա—234բ, Բ—ձժէ, Ը—23, Դ—83ա, Ե—93ա, Բ—299բ, Գ—402բ, Կ—273ա,
Լ—170ա, Մ—41ա, Ն—279բ, Օ—215ա, Ք—347բ, Ղ—372բ—374ա, Ր—119ա, Տ—86ա:

Խորագիր

BCLMPQT Բախար: Կ Բախափ: Ն Բա՛ո.բ: Օ Բա՛ար: Ր Բակաբ:

Քննագիր

- 2 BNO Զինքն հանց գովեն զևտ (NO քան) զ՛ողոր: CEFG հանց: զևտ: D Զինքն հանց: զերդ: K Զևա զևա հանց: զինչ: L Զինքն հանց: զերզա: M հայնց՝ ուղղ. հանց: PQ հանց: զերդ: R Զինքն: զերդ: T հանց: զինչ:
- 3 BCKLEFGNOPQRT այնոր: Կ Պատճառն: այնոր:
- 4 AM Աշկին: BEFGK զևտ: D Սիրոյն: զերդ կամատուր: L զերդ: N քան զկարևոր: Օ քան: PQ զևտ: R Սիրոյն հասաւ: T զերդ զկարևոր:

48. ՌԱԽԱՐ ԵՒ ԿԱՐՄԻՐ ՉՈՒԱՆՆ

Ինճն տունկ էր բուսական,
Զօրացն եղև պատուպարան,
Անշունչ կանգնեալ կայր պահապան
'Ի ի ծայրն ունէր կարմիր նշան:

49. ԲԵՐՍԷՔԻԷԼ

Ոսկերիչն էր գիտուն կարի
'Ի էր յԱստուծոյ ընտրեալ բարի,
Քրոբէ շինեց զարմանալի,
Զերկոճին թևերն՝ ձոյլ ոսկի:

Աղբյուրներ

A—234բ, D—5բ, E—111բ, E¹—112բ, F—307ա, F¹—307բ, G—415բ, K—273ա,
L—170ա, M—41ա, R—119ա, b—1/5:

Խորագիր

A Ռախար: D Դունեբրու կարմիր շուանն: EFG Բախու: E¹F¹ Կարմիր նշան: K Նշան:
L Մառն: M—: R Դունեբրու կարմիր շուան: b Դառ ներկ սորոն:

Բնագիր

1 K Ինն: բուրական: L էր տունկ:

2 ADEE¹FF¹GKLMR Գառանցն փխ Զօրացն: DE¹F¹Kb Գառանց: ասպնչական:
R ալսպրնչական:

3 ADE¹F¹LMb Շունն փխ Անշունչ:

4 DF¹ 'Ի չիփ: շուանն: E¹G 'Ի չիթ:

Աղբյուրներ

A—234բ, L—185ա, M—41ա:

Խորագիր

1. Բևսէլիէլ: M Անխորագիր:

Բնագիր

2 A ընգրեալ: L Աստուծոյ:

3 L Քերտվրէ շինեաց:

50. ՍԱՄՈՒՆ

Մանուկ մի ֆաջ՝ զեղ մումեղէն
Խանգրեց հազար մանուկ՝ ինք մէն,
Մեծէր զառիւծն պէն ու պէն,
Յետոյ սպանաւ յիւր կնոջէն:

51. ՏՈՐՔ

Մանուկ մի կայր ի Հայք գովան,
Քան զՍամսոն ալլ յաղբսկան,
Վէմ մի վերոյց մեծ տրամական,
Ի ծովն ընկեց, կանգնեաց արձան:

Աղբյուրներ

A—235ա, B—ճԺ, C—25, D—16բ. E—93աբ, F—299բ—300ա, G—402բ, K—273աբ, L—170բ, M—41աբ, N—279բ, O—215բ, P—347բ, Q—374ա, R—119ա, T—86ա, T1—99ա:

Խորագիր

BMR Սամփսոն:

Բնագիր

1 BDEFLGPQRT զերդ: C զէդ: G բաշ: KT զինշ: T զմոմեղէն:

2 BCNO Խանկրէր զհազար: CNOQ մանուկն: D1 ինկրէր զհազար մանուկնսն (T1 չազար մանուկ) ինքն մէն: EFGPQ Խանկրէր զհազար մանուկն ինքն (PQ ինք): K Ե՛ար չազար: նա: L Խանկրէր զհազար: R Խնկրէր: մանուկն: T Ե՛ար զհազար մանուկն ամէն:

3 B զառեծրն: TT1 բէն ու բէն: K ծեծէր զապէն ու պէն: L զառիւծ ամեն ի պէն:

4 C Յետև իւր: D յիւ: GKP իւր: PQ կրնոջէն: TT1 սպանաւ: R Յետոյ:

Աղբյուրներ

A—235ա, B—ճԺԺ, C—26, D—5բ, E—93բ, F—300ա, G—402բ, K—273բ, L—170բ, M—41բ, N—279բ, O—215բ, P—347բ, Q—374ա, R—119աբ, T—99ա:

Խորագիր

A Տուրբ: CKMNOPQ Կամսարակ: D Անգեղ տան իշխանն: EF Անգեղն իշխան Կ.սարակ: G Անգեղն իշխան Կամսարակ: K Կասարակ: i Անխորագիր: RT Անգեղն իշխան:

Բնագիր

1 CKNOPQ Հայ: N գովայն: T կայր հանց գովական:

2 B ըզՍամփսոն: C ՚ւ ալլ աղթական: EFGNOPQ ՚ւ ալլ:

3 AM վերուց: տրամական: C Վէմ ի:

4 A բնգեց: CN կանկնեաց: L նշան փխ արձան: O Ենկէց, կանկնեաց արձայն:

52. ՎԱՐԱԶԴԻԱՏ

Մանուկ մի այլ՝ ի յայս նման,
էր ի յազգէն Արշակունեան,
Հանչաք մանուկ էր ու իշխան՝
Ընդ Եփրատ վազեաց քայլ մի լման:

53. ՏՐԻԱՏ

Քազուտ մի կայր, աշուին էր խած,
Ժամ մի՝ ժանի ունէր ու բաշ.
Սինոն ունէր ինչի Մարաշ,
Ամէնքդ ասէք իւրեանն վա՛շ:

Աղբյուրներ

A—235ա, B—ՃԺԲ, C—27, D—5բ, E—93բ, F—300ա, G—402բ, K—273բ, L—170բ, N—279բ, O—215բ, P—347բ—348ա, Q—374ա, R—119բ, T—99ա:

Խորագիր

ԱՐ Տիգրան:

Բնագիր

1 ADMR Մէկ մի: C այս:

2 AM վ'նր ի յազգէն: CD ազգէն:

3 A յիշան: COPQ է ու յիշման: DR Այնչափ: յէշուան: EFG Հանչակ (EF Հանչաք): է ու յիշման արժան: K Հանչաք: է ու յիշման: L Հանչաք: յիշման: NT Անչափ: է ու յիշման: O Հանչաք:

4 AL վազեց: B 'ի փխ ընդ:

Աղբյուրներ

A—235ա, B—ՃԺԶ, C—90, D—10աբ, F—303ա, G—406ա, K—277ա, L—179ա, M—41բ, N—282ա, O—219ա, P—353բ, Q—379բ—380ա, R—125ա, T—94ա (տողերի դաս.—1, 3, 2, 4):

Խորագիր

KLN Տրտատ:

Բնագիր

1 AKR Քազուտ մի 'ւ (K 'ւ շիֆ) աշին խած: EF 'ւ աշուին: O 'ւ աշին էր խած: CN Քազվոր (N թգր): 'ւ աշին: D 'ւ իւր աշքըն խած: L Քազուտ մի՝ աշքըն խած: M Քաթուտ մի 'ւ աշին խած՝ ուղղ. Քաթուտ մի կայր՝ 'ւ աշին էր: T կայր Քազուտ մի՝ աշին:

2 B Ժուս: C Ժամ ի: D ճամ: EF Ժանիք: KPQT Ոխտ մի Ժանիք: և (T ու): NO և: M Ժամ մի՝ ուղղ.՝ Ժամի:

3 BCDEFGLNOPQT մինչ ի: K Սինոն: մինչ ի: M մինչի՝ ուղղ. մինչ ի:

4 AL Ամէնա (L Ամէնքդ) ասցէք նրմա (L նմա) թէ վա՛շ: T իւրենն: COP Ամէնքս: իւրենն (P իւրենքս): D 'ի ամէնքդ ասացէք ուրէնն: EFGPQ ասացէք (GPQ ասցէք) իւրենն: K իւրմանն: M Ամենդ ասցէք ի վա՛շ՝ ուղղ. Ամէնքդ ասցէք իւրենանքն-վա՛շ: N Ամէնքս: ասցէք իւրենն: R Ամէնդ ասցէք իւրմանն:

54. ԴԱԻԹ

Կայր պատանեակ մի խաբտիշուկ,
Հանչափ փոփրիկ գերդ զքզուկ,
Խոսրովային առնուր թմբուկ,
Ծապան զճնկայն հաստարագուկ:

55. ՍՈՂՈՄՈՆ

Մեծ թագաւոր մի իմաստուն,
Ունէր կանայփ հագար 'ւ յիսուն.
Նա վեց տարի ու ֆառասուն
Աղուր շինեց Աստուծոյ տուն:

Աղբյուրներ

A—235ա, B—ՂԴ, C—28, D—5բ—6ա, E—93բ—94ա, F—300ա, G—403ա, K—
273ա—274ա, L—170բ, M—42ա, N—279բ—280ա, O—215բ, P—347ա, Q—374բ, R—
119բ, S—328բ:

Խորագիր

S Դաւիթ է:

Բնագիր

- 1 D մի շիփ: Dd խարտեշուկ: O պատանակ: R խարտէշուկ:
- 2 A Յանչաք: B Հայնչաք: քան: CPQ զէտ: DEFGR Այնչափ: K Անչափ կարճիկ
զինչ: L Հանց: որպէս թզուկ: N Անչափ: քան: O Այնչափ: քան: P փորկիկ: S մի փոր
էր զինչ թզուկ:
- 3 BDR առնոյր: C Խոսրովայնն առնոյր թըմպուկ: EFG առնէր թմպուկ: KL առնէր:
M թըմպուկ: NO առնոյր թըմպուկ: PQ Խոսրովայնն առնոյր թըմպուկ: S Խոսրովայնն
առնոյր:

4 ADMRS էսպան: CS զհսկան: K Ջհսկայն եհար: OS հաստարագուկ:

Աղբյուրներ

A—235ա, B—ՃԺ, C—77, E—96ա, F—301բ, G—404բ, K—236բ, L—185բ, M—
42ա, N—281բ, O—218բ, P—348բ, Q—374բ, T—89ա.

Խորագիր

Q Սողովմոն:

Բնագիր

- 1 PQ մի 'ւ:
- 2 BCEFGPQ իսուն: K ՌՄ: L հագար յիսուն: T կանայք ունէր:
- 3 BCEFGKNOPQT ն: L զվեց: և զքառասուն:
- 4 BCEFGKLMNOPQ շինեազ: T Շինեազ աղուոր:

56. ԱՐԻՍՍԿ ՍՈՄՆԱՅԻ

Կոյս մի կայր՝ աղուոր աչեր,
Ունէր կարմիր բարակ շրթներ,
Զողջ գիշերուն ածէր գրկեր,
Վաղն բարով ելնէր ի վեր:

57. ՆԱՔԱՆ

Էր մարգարէ՛ս արդար բնութիւն
'ի անունն կայր ի հնոցին,
Առակ ասաց թագաւորին,
Հանց, որ եղիր զթագն ի գետին:

Աղբյուրներ

A—235ա, B—9, C—29, D—6ա, E—94ա, F—300ա, G—403ա, K—274ա, L—171ա, M—42ա, N—280ա, O—215բ, P—348բ, Q—374բ—375ա, R—119բ, T—86բ:

Խորագիր

A Արիսակ Սոմնացին է այս (լուսանկարով): Արիսակ Սոմնացի (ցանկում):
BCDEFGKMNOPQ Արիսակ: R Արիսագ: T Արիողմ Արիսակ:

Բնագիր

- 1 DR աչեր: K աղոր: KT աչուեր:
- 2 BEFNOQ 'ի ունէր: P 'ի ունէր:
- 3 DLR գիշերոյն: KT Գիշերն ի բուն ածեր գրկեր: PQ Զգիշերն ի բուն ածեր գրկեր:
- 4 KPQT անարատ փխ բարով:

Աղբյուրներ

A—235բ, B—ՂԱ, C—33, D—6ա, E—94բ, F—300բ, G—403բ, K—274ա, L—171բ, M—42ա, N—280ա, O—215բ, P—349ա, Q—375աբ, R—120ա, T—86բ:

Խորագիր

CEG նաղան:

Բնագիր

- 1 DKR ու: N Որ փխ էր: 'է չիփ:
- 2 AM խընոցին: BCEFGKLNQ վաղ կայր: D Ու: EFGKPQT 'ի չիփ: M 'ի անունն կայր՝ ուղղ. 'է անունն վաղ կայր: P Անունն իւր վաղ կայր: R Ու: կայր իւր ի խընոցին: T իւր ի:
- 4 AM Հայնց: զայտն փխ զթագն: BLN զայտն: CPQ զատն: K զտտն: NO էնց: R Կգիտ փխ Եղիր:

58. ԱՆՆԱ ԵՒ ՍԱՄՈՒԷԼ

Նղբա՛յր, լսէ ամ հետ այսօր,
Կին մարգարէ՛ւ աղօթաւօր,
Մնաւ որդի խիստ հոգեւոր,
Որ նա զհովիւն օծ թագաւօր:

59. ԵԶԵԿԻԱ

Բարեպաշտ արքայ արդար,
Աստուածութեանն կամարար,
Հիանդացաւ մահու համար,
Բայց ապրեցաւ ինք խիստ յերկար:

60. ԵՂԻԱ

Տղայն շուտէր բայց միայն հուր,
Մեծիւն ազգաւն տայր սպուր,

Աղբյուրներ

A—235բ, B—ԺԳ, C—30, D—6ա, E—94ա, F—300ա, G—403ա, K—273բ, L—171ա, M—42բ, N—280ա, O—215բ, P—347ա, Q—374բ, R—119բ, S—328բ, T—86աբ: Խորագիր

BCN Աննա մայր Սամուէլին: DKT Աննա: EFG Աննայ, Սամուէլ: OR Աննայ: MPQS Աննա է (MPQ է չիք) մայր Սամուէլի:

Բնագիր

1 BDEFGKNOR դու փխ ամ: T սսէ:

2 KLRS 'ւ չիք: R յաղաթաւօր:

4 A զհովիւն օծէր թագվոր: C նայ զհովիւն ամծ: D զհովիւն: G Որ զնա: M զհովիւն օծէր՝ ուղղ. զհովիւն օծ թագաւօր: T էօծ:

Աղբյուրներ

A—235բ, B—Խ, C—31, D—6աբ, E—94ա, F—300աբ, G—403ա, K—274ա, L—171ա, M—42բ, N—280ա, O—216ա, P—348բ, Q—575ա, R—120ա, T—87ա:

Խորագիր

AEGK Եզեկիէլ:

Բնագիր

1 T արքայն:

4 BCNOPQ նա շատ երկար: DR ինքն: երկար: EFGKT նա շատ: M ինքն խիստ յերկար՝ ուղղ. նա շատ:

Աղբյուրներ

A—235բ, B—ԽԹ, D—7ա, K—274ա, M—42բ, N—330ա, O—215բ—216ա, P—438բ, Q—375ա, R—120բ, T—86բ:

Բնագիր

2 KPQ Սրբոյն փխ Մեծին: T նմա փխ Մեծին:

Հեծեալ հրեղէն ձի և գայր սուր,
Ինքն ի յամպոյն հոսէր մեզ շուր:

60ա. ԵՂԻԱ

Տղայն շուտէր բայց միայն հուր,
Հեծեալ հրեղէն ձի և գնայր սուր,
Յերկինս ելաւ ինքն հանց դուր
Եւ ի յամպոյն հոսէր մեզ շուր:

61. ԵՂԻԱ

Ի տղայութեանն ուտէր նա բոց,
Յերկինցն հուր՝ ւ անձրև իշուց,
Արիւն եհեղ շատ մի յայլոց
՚Ի աշակերտին զմաշկեկն հագոյց:

---

3 BOP ու գնայ: D գնաւ: KT ու կնաւ: Q գնայ: R գրնայ: N ձի, գնաւ: PQ 3—4—բոց
տողերի միջև ունեն. Յերկինս ելաւ ինքն հանց դուր:

4 BNO՝ Ի ինքն, հոսէ: D հոսէ: K նա ի: բրդիսէ: OR յամբոյն: PQ նայ ի: T նա իր
բղիսեր:

Աղբյուրներ

C—42, E—95ա, F—301ա, G—403բ—404ա, L—172բ:

Բնագիր

1 C Տղան:

2 CL և գնայր:

3 G ինք: L Կապէր գերկինքն աստղապարուր:

4 C ի շիք: C հոսէ: L ինքն յամպոյն:

Աղբյուրներ

A—235բ, M—42բ:

Բնագիր

3 A էհէղ: ալոց:

4 A Ու աշակերտին զմաշկըն: M Տղայութեան: ՚Ի շիք:

62. ՅՈՎԱՍ

Զանաւնն զի՛տ զայն բազտորին,
Որ ին՛ք նետեաց դէպ ի գետին,
Խանգրեաց երեք հետ զասորին,
Փա՛նք և պատիւ տո՛ւք անեղին:

63. ՅՈՎՆԱՆ

Կայր փախուցեալ մի խիստ գիտուն,
Գնաց մխլուն ընդ մէջ ծովուն,
Արար իւրէն ի գնայուն տուն,
Հօն ազօթէր զողջ օրն ի բուն:

Ազրյուրներ

A—235բ, B—29, C—32, D—6ա, E—94աբ, F—300բ, G—403աբ, K—274բ, L—171ա, M—43ա, N—280ա, P—349ա, Q—375ա, R—119բ—120ա, T—86բ—87ա:

Խորագիր

A Եղիսէ: CFG Եզեկիէլէ: DR Յովրամ: K Եղիսէսու: M Եզեկիա (մատիառ): PQ Անխորագիր: T Եղիսէ, Յովրամ:

Բնագիր

- 1 AM գիւտ: DLR Թազարորին: K Յանուն: Թազորին: M Թարւորին: N Զանաւունըն:
- 2 AL նետեց: BT նա փխ ինք: C դէք: DE ինքն: K զինք: N Որ նետեաց դէպ:
- 3 AM Խանգրեց: CEFKPQR Խանկրեաց: K սասորին: T Եհար երեք:

Ազրյուրներ

A—235բ, B—2դ, C—34, D—6բ, E—54բ, F—300բ, G—403բ, K—274բ, L—171բ,
I—419ա, iI—419բ, M—43ա (M1—59ա), N—280ա, O—216ա, P—349ա, Q—375բ,
R—120ա, S—330ա, T—87ա:

Խորագիր

ACEFGKLOPQST Յունան: I Յօնան:

Բնագիր

- 1 BDKIIIM¹OPQT Գայր: AEGLM փախուցած: S ծեր մի փխ մի խիստ:
- 2 CEFII¹PQ մխլուն (PQ մըլխուն) ի մէջ: G մլղուն ի մէջ: K Գնա մըղլուն ի մէջ: LM ի փխ ընդ: S Մծղուլ ի մէջ: T մղլուն ի մէջ:
- 3 ABDLMM¹OP օրէն: ANO գնատն: D օրեր: EG ի շիք: K Ու արար օրէն: N օրէ: PQ գնայու: արէն: R արեր: զընայուն: T իւրենն գնայուն: iil¹ Օրեր անցայց ի գնայուն տուն:
- 4 DNOPQRT Անդ: K Անդ աղօթէ: զարն iil¹ ՚ի անդ աղօթէր:

64. ՅՈՒՆԱՆ

Ես որ յերբող ատու ծնայ,
Յերիւ ատու փոփոխեցայ,
Ի փեսայէն ունայնացայ
Դ ի փեսայէն դարձեալ լցայ:

5 Կրկին կրից պատճառ եղայ
Եւ լինիցիմ միշտ առ յապայ,
Ուրախութեան և տրամութեան
Յոր ոք որ կամ՝ բնատրեցայ:

65. ՆԱՐՈՒԿՈՂՈՆՍՈՐ

Թէպէտ արաք գրագիւնն ոսկի՝
Յանուն կնոջըն դշխոյի,
Բայց ինքն եղև շորհոտանի՝
Առիւծ և եզն ի մէկտեղի:

Ազբյուրներ

A—47, E—118բ, F—310բ, M—43ա, Zբ,—60բ:

Խորագիր

A Յոնան, EF Այլ-ի նշան (Նախորդը՝ Յօրեան):

Բնագիր

1 AZ երբորդ: MZ ատու: Z որ չի:

2 M յատու:

3 AM Տողը չի:

4 AM Տողը չի: E 'ի չի:

5 M Կրկից փխ Կրկին Կրից:

6 AM Որոր կամի: M յառապայ փխ առ յապայ:

Ազբյուրներ

A—236ա, B—Ղ, C—36, D—6բ, E—94բ—95ա, F—300բ, G—403բ, K—274բ, L—
171բ, M—43աբ, N—280ա, O—216ա, P—349ա, Q—375բ, R—120ա, T—87աբ:

Խորագիր

C Նարոզողոնսոր: D Նարուզթոն: G Նարուզթոնսոր: K Նարուզթոնսոր: PQ
Նարուզողոնսոր: R Նարուզողոն:

Բնագիր

1 BCEFGKLNOPQ զպատկերն: M զբագինն՝ ուղղ: զպատկերն: P Թէև: Q
Թէև:

2 CEFG Անուն: դշխոնի: D դոխոյի: K Անուն կնոջ ընդ աշխարհի: L դըշխոնի M
Յանուն կնոջն բ դշխոյի՝ ուղղ. Անուն կրնոջն դըշխոնի:

3 T Նա փխ ինքն:

4 B Եզն և առեծ: մի: C 'և եզն: DLR մի: NOPQT Եզն և առիւծն (OPT առիւծ, G
առիւծ) ի մի: (PQT մի): PT Եզն և առիւծ ի մի: Q Եզն և առիւծ ի մի:

Առաֆինի մի պատուական
Կայր ի զնդան զեղ մարդասպան.
Նա նաշակէր ըզմանանայն,
Բերողին անիւ առչեն դողան:

67. ԵՐԵՄԻԱ

Ի յարգանդէ մօրն անդատին
Սրբած էր նա Հօրն անեղին,
Ջեղ զաւազակ զինք կապեցին,
Եղին զնդան ի մէջ տղմին:

Աղբյուրներ

A—236ա, B—19, C—39, D—6բ. E—94բ, F—300բ, G—403բ, K—274բ—275ա,
L—172ա, M—43բ, N—280ա, O—216ա, P—350բ, Q—375բ, R—120աբ, T—87ա:

Բնագիր

1 ALNR պահուական: DO պահուական: K և ֆիւ մի:

2 B զընտան զերդ զմարդասպան: CPQ զնտան (Q զընտան) զէտ: DR զերդ:
EFL զնտան (L զընտան) զերդ: GK զնտան զերդ: M զընտան: NO զընտան քան
զմարդասպան: T քան զմարդասպան:

4 ACM առչին: BEGPQ առչեն ահիւ: K յառչեն յահիւ: LNO յառչիւ: R առաչիւ ա-
հիւ: T յառչեն ահիւ:

Աղբյուրներ

A—236ա, B—հՁ, C—38, D—7ա, E—95ա, F—300բ, G—403բ, K—274բ. L—172ա,
M—43բ, N—280ա, O—216ա, P—349ա, Q—375բ, R—120բ, T—87ա:

Խորագիր

G Երեմի: LM Երեմիաս:

Բնագիր

1 AMT մօր: անեղին: L յանգստին:

2 DKNOR է ֆիւ էր: M Հօր:

3 BT Ջերդ: զնա: C Ղէտ: DR Ջերդ: զինքն: EQGL Ջերդ: K Ջինչ: զնա: NOPQ
Ջէտ: զնա:

4 ACM Գրին ի (M ի լիֆ) զընդան (CM զնտան): BNOT ի բանտ: EFLPQ
զընտան: K բանդ:

է՛ր գրագէտ 'ւ աղուոր նօտար
 'ի ինք պարեցաւ շատ մի յերկար,
 Հանց որ տեսաւ զմանուկն արդար,
 Վազեաց 'ի ի գիրկն էառ, խաղալու:

69. ՄԱՐԻԱՄ ԾՆԱԻ ԶՔՐԻՍՏՈՍ

Որոջ մի ծնաւ առանց խռոյի,
 Վկայ բերեմ ես զԾառայի,
 Գառն էր գէր ու ստեղծ լի,
 Յամէն զատկի մատաղ լինի:

Աղբյուրներ

A—236ա, B—Ճէ, C—41, D—7աբ, E—95ա, F—301ա, G—404ա, K—275աբ,
 L—172բ, M—43բ, N—280ա, O—216ա, P—349բ, Q—376ա, R—120բ—121ա, T—
 87բ:

Խորագիր

Մ Սիմէոն ծնբունի: PQ Մերունին Սիմէոն (Q Սիմէովն):

Բնագիր

1 B ու: DR գրագիր ու: EFG գրագիր: K զըրագիր աղոր: L էր շիք: 'ւ շիք: NT
 գրագիր: 'ւ շիք: O գրագիր: 'ւ շիք: PQ զըրագիր:

2 B Ինքն: ու փխ մի: BCDEL 'ի շիք: EFGQR Ինքն: KNO Եւ ապրեցաւ: O Ինք
 շիք: P Ինքն և: T Որ ապրեցաւ:

3 ԱՄ Հայնց: K զմանուկ: L որ շիք: ՆՈ էնց:

4 C 'ւ շիք: DT առեալ: KPQ 'ւ շիք առեալ: M 'ւ ի գիրկն է՛ար՝ ուղղ. ի գիրկն
 էառ: L Ի գիրկն առեալ նա յոյժ ցնծայր: R ու:

Աղբյուրներ

A—236ա, B—ԿԸ C—40, D—7ա, E—95բ, F—301ա, G—404ա, K—275ա, L—
 172ա, M—44ա, N—280ա, O—216բ, P—349բ, Q—376ա, R—120բ, S—330ա, T—87բ:

Խորագիր

AS Քրիստոս է: CL Քու: DR Աստուածածինն: EFG Մարիամ զՔրիստոս ծնաւ: K
 Քա Յու: M Յու: O Մրմ: P Մարիամ ծնաւ Քրիստոս: T Աստուածածին:

Բնագիր

2 C զԾառայի: EFG բերէ մեզ Ծառայի: ST Որոճ:

3 BNO ու շիք: ի լի: CEFGLPQ յոյժ գէր, ստեղծ (EFG ստեղծ) ի լի: D գէր էր և:
 K Գառն գէր ըստեղծ ի լի: R և ստեղծ լինի: S էր խիստ գէր բոլորով ի լի: T էր շիք:
 ու շիք:

4 A Զամէն: CEFGLMPQ Ամէն: K օրիկ փխ զատկի: S Մատաղ լինէր յամէն զատ-
 կի: T Յամենայն օր:

70. ՔՐԻՍՏՈՍ ԵՒ ԱՌԱՔԵԱԿՔ

Մառն ծաղկեաց կաղնոյ նման,
ճեղք բաժնեցաւ երկոտասան,
Զնիւղին եհան իւր հեծելնան,
Զաշխարհս եքեր իւրն ի հաւան:

71. ՔՐԻՍՏՈՍ ՈՒ ԱՌԱՔԵԱԿՔ

Կարասն լի և ահատր,
Գինին անպակ և զօրատր.
Արբին իշխանֆրն փառատր,
Նղեն փարթամ զեղ թագատր:

Աղբյուրներ

A—236ար, B—ժԹ, C—43, D—7բ, E—95բ, F—301ա, G—404ա, K—275բ, L—172բ, M—44ա, N—280բ, O—216բ, P—350ա, Q—376ա, R—121ա, T—88բ:

Խորագիր

BOBQ Առաքելութիւն: CEKM Առաքելութիւն: D Յիսուս և առաքելութիւն: FKGLMN Անաթոլի: T Յիսուս Քրիստոս:

Քննարկ

1 D Մաղկեացաւ: L կաղնոյ: NO ծածկեաց:

2 B ճեղք բաժնեցան: CPD ճիւղք բաժնեցան յերկոտասան (P երկոտասան): EFGQT ճիւղք բաժնեցան: K ճիւղք բաժնեցան: L ճիւղք բաժնեցաւ: DN ճուղք բաժնեցան: O ճուղքն բաժնեցան: R բաժնեցան երկուտասան:

3 BCPQ Զնիւղին եհան (C էհան) իւր հեծելտան: DEFLGN Զնիւղին: K Զնիւղին հարիւր հեծելտան: M Ըզնեղքն: հեծելտան՝ ուղղ հեծելտան: N հեծելտան: OF Զնիւղին եհան իւր (T իւրն) հեծելտան: R Ըզնեղքն:

4 BCEFGLNOPQ ինքն: K ինք: T յինքն: M Զաշխարհս իւրն՝ ուղղ. Զաշխարհս ինքն: R իւր:

Աղբյուրներ

A—236բ, B—Ի, D—7բ, E—112ա, F—307ա, G—416ա, L—172բ, M—44ա, R—121ա, S—330բ:

Խորագիր

A Քրիստոս: B Առաքելութիւն: D Վերնատունն, առաքելութիւն: EM Անխորագիր: G Ժամարար: L Առաքելութիւն: R Վերնատունն և առաքելութիւն:

Քննարկ

1 B ի լի էր: DRS լի էր ու: ELFG էր փխ և: T լի էր ի:

2 D անապակ: L էր փխ և: R անապական:

3 EF իշխան: EG իշխանք և:

4 B Քան դթագատր: DEFGT քան զթագատր: L փարթամք և թղր: R քան ըթագատր: S քան փխ զեղ:

72. ԽԱՉԻ.

Ի խնկաբեր բլրին վերայ
Չոր կիպարի ծառ մի տեսայ.
Ոսկի խնձոր մի կայ ի նա,
Ով շհատայ՝ ինճն է Յուղայ:

73. ԳԱՔՐԻԷԼ

Շինող մի կայր զարմանալի,
Զմարդիկ զրնէր փոխան ֆարի.
Շինէ գտանար, բայց անկատար
'Ի ի շինելու շառնու դադար:

73ա. ԳԱՔՐԻԷԼ

Շինող մի կայր զարմանալի,
Զմարդիկ զրնէր փոխան ֆարի.

Ազրյուրներ

A—236բ, B—ՃԻ, C—44, D—7բ, E—95բ, F—301ա, G—404ա, K—275բ, L—173ա, M—44ա, N—280բ, O—216բ, P—350ա, Q—376բ, R—121ա, S—329բ—330ա, T—88բ:

Խորագիր

AB Քրիստոս ի խաչն: CLMNOPQT Խաչ:

Բնագիր

1 Ա խնկաբեր բլրի: ELMFS բլրի: EFGK Ի շիփ:

2 K Չորս:

3 CKPS խնձոր: DS մի կայր ի նմա (S նմայ): EFGR խնձոր: կայր: P նմա: Q խրնձոր: նմայ: T նրմայ:

4 C Ուղայ: D Որ որ շի հատարայ: LR Որ փիս Ով:

Ազրյուրներ

A—236բ, M—44բ:

Խորագիր

Ա Քրիստոս: M Անխորագիր (Գաբրիել բառ ժԱ/73ա, 73բ):

Բնագիր

3 M զանար:

Ազրյուրներ

D—11ա, K—277բ—278ա, R—125բ, T—88ա:

Խորագիր

R Գաբրիել, յա:

Բնագիր

2 KT Զմարդն զնէ:

Շինէր գտանարն անլմենլի
'ի ի շինելոյ ոչ դադարի:

73բ. ԳԱՐԲԷԼ

Շինող մի կայ զարմանալի,
Յոյժ նարտասան յիւ արհեստի.
Զմարդիկ դնէ փոխան քարի,
Շինէ տանար անլմենլի:

74. ՄԱՐԻԱՄ, ՅՈՎՍԷՓ

Քուղքն խօսուն լուսով ի լի,
Գիրն գրեցաւ՝ յինք ձայլ ոսկի.
Նօտարն ի մօտ կայր 'ի հեռի,
Կենայր թղթին նօրա ու գերի:

3 K Շինէ տանար անլմանի:

4 D շինելոյ ոչ դադարէի: K Ու շինելոյ: R Ու շինելոյ ինքն շղադարի: T 'ի շինելոյ:

Աղբյուրներ

E—110բ, F—306ա, G—415ա, P—534բ, Q—380բ, :

Խորագիր

Q Գարբիէզ:

Բնագիր

1 PQ կայր:

2 EFG իր:

3 G Զմարդիք: PQ Զմարդիկըն դնէր:

4 PQ անլմեննելի:

Աղբյուրներ

A—236բ, B—2է, D—11ա, E—108բ, F—305ա, G—413բ, K—275ա, L—178բ,
M—44բ, P—349բ, Q—376ա, T—87բ:

Խորագիր

AL Աստուածածին (L Աստուածածինն) և Յովսէփ: BD Յովսէփ և Մարիամ: EFGPQ
Յովսէփ աստուածայր: M Անխորագիր: T Յովսէփ, Մարիամ:

Բնագիր

1 AGM Քուղքն: E լուսաւորի: F մասամբ եղծված: K Զուխտն PQ Քուխտըն: R
Քուխտն խաւտոյն: T Քուխտն:

2 DMR յինքն: EGF 'ի (GQ 'ի չիք) գիրն որ գրեցաւ էր ձայլ: F եղծված: RP Գիրն
որ: էր ձայլ:

3 BDKLRT ու փխ 'ի ի:

4 GK թխտին: L թլթոյն: PQ Քլխտին: R թխթին:

75. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

էր ի մեծաց խիստ ահագին
Եւ ուղտի բուրդ էր իւր սաւոյն,
Նա լուր կապէր զմաշկէ գօտին,
Բնաւ շեկեր զվաստակ եզին:

76. ԳՆՈՒՆՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

Սեղանն արքայական,
Հացն ի վերայ՝ անմահական.
Աստուած զտուօղբն նըզովէ,
Նոյն և զառնօղն անիծանէ:

76ա. ԳՆՈՒՆՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

Սեղան մի կայր արքունական,
Ներսն՝ պարզև աստուածական.
Աստուած նզովէ զուզօղն
Ու շօրհնէ զավօղն:

Աղբյուրներ

A—236բ, B—2Ն, C—39, D—7ա, E—95աբ, F—301ա, G—404ա, K—275ա, L—172ա, M—44բ, N—280ա, O—216ա, P—349բ, Q—375բ—376ա, R—120բ, S—330ա, T—87բ.

Բնագիր

1 DN Որ: G մեծած:

2 A Եւ չիք: բուրթ: BCEFGKNOPQT Եւ ըզտու (KNOT ուզտու): G բուրթ: DR Ու ուզտու: L ըզտու: բուրթ: M Ուղտի բուրթ էր՝ ուզղ. Եւ ըզտու բուրդ էր: R էր չիք: S իր: T ի սուփն:

3 EFG Նա այլուր: K ի մէջն ածէր. PQT ի մէջքն ածէր:

4 ANRST վաստակ: D Բ նա: K շուտէր ըզվաստակ: S շկերաւ: T շուտէր եզինն: S շկերաւ: T շուտէր եզինն:

Աղբյուրներ

Ն—236բ, M—44բ—45ա:

Խորագիր

M Անխորագիր: Նշանակված է ըստ ԺԱ/76ա-ի:

Բնագիր

4 M զատողն անիծէ:

Աղբյուրներ

S—330բ, X—177բ:

Խորագիր

X Ակտեղն և Հէրուր (դ) է:

Բնագիր

2 S ի ներսն:

77. ԳՈՒՍՏԻ ՆԵՐՈՎԴԻԱՅ

Պիղծ կին մի կայր Քրիստոսատեաց,
Օր մի ժողովըն կախանաց,
Մեծ նրեշտակի գլուխ կտրեաց,
Բայց մէկ այլ օրն ինճն ճայրեաց:

78. ԳՈՒՍՏԻ ՆԵՐՈՎԴԻԱՅ

Բող մի կայր խիտո ճարտասան
՚Ի էր անագին զարդ խանգարման,
Գուզ մի կապեաց որպէս զուսան,
Գըլուխ կտրեաց զերդ մարդասպան:

Ազբյուրներ

A—236բ, D—7բ, E—113ա, F—307բ, L—173ա, M—45ա, R—121ա, T—99բ:

Խորագիր

Λ Հերոդիադ: D Կինն Հերոզիտի: EF Հոգի: L Գուստր Հրդի: M Գուստր Հոգիա-
դայ: R Կին Հերոդիայ: T Կինն Հերոդիոյ:

Բնագիր

- 1 ALM Աղճիկ (LM Աղջիկ) մի կայր Քրիստոսատեաց: EF Պեղծ:
- 2 AM ժողովն ինք (M ինքն) կաքանաց: EFT Օր մի ի: L աղուոր, ինքն: M ինքն:
- 3 AM կտրեց: D մի գլուխ կտեաց: EF Չճեծ: M գլուխն: R կարեաց:
- 4 AM Բայց մին այլ օրն ագին (M աքին) ճայթեց: L աչքն փխ ինքն:

Ազբյուրներ

A—237ա, D—7բ—8ա, E—109ա, F—305բ, G—414ա, K—275բ, L—173ա, M—
45ա, P—350բ, Q—377ա, R—121ա:

Խորագիր

A Հերոդիա: EFGPQ Աղջիկն Հերովդիա: K Աղջիկ: L Հերոդիադայ: M Անխոս-
գիր: R Գուստր Հերոզ:

Բնագիր

- 1 A կարի փխ կայր:
- 2 G զարդ խանկարման: K Ու աճագին: L էր: R Ու էր:
- 3 AM կապեց: K Գոյզ: կուսան: L Գուզ կապեաց զերդ զզուսան:
- 4 AM կտրեց: DEFGLPQR զերդ: K զեր:

Ի Հրէաստան աղուէս մի կայր
Ի ինք առիծոյն ի յորս երթայր,
Փախոյց գառիծն, ո՞վ չզարմանայր,
Բայց նա ի յայլ բան կու գնայր:

80. ՊԻՂԱՏՈՍ

Կայր դատաւոր մի անիրաւ,
Առնէր զիրան՝ ինքն զանիրաւ,
Յովկիանոս ծով խեղդեցաւ,
Տանջի հրով և խաւարաւ:

Աղբյուրներ

A—237ա, L—185բ, M—45ա:

Խորագիր

A Պիղատոս: M Հերովիէ:

Բնագիր

- 1 M Ի Հրեաստան:
- 2 L Բնքն առիծուն: M Ի ինքն առիծուն:
- 3 A դատուն:

Աղբյուրներ

A—237ա, L—184բ, M—45աբ:

Խորագիր

A Յուդա՞: M Անխորագիր:

Բնագիր

- 1 M Գայր:
- 2 A Ճանչէր ըզգորդն՝ շտնէր իրաւ: L անիրաւ: M Ճանչէ գողորդն շտնէր յիրաւ:
- 3 L ծովն խեղդաւ: M Յովկիանոս: խեղթեցաւ:

81. ՅՈՒԴԱ

էր շամբոյայ քազուրական
'ի ականջք ունէր ի յիծ նման,
Ապաշխարեաց 'ի էր անպիտան,
Զնա նզովէ Սաղմոսարան,
Գործք 'ի Առաքեալք 'ի Աւետարան:

82. ԱՒԵՏԱՐԱՆԻԶԲ

Սերմնացանն ազնուական
Ի լուծն էած եզն ու գազան,
Զարծին ի հետ կարգեաց նոցայն,
Մարդն աւելի էր բաժապան:

Աղբյուրներ

A—237ա, B—2Բ, C—45, D—8ա, E—95բ, F—301բ, G—404բ, K—275բ—278ա,
L—173ա, M—45բ, N—280բ, O—216բ, P—350բ, Q—377ա, R—121աբ, S—330ա,
T—88ա:

Խորագիր

C Ուղա: S Կայնն է:

Քննարկ

1 BC շամբոյայ: D շամբոնայ: FEG շամբոյայ: K Եր շամբուա՞ թագորական: L շամբուոյայ արբունական: N շամբուայ թագ ու բագան: O Եր շամբուայ: PQ շամբուայ: P Թագորական: R Թագաւորական: S Պատիւ ունէր: T շամբուա՞ թագորական:

2 BCDOPQS ականջ: D ի յիծի: EFG ականջ: իծի: KLT Ականջ: իծի փխ ի յիծ: PQ յիծի: N 'ի ականջին էր ի: B ունէր յիծի: R Ու ականջ: S 'ի յիծ:

3 ABDPT Ապաշխարեց: K 'ի յիծ: LR ու: S և շէր պիտան:

4 K անիծէ: Q անիծէ՝ ուղղ. նզովէ: S Աւետարան:

5 A առաքել: BCDEFGKNOQRST Տողը շիք: L Գործք, Առաքեալ ու: M 'ի արակք 'ի Աւետարան:

Աղբյուրներ

A—237ա, B—ԻԲ (տողերը՝ 1, 2, 4, 3), D—11ա, L—181ա, M—45բ, R—125բ,
T—100ա:

Խորագիր

S Աւետարանիչքն: M Անխորագիր:

Քննարկ

1 A Սերմնացանն: BM Սերմանացան: D Սերմնացան: LR Սերմանեցան:

2 LT լուծ: M ածէ:

3 A նացան: B ի կարգ ի հետ: DR էր մարդ 'ի (R ու) արծիւ ի թռչման: LM Զարծին, N նոցայն: T է մարդ 'ի արծիւ ի թռչուման:

4 AM բաժապան: B Ու եզն աւելին: DLR Եզն աւելին էր բաժապան: DLT բաժապան: է նա: T Արիւծն և եզն լինէր:

83. ՊԵՏՐՈՍ

Վլմ մի տեսայ՝ խիստ հաստատուն
 'ի է՛ր ի յորդոցն Աբրահամուն,
 էր հագրպետ փաշ մանկրտուն.
 Բայց երկնչէր յաղջկներուն:

84. ՊՕՂՈՍ

Երկայնմօրոյ կարուակ մի կայր
 'ի օր մի Դմըշխ ի կոհի երթայր,
 Յանկից ի վեր եղև փաշ այր,
 Յարփայութիւնն ի շուրջ կու գայր:

Ազբյուրներ

A—237ա, B—ՂԹ, C—73, E—95բ—96ա, F—301բ, G—404բ, K—286ա, L—183բ,
 M—45բ, N—281բ, P—350ա, Q—376բ, T—88բ—89ա:

Բնագիր

1 LT տեսի: M Վէմի տեսայ:

2 A 'ի ինքն էր յորդոց: C որդոցն: ENO յորդոցն: KT էր ի որդոցն (T յորդոցն):
 L ինքն էր յորդոցն:

3 BKT Հաղարպետ: C հագրպետ: EFGLO հաղարպետ: BCEKLNFGOPQT
 մանկագոյն: GQ քաշ: N հաղրպետ:

4 R յաղճկերուն: BN ի յաղջկներոյն: CK աղջկներուն: M աղջրկներուն (ուհի եր-
 շում՝ Եր տպ. մանկագոյն): O ի յաղջկներոյն: PQ աղջրկներուն:

Ազբյուրներ

A—237ա, B—ՂՆ, C—74, E—96ա, F—301բ, G—404բ, Կ—286ա, L—183բ, M—
 45բ—46ա, N—281բ, O—218աբ, P—350աբ, Q—376բ, T—89ա:

Խորագիր

BQ Պաւղոս:

Բնագիր

1 B Երկայնմօրու: CK Յերկանմորուք: EFG Յերկայնմորու: LT Յերկայնմօրուք:
 M Երկայնմօրուք: N Յերկայնմօրուք: O Յերկայնմօրուք: PQ Երկանմորուք:

2 A Կո. երթայր: BEFG Ի Դամասկոս ի (EFG ի շիֆ) կոհի երթայր: CONT կո
 շիֆ: KNO 'ի շիֆ: KONTPQ մի ի: L օր մի Դմըշխ ի կու երթայր: PQ Աւր մի Դմըշխ
 կոհի կերթար:

3 B Անկից: CKNOPQ Այնկից: G Յայնկից: քաշ:

4 CO Արթայութիւն: L Յարթայութեանն: MNO Յարթայութիւն: KPQ Արթայութիւնն:

Է անհաւատ 'ի առաքիճի,
Մեծ մաղթանօք հատայ բանի,
Սուրբն կարի էր մեծազգի
'ի իւր գինն երսուն կարմիր սուրի:

86. ԵՓՐԵՄ

Վայրի փօշիկ մի կայր փարձուկ,
Անուշահոտ և սպրկուկ,
Ի յԱսորիս եղև նա տունկ
Ու խրատ ասաց շատ մի դիպուկ:

Աղբյուրներ

A—237բ, L—185ա, M—46ա:

Խորագիր

L—Թումայ, M Անխորագիր:

Բնագիր

- 1 AM *անա.օտ:*
- 2 AM *մախանա.թ օտար բանի:*
- 3 L *կարի սուրբ M մեծազգի:*
- 4 L *Իբ փխ 'ի իւր: տրրուի փխ սուրի:*

Աղբյուրներ

A—237բ, B—ԽԸ, D—18բ, E—107աբ, F—304բ, G—412բ, K—276ա, L—170բ,
M—46ա, P—354ա, Q—380ա, R—124աբ, T—88ա:

Խորագիր

M *եփրեմ:*

Բնագիր

- 1 ABM *թօշ: KT քարցուկ: L քուշիկ: քարցուկ: M Կարի:*
- 2 BLPQR *ու: K ու սպրբուկ: T Աղօթասէր:*
- 3 B *տուկ: L զուկ: R Ի յԱսորիս: տուկ:*
- 4 DKLMPQR *Ու շիւ: FGT Բաներ փխ Ու խրատ:*

87. ՅՈՎՀԱՆ ՈՍԿԵՐԵՐԱՆ

Քարծուկ մի այլ նման սմին,
Զետ զաղանի բարի բնութիւն,
Շնորհ ունէր շատ 'ւ անագին
Ու գրոց առնէր խիստ մեկնութիւն:

88. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՆՈՐԻՉ

Երկու հօր էր նա որդի,
Մինն՝ շուն ու անբարի,
Մինն՝ սուրբ 'ւ առաքինի,
Ինք յետոյ եղև հովի բարի:

89. ԴԱԻԻՔ ԱՆՅԱՂՔ

Իմաստասէր մի՝ յԱթենաց
'ի էր ի յազգէն Հայոց Մեծաց,

Ազբյուրներ

A—237բ, B—Ղէ, D—18բ, E—109ա, F—305բ, G—412բ, K—276ա, L—180ա,
M—46ա, P—354ա, Q—380ա, R—124բ, T—88ա:

Խորագիր

B *Տակերբարան:* G *Յոնան Ոսկի:* K *Յոնան Ոսկիարբարան:* M *Ոսկեր:* L—*Յոնաննէս:*
PT *Յոնան:* Q *Յոնան Ոսկի:*

Բնագիր

1 KLT Քարցուկ: R կայր փխ այլ:

2 B *Զետ:* DR *Զերգ աղանի:* EFGKPQT *Քան:* L *Զերգ:*

3 B ու: K *շատ զաւագին:* M 'ւ չիք: R *շատ ու հագին:*

4 B *Որ:* *շատ փխ խիստ:* DEFGKPQR *Գրոց (PQR գըրոց) ստոյգ (PQ ըստոյգ)*
է (K *և*) *մեկնութիւն:* L *և:* չիք: *շատ փխ խիստ:* T *գրոց:* լաւ փխ խիստ:

Ազբյուրներ

A—237բ, M—46բ:

Խորագիր

A *Սուրբ Գրիգոր:* M *Անխորագիր:*

Բնագիր

4 M *Ինքն:*

Ազբյուրներ

A—237բ, C—71, E—96բ, F—302ա, G—405ա, K—285բ, L—183բ, M—46բ, N—
281բ, O—218ա, P—353բ, Q—379բ, T—91ա:

Խորագիր

A *Դաւիթ Անյաղթն:* CL *Դաւիթ:* K *Դաւիթ Հայոց,* PQ *Դաւիթ Անյաղթ փիլիսոփայն:*
Բնագիր

1 CKP *Իմաստուն մի Աթենաց:* EFGNOPQT *Իմաստուն:*

2 CKL *ազգէն:* CEFGLNOPQT 'ի չիք: M 'ի ընդլոծ:

Խոստովային ճառ մի ասաց,
Չոր Երես շատ վարդապետաց:

90. ՔԵՐՔՈՂՆ

Սիրելի՛, ատա՛, լրսէ՛.
Ի յայդ ճըման մէկ մի այլ է,
Ձերդ յորդանոս աղբիւր բրխէ
Ու ստոյգ ասէ զերդ մարգարէ:

91. ՄԻԱԿԵՑ

Կայ ի լերունքն հանց զեղ ունձ,
Մերկիկ պառկի, ոտքըն՝ կռունձ,
Յօրն ուր անգամ առնէ ճա հունձ,
Եւ Աստուծոյ է բարեբունձ:

---

3 A Խոստովային: M Խոստովային:

4 CEFGLNOPQ Ու շոր ետուր: շատ շիֆ: KT Որ շոր Ետուր (T Թուեաց) վարդապետաց):

Աղբյուրներ

A—237բ, M—46բ:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Բնագիր

2 M յայտ:

3 M Ջեղ:

4 M զեղ:

Աղբյուրներ

A—237բ, B—ՀԵ, C—72, E—99բ, F—303բ, G—407ա, K—285բ, —286ա, M—46բ, N—281բ, O—218ա, P—355ա, Q—381ա, T—91բ:

Խորագիր

K Ճգնաւոր: M Միակեաց: PQ Միայնակեց:

Բնագիր

1 AM Հայնց: B լերինըն: զետ: CEFGNOKT լերինն: ունձ: CNOPQ զէտ: KPQ Կայր: EG զետ: N զունձ: O ըղուձ: PQ լերինըն: ունձ:

2 A Ինք մերկ: B 'ւ ոտքըն: CKOPQ Մերկ պառկի 'ւ ոտքն կռունձ (O կռուն: Q կրունձ): EGT Մերկ պառկի, վոտքն: N 'ւ ոտքն: T 'ւ ոտքըն կռունձ: EFGT կռունձ: T 'ւ ոտքն: P կրունձ:

3 A Ը տարպա: BCEFGKPQ Օրն (PQ Աւրն) ութ անգամ (C անկամ): C հունձ: NO Աւրհնութեան (O Օհութեան) կամ առնէ: T ութն: խունձ:

4 AM Տաղր շիֆ (M ճետա՝ լրացված): T բարեբունձ: Q 'Ի փխ Եւ

92. ԳԻՐԵԶՄԱՆ

Մայրն զիր արգանդն երաց,
Զորդիքն առ ինձ կոչեաց անհաց,
Զորդունքն ի կեր արար մսաց,
Զողորմեցաւ իր զաւակաց:

93. ԵԿԵՂԵՑԻ

Տեսայ դրախտ մի բարելի,
Ի ներս գտայ աղիւսակի.
Ամենայն տունկ լինին բարի
'ի անմահութեան հոտն բուրի:

Աղբյուրներ

Ա—238ա, Բ—ԻԸ, Ը—99, Դ—9բ, Ե—98աբ, Բ—303ա, Գ—406աբ, Կ—282բ, Լ—174բ, Մ—46բ—47ա, Ն—282ա, Օ—219բ, Ք—534բ, Ղ—380բ, Ր—122բ, Տ—329ա, Ծ—97բ:

Խորագիր

Կ Գերեզմանն: Մ Անխորագիր: Տ Գերեզման է:

Բնագիր

1 Ա իւր: ABDRST էրաց: EFG Մեր մայրն: KPQ յարգանդն:

2 Ա կոչեց: DEFGLNOPRT ինքն: PQ առ իւր: Կ Զոր ինք առ ինքն անհաց կոչեաց: Տ Ջողայքն: ինքն:

3 Ա մըսացն: BCNO ի շիֆ: Դ Անհաղորդն կերօղ: ԵԲ կերօղ: Գ Զորդիւնքն կերօղ: Ե մտց: KLPOQS ի շիֆ: մըսանց: Լ մտաց: Մ մսանց՝ ուղղ. մսաց: Ք մըտաց: Ր մըսանց: Ծ մարմինսըն կեր արար որդանց:

4 AM զաւակացն: BFGKLNOPQRT իւր:

Աղբյուրներ

Ա—238ա, Լ—184բ, Մ—47ա:

Խորագիր

Մ Անխորագիր:

Բնագիր

1 Լ Տեսի:

2 AM 'ի ներս: Լ գտի աղիւս ոսկի:

94. ԵԿԵՂԵՑԻ

Մայրն վէմ էր փառեղէն,
Ստինքն չոր էր փայտեղէն,
Արզանդն ջուր էր հրեղէն:
Մանուկ ծնանէր զեղ մոմեղէն:

95. ՔՈՒՂՔ

է՛ր քանատօր, չէ՛ կենդանի,
Շատ գայ ի շուրջ, ոտուի շունի,
Ուր՝ մեծատունն և արփունի՝
Նա համարձակ երթայ. խօսի:

Աղբյուրներ

A—238ա, C—125, D—13բ, E—97բ, F—302բ, G—405բ, K—288ա, M—47ա,
N—283ա, O—221բ, P—352բ, Q—378բ, R—127բ—128ա, T—91ա:

Խորագիր

PQ Յեկեղեցի:

Քննարկ

- 1 A քաղեղէն: CEFGNOPQ վէմն:
- 2 CDNPQ Շատինքն: EFGO Շատինն: KR Մտինն:
- 3 G Յարզանդն: K Յարզանտն: NO Արզանդ: PQ Յարզանդըն:
- 4 CPNOQ զէտ: DRT զերդ: EFGK զէտ: T լուսեղէն:

Աղբյուրներ

A—238ա, L—186ա, M—47բ:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Քննարկ

- 2 AM շո. ո. 'ւ:
- 3 L կայ 'ւ արքունի:

96. ԳԻՐ

Մօրն արգանդն սեային,
Հայրն սոյնպէս ամենեկին,
Որդիքն սև ծնանէին
'Ի ի սպիտակ դաշտ բնակէին:

97. ԳԻՐՔ

Սերմն սև ու ջրանոլով,
Դաշտն զուգած սպիտակ բամբկով,
Հինգ եզն՝ ի լուծն հարօրով,
Իւրեանց վաստակն՝ ընթանալով:

Ազբյուրներ

A—238ա, D—14ա, K—278ա, M—47աբ, P—353բ, Q—379բ, R—128բ, U—223բ:

Խորագիր

A Քանար: DR Գիրն: K Կաղամար: M Անխորագիր: U Մաղմուս:

Բնագիր

1 DU էր սեային: K իւր յարգանդն էր: M Հօրքն յարգանտն էր: U Մար: PQ Մարդն իւր յարգանդն էր: R յարգանդն էր:

2 DM Հօրն բարակ: KPQRU Հարն բարակ (P հարրն):

3 DU սեա: K ծնայնէին: M ծնանէլին:

4 A արածէին: DU Դաշտի սպիտակ: K Դաշտին սպիտակ: M Դաշտի սպիտակ բնկլին: PQ Դաշտս իսպիտակ: R Ի դաշտ սպիտակ:

Ազբյուրներ

A—238ա, C—114, E—97աբ, F—302բ, G—405բ, K—284ա, L—184ա, M—47բ, N—282բ, O—220բ, P—353ա, Q—379բ:

Խորագիր

L Քանար:

Բնագիր

1 AMO ջրայնով: CEFNGO ն: KLPQ ու շիք: L ջրացնով:

2 CEFKGNOPQ շինած էր բամբկով (EF բամբակով: K բանպակով): L հերկած:

3 CPQ լուծն է: EFG Հին եզն լուծ է: K ի հարօրով: L Ի հինգ լուծքն: NO էր հարօրով:

4 AM վաստակն (M վաստակին) թանալով (M՝ ուղղ. ընթանալով): CEFGNPQ ն իւր վաստակն ընթանալով: L Ի իւրեանց: KO ն իւր:

1

Ձեռք ամենակալին ստեղծեց զիս,
Եւ բարձրեալն ի բարձունս ընծայեց զիս:

2

Մինչ ծնա՝
Իմաստացոյցի զմայր իմ:

3

5 Եւ անուն իմ բաղկանայ յերից գրից.
Երբեակն ի միակէն,
Քսանեակն ի տասնեկէն.
Հինկհազարեակն ի հազարէն:

4

Ի հողոյ՝ երկնչիմ,
10 Ի ջրոյ՝ զարհուրիմ,
Իսկ ի վէմքս բնակելով՝ արհամարեմ զնոսա:

Աղբյուրներ

Ա—238աբ, Մ—47բ—48ա:

Խորագիր

Ա ՂԸ (1—5), ՂԹ (6—11): Մ ԳԻՐԲ (1—5), ԳԻՐ (5—11):

Բնագիր

1 Մ ՁԼոբն:

2 Ա Հնձայեաց: Մ բառերի ետևառոտություն. ուղղված:

3 Ա Իմաստոցի:

5 Մ յանուն:

8 Մ Հինքհազարեակն ի հազարեկէն:

9 Մ յերկնչիմ:

Շնորհալից մին աղիւսակ,
 Ունէր հազար գառն սպիտակ,
 Իւրեանց մահի՛ն էր զեղ բանա՛մ,
 Ի իւրեանց հովին էր զեղ հրեշտակ:

100. ԿԱՆՔԵՂ

Յաշխարհական տարերց ֆառից
 Եւ յունելեաց բարձեալ յերից,
 Նա բարձրանայ և խոնարհի,
 Անին այնու տարաբերի:

Աղբյուրներ

A—238բ, B—Ն, C—112, E—97ա, F—302ա, G—405բ, K—238բ, L—177բ, M—48ա, N—282բ, O—220բ, P—353ա, Q—379բ, R—123բ, U—223բ:

Խորագիր

Մ Սաղմոս:

Քննագիր

1 ABKLMR կայր փխ մին: Է աղուսակ: R արուսակ: Ս մի:

2 ACEFGKLMNOPQRU լեռնն փխ գառն: B Ի ունէր: գառրն: CEF GKNOPQU Ունի: M Ունէր՝ ուղղ. Ունի: R Ունէ:

3 B Իրենց: էր ստորակ: C Իրեաց: են զէտ: EFG են ստորակ: K Իրենց: են զերդ: L զերդ: NOPQ են զէտ: R է զերդ թանակ: Ս Նոցա մարիբն են ստորեակ:

4 B Ու: Իրեն: էր շի՛: զիտ: CEF G Այնոց հովիբն են զէտ (EFG զերդ): K Ի շի՛: L Ի շի՛: զերդ: NO Ի այնոց հովիբն զէտ: PQ Այնոց հովիբն են զէտ: R Ու Իրենց հովիբն են զերդ: KU հովիբն որակա:

Աղբյուրներ

A—238բ, B—ՍԸ, E—111բ—112ա, F—307ա. G—416ա, K—233բ, L—178ա, M—48ա, R—123ա:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Քննագիր

2 A յո նելեց: EFG ունելեաց: K Եւ անյոյց բարձեալ: M յունելից բարձել:

3 ABEFKLMR Նա շի՛:

4 AM Այնի այնու: B տարրորբրի: EFG Այնու անուի: K Այնի: L Ձայնի ձայնի (•ձ•-երբ ենտո են ավելացված): M սարայբերի:

101. ԿԱՆՔԵՂ

Յիշանութեան արեգական
Ջգեճու ըզլոյս իւր տիրական,
Իսկ ի լուսոյ իշխանական՝
Սպիտակափայլ զիր պատմունան:

102. ԿԱՆՔԵՂ

Ճերմակ ձի՝ գաւկեղ ու գեր,
Աչեր՝ գազան, փայլուն ունէր,
Ճորտն զպախուրցքն կու քաշէր,
Նա վեր վազէր ու խրխնջէր:

Ազբյուրներ

A—238բ, L—178ա, M—48ա:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Բնագիր

1 M Յիշանութեանն յարեգական:

2 L տիրական:

4 M Սպիտակափայլ:

Ազբյուրներ

A—238բ, B—Մէ, C—62, E—98ա, F—302բ, G—406ա, K—283բ, L—178բ,
M—48բ, N—281ա, O—217բ, P—353ա, Q—379ա, R—123ա:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Բնագիր

1 B գաւկեղ: C E F G Սպիտակ ձի կաւկեղ: K M և: L Սպիտակ ձի գոկեղ ու գեր: N O Սպիտակ: գաւկեղ: P Q Ըսպիտակ: կաւկեղ: R Ձի մի էր գաւկեղ:

3 B C E F G N P Q սպիտակ փխ գազան: L Աչեր փայլուն, սպիտակ: M Ի աչեր: O Աչուեր սպիտակ: R Աչուին զին: Տո:ր փայլատակեր:

3 A L ըզպախուրցքն: B ըզպահուցն: C զպախուրցքն: D ըզպախուցքն: E F G զպախուրցն: K զպահուցն: L քարշէր: M ըզպախուրցքն: N զպահուցն կո: O զպահուցն: P Q ըզպախուրցքն: R ըզպախուցն ի վեր քարշէր:

4 B C E F G N Խրխնջալով (E Խրխնջալով: G N Խրխնջալով) ի վեր վազէր: K և: Խրխնջէր: L O Խրխնջալով ի վեր վազէր: P Q Խրխնջալով ի վեր վազէր: R ի վեր վազէր և խրխնջէր:

103. ՄՈՄ

Գլուխ ունի ու ինք չէ կունդ,
է՛՛ նգնաւոր ու չուտէ հունդ,
Շիտակ հրաշից է նա ծնունդ,
Մէկ ակն ունի՛ս այն է յակունդ:

104. ՃՐԱԳ

Սևաղէմ՝ զեղ սատանայ,
՚Ի ինք յակունդ ակն ունենայ,
Զեղ զորնչան ի լի կենայ,
Բարձր նստի զեղ ամիրայ:

Աղբյուրներ

A—238բ, B—ՀԶ, E—113ա, F—307բ—308ա, K—282բ—283ա, M—48բ, R—123ա, T—90աբ:

Խորագիր

BFR Մոմեղէն: E Մեզու: M Անխորագիր:

Քննագիր

1 EF է չէ նա: K Գլուխն: ու շիք: ինքն: M ՚ս ինքն, կունտ: R ինքն: T Գլուխ ունի՛ս չէ ինքն կունդ:

2 BEF ե: K ոչ ուտէ: RT ու շիք: ոչ ուտէ: T ունդ:

3 B հրաշից ծագկանց: K հրաշիցն նա է:

4 B ու փխ ՚ս: EF Մի: K ՚ս շիք: յատուկ: R Մի: ու:

Աղբյուրներ

A—238բ, B—Կէ, E—110աբ, F—306ա, G—414բ—415ա, L—174բ, M—48բ, P—362ա, Q—387բ, R—123ա, T—100ա:

Խորագիր

M Անխորագիր: PQR Ճբագն:

Քննագիր

1 A Սև զեղ սատանա: B Ինքն սև զետ: EFGPQR զերդ: L Սև է նա զերդ: M Սև է: T Սևա է նա զերդ զատանայ:

2 B Ու ի լուտոյ ակն ունի նա: EFG կու կենայ փխ ակն ունենայ: LT ՚ի շիք: Ինքն (L Ինքն): M ինքն ակունդ: PQ ՚ի ինքն: կու:նենայ: R Ու ինքն:

3 B Զետ շրորնչան: EFG Քան: LT Զերդ զորնչան է (T ի) լի: M զըռչան: PQ Քան զզորնչան ի: R Զերդ զորնչան:

4 B զետ զամիրայ: EFGPQ զինչ զամիրայ: LR զերդ: L զամիրայ: T քան զամիրայ:

105. ԲՈՒՐԿԱՌ

Տեսայ աման մի պղնձի՝
Առջև ահեղ թագաւորի,
Հրով լցած էր նա ի լի,
Յիւր մէջըն գառըն խորովի:

106. ՀՐԱՀԱՆ

Երկուք ընդ իրար կռուին,
Մէկ ի մէկ իսկի շնմանին.
Մէկ մ'այլ ի նոցա միջին
էր մեռած 'ւ անկած ի տեղին:

Աղբյուրներ

A—239ա, L—184ա, M—48բ—49ա:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Քննագիր

- 1 A պղղընծի: L Տեսի: M մի լի պղընծի:
- 2 M թագաւորի:
- 4 L գառըն մէջն:

Աղբյուրներ

A—239ա, C—135, D—15բ, E—103բ—104ա, G—410աբ, K—288բ, M—49ա,
N—283բ, O—222ա, P—361բ—362ա, Q—387աբ, R—129բ, T—98բ, H—30բ—91ա:

Խորագիր

A Հուրհանք: C Հրահանք: DR Հուր, կայծ, դեղ, քապ'ր: EG Հրահան է (G է շիֆ.
1—4). Հրահանք (5—8). Քկուրդ (9—12): K Չախմախ (1—8). Քկուրդ (9—12): MO
Հրահանք (1—8). Քկուրդ (9—12): N Անխորագիր (1—8). Քկուրդ (9—12): PQ
Հրահանք: Չախմախ (1—4): Նորին կայծն (5—8). Քկուրդն (9—12): T Հրահան.—
(Հրահան): H Հրահանք (1—8). Քուքուրդ (9—12):

Քննագիր

- 1 CEGKHNO PQ երկուս: DR երկու: KՄԷ յիրար: T երկուքն:
- 2 AHM Մէկլմէկ: DR Մինն ի մին: EG իսկի չի: M քսկի: N Մէկ ի մէկ: T Մէկ
մէկի չի նմանին:
- 3 CEG ի իւրեանց: D Մինն այլ: K իւրեանց: ի շիֆ: PQ ի յիւրեանց: R Մին այլ:
H Մէկ մ'այլից իւրեանց:
- 4 ADR է: 'ւ ընգած: D ընկած: K 'ւ շիֆ: ի շիֆ: R ու անկած: T ի գետնին:

- 5 Այնո՞ք որ զկոհին արին՝
Շատ արին ի վայր բափեցին.
Դ ի յայն արունին ցողէն
Շունչ տուաւ անկած մեռելին:
Մեր մ' այլ բարեխօս բերին,
10 Համբուրեց զերես մեռելին.
Ի յայն համբուրել ծերին՝
Լոյս ծագեաց մթան գիշերին:

106ա. ՀՐԱՀԱՆ

Երկու՞ք ընդ յիրար կուտին,
Մէկն ի մէկ բնաւ շնմանին.

- 5 GK արարին: K Այնքն որք: Q Այնոնք: T Նորայ:
6 A վեթեցին: DMH վաթեցին: R վայթեցին:
7 CEGKQT Ի այն (EGKT յայն) անկելոյ ցողին (Q ցաղին): D արիւնին: N Եւ
յայն յարենէ ցաղին: O Եւ յայն յարենէ: PH Ի այն (H յայն) անկելոյ ցաղին (H ցո-
ղէն): R Ու յայն:
8 A ընգած: CEGKQH ետուր անկած: D էրետ անկարծ: P եղուր: R երտ ընկած:
T ետուր անկաց:
9 CEGKQRHT Տի փխ մ'ւ այլ: D Տաղը չիք: N Սեր:
10 CEGKNOPQTH Որ եկագ: D Տաղը չիք: M Համբուրեց՝ ուղղ. Որ եկագ: T
զերեսս: R նա համբուրեց:
11 C այն: D Դ ի ի: համբուրէ: M Դ ի յայն: NO համբուրէ: R Ու այն:
12 A ծագեց: Q Հաջորդում է «փոխ».

Ճրագն (կրկ. ԺԱ/104)

Սևաղէմ զերդ սատանա,
'Ի ինքն յակունդ ակըն կու կենայ,
Քան ըզորնչան ի լի կենայ,
Բարձրը նրստի զինչ զամիրայ:

Յլս «փոխ»-ի համաձայն սկզբի մասը դրված է «Կաֆայ» ենթախորագրի տակ:
Աղբյուրներ

H—149ա, 2—138ա:

Խորագիր

H Հանելուկ է: 9 Անխորաչիր: Կանգակված է ըստ ԺԱ/106-ի

Բնագիր

1 a Երկուքն:

2 H բան փխ բնաւ:

- Մէկ մ' այլ ի յիւեանց միօին
 էր մեռած 'ս անկած ի գետնին:
- 5 Նոքա, որ զկոին արին՝
 Շատ արին յերկիր հոսեցին.
 Արինն ի մեռելն հասաւ,
 Շունչ ետուր անկած մեռելին:
- 10 Մեր մի բարեխօս բերին,
 Որ եպագ գերես մեռելին,
 Ի յայն համբուրել ծերին՝
 Լոյս ծագեաց մթան զիշերին:

ԼՈՒՄՄՈՒՆՔ

- Երկուին որ զկոին արին,
 Է՛ր երկաթն բնդ գայլախագին.
- 15 Մեռեալն է այրած կտան,
 Բարեխօսըն՝ նիւթ ծրծրմբին:

107. ՀԱՅՆ

Քան զամենայն ազգ այլ ի վեր,
 Ազգ մի գիտեմ՝ հասար փաշեր.
 Հոռմանց ետուն շատ կրգու թեր,
 Եւ ասորի՛ք իւրենց խոյ էր:

3 *Հ ալ ի յիւրանց:*

4 *ս գետին: Ի 'ս շի:*

Աղբյուրներ

A—239ա, L—183ա, M—49ա:

Խորագիր

L Հայր: M Անխորագիր:

Քննարկ

1 *Մ ազգ:*

2 *Մ Ազգ:*

3 *AL Հոռմաց: L կգի թեր: M Հոռմանց:*

4 *AM խոզեր փխ խոյ էր: L 'Ի ասորիք իւրենց խոյեր: M գիւրեանց:*

108. ՅՌԱՆԿ

Հանճարեզ խիստ արուեստատար,
Աղէկ աղուտ խիստ ձիատար,
Ձեդ գայլ ուտէ ինքն խոճճոճ
'Ի ամէն պատ՝ոյ ուզէ սխտոճ:

109. ՀՈՌՈՄՆ

Յամէն անուն իրէն կայ կեռ,
Ձիշխեն գիշերն ելնել ի շեռ,
Ձի յիրենց խաշն շկայ բեռ
'Ի ոչ յԱստուծոյ ունին երկեզ:

109ա. ՀՈՌՈՄ

Ձամէն անուն իւրեանց կայ կեռ,
'Ի իւրենց ամէն գրուցն է խեռ,
Ձիշխեն գիշերն ելնել ի շեռ,
Ձի յիւրեանց խաշն շկայ բեռ:

Աղբյուրներ

A—239ա, D—18աբ, E—113աբ, F—308ա, K—284բ —285ա, L—179բ, M—49բ, R—124ա, T—97բ:

Խորագիր

A Յոանգն: DK Յրանկ: LT Յոանգ: M Անխորագիր:

Բնագիր

1 ADEFKLRT խիստ շիֆ: M Հանճարեզ:

2 AMR Հա քեզ: D Տղէկ: EF 'Ի է խիստ: լա: KT Աղեկ (T Աղէկ) ու լա խիստ:
L Եւ է աղէկ:

3 DEFLMKR խոշոր: KR Ձերդ: EF Քան զգայլ: K զինքն ճոխքոր: LT Ձերդ զգայլ:
M քայլ:

4 DFR 'Ի շիֆ: K Ամէն պատուի: M պատրի: R խատր: T Ամէն պատուի ուտէ:

Աղբյուրներ

A—239ա, M—49բ:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Բնագիր

1 A կա կեռ:

4 M յերկեզ:

Աղբյուր

L—183ա:

110. ԱՍՈՐԻ

Հայնց զեղ տանիկ լեզու ի յար,
Մէկ հայն ծեծէ յիրմէ հագար.
Են պարծենկոտ 'ի ոչընչարար,
Բայց ի խանութն են խիստ ճարար:

111. ԵՔՐԱՅԵՑԻՔ

Մեծ ու հագոյփ լեզու առին,
Մի՛ ավտաս, չէ՛ ինք ասորին,
Չայն կու խօսի այն մեծագգին,
Յորոց Քրիստոս էառ մարմին:

Աղբյուրներ

A—239աբ, L—182բ, Մ—49բ:

Խորագիր

Մ Անխորագիր:

Բնագիր

- 1 L Հանց զերդ:
- 2 L յիրմէն: Մ յիրմէ:
- 4 ԱՄ խանութ:

Աղբյուրներ

A—239բ, L—182բ, Մ—49բ—50ա:

Խորագիր

A Հրեայք: Մ Անխորագիր:

Բնագիր

- 1 L լեզուք:
- 2 L օտար չէ ինքն: Մ ինքն:
- 3 Մ մեծագրին:

112. ՊԱՐԽԱՐ

Ի հիսիսոյ գայ ձիաուր,
Հանց սուր երթայ զինչ թեաուր,
Զփիհիֆս անէ կոտոր-կոտոր,
Խայթէ զմարդոյն աշն գեղ կոր:

113. ՄԱՀՄԵՏ

Յիրմէ ամ ի՞նչ տամ քեզ նշան,
Որ յիշելոյ չէ ինքն արժան,
Կախարդ մի հայնց էր ի լման,
Որ շատք իւրեան արար հաւան:

Աղբյուրներ

A—239բ, L—183ա, M—50ա:

Խորագիր

A Պարսիկ: M Անխորագիր:

Քննարկ

- 1 A հիւսիսոյ:
- 2 AM Հայնց: L զերդ փխ զինչ: M յերթայ:
- 3 L Զփիհիֆս: M կատար-կոտոր:
- 4 L զերդ:

Աղբյուրներ

A—239բ, B—ՂԲ, C—48, D—8ա, E—106բ—107ա, F—304ա, G—412ա, K—281ա, L—174ա, J—334ա, M—50ա, N—280բ, O—217ա, P—351ա, Q—377ա, T—93բ—94ա:

Խորագիր^o

A Հագարացիներ: BEFG Նեոն: D Քեղաս: M Անխորագիր, CJPQ Մահմէտ:

Քննարկ

- 1 BCJNOPQ Զիրմէ: DKT Յիրմէն եւ ինչ: L Զիրմէ: BNP այլ փխ ամ: O այդ փխ ամ: զի՞նչ:
- 2 ABCDEGL ինք չէ: KPQ չէ նա: M ինքն չէ: JPT նա չէ:
- 3 A էր նա ի: D Կախարթի հանց: էր չիք: BCEFGNO հանց: K Կախարդ հրձա ինք է լրձան: M էր նա ի: T Կախարդ հմալ ինքն ի: CJPQ հրձա ինքն ի:
- 4 A իրենն: CEFVGJNOPQ իրեն: KT իրէնն: L իրեանն: M յիրեն:

114. ԳԵՏ

Օձ մի կայր գունով կապոյտ,
 Հետ գայր 'ի առնոյր պտոյտ-պտոյտ,
 Յիւր փորն կայր այն բարոյն զիւտ,
 Որ ի ցամաքն մեռնի շուտ:

115. ՁՈՒԿՆ

Ձամէն խաղայ ի գնայուն տուն,
 Հայնց սուր երթայ զինչ զքոչուն,
 Հայնցեղ շկայ իսկի սիրուն
 'Ի արեղայի աղվոր պաքուն:

Ազբյուրներ

A—239բ, C—103, E—99ա, F—303բ, G—407ա, K—284բ, L—177բ, M—50ա,
 N—282բ, O—219բ—220ա, P—356ա, Q—352ա, R—123բ:

Խորագիր

Կ Գետն:

Բնագիր

1 A գա կապուտ: գունով շիք: CMNOPQ կապուտ: K գայր հետ ու կապուտ: L
 կայր կապուտ կապոյտ: M կապուտ: եգունով՝ լրացված նետա: PQR գայր:

2 A պրտոյդ-: CEFGNOPQR ու հետ առնոյր պտուտ (EFGOQ պտոյտ: NOPQR
 պրտոյտ): K Գայր ու առնու պտուտ-պտուտ: L Գայր և առնոյր պտոյտ-պտուտ: M
 պտոյ պրտոյտ:

3 A կայր անբանն գոյտ: CQ Իւր: կայ: գուտ: EFG կայ յայն: K կայ յայն: գուտ:
 L անբանն ի գիւտ: M անբան գոյր: N յայն: O կայ յայնմ: PQ Իւր: կայ: գուտ: R յիր:

4 AMR շոյտ: CK ցամաք: նայ (K նա): EFG ցամաք: նա շոյտ: M շոյտ: NOPQ
 ցամաք նա շուտ:

Ազբյուրներ

A—239բ, L—187աբ, M—50բ:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Բնագիր

1 A գետուն: L խաղոյ:

2 L հանց: զերդ: M 'Ի փիւ Հայնց:

3 L Անցեղ: ճաքուն:

4 A 'Ի արեղափ:

115ա. ԶՈՒԿՆ

Զամէն խաղայ ի գնայուն տուն,
Հայնց սուր երբայ զինչ գրոշուն,
Բնաւ շրնկնի յիւր աչքն Բուն,
Հանցեղ շկայ իսկի սիրուն:

116. ԶԱՂԱՅ

Ոմն ի յէիցս էր անկենդան,
Զայնի գոշէր անեղական,
Յընթրիս կոշէր զագգս մարդկան,
Յիւր փսխածէն ածէր սեղան.
5 Կերան փաղցեալքն և յագեցան,
Եւ կապեալքն յարձակեցան,
Եւ արձակեալքն կապեցան:

Աղբյուրներ

D—10ա, E—109ա, F—305բ, G—414ա, K—277ա, P—352ա, Q—378ա, R—125ա,
T—92ա:

Խորագիր

FR Զուկ:

Բնագիր

1 K գնաուն:

2 D Հանց: զերդ: E Հանց: զետ: F Հենց: զետ: GPQ Հենց (G հէնց): զէտ: K Հենց:
քան: R զերդ: T Հանց: քան:

3 DEG յուր: EFGPQ իւր: K շնկնի: աչկն: P իւր: R յիւր: T շանկնի:

4 EFG բսկի: K Արեղայի աղոր սպուր: PQ Հընցեղ: R Հայնցեղ: սիրոյն: T Յողբ
շիֆ:

Աղբյուրներ

A—239բ—240ա, H—89ա, M—50բ, R—124ա:

Խորագիր

H Զաղացքն:

Բնագիր

1 AM է:

2 M գոշէր:

3 M յընդրիս: զագգս:

4 AM ածէ: M իւր: R Եւ զիւր փսխածն: առնէր: H Եւ զիւր փոխածն առնէր:

5 M քաղձեալքն և յագեցան:

6 AHR Եւ շիֆ: M յարձակեցան:

Ոմն ի յէից է անկենդան,
Եւ կենդանեաց կերակրան,
Ջայնի գոչէ անեղական,
Յընթրիս կոչէ գորդիս մարդկան,
Յիւր փրսխածէն ածէ սեղան,
Ուտեն բազմեալն և յագենան:

Ոմն ի յէիցս է անկենդան,
Ջայնի գոչէ անեղական,
Յընթրիս կոչէ զազս մարդկան,
Յիւր փսխածէն ածէ սեղան:

Ազբյուր

Z—60բ:

Խորագիր

Ջա[ղաց]:

Աղբյուրներ

B—ՃԱ, C—111, D—18ա, E—99բ. G—407ա, K—279բ, N—232բ, O—220ա,
P—356ա, Q—382ա, T—95բ:

Խորագիր

A (Յանկ) Ջաղաց: B Ջրաղաց: K Քաղաջն:

Բնագիր

1 BCDNPQT էր: EG է չի: K յերիցս էր:

2 BDEKNOPQ գոչէր: G գոչէր:

3 CKNO ընթրիս: BCDEGKNOPQT կոչէր:

4 BCEGOPQ Եւ զիւր փրսխածն (EGKO փսխածն) առնէր (Q ուղղ. ածէր): DN
Եւ զիւր փսխածն ածէր: T Յիւր: առնէր:

117. ՋԱՂԱՑ

Մինն ի յանդունդս տառապէր,
Մինն ի յերեսըն բֆանէր,
Գլխովն ծափըս հարկանէր,
Զկենարարըն մեր բերեր:

118. ՅՈՐԵՆ

Մեռանիմ և մահանամ,
Դարձեալ յառնեմ, կենդանանամ,
Զաչս ի յերկինքս համբառնամ,
Բազմատեղօք պայծառանամ:

Աղբյուրներ

A—240ա, B—ՃԲ, C—61, D—12բ, E—99բ, F—303բ—304ա, G—407ա, K—279բբ
L—178ա, M—50բ, N—281ա, O—217բ, P—356ա, Q—382ա, R—127ա, T—100բ:

Խորագիր

BLM Ջրաղաց: K Ջաղացն:

Բնագիր

1 C անդունդս: G յանդունտս: K յանդունդըն:

2 C Մին ի երեսըն: KNO Մին:

4 AM Եւ զկենարարըն: CEKPQ մեզ:

Աղբյուրներ

A—240ա, B—ՃԺԸ, C—130, D—10ա, 18բ, E—101ա, G—408բ, K—276բ, L—
180բ, M—51ա, N—283ա, O—221բ, P—355բ, Q—381բ, R—124բ, T—92ա:

Խորագիր

BDLMQ Յորեան:

Բնագիր

1 C անմահանամ:

2 C առնում:

3 M ի յերկերկինքս: N յերկինքըն:

4 CT Բազմատեղօքն զարանամ (T զօրանամ): DKR կենդանանամ: EG Բազմատեղօքն: E զարմանամ: L Բազում ստեղամբբ: PQ Բազմատեղօքնըն (Q Բազմատեղօքնըն) զարանամ:

Ի տրամադրելն կարծրանամ,
 Ի հոսմանէն ես զօրանամ,
 Հզրալուրից կեանս բառնամ,
 Միայն անթիւ վախանակ տամ:

120. ՄԱՂ

Երկնից հանգոյն յար ընթանամ,
 Երկրի նման ես անշարժ կամ,
 Ի համբուրից մերձ շրտամ,
 Անձրև հեղում մանեայ նման:

121. ԳԱՌԻ

Եկ հոմանուն գառունաբար
 Ցրտին բնութիւն և զովարար,
 Շնչատուրաց կենդանաբար
 Եւ անսրբոցն սրբաբար.

Աղբյուրներ

A—240ա, E—118բ, F—310բ, M—51ա, T—102բ—103ա, Z—60բ:

Խորագիր

A (Յանկ) Յորեն: MZ Անխորագիր:

Բնագիր

1 AM տրամադրեալըն:

2 EFZ 'ի ի: T 'ի ի հոսմանէ:

3 AM Եւ ըզբնաւից: M կենըս: Z ըզբ[ոյ]որից:

Աղբյուրներ

A—240ա, E—118բ, F—310բ, M—51ա, T—103ա, Z—60բ:

Խորագիր

AZ Անխորագիր: EFT Այլ (Լախորգը՝ Մաղ): M Ամպ:

Բնագիր

2 M Յերկրի:

3 AM մեր փխ մերձ: M յորտամ:

4 A մանա: E մանանս ի նման: M մանայ: Z մաննա:

Աղբյուրներ

A—240ա, M—51աբ:

Խորագիր

M Անխորագիր:

- 5 Բանականաց առողջարար,
Աշխատելոց բժրչկարար,
Յաստուածային ձեռքըն բարձար,
Յոճնաբեղունսն բազմեցար:

122. ՍԻՐԱՄԱՐԳ

Ուր բուրաստան կայ ու պարտէզ
Ու շատ դալար ու կանաչ սէզ՝
Անդ կու՛նէմի ու շտայ ֆարտէզ
՚Ի իր անձն ամէն ոսկի տրէզ:

123. ԱՔԱՂԱՂ

Մօռուփ ունի ին՛ք գեղ զբոց,
՚Ի ի գլուխն ունի կարմիր սղոց,

Քննարկ

5 M Տողը կրկնված:

8 A Յոգնաբեղուն:

Ազբյուրներ

A—240աբ, B—ՃԹ, C—76, E—101բ, G—408բ, K—286աբ, M—51բ, N—281բբ
O—218բ, P—356բ, Q—382աբ, T—94բ:

Խորագիր

O Սիրամարբ:

Քննարկ

1 N ու շիփ: T և:

2 AMP կանանչ: NO և: P դէզ: T Եւ: և:

3 AM Անդ շիփ: BNO և: CEG Հօն կու ճեմի: K Հօն կու ճեմի, շտայ M Կու ճեմի ուս
PQ Հօն կու ճեմի՛ւ: T ճեմէ և:

4 BCEGKNOPQT Իւր փխ՝ Ի իր: M իւր: T փէրէզ:

Ազբյուրներ

A—240բ, C—134, D—18բ, E—102բ—103ա, G—409բ, K—276բ, L—180աբ
M—51բ, N—283բ, O—221բ, P—357ա, Q—383ա, R—214բ:

Խորագիր

AL Խօսող: C Խորող: D Աքլօր: EGPQ Խորող: K Աքլօր: M Ազազազ: R Աքլալի

Քննարկ

1 AM ինք շիփ: բոց: CPQ զէտ: DK որպէս: EG ինքն գետ (G զէտ): L գերդ: NO
Նա բան փխ ինք զէզ: R Մորթո: որպէս:

2 AM կարմիր շիփ: DKR ՚Ի շիփ: L գերդ զսղոց:

Կնիկ ունի տասն ի հնգոց,
Լայ ու ընկեր ուզէ այնոց:

123ա. ԱԳՂԹ

Վարդապետ մի կայր ի հնոց,
Որ իւր գլուխն էր զերդ սղոց,
Ջայնիկ ածէր ի յանդրնդոց,
Յարուցանէր ի մեռելոց:

124. ԱՐԱԳԻԼ

Ջանջիլ քթան շապիւֆ ունի,
Ջաղջեր ունի կարմիր մուրթի,
Չքախտն դրնէ, բարձր նստի,
Ջօրն անսաֆան ինքըն պառկի:

125. ՏԱՏՐԱԿ

Է՛ մարդ, ատա՛ բանս է անսուտ,
Սաւրն այն բնաւ ի տուն շէմուտ,
Յիւր տախտն կայ տասըն կրկուտ,
Յօրըն շուտէ նա ճանկ մի հոււտ:

---

3 AM հընոց: CNOPQT Կանայք: DKR շատ մի հընոց (K հնոց): EG Կանայք: ու
L ժ ի հնոց:

4 A ընգեր: CNO Ջայնէ 'ւ ընկեր այլ: DR նա (R նայ) լայ 'ւ (R ու) ընկերն
(R ընկեր) ուզէ: EGQ Ջայնէ 'ւ ընկեր: K նա լայ: այլոց: L կայ ու այլ ընկեր: P Ջայնէ:

Աղբյուր

L—188բ:

Աղբյուրներ

A—240բ, M—51բ—52ա:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Բնագիր

3 A Ջտախտն:

4 M պարկի:

Աղբյուրներ

A—240բ, M—52ա:

Խորագիր

A Անխորագիր:

Բնագիր

2 M լայն:

126. ՔՈՒՔԱԿ

Կանաչ բոշուն մի բանաւոր,
Զեղ աղուէս է ինք արատուր.
Տիկնոջ կենայ ինք մօտևոր
Ու խոտ ուտէ 'ւ առնէ նա նօր:

127. ՄԻՄԱՌ

Յեզրպտոսէ գայր զեղ կայծակ,
Հալաւ հագել սև ու սպիտակ,
Արապկերէն խօսի յստակ,
Գարնան բերէ մեզ եղանակ:

128. ԱՐՏՈՅՏ

Ամ մէկ սկսիր սուրբ զուարթուն,
Զայնդ է անուշ նման փողուն,

Աղբյուրներ

A—240բ, Մ—52ա:

Խորագիր

A Քութար: Մ Անխորագիր:

Բնագիր

1 Մ Կանանչ:

2 A աղւես:

4 AM արնէ: Մ 'Ի ու:

Աղբյուրներ

A—240բ, L—181բ, Մ—52ա:

Խորագիր

L Միծանն: Մ Անխորագիր:

Բնագիր

1 L զերդ:

2 L հանգէր:

3 L Յարապկերէն խօսէր: Մ Արապերէն:

4 A օրինակ փխ եղանակ: L բերէր: Մ Գարնանարեր է մեզ յօրինակ:

Աղբյուրներ

A—240բ, L—182բ, Մ—52աբ:

Խորագիր

A Յօսխարիկ... է: Մ Անխորագիր:

Բնագիր

2 A Զայնտ: L փողոյն: Մ է շիք:

Ասա զսաղմոսդ տուն առ տուն,
Երգէ զանեղականդ անհուն:

129. ԿՈՒԿՈՒ

Է՛ կենդանի խայտ ու թռչան,
Զամէն զուգոր ասէ զկաֆայն,
Քեզ այլ չկայ գարնան նշան,
Երբ նա խօսի երէք բերան:

130. ՇՆՕՐԱ

Ասես խօսող է յանդիման,
Հայնց տրտնջող զեղ արեղան.
Կարմիր հագնի ինքն անխափան
'Ի ողղիք ունի շատ 'ւ անկածան:

---

3 AM զսաղմոսս (M սաղմոս) տուն ու: L Աստ:

Աղբյուրներ

A—240բ, D—15բ, E—110ա, F—306ա, G—414բ, K—279աբ, L—182ա, M—52բ, P—356բ, Q—382բ, R—129բ, T—95աբ:

Խորագիր

A Գուռէն: EFQT Բուրու: G Բուրուն: K Բունուն: L Տուռէն: M Անխորագիր:

Բնագիր

1 ALM խայտարբեր անձն ու թռչուն: E կենդի: L թռչուն: P թրչուն: T խայտ ի թռչման:

2 AM Գրիգոր փխ զուգոր: զկաֆան: G կուգոր: K զկաֆայն: L զըզոր: P զկաֆան.
T զուգոր:

3 DEFGKPQRT ինչ փխ շկայ:

4 AL ճըչէ երկու: M Յերբ: ճըչէ Բ բերան:

Աղբյուրներ

A—241ա, M—52բ:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Բնագիր

2 M արեղան:

3 AM անխորան:

131. ՀՈՐԱՆ .

Յիսնէ այլ ի՞նչ ուզես դու բան,
Յիւր վիզըն կայ սպիտակ նշան,
Երամ-երամ իրենի երբան
'Ի աղէկ սիրեն ռսպն ու նուպան:

132. ԶԻՏ

Գայ ի յայգին ին՛ գող ի գող,
Անեղ ուտէ ին՛ն յաղող,
Գիրացել է զէրզ զգեր գող,
Բայց այլ չարժէ քան մէկիկ փող:

Ազբյուրներ

A—241ա, L—184ա, M—52բ,

Խորագիր

L Հօրայ: M Անխորագիր:

Բնագիր

- 1 L Յիսնէ:
- 2 ALM Յիր:
- 3 L ի շո:րը կու գան: M յիրենք յերթան:
- 4 L Նորա սիրեն:

Ազբյուրներ

A—241ա, C—80, E—102ա, G—409ա, K—286բ, L—185ա, M—52բ—53ա, N—281բ, O—218բ, P—357ա, Q—382բ, T—95ա:

Խորագիր

EG Չիտն: K Ճագար: M Միտ:

Բնագիր

- 1 CKNQT այգին (KNQT յայգին) ինք (K ինք շիֆ. T ինքն) գողէգող (T գող ի գող): G Կայր: ինքն գողէգող: ELOP Գայր: ինքն (EP ինք) գողէգող (L գողիգող):
- 2 CELNPOQ 'Ի աճեղ ուտէր: G 'Ի աղեղ ուտէր: O հաղող: T Ու հետ ուտէր:
- 3 CGNOQ Գերցեր է զէտ: EK Գիրացեր է զետ: K զխող փխ զգեր գող: L է շիֆ: P Գիրացեր է զէտ: T Գիրացեր է զերզ ըզրող:
- 4 AM չարժէ: CPQ ինք չարժէր: EGKNO Բայց ինքն չարժէր (NO չարժէ): L չարժէր: M այլ՝ ուղղ. ինք: T ինքն չարժէ քան զմէկ:

Հայաւ ունի զեղ ձուն սպիտակ,
Շուրջն պրունս և փիլունակ,
Զեղ գտիկին ունի շուշտակ,
Զեղ ձիատր՝ վառ նշանակ:

Տեսաք փոքրիկ մոնոզոնակ
'ի ուներ պլուզ ինք կնկղակ.
Առաւօտուն սկսնայր մինակ,
Պաշտէր անուշ փաղցր եղանակ:

Աղբյուրներ

A—241ա, M—53ա:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Բնագիր

2 M Շուրջ զպրունս:

Աղբյուրներ

A—241ա, B—ԻԳ, D—14բ, E—101բ—102ա, G—409ա, K—278բ, L—182բ, M—53ա, N—281բ, O—218բ, P—356բ, Q—382բ, R—129ա, T—95ա:

Խորագիր

DR Արտոյտ: EGNO Արտուտ: KL Արտոտիկ: M Անխորագիր:

Բնագիր

1 ALM մոյզոնակ: BCEGNOT Տեսայ: DKR Կայր: L Տեսի: M Տեսակ: PQ Կայր մին:

2 BO իւրն փխ ինք: CEG իւր փխ ինք: DK Ու ինքն ուներ պզտիկ: KT 'ի ի գլուխն ուներ սրիկ: L Ուներ պլուզ իւր: M 'ի շիք: ինքն: N իւրն: PQ Ուներ իւր: R կնկղակ:

3 A սկրսնու մէնակ: K սկսնու մէնակ: L Յառաւօտուն սկսնու մէնակ: M մէնակ: RT մենակ:

4 AM Պաշտէ: DR Անուշ ածէ: KT Անուշ ածէ: M քաղձոր: N անոյշ: PQ Անուշ ածէր:

135. ԲՐՈՒՃ

Փողնար մի կայ աղվուր գուսան,
Փորն է դեղին գեղ ըզգաֆրան
Գերոյս պիտէր հայնց ծառա՛կան
Ու բո՛ղ տայի հազար դեկան:

136. ԲՕՔ

է՛ ծիրանի ու բարկ սպիտակ,
Գոհար գռուզ՝ աղվուր տեսակ.
Ու կու լինի մարդոյ ճաշակ,
Բայց ճոտ շունի գեղ մանուշակ:

137. ԲԱԿ

Յուշկիկ երթայ գեղ զտիկին,
'ի իր՝ սապոնած հանդերձանին,

Աղբյուրներ

A—241ա, M—53ա:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Բնագիր

2 AM ըզգաֆրան:

3 M ծառայական:

Աղբյուրներ

A—241ա, M—53բ:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Աղբյուրներ

A—241բ, B—ձԸ. C—89, D—9բ, E—102ա, G—409ա, K—282աբ, L—174ա,
M—53բ, N—282ա, O—219ա, P—355ա, Q—381աբ, R—122բ, T—97ա:

Խորագիր

ADRT Սագ: B Սիրամարգ: CEGPQ Բաթ: K Բատն: L Սայլ: N Բատ:

Բնագիր

1 B գնա: CE զինչ: DLR զերգ: E Յուշկիկ: G Վուշկիկ զինչ: K Յուշկիկ զերթ: PQ զերթ: M Ուշկիկ՝ ուղղ. Յուշկիկ չերթայ՝ ուղղ. երթայ: N Յուշկիկ երթայր զինչ: O Յուշկիկ զինչ: T երթայր զերգ:

2 A հանդերձանին: B Ու, էր սապոնած իր հանդերձանին: CNOP Իւր: CDEGKMNOPT հանդերձանին (E հանդերձանին): L Ունիր: M 'ի իր հանդերձանին՝ ուղղ. իւր հանդերձանին: QR 'ի (R Ու) իւր: սանդերձանին (Q ուղղ. սանդերձանին):

Ոսկի փողոնց կայր յիւ վզին,
Բացէիբաց էր իւր ազին:

138. ԿԱՔԱԻ

Նա կարմիր ճագնի վարսիւ,
Դի ինք խայտումայտ ունի շապիկ,
Կու բուրբի գեղ բզկծիկ,
Կոիւ առնէ գեղ գարապիկ:

139. ԱԳՌԱԻ

Ձեղ զշահէն հայնց սուր երբայ,
Համլայ կապէ, դատարկ դառնայ,

---

3 A պողոնց: B փողոց: Ի փխ յիր: CDEGLOR Ի փխ յիր: DT յիր: PQ Իւր: R վրզին: K փողոց: յիր: M յիր վրզին՝ ուզղ. Ի վզին: N Ի փխ յիր:

4 AM Բայց Ի բաց: B Եւ բաց Ի բաց: K է իւրեան յագին: R էր չիք: T է:
Աղբյուրներ

A—241բ, C—60, D—18ա, E—101աբ, G—408բ, K—284ա, L—178ա, M—53բ,
N—281ա, O—217բ, P—356աբ, Q—382ա, R—123բ—124ա, T—90բ:
Խորագիր

R Կարօ:

Բճագիր

1 K Կա փխ Նա: KMNO վարտիկ: T ունի փխ հագնի:

2 ACDEGKLMNPNT շապիք: BNO Ու խայտումատ (N խայտումայտ): C Ու խատումատ: EG Ու խատումատ հագնի: K Ինքն: L խատումատ: PQ Ու խատումատ: շապիկք (Q շապիք): M Ինքն: N ունի: R Եւ խայտումայտ: T Եւ խայտումատ:

3 ABCDEGKLMNORTPQ Կու չիք: BCEGKLNOT գինչ: DR զերդ: L բզկծիք:
M զեթ: T բզկծիք:

4 A արնէ: BEG զետ: CNOPQ զէտ: DT զերդ: KR Ու: զերթ: M զգողիկ փխ զարապիկ: L զերդ զհարամիք:

Աղբյուրներ

A—241բ, B—Ե, C—78, E—101բ, G—408բ, K—286բ, L—182ա, M—53բ, N—281բ, O—218բ, P—356բ, Q—382բ, T—94բ—95ա:

Խորագիր

L Ագռակ:

Բճագիր

1 BEG Ձետ: հանց: CKNOPQ Ձէտ: հանց: LT Ձերդ: հանց:

2 AKM դարտակ: CPQ ՝ Ե դարտակ: EG բաշէ դատարկ շարունայ: O ՝ դատարկ:
T Անզէն շուտով դատարկ:

Ղեղ գասորի երէց կարդայ,
Ուտը շոր քան ու քարխանայ:

140. ԱԳՌԱԻ

Մանուկ հարաշ մի ի յազգէ,
Գտնու ուտէ զինչ շափ ածէ,
Ինք հետեակ զեղ մարդ քայլէ,
Լեղայ օղով զեղ ձուկն ի ջրէ:

141. ԱԳՌԱԻ

Աւետաբեր հաւ մի հիշէ,
Այնոր փորձած ձայնն ի բնէ,
Ամլին կապայ խայտ ի ձահձնէ,
Հազն բերնովն, որ ի հոսծէ:

---

3 AM *ասորի*: BEGQ *Ձետ*: CNO PQ *Ձէտ գասորի էրէց*: K *Ձէտ*: L *Ձերդ գասորիկ էրէց*: T *Քան գասորի էրէց*:

4 ABC KLMNOPT *քար փխ քան*: AD *Քարխինայ*: O *Քրինյ*: T *և*:

Աղբյուրներ

A—241բ, M—54ա:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Բնագիր

1 M *հապաշ*:

2 M *զինքն փխ զինչ*:

3 A *զերդ*: M *ինքն*:

Աղբյուրներ

A—241բ, M—54ա:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Բնագիր

2 M *Այր որ*: է *փխ ձայնն*:

3 AM *Գամ լին (M լինի) կապա խայտ ի յանձնէ (հմմ. ԺԱ/39)*:

142. ԱՆՁԵՂ

Կաղամբ ձայնէ ու ծախ շկայ,
 Լիրբ կորատորն որ կայ ու գայ,
 Զեղ զասորի էրէց կարգայ,
 Բազում ուտէ ինք քարխանայ:

143. ՀԱԻՀԱԻ

Ասեն, թէ է՛ ինքն մարդուկ
 'ի է՛ իր կտուցըն կարմուկ,
 Հանցզուն շկայ այլ աղէկուկ.
 Փիշերն ասէ լալով՝ Եղո՛ւկ:

144. ԽԻԻ

Առակ զրոյց յիւմէ բերին,
 Տեսաք նա հանց էր՝ զինչ ասցին.

Աղբյուրներ

Ն—241բ, Լ—188բ, Մ—54ա:

Խորագիր

Ա Ագոստ: Մ Անխորագիր:

Բնագիր

- 1 Լ ձախ փխ ծախ: Մ խած փխ ծախ:
- 2 Մ կու փխ ու: Լ կուրատորն:
- 3 Լ Զերդ զյարապիկ ինքն կարգայ: Մ ասորի:
- 4 Ա քարխինա: Լ նա փխ ինք: Մ քարխինայ:

Աղբյուրներ

Ն—241բ, Լ—182ա, Մ—54ա:

Խորագիր

Լ Կաստ: Մ Անխորագիր:

Բնագիր

- 1 Լ Կասն: Մ թէ ինքն է:
- 3 Ա Հանցզուն: ԼՄ Հանցզոյն: Մ աղկէկուկ:

Աղբյուրներ

Ա—242ա, Ը—14ա, Կ—278ա, Մ—54բ, Ր—128ա:

Խորագիր

ԸՐ ԽԻՖ: ԿՄ Անխորագիր:

Բնագիր

- 1 Ա յիրմէ: ԸՐ զիրմէ: Կ զիրմէն: Ր բերի:
- 2 ԱՄՐ Հախնց: Ը ասացին: Կ Հէնց: Մ ասին:

Բառչէ գեղ գու ի յարկնոցին,
Չողջ օրն առնէ մասխարուրին:

145. ՄԵՂՈՒ

Քարգործ մի կայր խիստ իմաստուն,
Հրաշից ծաղկանց շինեց իր տուն,
Քաղցր խօսի նորա լեզուն,
Բընաւ շրնկնի յիր աչքն փուն:

146. ՄԵՂՈՒ

Գործաւոր փոքր և հրաշայի,
Չամէն շրջի յանապատի,
Մասունս առնու յամենայնի,
Յառաջ բերէ գործ ցանկալի,
Հայնց, որ Աստուած փառաւորի,
Եւ խաշ՝ ցնծայ յեկեղեցի:

3 D Պառչէ ղէթ ուլ: Ի շիֆ: K գերդ: յարկանոցին: Ի շիֆ: R ուլ յարկնոցին:

Աղբյուրներ

A—242ա, B—ՀԹ, C—98, D—9բ, E—102ա, G—409ա, K—282բ, L—174բ, M—54բ, N—282ա, O—219բ, P—357ա, Q—383ա, R—123ա, T—90ա:

Քննարկ

1 B Չերդ ըզբարգործ 'ւ ալ իմաստուն: CKN Երէց բարգործ և իմաստուն: DEG Երէց (EG Երէց)' բարգործ խիստ: L Բարեգործ խիստ: M Քարգործ մի կայր խիստ ուղղ. Երեց բարգործ և: OT էրէց բարգործ և: PQ էրէց բարկոծ և: R էրէց բարգործ խիստ:

2 BCEGNOPQ շինէ իւր: D Ի: շինէ իւր: KT Ժողկանց հրաշիւք շինեաց (T շինէ) իւր: L շինեաց իւր: M շինեց իր՝ ուղղ. շինէ իւր: R շինէր իւր:

3 D Տողը շիֆ: G խօսէ: NO բղխէ: RPQ բրղխէ:

4 AM շրնկնի: BCEGKLNOPQR իւր: D Տողը շիֆ: BLMNOR յիւր: T շանկնի յիւր:

Աղբյուրներ

A—242ա, B—ՀԹ, K—282բ, L—183ա, M—54բ, T—90ա:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Քննարկ

1 K Գործաւորն փոքրն:

2 M անապատի:

3 B Տողը շիֆ: K յամենի: L յամէն պանի: M Առնու մասունս:

5 BK Որով Աստուած: LT Տողը շիֆ:

6 BLT Տողը շիֆ: K Խաշ և:

Գայր աղբիւր մի յանդնդոց
Եւ ելանէր ինքն ի փողոց,
Նմա ոչ ջուր, ոչ սնունդանոց,
Լուր կու երբայր զեղ քրքրոց:

Գայր աղբիւր մի յանդնդոց,
Անեղ ելնէր վասն արտոց,
Գունովն սեաւ զէղ ըզներկոց,
Կայր ու եռայր զէղ քրքրոց:

Աղբյուրներ

A—242ա, L—185բ, M—54բ—55ա:

Խորագիր

L Մրջիմ: M Անխորագիր:

Բնագիր

- 1 L Գայր:
- 2 AM 'ի ելանէր: M յինքն:
- 3 L և ոչ սնանոց:
- 4 L եռայր զերդ քրքրոց: M յերթայր զեթ:

Աղբյուրներ

C—125, D—14բ, E—102բ, G—409բ, N—283ա, O—221ա, P—358բ, Q—384բ,
R—128բ, T—98ա:

Խորագիր

E Մրջմ: NO Մոչիմն:

Բնագիր

- 1 CD անդրնդոց: G Կայր: NOQ աղբիւր: P աղբիւր:
- 2 D 'ի անեղ: R Ու անեղ: T ելնէր անեղ:
- 3 D իբր փխ զէղ: E զեաւ: GOPQ զէաւ: RT զերթ:
- 4 C զէաւ: DR զերդ քրքրոց: E զեաւ քրկրքրոց: G եղայր զէաւ քրքրքրոց: N զէաւ քրքրքրոց: O զէաւ քրքրոց: P զէաւ ըզքրքրոց: Q զէաւ ըզքրքրոց: R Ու Կայր: T և: զերդ զքրքրքրոց:

148. ՄՐՋԻԻՆ

Կարի տեսայ ես շատ կարուան,
Որ կու իշնոյր ի խորասան.
Իշուփն բոկիկ էր 'ու անփալան,
Մէկիկ հատիկ բուռնան ու գան:

149. ԹԻԹԵՂՆ

Ձեղ սերոբէ ունի քներ,
Ձեղ քերոբէ ազար աշեր,
Մարգրատէ հագնի շորեր
'ի ինք ի լուսոյն միշտ է աներ:

Աղբյուրներ

A-242ա, B-2Ը, C-66, E-103ա, G-409բ, K-285բ, L-191ա, M-55ա, N-281ա, O-217բ-218ա, P-353բ, Q-381բ, T-98ա:

Խորագիր

ԱԲՄՐՊՏ Մրջիմն: ՇՈՍ Մռչիմ: ԷԳ Մրջմ: Կ Մրջիմ:

Բնագիր

- 1 ԱՄ Տեսա (Մ Տեսայ) կարի ևս. ԷԳ կարվան: Լ Տեսի շատ կարուան: Դ տեսի:
- 2 Ա իշնուն: Բ իշնայր: Ն իշնուր:
- 3 Բ ու ACEGKLMQ են 'ու (Է ու) անկուտպան: Ն էշն: ու անփալան: Օ էշն: ու ք են, անկուտպան: Դ Իշուան բոկ են և կուտպան:
- 4 ԱՄ Մէն ու հատիկ: ՇԵԿՐՊՏ Մերկիկ (Է մերկիկ են) բառնան և գառնան գան:

Աղբյուրներ

A-242ա, M-55ա, L-186բ-187ա:

Խորագիր

Մ Անխորագիր:

Բնագիր

- 1 Լ Ձերդ սերովբէ:
- 2 Լ Ձերդ քերովբէ: աշեր: Մ թրորէ:
- 3 Լ Մարգրատէ հագնի թարեր:
- 4 Լ ինքն: լուսոյ: Մ ինքն:

Ձերդ սերովբէ ունի բներ,
Ձերդ քերովբէ՝ աղուոր աչեր,
Մարգարտաշար ունի ֆողեր,
Բայց ի լուսոյ՝ անգոր 'ի ատեր:

150. ՄԱՐԱԽ

Թագաւոր շունին, ժողաւին առակ,
Իջնուն անեղ անթիւ բանակ,
Սղուկ՝ ում գան անվարձ յշակ,
Հնծեն գամէն արտերն հստակ:

151. ՃԱՆՃ

Են արեւխում զեղ զգագան,
Մարդոյ շատ ենդ առենն նոբայն,

Աղբյուրներ

E—117ա, F—309բ, T—102բ, Z—60ա:

Խորագիր

Մ Անխորագիր:

Բնագիր

1 T զսերովբէ: Z սերոբէ:

2 EFT Քան զքերովբէ:

Աղբյուրներ

A—242ա, L—184բ, M—55ա:

Խորագիր

A Մորբխ:

Բնագիր

1 L Թագաւոր: M Թարաւոր:

2 M Իջ փխ Իջնուն:

3 M գամ:

4 A Հնծէ: LM Տողբ շիֆ (A լրացված հետո):

Աղբյուրներ

A—242բ, L—187բ, M—55աբ:

Խորագիր

Մ Անխորագիր:

Բնագիր

1 L Ելանենն խումբ զինչ: M էն:

2 AM արենն նորան: L անենն:

Սուղ կայ յիրենք յոսկի նման,
Մարխով ի շուրջ գան 'ուզեն բան:

152. ԲՁԵՁ

Հաւատաւորիկ մի կայր փոքրիկ
'ի ինքն կեռայր զեղ ըզսնդիկ,
Յափիկն ունեւ տանիկ խնկիկ,
Ի շուրջ կու գայր զեղ փերեզիկ:

153. ԲՁԵՁ

Ի վեցից վերացելով
Նւ ի շորից թռուցելով,
Գայր ընդ ամպս երկնից շառաչելով.

3 *Մ իրենք: L ոսկւոյ:*

4 *L գան 'ւ չիք: M գան շիք: տան փն թան:*

Աղբյուրներ

A—242բ, B—Իծ, C—50, D—9բ, E—104աբ, G—410բ, K—285ա, L—174ա, M—55բ, N—280բ, O—217ա, P—351ա, Q—377բ, R—122բ, T—94ա:

Խորագիր

EG *Բզէզն: KT Քարարզէդ: R Բզել:*

Բնագիր

1 *D Հաւատվոր: KT Հաւատաւոր: N Հա:ատաւորիկ կայր մի:*

2 *B Ու ինքն: զինչ ըզսնտիկ. CEGPQ 'ի ինք կու եռայր զինչ ըզսնտիկ (E զը-սընդիկ, G զսնդիկ, P զըսընտիկ, Q ըզսընտիկ): DKLR Ու ինքն եռայր զերգ: N զինչ ըզսընտիկ: O 'ի ինքն կու: զինչ: T Նւ: եռայր քան:*

3 *AMT խնդիկ: BD տանկի: GEPQ Ափիկն ունի տանկի (E տանիկ): G Ափիկն ունի: KM Յափիկ: NO Ափիկն: տանկի: T ունի:*

4 *AM Շուս կայր ու գայր: B Ու ի շուրջ կու գալ զետ: CPQ Շուրջ կայ ու գայ զետ փորեզիկ: DKR Ի շուս կու գայր զերդ (K զինչ): EG զետ: G գայ: L Շուրջ գայր ու գայր զերդ փորեզիկ: N Շուրջ կու գայ զետ փորեզիկ: O Շուրջ կայ և գայ զետ փորեզիկ: P Շուրջ կայ ու գայ զետ փորեզիկ: T 'ի ի շուրջ կու գայ զինչ փորեզիկ:*

Աղբյուրներ

A—242բ, M—55բ:

Խորագիր

M Անխորագիր:

Բնագիր

1 *A վերացել:*

2 *A թռուցել: M ի չիք:*

3 *A շառանչելով:*

Սիրանազգեստիւ՛մ ւորենել,
5 Եւ զանգեալն առ նանապարհան՝
Բազկան թաւլեցուցանէր.
Եւ ոչ ոք գիտէր՝
Ուստի՞ գայ կամ յո՞ւ երթայ:

154. ՄՈՍԱԿ

Սև է զեղ ըզմուր,
Քեքրն բարակ զեղ ըզբա՛ֆուր,
Կծէ ու կծմծէ զեղ ըզմալմաղ կամ զերկնից հուր,
Սրտեմ ու սրտմտեմ՝ նմա ոչ նետ դիպնու, ոչ թուր,
5 Զաշերս ողորմ ածեմ, թ՛ աներևոյթ գազանս է յո՞ւր:

155. ԼՈՒ

Պարունակեալ հոյզ ծրնանդ,
Հայնց շատ՝ ւ առակ զեղ կոտմուն հունդ,
Ի վանք վախեն հաբեղազունդ
Ի՛ն էառ ամէն քաղաքս բունդ:

---

7 Մ գիտէ:

8 Մ չերթայ:

Աղբյուրներ

Ա—242բ, Մ—56ա:

Խորագիր

Մ Անխորագիր:

Բնագիր

5 Մ Զաշերս աներևոյթ: ս՞ր:

Աղբյուրներ

Ա—242բ, Մ—56ա:

Խորագիր

Մ Անխորագիր:

155ա. ԱՌԻ

Գարունն գայ հույն ի ծնունդ,
էնց մանտրբիկ՝ ֆան զկոտման հունդ,
Վանք վախենան արեղաց գունդ,
Առնու ամէն աշխարհս թունդ:

156. ՈՋԻԿ

Մնունդ՝ անծին՝ Ի անսերմնական,
Մնունդ, որ չէ՛ ծնօղին հման,
Նեղիչ անծին տանս Աղամետն,
Եւ ի ծնօղէն առնու վախճան:

156ա. ՈՋԻԿ

Անախտ ծնունդ է ի զեռման,
Մնունդ, որ չէ՛ ծնօղին նրման.
Ինքն ծրնաւ առանց սերման,
Եւ ի ծնօղէն առնու վախճան:

Ազրյուներ

E—114ա, F—308ա, I.—190ա, T—101բ, Z—60ա:

Խորագիր

ԷԲ Այլ (նախորդը՝ Լու): Լ Լու:

Քննագիր

1 Լ եկեալ փխ գա: Z գայր:

2 Լ Հանց շատ՝ Ի առատ զերդ կոտման յունտ: T է՝ անց մանրիկ քան: Z Մանրիկի
զերդ կոտման:

3 Լ Ի վանք վախեն արեղաց: Է՝ Ի արեղաց: T վախենայ՝ Ի: Z՝ Ի արեղայ:

4 Լ Ի էաու երկիրըս:

Ազրյուներ

A—242բ, M—56ա (տողերը՝ 2, 1, 3, 4):

Խորագիր

M Անխորագիր:

Քննագիր

1 M՝ չիք:

2 M ծնողի:

3 A Աղ... (շարունակաւրյունը չիք. բերբեր են կտրված):

4 A Տողը չիք. բերբեր են կտրված: M վաղճան:

Ազրյու

L—188բ—189ա:

157. ՄԻԵՂՋԵՐՈՒ

Կայր միակեց մի ասորի,
Ունէր կընգուղ շաֆ ըորմբի.
Ամ ի՞նչ կարդամ գիրմէն բրնի,
Առիւծն ու փիղն իւր է գերի:

158. ԱՌԻԻՍ

Գլուխ ունի գերդ գկրոց,
Աշուի ունի ինքն գերդ գբոց,
Յորժամ խնդիր լինի որսոց,
Ձերդ թագաւոր խոլրէ շատոց:

159. ՏԻԼ

Ձերդ հոռոմ բուկ ֆիթն է ֆաշին
'Ի ականջլին է ֆան չափ մաղին,

Աղբյուրներ

L—187ա, M—56բ:

Խորագիր

A (Յանկ) Միեղջերու: M Անխորագիր:

Քննագիր

2 L կրնկուղ: M Ունի: ըրրմպի:

3 M գիրմէ:

4 L և: M է իր:

Աղբյուրներ

L—177ա, M—56բ:

Խորագիր

A (Յանկ) Առիւծն: M Անխորագիր:

Քննագիր

1 L գրթոց: M գեղ:

2 M 'ի աշլի: գեղ:

3 M Տողը շիֆ:

4 M Ձեա թագաւոր:

Աղբյուրներ

L—177ա, M—56բ:

Խորագիր

A (Յանկ) Փեղն: M Անխորագիր:

Քննագիր

1 M Ձեթ:

2 L թան շիֆ: M 'ի ականջնին է շափ: թան շիֆ:

Ամ ի՞նչ նշան տամ զիր ուժին,
Զարհուրելի է 'ւ անագին:

160. ԶՕ...ԱՂ (")

Ինքն ոտներ ունի կարներ
Ու զերդ ըռումք՝ յերկայն բազկեր,
Երկու տտուն ունի վարսեր
'Ի ունի երկու դիպակ խայտեր:

161. ԻՆՁՆ

Որսորդըն գող էր 'ւ ասագակ,
Հագել էր խայտ մեծգին դիպակ,
Աչեր ունէր զերդ զկայծակ,
Բերանն հուր քափէր սատակ:

162. ՅՈՎԱԶ

Հանճարեղ որդիք մարդկան
Խուրտ մի բերին ի յԱսպահան,

---

3 L նշանց:

4 M Ուտոյն տանի պսոռատածին:

Աղբյուր

M—56բ:

Խորագիր (ըստ A ցանկի): M Անխորագիր:

Բնագիր

M ըրումք:

Աղբյուրներ

L—176բ, M—57ա:

Խորագիր

A (Յանկ) Ունձ: M Անխորագիր:

Բնագիր

2 L է փխ էր: M Հագեալ:

3 M 'ի աչեր զեղ:

Աղբյուրներ

L—183բ, M—57ա:

Խորագիր

A (Յանկ) Ովագ: M Անխորագիր:

Բնագիր

1 M Հանճարեղ:

2 M Խուրտ:

Ամ կու նեծնու զերդ մեծ իշխան,
Երթայ որսայ եզն ու զոհան:

163. ԵԶՆ

Մանուկ մի ֆաջ՝ աղուր հասակ
Կապել կրծոցըն դաստառակ.
է յոյժ բարի և անմեղակ
Եւ Քրիստոսի ինճն օրինակ:

163ա. ԵԶՆ

Երիտասարդն էր պատարագ,
Կապեալ կրծոցն դաստառակ,
Ազգի մարդկան էր յոյժ պիտակ
Եւ Քրիստոսի էր օրինակ:

---

3 M զեզ:

4 L գոհան: M 'ի երթայ: Եզն:

Աղբյուրներ

B—ԽԱ, C—56, E—103ա, G—409բ, L—176ա, J—335բ. M—57ա, N—281ա,
O—217ա, P—352աբ, Q—378բ, T—89բ:

Խորագիր

A (Յանկ) Եզն:

Բնագիր

1 G քաջ՝ աղուր: J 'ւ աղվոր: T տեսակ:

2 BCEGJNOPQ Կապէր: T Կապեալ:

3 BCJEGOPQ է (G էր) բարի՝ ւ անմեղ տեսակ: L է ինքն բարի, աղուր տե-
սակ: T Ազգի մարդկան նա յոյժ պիտակ:

4 T է փխ ինքն:

Աղբյուրներ

D—10ա, X—276բ—277ա, J—335բ, P—352բ, Q—378բ, R—124բ:

Բնագիր

1 K էր յոյժընդակ: R է:

2 K կոծոցն: R Կապել:

3 K նա յոյժ: JPQ է:

4 K է, PQJ է արիւնակ (Q յարիւնակ, J յօրիւնակ):

է աննման աղուտր տիկին,
 Ինքն ծնանի զմայրն օծին.
 Քէ փոկու մասըն քեզ պիտին,
 Դու լաւ սիրէ ըզորսորդնին:

Յամեն շրջի ինքն ի քառեր,
 Ունի ծախսու մազէ քոճեր,
 Գինոյ ունի աղուտր արկեր
 Ի օժտէր ձրի դանկի կոթեր:

Աղբյուրներ

B—ԽԳ, C—57, D—10բ, E—103ա, G—409բ, K—277բ, L—176բ, M—57ա, N—281ա, O—217աբ, P—359ա, Q—385ա, R—125բ, T—89բ:

Խորագիր

E Եզն: T Քօշ:

Քննարկ

- 1 CEGLPQ և աղվոր (GL աղուտր): K Յաննման աղոր:
  - 2 K Ու ինքն: ըզմայր: N օծինն: P ըզմայր:
  - 3 D փոթու: LP պիտի: M փոխոյ: պիտի:
  - 4 CPQ զորսորդնին: D Աղուտր ըզորսորդնին: K Աղուտր սիրէ զորսորդանին:
- LMT Աղուտր (M աղվոր, T աղուտր) սիրէ զորսորդնին: N զորսորդնին: OP զորսորդնին: R աղուտր:

Աղբյուրներ

B—ԺԱ, C—58, D—9ա, E—103ա, G—409բ—410ա, K—282ա, M—57բ, N—281ա, O—217բ, P—359ա, Q—385ա, R—122աբ, T—89բ:

Խորագիր

A (Ցանկ): M Այծ: BCEKNOPQ Այծն: E Այծն, քօշն: G Քօշն: T Եզն:

Քննարկ

- 1 CDEHOPQRT Ջամէն: G Ի ամէն: ի շիք: Ջամէն: ինք:
- 2 C կրճեր: M Ի ունի: NO կրճեր: PQ կրճեր: R թճեր:
- 3 CMPQT Գինու: DR Գինու: G աղոր: N Գինոյ:
- 4 B Օժտէր: K Օձգէ: N Եւ ամտէ: R կրթիք:

166. ՄԱՔԻ

Ի յԱստուածբանն է նմաներ,
Հերն վայելուչ և գոուզ եկեր,
է՛ ինք բարի՛ ւ աղուտը ընկեր,
Բայց զօձն ուտէ զինչ զխոտեր:

167. ԽՈՅ

Ունի ծախու աղվոր մուշտակ
Ու կթնչի աղվոր տաղտակ,
Կրոփու այնէ աղվոր կամակ,
Հայնց նաթեցնէ զինչ ի մեղակ:

168. ԳԱՌՆ

Ի վանք օտոնց ինքն շատ մորթեր,
Ք՛ առէք արէք ձեզ մըշտակներ.
Զատկին աղվոր խոռվու երեր,
Բայց զօձերն խիստ ուտեր:

Աղբյուրներ

B—2, C—59, E—103բ, G—410ա, L—176բ, M—57բ, N—281ա, O—217բ,
T—90ա:

Խորագիր

A (Ցանկ) Մաքի: L Ոչխար: O Մաքին:

Քննագիր

1 BCEGLMOT նմանել: G Ի ած (Աստուած): M Ի շիք: N նմանեալ:

2 BCEGLMNO եկել: L վայելուչ ու: M և շիք: եկել: NO վայելուչ:

3 BCEGNOT ինք շիք: EG ՚վ աղվոր (G աղուտը): L ՚ւ շիք: M ինքն: անշար: T է
յոյժ բարի:

4 G ուտէր: M զեղ: T իրր:

Աղբյուր

M—57բ:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ցանկի:

Աղբյուր

M—57բ:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ցանկի:

Հորք մի կայր՝ արուեստի գող,
 Չէր Քրիստոսի երկրպագող.
 Աշեր ունէր զեղ զկայծ պող
 'ի էր անագին յափրշտակող:

170. ԱՐՋ

Շխուկ մի կայր զես ըզֆրեր,
 Ինք խաւ ի վեր մուշտակ ունէր.
 Խաղայր քաջօլ, կենայր 'ւ յառնէր
 Ու հետ տանձին զարչերն ածէր:

Աղբյուրներ

L—176բ, M—57բ—58ա:

Խոհագիր

A (Ցանկ) Գալլ: L Անխոհագիր:

Քննագիր

1 L Քուրդ փխ Հորթ: M կայր՝ արուեստի:

2 M երկրպագող:

3 L Աշեր: զեղ: պող:

Աղբյուրներ

B—ԻԹ, C—88, D—9աբ, E—105ա, G—411ա, K—284բ, L—177ա, M—58ա, N—282ա, O—219ա, P—359բ, R—122բ, T—96բ:

Խոհագիր

CKNԳ Առչ: M Անխոհագիր: PQ Արշն:

Քննագիր

1 CNP Շխուկ (NP Շեխուկ): զէտ զֆրէր (P ըզֆրէր): DKLR Միակեց (KR Միակեց) մի զերդ ըզֆրէր (KLR ֆրէր): EGOQ Շեխուկ: GOQ զէտ: M կայր միակեց զեղ զֆրէր:

2 B Ու ինք: E Ջինք: G 'ի ինք: KN Ինքն: մըշտակ: LMO 'ի ինքն: մըշտակ (O մուշտակ): PQ Որ խաւ R Ինքն: ունի: T Ինքն հաւ ի:

3 RKF ու յառնէր: CEGNO քաջօլ կենար 'ւ առնէր (N յառնէր: O յառէր): D քաջօն: 'ւ առնէր: K քաջոն: ու նայէր: LMR քաջոն. կայր ու առնէր (M առնէ): PQ քաջուն: առնէր: T Խաղայր ընդ քաջայր, կենայր 'ւ առնէր:

4 BCEGK տանձին: CEGLNO 'ի ի հետ: DL անձինն զաշքն: G տանձին: K աշքն: M 'ի ի հետ անձինն զաշքն: PQ 'ի ի հետ անձին: R անձին զաշքն: T 'ի հետ անձին:

171. ՈՒՂՏ

Աւտա՛, որ չէ նա խիստ խեղ,
 Ձեռ կոճկու է վիզն ու կեղ,
 Ձեռ գայլազգի ելնէ ի լեռ,
 Բնաւ շառնու յոտքրն բեւո:

172. ՁԻ

Քազաւորաց յոյժ պիտանի
 Եւ իմաստուն՝ ահագամի,
 Լսէ զկոռոյն ձայն ի հեռի,
 Դափր կտրէ և զարհուրի:

Աղբյուրներ

B—ՂԶ, C—85, D—9ա, E—104բ, G—411ա, K—282ա, L—175բ, M—58ա, N—282ա, O—219ա, P—359բ, Q—385ա, R—122ա, T—96ա:

Խորագիր

A (Յանկ) Ուղտ: CPQ Ուղտն: K Ուղտն է:

Բնագիր

1 B Աւտաւ: CON Աւտամ, չէ խիստ նա ի խեղ (NO հետ): D Աւտամ, չէ ինքն: EG Աւտամ ես՝ չե խիստ նա խեղ: K Եւտան ամ չէ նա խիստ է խեղ: L Մորաւտամ էր նա խիստ յոյժ խեղ: M [Ա]վտայ, ամ էր է նայ խիստ խեղ՝ ուղղ: Աւտա չէ խիստ, բայց հայի խեղ: PQ Աւտամ, չէ: ի խեղ: R Ե: ատնամ չէ ինքն: T Աւտամ, թէ չէ խիստ նա ի հեղ:

2 COPQ Ձէտ կորնկոյ: (O կոնկու: PQ կորնկոյ) վիզն է ի կէտ: DL Ձերդ: վիզն (L վիզըն) է: L կորնկու: E վիզն է ի: GM Ձէտ: վիզն է ի կեղ: K Քան զկոռ:նկ իւր վիզն է կեղ: M Ձեղ: վիզն է ի կեղ: R Ձերդ: վիզն է կու կեղ: T Ձերդ՝ կորնկու իւր վիզն է ի կեղ:

3 CPQ Ձէտ: շէտ: DR Ձերդ ալլազգի: լեղ: EGL Ձերդ: K Ձեր: սեղ: M Ձեղ ալլազգի: NOT Քան: ի շէտ:

4 C շաննէ ոտքն բեղ: D շաննէ յոտն: EG շաննէ: PR ոտքրն: K ստն: M ոտքն:

Աղբյուրներ

L—176ա, M—5ձա:

Խորագիր

A (Յանկ) Ձի: Ու Անխորագիր:

Բնագիր

- 1 M [Ք]աւորաց խիստ:
- 2 M է փխ Եւ, անբազամի:
- 3 M Առնու գկովու հոտն ի:
- 4 Ու Դարբ: զա՛րնդի:

Նա Քրիստոսի եղև ի պէտ,
 Ընդ Բաղամ ասաց. Յե՛տ ի ճամփէտ.
 Հետ կու կանչէ զետ ըզգեհետ,
 Իշեան ձեզ վա՛յ կորաւ ճամբա:

174. ԽՈՁ

Ձետ միակեց ճագնի խոշոր
 Դ ինքն ի բնէ մագեղնաւոր,
 Ձորմէ ասեն, թէ չէ աղուոր,
 Ձի Քրիստոսի կայ նենգաւոր:

Աղբյուրներ

B—ԽՔ, D—10բ. E—110ա, F—306ա, G—414բ, K—277բ, L—176ա, P—359ա,
 Q—384բ, R—125աբ, S—329ա, T—94:

Խորագիր

Ա (Յանկ) էշ: K էշն. S էշն է:

Բնագիր

1 D Առ, EFGPQ Մէկ մի կայ (PQ կայ շի) ձայնիւ (PQ ձայնիւն) անճամ 'ւ ան-
 գէտ:

2 B Դ ի փիւ Ընդ: DR Դա՛րձ ի ճամճէտ (R ճանփէտ): EFGPQ Նա (PQ Նայ) Քրիս-
 տոսի եղև ի պէտ: K Ընդ Բաղամու ասաց. Դարձ ի ճամբէտ: L Դա՛րձ ի ճանփէտ: S
 Դարձի՛ր ի ճանփէտ: T Դա՛րձ ի ճամբիւտ:

3 DR զերդ ըզեհետ: EFG կանչէր զերդ: K զերդ ըզէհէտ: L զերդ զմունէտ: PQ
 կանչէր զերդ: S զերդ զէհէտ: T Ձայնէ անճամ անբան տրգէտ:

4 DEGKLPQST Թուրքեր: Մա՛մէտ: S կորաւ: R ի թնոյ յարիթ ու արէթ ձեզ
 պէտ:

Աղբյուրներ

B—ՄՆ. C—55, D—9ա. E—104բ, G—410բ, K—282ա, L—175բ, N—280բ—281ա,
 O—217ա, P—352ա, Q—278աբ, R—122ա:

Խորագիր

Ա (Յանկ) Խոյ: EFG Խոյ:

Բնագիր

1 CNOPQ Ձէտ: DFGLR Ձերդ: K Քան միակէց:

2 DG է ի բնէ: K Դ շի: LR Ու մագեղնաւոր: P է փիւ ի:

3 DGR Ձիւթն: K Ձնա: L Ձիրմէ: PQ Ըզնա:

4 CKPQR Ձիւչ: L Ուր: O Կեզաւոր:

Կրճճիք ունի քան ըզմըկան,
Մըծեճն ի կախ է գեճդ ըզքան,
Ով չէ կեճեալ ըզմիս նոճալն,
Նա չէ ի կաճգ քճիստոճնլոճեան:

176. ԱՂՈՒՒՆ

Ձեա գգաղաճ խիստ է ի յաճ,
Սիճէ գմոճքի 'ւ ուտէ գքանչաճ,
Ամ իճնչ կաճղամ գիւճմէ քեգ ճաո,
Խեխոփըն ծով է ու Խիկաճ:

Աղբյուր

T—94բ:

Խոճագիճն՝ ըստ Ղ-ի գաճկի (ճխոճս՝ ուղղ. ճխուլս):

Աղբյուրճեճ

B—Յ, C—133, D—8բ, E—110ա, F—306ա, G—414բ, K—282ա, L—175բ, N—285բ, O—221բ, P—355աբ. (Կրկ. P—361ա), Q—385ա (Կրկ. Q—387ա), R—122ա, T—94ա.

Խոճագիճ

A (Յանկ) Աղւէս: C Աղուէսն: K Աղո.վէսն: NO Աղւես: FMQ Աղուէսն: P Աղուէսն.

Բճագիճ

1 B ըզաղաճ: CPՈԱՂ Ձէտ ըզաչաճ: աճ փիս յաճ: DKPQ Ձեճդ ի գաղաո: E Ձեճդ գաղաի: FՁեճդ գաղաո: CT Ձեճդ գաղաճ: L Ձեճդ գզաղաո ի փաոի յաճ: N Ձէտ ըզաչաճ: O Ձէտ գաճաճ: R Ձեճդ ի ըզաղաճ:

2. B աոտէ: CEFGNOPԱՂԱՂ մոճքիճն (GNOPԱՂԱՂ գմոճքիճն) 'ւ (EFGR ու) աոտէ: K Սիճ սիճէ: L 'ւ չիք: P գքանճաճ: PQ ուտէ գքանճաճ: 'ւ չիք:

3 B Ծա փիս Ամ: գիւճմէն: D Ժամ փիս Ամ: R ճաճ: L գիւճմէ: T գիւճմէն:

4 CPԱՂԱՂ է գէտ Խիկաճ: DEQR Խեխոփ (ETQ Խեխոփն, G Խեխոփն, R Խեխոփն) է ծոլ շեճդ ըզԽիկաճ: NO Մով ճան գեճիկաճ: K Խեխոփն է ի ծով գեճդ գեճիկաճ: L գեճդ գեճիկաճ: P է ծով գեճդ ըզԽիկաճ: PԱՂ գէտ փիս ու: T է ծով ճան ըզԽիկաճ:

177. ՋՈՐԻ

է կենդանի շորփտանի,
Որ շորս գրով նա անուանի.
Ի հայրն 'ւ մայրն ոչ նմանի
Եւ ոչ ստեղծած է արարչի:

178. ԱՊՈՒԶՆԱՅ

Մերկ արապիկ մի Ես տեսայ,
էր խանութպան և ջամուլայ,
Զրուցեց մեջնակ, որ հասկացայ,
Շրնֆիթն անեղ ու մասխարայ:

Աղբյուրներ

F—105ա, G—411ա, T—96աբ, Y—4ա:

Խորագիր

A (Ցանկ) Ջորի: Y ՌՇՏՆ=ն/ ջ. շ/ն. տ/բ. 1/ի=ջորի:

Բնագիր

- 2 Բ. Եղծված՝ Որ շորս գրով [նա ան]ուանի: T Ինքն փխ նա:
- 3 T Ոչ հայրն 'ւ ոչ մայրն նրմանի:
- 4 G ստեղծուած:

Աղբյուրներ

B—2Գ, C—19, D—9բ, E—104ա, G—410բ, K—286ա, L—174ա, N—280բ, O—21Ըբ—217ա, P—351ա, Ս—277աբ, R—122բ, T—93բ:

Խորագիր

A (Ցանկ) R Ապուղնա: B Մեմուն: C Մէյմունդ: EG Մայմ: K Մեմուն: NOT Մէյմուն: P Մայմունդ: Q Մէյմունդ:

Բնագիր

- 1 D Մկ: EG Մերիկիկ արապ: O Ես շիֆ: R յարապիկ:
- 2 BCEGKP ջամբուայ: DR էր շիֆ: EGKLQ ու: ջամուլայ: N ու ջամլուայ: O ու ջառայ: P ու:
- 3 C մեճնակ: հասկըցայ: D մեշնակ: DEC չհասկացայ: EPQ մընճնակ: G մընճկնակ: K մեճուկ: O հասկացա: T մընջիուկ ու:
- 4 DR Շան քիթն: և: L և:

179. ԿԱՏՈՒ

Որպէս տիկին յուշիկ գնայ,
Պարան ետև ի քարշ կու գայ,
Բազմի յսկի բարձի վերայ,
Որսիկ առնէ քան զբազայ:

180. ՇՈՒՆ

Գրած՝ ի գիրն անտաքեր,
Անունն է շար, որ մի՛ յիշեր.
Է՛ տիրասէր՝ ւ առնէ որսեր,
Հովուին չկայ գետ նա ընկեր:

Ազրյուրներ

B—ՆԹ, C—102, D—18ա, E—105ա, G—411ա (տողերը՝ 1, 3, 4, 2), K—285ա,
N—282ա, O—219բ, P—359բ, Q—385բ, R—124ա, T—96բ:

Խորագիր

EGO Կատան:

Բնագիր

1 CEG ուշիկի: K երթա: L չկիկ փխ յուշիկ: PQ խաթուն: OPQ յուշիկի: T զտի-
կին կակուղ երթայ: W 1—3 չիք:

2 BN յետևն: C յետին ի քաշ: D Պարանն: քաշ: E յետին ի քաշ կերթայ: G Պարանն
յետոյս ի քաշ կերթայ: K Պարանն յետևն ի քաշ գու: գա: L յետին: կենայ կու չիք: O
յետևն: P յետին: R Պարանն յետև: T Պարանն:

3 CPQ ոսկի: DR յոքսոն բարձի (R բարձին): EG ոսկի բարձին: KL յօքսին բար-
ձին:

4 CQ զկու: D Ու որս: իբր: EG զերդ: KL Որսեր: զերդ զբազա (L զբազայ): P
զէտ թգրաչայ: R Ու որս առնէ զերդ: T Եւ որս առնէ: W ՚ի որսեր: զերդ:

Ազրյուրներ

B—ՉԵ, D—18բ, E—108բ—109ա, F—305ա, G—411բ, K—276ա, L—179բ,
P—351ա, Q—377ա, R—124ա, T—88ա, W—249ա:

Խորագիր

K Շունն: N Անխորագիր:

Բնագիր

1 BEFGPQ Գրած է ի: KT Գրած է գիրն: W է գրած ի:

2 B ՚ւ անունն: K Անուն շար: L է չիք: W դու փխ որ:

3 BFLP ու KP ՚ւ չիք: R ՚վ առնէ որսեր:

4 D Հովուի: քան ըզնա: EF զնա: G զէտ զնա: KL Հովին (L Հովուի): զերդ զնա:
P քան զերթ զնա: Q զերթ զնա: R Հովուի: զերդ: T քան զնա: W Հովի զերդ:

181. ՇՈՒՆ

Բարետրուքեանց ոմն դարձի
Սէր ընծայէ բարեկամի.
Եւ ներհակաց յոյժ ներհակի,
Մինչ ծանիցէ օտարոտի,
5 Նոյն և վեհից օրինակի,
Երգաբանեալ ի սաղմոսի:

182

Են հոմանունք եռասեռի,
Ի գանազան կացեալ տեղի,
Որք ոչ բնութեամբ բաղազանին
Եւ ոչ տեղեալ համախմբին:

183

Սա եթեր ինչ պարագայի,
Ոչ ի խոհաւ շանդ շրջի,
Այլ է շնչող յատուկ,
Ի սեանց քառից պարակայի:

Աղբյուրներ

Z—60բ, W—249ա:

Խորագիր

A (Յանկ) Շուկ: ZW Անխորագիր:

Բնագիր

4 Z ստարոտին.

5 Z նոյն շիք:

Աղբյուր

W—249ա, Z—60բ:

Աղբյուր

W—249ա:

Բնագիր

3 W վերջից հավանաբար մեկ բառ չի գրվել:

184. ԶԱՆԿԱԿ

Տարրական, տարփողական,
Սրովբէագոչ, երգծայնական,
Ի սեռէն իւր ազգական,
Ձայն արձակէ հնչողական:

184ա

Տատրական տարփողական,
Սրովբէագոչ ձայն ազգական,
Ի սոյն սեռէն իւր դաստական,
Ըզկնի հընչող և արձական:

185. ԽՈՒՐԳ

Երկու աչօք է ի ծնէ կոյր,
Ներքև գետնին առնէ նա մուր,
Հերկեր առնէ մոնթս հարիւր,
Բայց շունենայ մոնթ մի ալուր:

Աղբյուրներ

E—117ա, F—309բ, T—102բ, Z—60ա:

Խորագիր

A (Յանկ) EFTZ Ձանգակ:

Բնագիր

2 7. Սրովբէագոչ: •

3 Z ազգական:

Աղբյուր

W—249ա:

Աղբյուր

W—249ա:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ցանկի:

186. ԱՊՈՒԶՆԱՅ

Փոքրիկ շիշուկ շիպայ տեսայ,
Հանցեղ նարտար, որ հիացայ,
Ընդ ծանն ի վեր գրիւ երթայ,
Մոթ մի ընկուզ իր շղիմանայ:

187. ԹԱՍՊԵԿ

Մազովն շէկ է զերդ շիպայ
'ի աներեւոյթ զինչ սատանայ,
Մթնի՝ ժողով լինի նոցայ,
Ժողվին ու լան, ասեն. թէ՛ վա՛յ:

188. ՉԻԱԿ

Չերդ ֆռանգ ասպար էր կենդանի,
հայտված աղվոր է Քրիստոսի,
Հանց զերդ իշխան աղվոր խօսի,
Ասէ՛ Բերէֆ ինձ տանիկ ձի:

Աղբյուրներ

L—187ա, W—249ա:

Խորագիր

A (Ցանկ) Արլակիւն: W Անխորագիր:

Բնագիր

- 1 L շիկուկ շի... տենայ:
- 2 L չ[իա]ցայ: W Հանցեղ:
- 3 L է[ր]թայ: W 'ի փիւ ընդ: ի գրիւ:
- 4 L Մոթթով ընկուզ է կեր նորայ:

Աղբյուրներ

L—167ա, W—249ա:

Խորագիր

A (Ցանկ) Թէպէկ: W Անխորագիր:

Բնագիր

- 2 W զերդ:
- 3 W Մոթթ:
- 4 W 'ի ասեն:

Աղբյուր

W—249ա:

Խորագիրն՝ քստ A-ի ցանկի:

189. ԶՈՐԵԱԿ

Ազնիւ ունի ինքն ժանիք,
Իշխանայք մի իր հանդիպիք.
Գերեզմանաց ունի բալնիք,
Ուտի զմեռեալն ու զուկրտիք:

190. ՄԱՌԿՏՈՒԿ

Խայտ գեղեցիկ ունի փետուր
'Ի ազուր պաշտէ ամէն ատուր,
Զծառն ծակտէ հանց զերդ ըզդուր
Ու կտուց ունի երկայն ու սուր:

191. ԿՐԻՍՅ

Չորհաւանի է զետ զշուն
Ու ձու ամէ զետ զթռչուն,
Խոտ նա ուտէ զետ զսնասուն,
Ունի մզկիթ և ոսկրէ տուն:

Ազրյուրներ

L—177ա, W—249աբ:

Խորագիր

A (Յանկ) Մառկտուտ: W Անխորագիր:

Բնագիր

4 W զոսկերտիք:

Ազրյուր

W—249բ:

A-ի ցանկում խորագիր չի:

Ազրյուրներ

B—4Գ, C—67, E—104բ, G—410բ—411ա, K—285բ, L—185բ, N—281ա, O—218ա, P—360ա, Q—385բ, T—97ա, W—249բ:

Խորագիր

A (Յանկ) Կրիս: W Անխորագիր:

Բնագիր

1 LW զերդ: T Չորհաւանի է քան:

2 KL զթռչուն: LW ձուեր: զերդ: P զէտ ըզթըռչուն: T Եւ ձայն ամէ զերդ:

3 CGK ուտէր զետ (G զէտ): EK ուտէր: L զերդ: W նա չի: զերդ: T նա խոտ ունէ քան:

4 N զմաքիթ: W Ունի: ոսկրէ դարպաս ու տուն: T մըքիթ:

192. ԱՅԳԻ

Կին մի նստէր յոյժ փառատր,
Դստերի ունէր շատ 'ւ անատր,
Կանաչ հագնէր զերդ թագատր
'ի ամենեցուն էր ցանկատր:

193. ԽԱՂՈՂ

Ջարմանք ասեմ քեզ, սիրելի,
Կին մի ծնաւ զուգ որդի,
Տղայն ունի ալիք ծերի,
Երբ ծերանայ՝ դառնայ սևի:

Աղբյուրներ

D—13ա, E—112ա, F—307աբ, G—416ա, K—283ա, L—180ա, R—127ա, T—93ա, W—249բ:

Խորագիր

A (Յանկ) Այգի: K Յայգի: L Որթն: W Անխորագիր:

Բնագիր

- 1 EFGKL նստեալ: W նստել:
- 2 DKLR ու: G ունի: 'ւ շիք: W ունի:
- 3 K հագնի: LW կանանչ: R Եւ կանաչ: T հագնիս: զթագատր:
- 4 DR Ըստինքն ի կախ կարմիր խնձոր (R խնձոր): GKT 'ի շիք: T է:

Աղբյուրներ

B—ՄԲ, C—94, D—14բ, E—100բ, G—408ա, K—278բ (կրկ.—278բ), L—180բ, N—280բ, O—216բ, P—355բ, Q—381բ, R—128բ—129ա, T—93աբ, W—249բ:

Խորագիր

A (Յանկ) Խաղող: K Տիւն է (կրկ. Խաղող): W Անխորագիր:

Բնագիր

- 1 D Ջարմանք մ': L Ջարմացք: NO ձեզ, սիրելիք: W Արմացք:
- 2 D նազուր: փխ գոուզ: K Միկ մի: նազուր: L մ' է ծնեալ: R Մին: ծընայ նազուր: W ծնեալ է:
- 3 CK՝ Տղան: DKPQ՝ ունէր: L Եւ: P աղիք:
- 4 L Եւ փխ Երբ: N դառն: T դարձեալ:

194. ԳԻՆԻ

Զջուրն հրոյ նման տեսայ
Ու հանց պայծառ, քան յուրնկայ,
Զերդ ծիրանի ծով կու ծփայ,
Շատոց արիւն հեղեալ է նա:

195. ԽՆՁՈՐ

Պտուղ մի կայ յոյժ ցանկալի,
'ի ինք գեղեցիկ տեսակ ունի,
Յոյժ վայելուչ և պիտանի,
Որ հիւանդաց շարսպ լինի:

Աղբյուրներ

B—ԻՔ, C—18ա, E—101ա, G—408ա, K—283աբ, L—180ա, N—282ա, O—219բ, P—355բ, Q—381բ, R—124ա, T—93բ, W—249բ:

Խորագիր

A (Ցանկ) Գինի: W Անխորագիր:

Բնագիր

1 W հրրոյն:

2 B նաև փի: Ու հանց: զլուսընկայ: D Ինքն պայծառ զերդ: E զլուսընկայ: GQ զլուսընկայ: K ինք փի հանց: լուսնիկա: NO Եւ: զլուսընկայ (O զլուսնկայ): L Որ է: զերդ: P զլուսնկայ: R Ու ինքն: զերդ: T Ինքն պայծառ քան զլուսնկայ: W Որ է պայծառ զերդ:

3 BCDEGN Բան զծիրանի: T Շատոց արիւն հեղեալ է նա:

4 D հեղեալ՝ ուղղ. եղեալ: L Թափել: O արիւր: T Բազմաց պարզե առեալ կու տայ: W 'ի շատոց՝ Թափել:

Աղբյուրներ

B—ՄԴ, C—46, D—11բ, E—100ա, G—407բ, K—276ա, L—173բ, N—280բ, O—216բ, P—357բ, Q—383աբ, R—126ա, T—88բ, T¹—100ա, W—249բ:

Խորագիր

A (Ցանկ) Խնձոր: CEGP Խնձոր: Q Խրնձոր: DRT¹ Խաղող: K Խնձորն: W Անխորագիր:

Բնագիր

1 BCEGKNOPQ կայր: DRT¹ խխտ:

2 DKNO ինքն: LR Ու: TT¹ Ինքն:

3 CEG Հանչաք փի Յոյժ: CT¹ ցանկալի: EG ցանկալի: և շիք: DR Այնչափ: և ցանկալի: K Հենց վայելուչ և ցանկալի: L Հանչաք վայլուչ և ցանկալի: NO Անչաք վայելուչն (O վայելուչ և): PQ Հենց: ցանկալի: T Հանց: Նազելի: W Հայնչաք վայելուչ և ցանկալի:

4 D շարսալ: EG շարսալ: LW Որ նա՛հանչաց:

196. ԽՆՁՈՐ

Ձերդ զնարինջ է հանց բոլոր
'ի երկու երեսն իւրեանն ազուուր,
Իբրև զվարդի ճասն է յորդոր,
Ցեղին կոչեն զինք բագաուր:

197. ՏԱՆՁ

Բրուտ մի կայր խիստ պիտանի,
Ձկուժն զուգեաց թուղթ ու նուկի,
Խառնեաց ի նա դեղ ճիւանդի,
Խնեք ու մեղք ի մէկտեղի:

Ազբյուրներ

C—93, D—11բ, E—100ա, G—407բ. L—173բ, P—357բ, Q—383բ, R—126ա, T—83բ, W—249բ:

Խորագիր

A (Ցանկ) Խնձոր: CEGPQR Խնձոր: W Անխորագիր:

Բնագիր

1 CEGPQT Որպէս նարինջ: PQ նարինձ: G Քէպէտ նարինջն: R հայնց: W հանց է:
2 CEGPQT Եւ երեսպին կարմիր 'ւ: L Երկու երեսն է խիստ: R Ու փխ 'ի իրենն:

W իրենն:

3 CEGPQT Քան փի իբրև: C որդոր: LRW Ձերդ:

4 CEGPQT զնա. DLR զինքն: R Գեղքն:

Ազբյուրներ

B—ՃԺԳ, C—47, D—11բ, E—100ա, G—407բ, K—276բ, L—173բ, N—280բ, O—216բ, P—357աբ, Q—383ա, R—126ա, T—93բ, W—250ա:

Խորագիր

A (Ցանկ) Տանձ: CEGKPQ Տանձ: DR Նունն: W Անխորագիր:

Բնագիր

1 D Բըրյու: PQ յոյժ:

2 BKPQ Թուխտ: CR Թուխթ: DET շինեաց: G շինեաց Թուղտ: N է: W Ձկաւըն շինեց Թուխտ:

3 DLR ի ներս: R նա լիք: W Խառնեց ի ներք:

4 BNO Խըճերն: D մին փխ մեկ: L ի մի նուկի: R մի փխ մէկ: T Խըճեր քան զմեղք ի մին

198. ՍԵՐՊԵՏԻԿ

Յոսկի խնձոր նման լինի,
Իւր հոտն զայ անպակ մշկի,
Ինճն է հագեր դեղին թաղի,
Եւ զայ յառջև թագատրի:

199. ՔՈՒՋ

Ի մրգերոյ ի գառ շասնմ
Եւ ոչ զբաջան շաղակրասնմ,
Զինճն ընդ երկու դէմ պատառնմ,
Մոք մի կորեկ ի վայր թափնմ:

Աղբյուրներ

C—92, D—10բ, E—100բ, G—408ա, K—277բ, L—179ա, N—282ա, O—219բ,
P—357բ, Q—383բ, R—125ա, T—92բ, W—249բ:

Խորագիր

A (Ցանկ) Սերկեկի: Q Սէրկեկի: W Անխորագիր:

Քննագիր

- 1 K նա նմանի փխ նման լինի: L խնձորն ի: NOT խնձոր: W խընձոր:
- 2 CO ապակ մշգի: D Հոտն կու զայ անբակ մըշկի: K որ: անպար: L Հոտըն կայ:
- N ապակ մշգի: PQ սմպակ: R Ու հոտըն անբակ: W Իր հոտըն:
- 3 DLRW է լիճ: ազանի: KPQ հագնի փխ է հագեր: NO թաղիս:
- 4 ԷKLR երթիս: L Լրթայ առջև: PQ առջև: TW երթայ յարջև: W 'ի երթայ յարջև:

Աղբյուրներ

D—13բ—14ա, E—114բ, F—308բ, K—285ա, L—181ա, R—128ա, T—101բ, W—250ա:

Խորագիր

A (Ցանկ) KL նուսն: W Անխորագիր:

Քննագիր

- 1 K մրգոյ: T մրգոց: W մրգերու:
- 2 EFT բնովայր փխ յրաջան: K շաղակրեմ:
- 3 EF Ջնա: L Ջինբրդ յերկուս T Ջնա յերկու դէմս: W Ջինք:
- 4 DR Մորթ մի կորեկի վայթեմ: K LW Եւ զբազմահույն (LW բազմահույն) ի:

200. ԿՅԻԱՍ

Ուր գտանես, եղբա՛յր, դու կեր,
Մոուանն չէ՛, զայն մի՛ յիշէր.
Առողջ է. մի՛ յիրմէ վախէր,
Ազոուր ունի կարմիր ճոեր:

201. ԿԱՂԻՆ

Տուփ մի կա, որ զերգ ծառ է
'ի իր պըտուղըն ոսկր է,
Մէջըն կարի խիստ պարարտ է,
'ի արջըն կարի զինբըն սիրէ:

202. ԸՆԿՈՅՁ

Մայրն ի փայտէն է հաստատուն,
'Իուստըն համեղ՝ զինչ զերագուն,
Կեղևն թուփ է և սիրուն,
Ինքն է հալօղ պիղծ կերակրոյն:

Աղբյուրներ

L.—181բ, W—249բ:

Խորագիր

Ա (Ցանկ) Կենաս: W Անխորագիր:

Բնագիր

2 W Մուանն:

3 W յիրմէ:

4 W ճըղեր:

Աղբյուր

W—250ա:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ցանկի:

Աղբյուրներ

L—187բ, W—250ա:

Խորագիր

A (Ցանկ) Ընդուզ: W Անխորագիր:

Բնագիր

2 W զերգ ճրագուն:

3 W առնչ փխ է:

4 W 'ի ինք: վատ կերակրուն:

203. ԼԻՄՕՆ

Ի՛րք մի տեսայ զերդ պատրնջան,
Քրքումն ի նա յարանըման,
Բնութիւն ունի ինքն եռական,
Յերիցն մինն է սյատուական:

204. ԽԻԱՐ

Փո՛յթ արձակէ զնա ի կապէ,
Գարին ի փորըն կու աճէ.
Դանակ առ, զմորթն շրջէ,
Թէ չէ ելաւ միսն ի բանէ:

205. ՊԱՏԻՆՋԱՆ

Հասակաւ բռան ունի,
Գոյնն է զգեստ թագաւորի,

Ազրյաւ

W—250ա:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ցանկի:

Բնագիր

2 W Քրումն:

Ազրյուրեներ

B—ՄԳ, C—96, D—13բ, E—100բ—101ա, G—4Յճա, K—279բ, L—181ա, N—280բ,
O—216բ, P—358ա, Q—383բ—384ա, R—128ա, T—93ա, W—250ա:

Խորագիր

A (Յանկ) Խիար: K Խիարն: P Խիար: W Անխորագիր:

Բնագիր

1 CKNOPQ Փութով: DRT Փութով կտրէ զինքն: LW Փութով արձակ զինքն:

2 K աճի: N իր: աճէ:

3 DR Ըգրանակն առ ու զմորթին (R ըզմորթին): EG Զգրանակ: EGK զմորթին: L
Դանակն: NP Դանակաւ զմորթն (P զմորթն):

4 ինքն փխ միսն: T կենսու փխ ելաւ: W չիթ փխ չէ:

Ազրյուրեներ

D—14ա, E—114բ, F—308բ, K—285ա, L—281բ, R—128ա, T—93, W—250ա:

Խորագիր

A (Յանկ) DEFL Պատնջան: K Պորինճան: R Պատնջան: W Անխորագիր:

Բնագիր

2 K Գոյն ի: L Իր գոյնն է: R Գոյն: T է ի զգեստ: W սգեստ:

**Պսակ փշոց ի գլուխն ունի
և ւաջախաւ ինքն բուծանի:**

206. ԴԻՌԻՄ

**Իրք մի կայ՝ ինքն է ջրբեր,
Հանց գինեխում՝ մարդ չէ տեսեր.
Խմէ, ձգէ, դառնայ ի վեր,
Դատարկ նա չէ մարդու ընկեր:**

207. ՎԱՐԴ

**Կարմիր ու սպիտակ մշկամներ,
Խուռնաբողբոջ գոհար նազեր,
Մէջն է ի լի ոսկի գնդեր,
Զարփայութեան հոտն ինձ երեր:**

---

3 EFLW ի փշոց: K Եւ պսակ ի փշոնի: R պսակ: T յանձին ունի: W գլուխն շիփ:
4 DF բուծանի: ELF քաջախաղ: EF նա փխ ինքն: KLTW Բայց: W ինք լուծանի:

Աղբյուրներ

B—16, C—91, D—10բ, E—101ա, G—408ա, K—277աբ, L—179ա, N—282ա, O—219ա, P—358ա, Q—384ա, R—125ա, T—92բ, W—250ա:

Խորագիր

A (Յանկ) Դրդումն: K Դրտում: W Անխորագիր:

Բնագիր

1 BDN ու ինքն է: CEGNW 'ւ ինքն: K մին: L կայ, որ ջրաբեր: N Որք մի: 'ւ
2 CNO գինեխում: K տեսել: R Հայնց: տեսել: T գինէնում: W չէք:
4 BCPQ Դարտակ: B ոսկիի փխ մարդու: DR ոսֆկի: K Դարդակ: ոսքի փխ մարդու: LW Հոա:ի (W Ռոսֆկի) նա չէ դատարկ (W դարտակ) ընկեր: NOT մարդոյ:

Աղբյուրներ

D—12բ, K—284ա, L—178բ, R—127ա, T—97բ, W—250ա:

Խորագիր

A (Յանկ) Վարդ: L Վարդն: W Անխորագիր:

Բնագիր

1 K ու շիփ: մշկան նման փխ մշկամներ: R մշկամներ: T ու շիփ:
2 DKLRT Խառնաբողբոջ: L գուհար: R նազեր:
3 K ոսկէ գնձեր: L գնձեր: TW գլնձեր:
4 K բերեր:

208. ՆԱԻ

Դու խիստ ծանօթ ես այն ծաղկին,
Զամէն կենայ ի մէջ ջրին,
Դեկան մի պան ունի յափին
՛ի ի հոգւոցն է դարձել ղեղին:

209. ՆՌՃԷՍ

Ամ ի՞նչ ասէք դուք այս ծաղկիս,
Որ բողբոջեաց ի մէջ դաշտիս,
Գարնան բերէ մեզ անտիս,
Իւրէնն ասեն Մահմետայ թիս:

210. ՆՌՃԷՍ

Իր անն է գերդ ըզգափուր
՛ի իր հոտն է գերդ ըզմթուր,
Զգարունն երբե 'ի եղաւ մեզ դուր
՛ի ինքն ի յամէն մշլիս է հոյր:

Աղբյուրներ

L—181ա, W—250աբ:

Խորագիր

A (Յանկ) Նուտն: W Անխորագիր:

Քննագիր

4 L դարձնելու: W հոգոցն:

Աղբյուրներ

D—15աբ, E—109բ, F—305բ, G—414աբ, K—279ա, P—358աբ, Q—384ա, W—250բ:

Խորագիր

A (Յանկ) Նոճէս: W Անխորագիր:

Քննագիր

1 K Զի՞նչ ասէք: էս:

3 D բերելու: W Նրեր:

4 PQ ՚ի իրենն: W ՚ի իրենն: Մահմետու:

Աղբյուր

W—250բ:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ցանկի:

211. ՄՐՏՆՆԻ

Կանաչ դալար որպէս ճով շուր,
Զարդ մըջլսի աղտոր ատուր,
Հոտովն անուշ ու կամ ֆաֆուր:

212. ՓԻՃԻ

Մառ մի կայ լեառնաբնակ,
Զերդ մոմեղէն է ինք շիտակ,
Յիւրմէն էլնէ տաշտ ու պնակ,
Քի ու սեղան ու պարզունակ:

213. ՍՈՃԻ

Կայր փերեզիկ մի՝ ի գլուխ ի վեր,
Ունէր ծախու տաշտ ու նետեր,
Շատ խունկ, շատ մոմեղեններ,
Ու անճամար շատ ասրղներ:

Ազբյուր

W—250բ:

Խորագիրն՝ բստ A-ի ցանկի:

Բնագիր

4 W տողը չիթ. տեղ է թողնված:

Ազբյուրներ

L—178բ, W—250բ:

Խորագիր

A (Յանկ) Փիճի: W Անխորագիր:

Բնագիր

2 W հանց փխ խնթ:

Ձգբյուր

W—250բ:

Խորագիրն՝ բստ A-ի ցանկի:

214. ԿԱՂՆԻ

Փայտ մի կայ՝ խիստ կու ճայթէ
՛ի իր պտուղն զեղ զարջ է.
՛ի այլ զեղ խնձոր հանց բոլոր է,
Բայց զխոզն ու զարջն կու բտէ:

215. ԿԱՂՆԻ

Գնայ հասիր դու այն կաղին,
Որ գնաց նստաւ խէշ թագվորին,
Թէպէտ առին զինքն ձեծեցին,
Բայց իշխանայք ցանկանային:

216. ՄԱՏԿ.

Իրք մի՛ գլուխ ունի ու գտակ
՛ի երկուսն կան ի մէկ փեթաք.
Թէ ու հասնի՛ ինքն է խիստ խակ,
Դառն ու լեղի զեղ ջրմախտակ:

217. ՅԱՐԿ

Մառ մի աղվոր կարի գոճար,
Կարմիր երես որպէս նշխար,
Զինքն շինեն աղվոր տանար,
Իւրմէ ելնէ ձայնեղ ժամհար:

Աղբյուր

W—250բ:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ցանկի:

Բնագիր

4 W զխոցն (զխոցն) փխ զխոզն:

Աղբյուր

W—250բ:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ցանկի:

Աղբյուր

W—250բ:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ցանկի:

Աղբյուր

W—250բ:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ցանկի:

218. ԿՌԱԳԱԼԱՅ

Ման մի կայ, ուր կայ հով ջուր,
Պտուղն է իւր կարմիր՝ զերդ հուր,
Արի, զնա կեր. է՞ր կաս ի լուր,
Թո՛ղ է լեզի. կեր քան զապուր:

219. ՃԸՓՆ...

Ման մի կայ շատ ու անպիտան
'ի երբ ծաղկի՝ խիստ անկածան,
Վա՛յ թէ մեղուք յինք փթեցան,
Շատ բոզերո յայտ քեզ նշան:

220. ԱՂԵՂ

Յորժամ զկովըն քաշէին՝
Յորբրն լինէր խիստ դիւրածին,

Աղբյուրներ

D—15ա, E—109բ, F—305բ, G—414ա, K—269ա, L—181բ, P—358ա, Q—384ա,
R—129ա, W—250բ—251ա ,

Խորագիր

A (Յանկ) Մուռ: D Կուսպատայ: L Ապաշխարութիւն: W Անխորագիր:

Քննագիր

1 E իւր փխ շուր:

2 K է շիք: չ՛ուր: LPQRW իր:

3 EFG կեր շիք:

4 D Թող լինի լեզի. զերդ: K Թէ է լեզի: L Թող թէ լեզի, կեր զերդ զապուր: ՂՄ
զերդ ապուր:

Աղբյուր

W—251ա:

Խորագիրն՝ բառ A-ի ցանկի

Աղբյուրներ

B—Ը, C—68, G—412ա, K—280բ, L—186ա, N—281ա, O—218ա, P—360ա,
Q—385բ, T—92ա, W—251ա:

Խորագիր

A (Յանկ) BKLT Աղեղն: W Անխորագիր:

Քննագիր

1 BCEGNOPQW բար: էջին. L բարշէին: T կթեցին:

2 BCEGKCT Որթըն յայժ (GO խփսս): LN Որթն:

Բայց նա շուտէր զիր մօր ստին,
Փութով երթայր յարեան տեղին:

221. ԵՅՏ

Գովելի է գիծն աղէկ,
Զինչ զթռչուն հաւն մէկ-մէկ,
Ում հասանի յաջն և ի թէկ՝
Վերաւորէ գնա աղէկ:

222. ԵՆՈՅԻ

Ոմն ի կառս հեծանոցին,
Մաշկով ըզգլուխն պնդեցին,
Տիգաւ ըզկողըն խոցեցին.
Ըզհարպն իշխանք կերակրէին,
Յարեւն աղփատփ յագեցային:

223. ՊՆԱԿ

Մովըն կայր ի մէջ նաւուն
'ի ալիքն շուրջ՝ եօթանաւուն.
Զթնն զարկին նաւերն ի հուն,
Առնոյր որդին ու շտայր պապուն:

---

3 LT մօրն: W զիր մօրն ստին:

4 FGKPQ արեան: N յարեանն: W յարեն:

Աղբյուրներ

K—280ա, W—251ա, Դ2—59բ, 1—223բ:

Խորագիր

A (Յանկ) Գետ: WI Անխորագիր: KQ Աղեղն.

Բնագիր

1 K գիծն: W Գովեալ ի գիծն:

2 K թռչուն: W Զերդ ըզթռչուն հօն:

3 W յայ:

Աղբյուր

W—251ա:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ցանկի:

Աղբյուրներ

L—186ա, W—251ա:

Խորագիր

A (Յանկ) Պընակ: W Անխորագիր:

Բնագիր

2 L Խալիկն փխ 'ի ալիքն: W Խալիքն փխ 'ի ալիքն:

224. ՏԱՇՏ

Մեծ որովայն՝ անյագ կերով,
 Բազում ուտէ խառնեալ ջրով,
 Զնա ծածկեն շատ լաթերով,
 Որ յագենայ ինքըն ֆրնով,
 5 Զարթչի և գայ փրփրալով՝
 Ընդդէմ հրոյն պատերազմով:

225. ԹԻ

Ներքի խամծեալ, վերի շունի,
 Ամէն անծամբն լուր ագի,
 Առնու մեծ-մեծ շատ պատառնի,
 Դարձեալ ձգէ, ի բաց տանի:

226. ՀՈՂԵՄԱՂ

Է՛ մարդ, ալտա՛, անմարմին չէ,
 Ուր իր պիտի՝ հօ՛ն դադարէ.
 Թէ չէ մըտիկ դիր ու աշէ,
 Որ երբ ելնէ՝ ալուր մաղէ:

Աղբյուրներ

L—186բ, W—251ա:

Խորագիր

Ա (Ցանկ) Տաշտ: W Անխորագիր:

Բնագիր

1 W յորովայն ՚ւ անյաղթ կերող:

2 W խառնեել:

5 W Զարթիկ և գա փրփրելով:

Աղբյուրներ

L—186բ, W—251ա:

Խորագիր

Ա (Ցանկ) Թի: W Անխորագիր:

Բնագիր

1 W կամծեկ:

2 W անբամբբ ինք լուր ագի:

3 W Մեծ-մեծ, շատ-շատ պատառ ունի:

4 W Զրգէ անարատնի:

Աղբյուր

W—251ա:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ցանկի:

Յերկան շորով է անճաման
'ի անճամբն սև քան զդիական,
Զօրն զգլուխըն կու թանան,
'ի այնով զբոցըն կան կու տան:

228. ԲԱՂԱՆԻՓ

Եկեղեցին երեք գմբեթ,
Եկեղեցական մերկ 'ի անգթեթ,
Իւր գաւազանն շերտ ու փերթ,
Իւր ծերերուն շատ կէսն շէթ:

Աղբյուրներ

C—131, E—104ա, G—410բ, K—288բ, L—191ա, N—283աբ, O—221բ, P—361աբ,
Q—387ա, T—98աբ, W—251աբ:

Խորագիր

E Փռան աւել է: L Փռան աւելն: W Անխորագիր:

Բնագիր

- 1 G Զերկան: L Յերկայն շարով կ: ՈՉ Յերկայն: T Երկայն շիւղով: W Երկայն շօ-
թօտ ու աննրման:
- 2 KLTW 'ի շիֆ: LW զերդ դիական:
- 3 CKNOQ Զաւր (KQ Զօր): N կո: T Զիրենն զգլուխն:
- 4 K 'ի շիֆ: Զայնով: EGNOPQW կանու տան:

Աղբյուրներ

D—15ա, K—278բ, L—186ա, P—359ա, Q—384բ, R—129ա, W—251բ:

Խորագիր

A (Յանկ) Բաղանիթ: DR Բաղանիս: K Բոխն W Անխորագիր:

Բնագիր

- 1 LW գումբէթ: R գմթեթ: W Եկեղեցի:
  - 2 K ու անթթէթ: L 'ի Եկեղեցական: R ու:
  - 3 K աւազանն: փէտ: LW Իւր նիւթն (W նիւթն) փայտ էր (W է) ու արէթ: PQ
- 3—4-րդ շիֆ (տեղ է թողնված):
- 4 DRW շէթ: L ծխերոյն: W 'ի Իւր ծըխերուն:

229. ՍԱՆԿԻ

Քառակուսի, բազմաժանի,
Անբան զեռնոց դահին լինի,
Մատնէ ի ձեռս բանականի,
Յորմէ վախճան արագ լինի:

230. ՀԱՅԵԼԻ

Յիստակ փոքրիկ ծիրան ծովիկ,
Որսորդն ի մօտն նստել կծիկ,
Զկներն ի ներս զինչ զմարդիկ,
Երբ տեսանէ զինքն կզիկ:

231. ԲՈՒՐՎԱՌ

Երբեմն եղէ ես անցաւոր,
Տեսի հրաշ զարմանաւոր,
Տուն մի կայր յոյժ հնարաւոր
'ի ի ներս մարմին կայր լուսաւոր,

Աղբյուրներ

L—186բ, W—251բ:

Խորագիր

A (Ցանկ) Սանդր: W Անխորագիր:

Աղբյուրներ

L—184ա, W—251բ:

Խորագիր

A (Ցանկ) Քուրա: W Անխորագիր:

Բնագիր

2 W նստի:

3 W զերդ:

4 W Տողը չիֆ:

Աղբյուրներ

K—283բ, L—189բ—190ա, W—251բ:

Խորագիր

A (Ցանկ) չիֆ: L Սրբնիտուն: W Անխորագիր:

Բնագիր

1 KL անցաւոր:

3 K մի յոյժ կայր հեռաւոր: L Տեսկ մի:

4 KW Ու փխ 'ի: W ներք:

5 Շուրջ գնուա՛ գունդ՛ սևաուր,
Իւրաքանչիւր տապաւրաուր,
Հատինի մասունս մարմնաուր
Ըստ պիտոյից արուեստաուր:

232. ՔՌԻՐ

Սրբած է զէտ բգհայելի,
Ունի զձև սուրբ նշանի,
Մէկին զէտ եղբայր հասանի,
Զմէկային կինն առնէ գերի:

233. ԸՌՈՒՍ

Հաւասար քարձեր են զերդ բզբուզ,
Մէկ մի շկայ յիւրենմ գրուզ,
Մէկ-մէկ ի շուտ գան գուզ ի գուզ

5 K զնորք գունդ: W բզնորք:

6 L Ի իւրաքանչիւր:

7 L մասինս:

8 K պիտոյի:

Աղբյուրներ

B—ՃԺԱ, C—100, E—304ա, G—412ա, K—284ա, L—177բ, N—262ա, O—219բ,
P—354բ, Q—380բ, R—123բ, T—97բ, W—251բ:

Խորագիր

A (Ցանկ) Քուր: B Սուր: K Քուրն: W Անխորագիր:

Քննարկ

1 B է սրբած զէտ հայելի: EFG է նա զերդ: K Ինքն է սրբած զերդ հայելի: L զերդ հայելի: PQ է նա զէտ: Q գհայելի: R է, բած զերդ հայելի: T է սրբած քան զհայելի: W է շիբ: զերդ հայելի:

2 B Եւ ունի փխ Ունի:

3 B Զերդ եղբայր մէկին հասնի: EF Մէկին (F Մեկին) զերդ: GT զերդ: K զէտ շիբ: կու հասանի: L զերդ զեղբայր: NO Մէկ փխ Մէկին: PQ Որպէս զեղբայր մէկին հասնի: W նա զերդ: հասնի:

4 ELFGKNOT կին: EFGKT Զմէկայլին: L Զմէկալի: PQ Զկինն (Q Զկին) մէկալին (Q մեկալին): R Ըզկին մէկայլին: W Զմէկայլին կինն:

Աղբյուր

W—251բ:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ցանկի:

Դ ունին հազար դենկի խնդուօգ.
Պընակ ունին դղմէ պըլուօգ
Դ Ի ներս՝ բանջար սսպն ու ընկուօգ:

233ա. ԸՌՌԻԶ

Հաւսար քարցեր են զինչ գըուօգ,
Ամենայնի չկայ յիրենն գտուօգ,
Մէկ-մէկ ի շուրջ գան գուօգ ի գուօգ,
Ունին հազար դենկի խնդուօգ:

233բ. ԱՎՄԱՆ

Հաւսար քարձեր են զերդ գըուօգ,
Մին մի չկայ յիրեանն գտուօգ,
Պնակ ունին դղղմէ պըլուօգ,
Ի ներս՝ բանջար. սսպն ու ըտուօգ:

234. ԶՈՒԼԱԿ

Զիս մանծգող հիլայեցին,
Ավտա՛, որ խիստ շարշարեցին,
Զայն առնլով կենակըցին,
Մըպրդելով գայն մի նուկին
Ու զկէս ծայրուօց գըխարդին:

Քննարկ

4 W դենկի:

Աղբյուր

L—179բ:

Քննարկ

1 Հաւասար:

Աղբյուրներ

D—12բ, R—127ա:

Քննարկ

2 R յիրենն:

4 R ներս: որսբն ու ոտուօգ:

Աղբյուր

W—251բ:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ցանկի: W Անխորագիր:

235. ԶԵՄՆ

Քաֆուն բնութիւն՝ անտեսական,
Ոչ անմարմին. ոչ մարմնական,
Մարդկան մարմնոց տահշողական,
Ցրտոյ ի հուր փոփոխական:

236.

Ո՛վ հրաշալի զարմանալեաց,
Որ միասոյնս մեզ պատմեաց.
Զմինն ի պըտուղըն թուլատեաց,
Զմինն ի պատնասու կերպասաց,
Սատանայ զայն ներգործեաց,
Զերկուսն ի մի նդով կախեաց:

236ա.

Նոր զարմանք սփանչելեաց,
Զոր միասունն մեզ պատմեաց,
Մինն պտղոյն էր փափագած,
Մինն կնոջն էր կարօտած.
Նա որ զնախնիքն մեր խաբեաց,
Զերկուսն ի մէկ ծառէ կախեաց:

Աղբյուրներ

L—190ա, W—252ա:

Խորագիր

A (Ցանկ) ԶԼրմն: L Ոչիւն: W Անխորագիր:

Բնագիր

1 W Քազուն:

2 W Է փխ ոչ:

Աղբյուր

W—252ա

Աղբյուրներ

T—104ա, Y—5բ:

Բնագիր

1 Y սքանչելաց:

3 T փափաքած:

1. ԵՐԿԻՆՔ

Դաշտ մի կայր՝ արծակ ու լայն,
լցեալ ծաղիկօք յոյժ գանազան,
Ոչ յեղանակս միայն գարնան,
Այլ անբառամ միշտ յափսեան:

2. ԱՐԵԳԱԿ

Տեսայ մաճուկ մ'որ ծնանէր
Եւ ի նոյն օրքն մեռանէր,

Ազբյաւենք

B—4թ, C—4, D—14աբ, E—89բ—90ա, F—297բ, G—400ա, K—278ա, L—167բ,
N—279ա, O—214ա, P—344աբ, Q—370բ—371ա, R—128ա, U—223բ:

Խորագիր

B Դրախտն: ECFGNOPQ Դրախտ: D Աստղալից երկինն: K Աստեղք: R Աստղ:
U Սաղմոս:

Բնագիր

1 DKR մի արծակ և պատուական: O՝ լան: U Դաշտ մի սպիտակ և պատական:

2 LNOPQ միշտ փխ յոյժ:

3 C եղանակ: DPQR յեղանակ:

4 C EFGKLPQR Այլ (R Յայլ) յամենայն (K ամենայն) ժամ անթառամ: DU
ժամս ամենայն: NO մնա փխ միշտ: L Վերջում ունի՝

Քնկէտ անշունչ և անկենդան,

Բայց ընթանան զերդ շնչական: (տե՛ս ժթ/12):

Ազբյուրենք

B—ԻԱ, C—64, D—13ա, E—90բ, F—298ա, G—400բ, K—285բ, L—189աբ, N—
281ա, O—217բ, P—344բ, Q—371ա, R—127բ, T—92ա:

Խորագիր

BT Արեգակն: DEFG Արևի գաղափարանշան: R Այլ (ճախորդն՝ Արեգակն):

Բնագիր

1 B Տեսի զմանուկ մի: DR մ՝ չիք: EGKQP մի փխ մ՝: L Տեսի՛

2 D օրին այլ: E ի չիք: O աստրն: R Եւ նոյն աստրն այլ՝

Յետ բաղելոյն դարձեալ յառնէր
'ի այլ գեղեցիկ զինք ցուցանէր:

3. ԼՈՒՍԻՆ

Յորժամ անեակ ակն բանի,
Նա ծուռ հայի յամէն տեղի,
Հետ երթայ 'ի այլուր փակի՝
Մինչև ատուրհն իւր կատարի:

4. ԱՍՏԵՂՔ

Զառ ի վեր ջուրն է մեկնած,
Ներեոյ ամուր արգոյ փակած,
Աւազն ամէն հրով լցած,
Մի քան զմի պայծառացած:

---

3 C ատնէր:

4 DEKNORTL զինքն: EGOR Ու փխ 'ի: K 'ի շիք:

Աղբյուրներ

D—13բ, E—90բ, F—298ա, R—127բ, T—101ա:

Խորագիր

DET Լուսնի գաղափարանշան: F Այլ (Նախորդը՝ Աշխարհ): R Այլ (Նախորդը՝ Լուսին):

Բնագիր

1 E ծւ ծուռ:

3 E 'ի հետ: այլվի փակվի:

4 E Մինչ որ ատուրհն:

Աղբյուրներ

C—82, E—90աբ, F—298ա, G—400բ, K—236բ--237ա, L—189բ, N—281բ, O—218բ—219ա, P—345բ, Q—371բ:

Խորագիր

CK Աստղն: EFG Աստղի գաղափարանշան: NOT Աստղ: PQ Աստեղ:

Բնագիր

2 G ամուրն: L օղթով:

3 T լծած:

4 EGL Մին: T Մինն քան զմինն:

5. ՀՈՂՄ

Նա ամենից է պիտանի
Եւ յամենայն տեղիս լինի.
Բազում անուն նսրա կոչի,
Կենաց պատճառ է ամենի:

6. ՀՈՂՄ

Առանց նորա կեանք ոչ լինի,
Բոլոր աշխարհն նովաւ շարժի,
Այլն երկինքն նա անուանի
Եւ ենթակալ՝ Հոգւոյն մեծի:

7. ՀՈՂՄ

Արդ, է՛ եօթն՝ ի տասնեկի
Եւ վեց՝ ի կարգն հարիւրի.
Երիս Երսուն՝ Երբօրն ասի,
Երկու հարիւր՝ վերջին լինի:

Ազբյուրներ

E—107ա, F—304աբ, G—412աբ, T—105ա, Շ—319ա:

Բնագիր

1 E [ն]ա. Շ ամենեցուն:

2 Շ ամենայն:

Ազբյուրներ

E—107ա, F—304աբ, G—412բ, T—105ա, Շ—332բ:

Բնագիր

2 T աշխարհս:

4 EFc հոգոյն: Շ Ենդակալ:

Ազբյուրներ

E—107ա, F—304աբ, G—412բ, T—105ա, Շ—329բ:

Բնագիր

1 Ըստ հաշվի՝ «2»:

2 Ըստ հաշվի՝ «Ո»:

3 Ըստ հաշվի՝ «Ղ»:
Շ էր ի յերսուն Երբօրդ ասի:

4 Ըստ հաշվի՝ «Մ»:
Բոլորը՝ «Հոգմ»: Շ Երեք հարիւր:

8.

Վասնզի ստոյգ է վկայած
Յաստուածաբան վարդապետաց,
Որ տօնասէրն չէ զբկած
Ի պսակաց վարդապետաց.

5 Այլ է հաղորդ ևնցին փառաց
Առանց գանից և տանջանաց,
Որոց փառաց և պսակացն
Արժան առնէ զմեզ աստուած:

9. ԿԻՆ

Մահն որ եղև յերկրի վերայ,
Նոֆօֆ տիրեաց մեզ յարակայ,
Մայրն առաջին է մեր Եւայ,
Դո՛ւքա լինին որդիք նորա:

10. ՁՍՅՆ

Իրք մի է ի յաշխարհի,
Զերկինք և զերկիր ի բռին ունի.
Յարարածոցս կերակրի,
Բերան և արգանդ շունի:

Աղբյուրներ

E—107բ, F—304բ, G—413ա:

Աղբյուր

L—191բ:

Աղբյուրներ

E—110բ—111ա, F—306բ, G—415ա, V—65բ. d—2բ. c—332բ

Խորագիր

EF 2: V լ: c 2ևոն (2իւն): d Անխորայիւր:

Բնագիր

1 V ի չիք: c աշխարհի գաղափարանշան: d Աղբատ մի:

2 V ի չիք: c Երկիր ի բռնին:

4 G յարգանդ: V արգանտ:

11. ՁԱՅԵ

Աղամայ է անդրանիկ,
Եօբնադարեանըս պիտանի,
Բոզանոցացըն սիրելի,
Եկեղեցեացըն զարդ լինի.

5 Աննայր 'ի անմայր ու ման շունի,
Վկայեաժ, որ չէ ինքն կենդանի:

12. ԵՆՈՎՍ

Չերդ զարեգակն ունէր թուիկ
Երեք հարիւր վարսուն և հինգ,
Առաւօտուն եղև մքնիկ,
Երեկոյին ձագեաց լուսիկ:

Աղբյուրներ

E—111ա, F—306բ, G—415ա, V—65բ, c—332բ, d—2բ—3ա:

Խորագիր

EF 2: GcDd Անխորագիր: V Հայելի:

Բնագիր

1 V ՅԱղամայ:

2 GVc Եօթն դարեանս (c դարեանըս):

3 G բոզանացն:

4 V եկեղեցեաց:

5 EGFdc ու մայր ու: V 'ւ մահ: d ու փխ 'ւ: 5—6 հմմ. ԻԸ/2:

6 GV Վկայեաց: c Եւ վկայեաժ: d Վկա Աստուած, որ:

Աղբյուրներ

K—270բ, J—329բ, P—345բ, Q—372ա,

Խորագիր

K Ենովբ:

Բնագիր

1 K Չերթ:

4 K Եւ երեկին:

13. ԱՇՏՍՐԱԿ

Տուն մի շինած էր ամբարտակ,
Յոյժ ահագին բարձրադիտակ,
Զնա հողմն մեծ ֆակեաց ի տակ,
Զշինողսն արբւր լեզուխառնակ:

14. ՅԱԿՈՒՅ ԵԱՆԱԳԵՏ

Կումն ու բրուտրն կոռուեցան,
Կումն զբրուտն արար կալման,
Բրուտն էած կժին սահման,
Զինքն իւեղեաց 'ի արար նշան:

Աղբյուրներ

Բ—ժԶ, Կ—271ա, Ն—279ա, Օ—214բ, Բ—345բ—346ա, Ղ—327ար, Դ—84բ—85ա:

Խորագիր

Կ Աշտարակն:

Բնագիր

1 Կ անբարտակ: Դ շինած բարձրաւանդակ:

2 ԿԴ Քան զմինարայ (Կ ըզմինարայ) էր (Դ էր հանց) շիտակ: ՂՂ Զերգ մընարայ էր հանց շիտակ:

3 ՂՂ մեծ անուշ քակեաց ի տակ:

4 ԵՆՈՒ լեզու խառնակ: Դ Զինողքն: լեզուի խառնակ:

Աղբյուրներ

Բ—2թ, Ը—63, Ե—93բ, Բ—300ա, Ը—403ա, Կ—271բ—272ա, Լ—187բ—188ա, Ն—281ա, Օ—217բ, Բ—352բ, Ղ—378բ, Դ—90բ:

Խորագիր

Բ—Յակովբ: ԲԲԸԼՈՒՄ Յակոբ: Կ Յակոբ է:

Բնագիր

4 Ն հեղեց: Օ խեղեց:

15. ՅՈՎՍԷՓ ԳԵՂԵՑԻԿ

Այժն ու ֆօշն կոուեցան,
Այժն գֆօշու մորքին եհան,
Երբ որ գնացին ի դատաստան,
Այլվի գֆօշիկն դրին զնդան:

16. ՅՈՐ

Յատեցելոյն ել սիրելին,
Որ դիմադարձ եզև շարին,
Քէպէտ ի ձեռ տուաւ լրբին,
Բայց տակաւին յաղբեաց նմին:

17. ՄՈՎՍԷՍ

Ոմն ի հնգից հինգ ձենդոց
Իսրայելեան ժողովրդոց,
Գարձաւ յերեսն իւր զինչ զրոց,
Յետոյ շեղև առանց պատժոց:

Ազրյուրներ

E—112բ, F—307բ, I—417բ, V—66ա:

Խորագիր

EF Այլ (նախորդը՝ Յոր): I Այլ ի նոյն (նախորդը՝ Յովսէփ): V Յովսէփ:

Բնագիր

2 V գրօշին մորթըն:

4 EFI զնտան: F գրօշիկ: V ունի ևս մի տող՝ նալլաթն գայ ի վեր շար կնկան:

Ազրյուրներ

E—112ա, F—307բ, I—417բ, V—65բ—66ա:

Խորագիր

I Ի նոյն (նախորդը՝ Յոր):

Բնագիր

1 Յատեցելոցն:

3 EFI թէպէտ տրուա ի ձեռս շարին:

4 EF շարին, փխ նմին:

Ազրյուրներ

C—110, E—96ա, F—301բ, G—404բ, K—272բ, N—282բ, O—220ա, P—348ա,
Q—374աբ, T—90բ:

Խորագիր

K Մօվսէս:

Բնագիր

1 GT Հնկից: CK Իրնկից հինկ:

2 T Յխարայելեան:

3 EGNOPQ երեսն: K Յերեսն եզև իբրև: N զինն: T զէտ:

18. ԳԱՒԱՋԱՆ ՄՈՎԱՍԻՍԻ

Նիւթն անշնչից ծառոց բուսեալ,
Քան զկենդանի յերկիր սողեալ,
Վա՛յ աշխարհին, յոր նա մտեալ,
Զի ի ծննդոց զնա ջնջեալ:

19. ԳԱԻԹ

Քազատուր մի կայր ի հնոց,
Լեզուն հոգոյն էր կնտընտոց,
Եկեղեցոյ շինեաց դպրոց,
Որ յաիտեան շէ փակտելոց:

20. ԵԶԵԿԻԷԼ

Բոց գերամբարձ յոյժ ցոլացեալ,
Նման ցօղոյ յերկիր իջեալ,
Մեծ բուրաստան նա ոռոզեալ,
Տնկոցն հուր ջամբեցուցեալ:

Աղբյուրներ

E—116ա, F—309ա, T—102ա:

Խորագիր

EF Գաւազան օձ:

Բնագիր

1 E բուսեալ շիֆ:

Աղբյուրներ

E—112բ, F—307բ, I—418բ, V—65բ:

Խորագիր

EF Այլ (նախորդը՝ Կարմիր նշան, Բախար): I Ի նոյն (նախորդը՝ Դաւիթ): V Այլ (նախորդը՝ Բախապի տուն):

Բնագիր

2 I հոգոյն: կրնտընտոց: V հանգոյն: կտնդոց:

Աղբյուրներ

E—112բ—113ա: F—307բ, V—65բ:

Խորագիր

EFV Այլ (նախորդը՝ Եզեկիէլ):

Բնագիր

1 E ցոլացեալ: V բարձրացեալ:

3 EF առոգեալ:

21. ՅՈՒՆԱՆ

Եկեղեցոյ դռուն՝ ի մտէ,
Եկեղեցին՝ միս 'ւ արիւնէ,
Ժամաւարն ի մէջըն կաղօթէ
Եւ գաղօթակողմն շի գիտէ:

22. ՊՕՂՈՍ

Վանառական Կիլիկեցի,
Ոսկէ բարձեր արաբացի,
Անգին բաշխէ ում կու պիտի,
Զառնողն ետև փռշիմանի:

22ա. ՊՕՂՈՍ

Օրթախ մի կայր Կիլիկեցի,
Զորեփտասան գրաստ ունի,
Զամէնն բարձեալ գանձ և ոսկի,
Առատ կու տայ ում կու պիտի,

5 Բազումք առնուն ու ոչ ճատնի:

Աղբյուր

H—82ա:

Աղբյուր

Ը—168բ: Անխորագիր. նշանակում եւնք ըստ ձեռագրում եղած նախորդ նյութի
լարկութիւն Պարզոս առաքելոյ...»):

Բնագիր

3 Ը ուն կու:

Աղբյուրներ

D—11ա, R—125բ—125ա, T—100ա:

Բնագիր

1 D Երթալ ի մի գայր: R գայր: T օրթալ:

3 DR Զամէն: R որ փխ կու:

5 T պակասի փխ հատնի:

Օրբախ մի կայր Կիւլիկեցի,
Երբայր քաղաքն յԱղբենի,
Չարեփաստան գրաստ ունի,
Չամէն բարձեալ գանձ և ոսկի:

5 Առատ բաշխէ ում որ պիտի,
Բազումք առնուն 'ի ոչ պարպի,
Չառնողն յետոյ փոշիմանի,
Որ ի յանգին գանձէն գրկի:

23. ՎԷՄ

Նիւթն՝ անշնչից, առանց կենաց,
Ջերդ կենդանի գնայր դիւրընթաց,
Պարզես բաշխէր անթիւ ազանց՝
Չայն, որ պատնաւ էր մեզ կենաց:

24. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԾ

Ոմն ընտրեցաւ յԱղամորդոց,
Որ բնակեցաւ ի մէջ սողնոց,
Կերակրեցաւ ի յանմարմնոց
Եւ լուսատու եղև Հայոց:

Աղբյուրներ

E—113բ, F—308ա:

Բնագիր

6 EF պարապի փիւ պարպի:

Աղբյուրներ

E—116ա, F—309ա, T—102ա:

Խորագիր

T Վէմն:

Բնագիր

2 T զկենդանի:

Աղբյուրներ

C—122, E—96բ, F—302ա. G—405ա, K—288ա, H—83բ—84ա, J—337ա, N—283ա, O—221ա, P—354ա, Q—380ա, T—91ա:

Խորագիր

CEFGKJNOPT Գրիգոր շիփ: N խուստորիչ: PQ խուստորիչն:

Բնագիր

1 C Աղամայ որդոց: G յԱղամորդոց: H Արամայ որդոց: J PQ Աղամորդոց: T յԱղամորդոցս:

4 CEFK հոգոց: GNOT հոգուց:

25. ՂԱԶԱՐ

Ոմն ի սիրոյն էր սիրեցեալ,
Նմա փառաց պատճառ եղեալ,
Երկու անգամ էր նա մեռեալ
'ի երկու շիրմօք յայտնի եղեալ:

26. ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Տեսի երիս իմանալի,
Արունեստաւոր զարմանալի,
Որ մինն ասաց բան սոսկալի,
Միսն կազմեաց դրամ հրաշալի:

27. ՊԱՆՔ (ՀՄՄՏ. Ժ/10. Իէ/4)

Չորսնաշակ սուրբ միակեց
Յկեալ առ մեզ՝ շատ փարզեց.
Քրիստոս յարեալ՝ զինքն անիծեց
'ի այնքան թուով հանգիստ շնորհեց:

Աղբյուրներ

C—120, E—96բ, F—301բ—302ա, G—405ա, K—267բ, N—283ա, O—220բ—221ա,
P—360բ, Q—586բ, T—90բ:

Բնագիր

- 1 CPQ սիրուն: P սիրելեաց:
- 3 CNO անկամ: K թ փխ երկու:
- 4 KT 'ի շիֆ: P շիրիմ:

Աղբյուրներ

E—108բ, F—305ա, G—413բ, K—281ա, P—350ա, Q—376ա:

Խորագիր

K Անխորագիր: P Երրորդութիւն: Q Երրորդութիւնն: Աստուած:

Բնագիր

- 1 P Լրի:

Աղբյուրներ

D—13բ, E—114ա, F—308բ, R—128ա:

Խորագիր

D Աղուհացսն: R Աղուհաց:

Բնագիր

- 2 D էրեկ: R քարոզեաց:
- 3 E զնա: R հայածեաց:
- 4 D Հանգոյն: շնոհեց: R Հանգոյն: շնորհեաց:

28. ԱՔԵՂԱՅ

Մէկիկ հատուկ մի կայր փոքրիկ
Դ ի գլուխն ունէր սևուկ թեպրիկ,
Երբայր նստէր ինճն լոկի,
Աղօթք առնէր խիստ սպրկիկ:

29. ԵԿԵՂԵՑՊԱՆ

Ոմն լապտեր կազմէր իւղով,
Դառնայր ու ծափ տայր լողալով,
Եղբայրք գային ամէն սգով,
Տրտնջէին քրքմնջելով:

30. ԳԻՐՔ

Մունիդ կանչող և ձայնն ի խոր,
Դաշտն ընդարձակ և խնդմնդոր,
Ամբոխն անճուճ խուլ և խալոր,
Արդիւնճն շատ և զօրատար:

Աղբյուրներ

B—Ա, C—75, E—98ա, F—303ա, G—406ա, K—286ա, L—188ա, N—281բ, O—218բ, P—355ա, Q—381ա, T—91բ:

Բնագիր

2 EFGLT փետրիկ: K 'ի շիք: սևիկ: O սևկ:

3 PQ չինջըն:

4 E սպրիկ: G անէր: K սպրտիկ:

Աղբյուրներ

C—84, E—97բ, F—302բ, G—405բ, K—287ա, N—281բ—282ա, O—219ա, P—252բ, Q—379ա:

Խորագիր

K իուսարար:

Բնագիր

1 P եւղով:

2 EFG շափ փխ ծափ:

3 E Եղբայրք: GPQ Եղբարքք: NO Եղբայրքն:

Աղբյուրներ

E—119ա, F—311ա, H—89աբ, h—183բ:

Բնագիր

1 H Բունիդ: ձայն:

2 E խմբնդոր: H Դաշտ մի արձակ, խիստ խնդմնդոր:

3 H Ամբոխն ի մէջն խուլ:

31. ԳԻՐՔ

Միասունի, բազմոտանի
Եւ գիսատը ընթացք ունի.
Ի խորս անճառ զննեալ նստի
Եւ յանջրդիս նա մեռանի:

32. ԳՐԻԶ

Քառեակ տառիւ անուն կոչէ,
Զէ կենդանի և նաշակէ,
Զինչ որ ուտէ՝ դարձեալ փսխէ,
Նովաւ ճոգիս մեր կերակրէ,
5 Սկիզբն է երբեակ ի տասնեկէ,
Զորսն է եօթնեակ ի հարիւրէ:

33. ԱՅՔ ԵՒ ԲԷՆ

Ի շորս տասնէն շորո լէռո,
Զայլն եբեր կացոյց յերևան,

Աղբյուրներ

E—111ա, F—306բ, G—415բ, L—39, V—65բ, c—332բ, q—275բ:

Խորագիր

EFVc Գ. և զ Անխորագիր:

Բնագիր

1 Lq Միայսունի:

2 EF անճառս:

4 LV անջրտիս: զ նայ:

Լուսանցում՝ Ի է դպիր ես՝ կարդայ,

Ք է չէ՝ զբիտ տոր ու հազայ:

Աղբյուրներ

E—107ա, F—304բ, G—412բ, T—101ա:

Բնագիր

5 G Տողը շիֆ:

5—6 T Ձիֆ:

Աղբյուրներ

E—108ա, F—305ա, G—413բ, U—224ա, I—33:

Խորագիր

EF ԱԲ. Սյ Անխորագիր:

Բնագիր

1 G տասնէն:

Ամէնն է տասը հազար
Մէկ պակաս և այլն ի լման:

34. ԱՅՔ ԵՒ ԲԷՆ

Ինն ֆառակի փակեսոց,
Որ ճարտար մարդիկն իմանան,
Զկէսն տասնևութ առնէ,
Որ ախմար մարցիկն շիմանան:

35. ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՐՆ

Տեսի արուեստ մի ես փոփրիկ,
Յոյժ պիտանի և գեղեցիկ,
Ունէր յինքեան երկու զըռնիկ,
Ուրթեակ թուով պատուհանիկ:

36. ՍԱՂՄՈՍ

Եղբայ՛ր, դու ինն միտ դիր ճոգով.
Տեսի տանար մի՛ լի լուսով,
Շինած կազմած ուր անկիւնով,
Եւ աստիճանքն իւր՝ համարով.

---

3 Ս Ամեն է ժի:

Աղբյուրներ

E—108աբ, F—305ա, G—413բ, Ս—224ա, Բ—38:

Խորագիր

Խորագիրն՝ ըստ ժԲ/33-ի: EFG—12 (տառերի ֆանակը՝ 36): Ս Անխորագիր:
Բնագիր

1 EFG Ինքն:

2 EFG մարդիքն:

4 EFG մարդիքն: ԲՍ տխմար մարդիքն էլ գիտնան:

Աղբյուր

L—190բ:

Աղբյուրներ

D—12աբ, R—126բ, Ս—223ա, կ—1բ:

Խորագիր

կ Անխորագիր:

Բնագիր

1 RU ինն միտ դիր դու: Ս հոգով: կ գրէք դուք հոգով:

3 R անգիւնով: կ անկունով:

4 կ աղոսական փխ աստիճանքն: համարովն:

- 5 Վաթսուն և չորս ոսկի դոնով,
 Հարիր 'ւ յիսուն պատուհանով.
 Ի նմա կուսանք կալ գան լալով,
 Բոզք և պողոնիկ պարեն հոգով,
 Այլ որ կամի՝ յոժար սրտով՝
- 10 Ըմպէ զնա ոսկի քասով:

37. ՍԱՂՄՈՍ

Քաղաք մի կայր ութ պարսպի,
 Վաթսուն և չորս բուրն էր ոսկի.
 Ութ քազատր կայր ի նմայ՝
 Մէկ քան զմէկ՝ փառօք ի լի:

38. ՍԱՂՄՈՍ

Ուրն մաղախ ես ունէի
 'ի էր ամէն մէկ՝ ութ քսակի,
 Եւ զոր պիտէր՝ զայն քանայի,
 Նայ ինձ բուրէր հոտ կնդրկի:

5 RUK ու:

6 DR Տոզր շիֆ: Կ 'ւ շիֆ: Ս պատուհաներով:

7 R նման: Կ Տոզր շիֆ:

8 RU: հոգով:

9 Ս կամի: Կ Այլ որ արիքն սրտով:

10 R Ըզնա ըմպէ: Ս Ըզնա ըմբէ ոսկէ: Կ հմեն:

Աղբյուր

ԶԼՈ. № 1923, Թիքթ 173ա:

Խորագիրն՝ քստ նախորդ և հաջորդ հանելուկների:

Աղբյուրներ

C—116, D—14ա, E—97ա, F—302ա, G—405ա, K—278ա, N—282բ, O—220բ,

P—3. 7աբ, Q—374բ, R—128ա, U—223աբ, Կ—1բ:

Խորագիր

ՇԱՈՓՂ Սաղմոսարան: Կ Սաղմոսն: Կ Անխորազիւր.

Բնագիր

1 CEFGNOPQRU Ութ, CPQ մախախ, EFGONRUK մախաղ: Կ Յութն: Կ Ութ:

2 D Եւ ամէն մէկն: G մէկ շիֆ: Կ Եւ ամէն մէկ: R 'ի շիֆ: Ս Եւ ամէն մախաղ ութ:
 Կ Եւ ամէն մէկ ութ պսակաց:

3 D Որն որ: EFG Զորն (G Զոր) և: Կ Զորն որ: P որ: R Զոր ինձ: Ս Զորն որ պիտէր՝ զնայն: Կ Զայն ինձ պիտէր՝ երբ բանայի:

4 Ck կրնաբրկի:

39. ՍԱՂՄՈՍ

Ուր փարչ տեսի կաթամբ լցած,
Գունով էին քան զհուր վառած,
Յորոց արբի ես անհատած
'Ի ոչ լիացայ զերդ ծարաւած:

40. ԿԱՆԹԵՂ

Լուսաւորիչն մեր անմեղ
Զինք կախեցին ընդ երեք ճեղ,
Զչուրն կրակին դրին անթեղ
Ու կու պահեն զօրն ի մէկտեղ:

41. ԶԱՆԳԱԿ

Երկու եղբարք միմեանց նման,
Որք են շարեալ ի մի գերան,
Իբր զմանապարտ են ի կախման,
Ժամէ ի ժամ զաղաղակ բառնան:

Ազբյուր

Ս—229բ:

Ազբյուրներ

С—83, E—97բ, F—302բ, G—406ա, K—237ա, L—189բ, N—281բ, O—219ա,
P—253ա, Q—379ա:

Խորագիր

G Կանթ:

Բնագիր

2 LNKOT Զինքն:

3 PQ անդեղ:

4 NO նւ: K նա կու պահէ: ի շի: Դ նւ:

Ազբյուր

L—190ա:

42. ԶԱՆԳԱԿՔ

Զինչ հրեշտակին ձայնի գոչեն,
Զմեզ յաղօթրս հրաւիրեն,
Ինքեանք բնաւ շմտանեն,
Յեկեղեցին թէպէտ և են:

43. ԶԱՆԳԱԿ

Մի՛տ գիր, լսէ՛, եղբայր աղաւթ
Բանիս, որ է խորհրդաւոր,
Զայնի հընչեն յոյժ գորաւոր,
Թեպէտ ծովիցն են նենգաւոր:

44. ՅՈՐԵՆՆ

Տեսայ զիմ հոգոյս հոգին,
Որ մեռաւ 'ի հոգ թաղեցաւ.
Դարձեալ, իմ սիրոյս համար,
Նա յարեաւ և շատ դատեցաւ.

Աղբյուր

L—190աբ:

Խորագիր

L Նույն (նախորդը՝ Զանգակ):

Աղբյուր

L—100բ:

Խորագիր

Նույն (նախորդը՝ Զանգակ):

Աղբյուրներ

D—12բ, E—118ա, F—310բ, N—283բ, O—221բ, R—126բ—127ա, T—100բ:

Խորագիր

E Յբ: F Յոր: N Յորեն (5—8-րդ տողեր): O Յրն (1—4-րդ տողեր), Յրն (5—8-րդ տողեր): T Յորեն:

Բնագիր

1 DT հոգ. ոյ: NOR հոգ. ոյս:

2 D և փխ 'ւ: R ու փխ 'ւ:

3 R Յող շիփ:

4 D Ինքն ելաւ. ու. շատ: T Ինքն յարեաւ ու:

- 5 Ի սուր 'ի ի կտուր երեկ
 Եւ քարով նա քարկոծեցաւ.
 Ի հուր գեհնէի մտաւ
 'Ի իմ հոգոյս հոգի շահեցաւ:

45. ՍԱԿ

Հանց գեղեցիկ հաւ իմաստուն,
 Որ չէ տեսել էնցեղ գիտուն,
 Երբ գողն գայ՝ մտնէ ի տուն,
 Նա զաղաղակ բառնայ ի բուն:

46. ՈՒՂՏ

Ամբակ ունէր մեծ ու բոլոր
 'Ի ի յուսն ունէր շար նենգաւոր,
 Զօրն շրջէր ինքն մալոր,
 Կանչէր 'ի ասէր՝ «Երբամ ի նոր»:

5 D Սիրով նա ի սուր: Երեք շիֆ: N Սրով և կտուր երեկ: O Սրովն և կտուր երեկ:
 R Սրով նա ի սուր երեկ: T Կամեցաւ նա ի սուր եկաւ:

6 D Երկու քարով ինքն: R Ու քարով: T Եւ քարամբ խիստ:

7 D Ի գեհնէն մտաւ: (այստան): EF Ի հուր 'ի ի գեհնէն: R Ի գեհնէն 'ի ի հուր մըտաւ:
 T Ի գեհնան 'ի ի հուր մըտաւ:

8 D Ու իմ հոգոյս հոգիկ դարձաւ: EF շահեցաւ: NO 'Ի շիֆ: T Իմ հոգոյս հոգի նա
 դարձաւ:

Աղբյուրներ

B—ճԳ, C—65, E—101բ, G—408բ, L—191ա, N—281ա, O—217բ, P—358բ, Q—
 284աբ, T—97ա:

Խորագիր

CEGLNOPQ Սագն:

Բնագիր

2 BGO որ չի: CEGL հանցեղ: N Որ ոչ է տեսեալ էնցէղ: P տերէր հանցեղ: Q տե-
 օւեր հանցեղ: T տեսեալ հանցեղ:

3 CP Զէտ: գայր մտնէր (P մըտնէր): EGO գայր՝ մտնէր: L մտնու: T Զերդ զգող
 գայր մըտնէր: Q Զէտ: գայր մըտնէր:

4 CEGPQ բառնայր: L աղաղակ:

Աղբյուր

L—188ա:

47. ՉԻ

Ձիաստանեացն եղև ծնող,
Ձեզիպտական ազգքն տանջող,
Արագաբայլ է ընթացող,
Հաուոց նրման վերաթևող:

48. ՉԻ

Աւար առող է աշխարհի,
Փութով թափէ նա զգերի,
Հանց գեղեցիկ է կենդանի,
Բնաւ շկայ իւր նրմանի:

49. ՋՈՐԻ

Աստուած շարար, եղև նա նոր,
Շառ հիացայ ես վասն այնոր,
Թէպէտ նման է ի փայլա շոր,
Ձնա սիրէ խիստ ձիաւոր:

Աղբյուր

L—190բ:

Աղբյուր

L—190բ—191ա:

Աղբյուրներ

B—Ճ, C—87, D—9ա, E—104բ—105ա, G—411ա, K—284բ, L—176ա, N—282ա,
O—219ա, P—359բ, Q—385աբ, R—122ա, S—329ա:

Խառագիւր

K Ջորին: S Ջորին է:

Բնագիւր

1 K շոր փխ նոր: P այնոր փխ նա նոր: S ու եղև:

2 K հիացայ:

3 K է փայտի: R ի յիք:

4 DKR Բայց ինքն (KR զինքն) սիրէ: EG Բայց զնա: L Այլ զինքն: S Բայց զինքն
սիրէ խիստ թագաւոր:

50. ԸՆԿՈՅՁ

Լսէ՛, եղբա՛յր, քաջ կարևոր,
Առ քեզ նշան, ինքն է բոլոր.
Նա իւր ունի, կեղևն՝ սսկոր,
Կտուեա՛ւ և կեր զգտուզն աղուտ:

51. ՆՈՒՌՆ

է նա կանաչ կոնակ բոլոր,
Անպակ գինով լցած տկնոր,
Կարմիր մեղուք ի ներս աղուտ,
Յղբա՛յր, դու կեր գինչ մեղր ի ծոր:

Աղբյուրներ

B—Մ, C—97, D—15ա, E—100բ, G—408ա, K—278բ—279ա, N—282ա, O—219բ,
P—358ա, Q—383բ, R—129ա, T—92բ—93ա:

Խորագիր

BCGNOPT Ընկուզ: E Ընկզ: K Ընկոյզն:

Քննագիր

1 CGN քաջ: KN Ասէ:

3 B եւզ: D նա շիք: KR եղ:

4 C զգտուզ անղվոր: EG Կտրեայ: K Կտորէ ու: գտուզն աղուտ: P զկըտուզն: T Կտորէ և:

Աղբյուրներ

B—ՂԳ, C—95, D—11բ—12ա, E—100աբ, G—407բ—408ա, K—287բ, N—282ա,
O—219բ, P—357բ, Q—383բ, R—126բ, T—92բ:

Խորագիր

CEGNOPQ նուռ:

Քննագիր

1 C կնճակ: DR էր կանաչ: PQ կոնճակ:

2 EK Անապակ: R Անապական դինուզ:

3 K Մարմիր: աղուտ: T մեղուքն:

4 DR ճշմարիտ կեր զերդ: R ի շիք:

52. ՍԵՆ

Ի հոտ ամ ի՞նչ ես գուգուզել,
 Քէ՞ քո դայեկն է զքեզ մոռցել.
 Այտդ զմեռածի գուն է առեր,
 Երեն՛կ, որ զքո միսդ է կերել:

53. ՍՈՆ

է բոլորակ և խոռահատ,
 Բնաւ շունի սեռյ տեսակ,
 Իշխանք 'ի աղատոք ունին անճատ,
 Քէ հարկանես զնա առատ,
 Դու արտասուես, և ինքն՝ ի գատ:

54. ՍՈՒՆԿ

Հիմն շկայ, տունն երեխ,
 Ինքն է վրան միասինի.
 Տանիսն կռկ՝ զինչ ապիկի,
 Եւ առաստաղըն քաղրթի:

Ազբյուր

L—189ա:

Բնագիր

1 L գուգուզեալ:

Ազբյուրներ

E—117ա, F—309բ, T—102բ:

Բնագիր

3 T Տոզը չիք:

Ազբյուրներ

D—14բ, E—109բ—110ա, F—306ա, G—414բ, K—278բ, P—358բ, Q—384ա,
 R—128բ, T—93ա, W—254բ:

Խորագիր

D Տունկ, PQR Սունկն: W Անխորագիր:

Բնագիր

1 EFGPQT շունի, տուն, K շունի, T տունկն: W երեքի:

2 E միասինի: FG միասուանի: W 'ի ինքն վրան միասունի:

3 FGPQ է կռկ: զապիկի, T թան զապիկի: W զերդ:

4 EFGPQ Առիթն ի քաղերդ (PQ քաղերթ) նմանի (P նըմանի): KT Թեքն ի քաղերթ (T կու) նմանի: W Առաստաղըն նման է քաղերթի:

55. ԽՆՈՅԻՆ

Մնաւ ինքրն ի հողէն,
Մարմին էառ ինքն ի հրէն,
Հանին ի կառսն փայտեղէն
Եւ խոցեցին յաշոյ կողմն:

55ա. ԶԸՎՈՒՄ

Շինեցին զնա ի հողէ,
Յօրինեցին ի կրակէ,
Հանին ի կառն փայտեղէն
Եւ խոցեցին ի յաշ կողմն,
Եւ շատ արբին յիւր արեներն:

56. ՍԱՆՏԻ

Եկ դո՛ւ, մի՛տ դիր, ո՛վ սիրելի,
Բան մի ասեմ զարմանալի,
Մէկ մի ունի մագիլք հաւի,
Վազէ յերես բռնաւորի:

Աղբյուր

L—188աբ:

Բնագիր

3 L Հանին:

Աղբյուր

T—104աբ:

Աղբյուրներ

B—ձԶ, C—129, D—11աբ, E—105բ, G—411բ, K—288ա, N—283ա, O—221բ,
P—361բ, R—126ա, Q—387ա, T—98ա:

Խորագիր

BDR Սանդր: K Սանտրին:

Բնագիր

1 BC ով շիք: R դո: շիք:

2 BDR Իրք մի:

3 D ունէր: QR մագիլք:

4 BD բռնակալի: CPQ երես: D Վազէր յերեսս: R երեսս: T յերեսս: NO Ունե
հավելալ.

Կուփէ զգլուխ թագաւորի,

Դատաւորաց ոչ երկելի: (Հմմտ. ԺՔ/57):

57. ՍԱՆՏՐ

Դատաւորաց ոչ ամաչի,
Կոփէ զգլուխ թագաւորի,
Զգործն իւր առնէ քան զբշնամի,
Բայց է սիրով և ճեշտալի:

58. ՍԱՆՏՐ

Ժամ մի պիտոյ է մեռելի
Եւ կենդանեաց ամեն օրի,
Ամենեցուն նա մեզ պիտի՝
Արանց, կանանց և տղայի:

59. ԴՈՒԻՆ

Զորեմտի ինքն Ի կանգուն,
Ով զնա չունի՝ գիտեմ, չէ տուն,

Ազբյուրներ

D—11աբ, E—105բ, O—221բ, R—126ա:

Խորագիր

DOR Անխորագիր:

Քննագիր

1 D Տողը չի: O 5—6-րդ տողերը՝ ետևառաջ: ոչ ամաչի:

2 DR դատաւորի:

3 DR Գործն որ գործէ զերդ թշնամի: E զբշնամի:

4 DOR Տողը չի: E ճշտայլի:

Ազբյուրներ

D—11աբ, E—105բ, N—283ա, O—221բ, R—126ա:

Խորագիր

DENOR Անխորագիր: Դասակարգել է ըստ 56, 57-րդ միավորների:

Քննագիր

1 NO Տողը չի: R տխուր:

2 DNOR առդը չի:

3 D Ամենեցուն մեզ նա: NO Տողը չի:

4 DNOR Տողը չի:

Ազբյուրներ

E—12, C—124, E—99բ, G—407բ, K—288ա, N—283ա, O—221ա, P—361ա,
Q—386բ, T—98ա:

Քննագիր

1 GNO կանկոն: K Զորեմտի: Դ Զորեքսընի: է փխ ի:

2 C չունէ:

Զմարդն առնէ անհոգ ի Բուն.
Ով գիտենայ՝ է՛ իմաստուն:

60. ՉԱՓ

է՛ պատուական իրք մի բոլոր,
Ի յարարչէն սահմանատր,
Զէ բանական 'ւ է՛ հոգևոր,
Զարժայութիւն ունի ի խոր:

61. ԶԱՆՐԱԿ

Զորեֆկուսի, միպարի,
Քառսուն թեով ինքն շրջի,
Աջակողմամբն շրջագայի,
Ձախովն ի ներս տայ, յարմարի:

3 CEGNOPQK Անհոգ (K Անհոք) առնէ:

4 CEGKNOPQI Ինքն փխ է:

Ազբյուրներ

C—127, D—15ա, E—103բ, G—410ա, K—279ա, N—283ա, O—221ա, P—361ա,
Q—386բ, R—129ա, T—104ա:

Խորագիր

DKR Զափն: E Զարեկն է: G Զարեկն:

Բնագիր

1 T իր փխ իրք:

2 DR 'ի (R Ու) ի: DKR սահմանեալ փոր: EG սահմանեալ է (G է չի՞) խոր:

3 DOT 'ւ շիֆ: K և հոգևոր փխ 'ւ է հոգևոր: R ու փխ 'ւ:

4 DEGKQRT Զարթայութիւնն:

Յզբյուրներ

C—132, E—105բ, G—411բ, K—288բ, N—283բ, O—221բ, P—361բ, Q—387ա,
T—98բ:

Խորագիր

COPQT Զահր: EG Զահրն: K Զահրայն:

Բնագիր

1 EG միայլտարի:

2 K և փխ Քառսուն: Ինքն շիֆ: N Քառսուն:

3 G Աջակողմամբն: PQ Յաջակողմամբն:

4 N Ձախով:

62. ՇԱՂԱՓ

Իրի մի եկեալ ի փարուարաց,
Շատ մի փոկով մէջքն պնդած,
Քէպէտ և շատ անապարեաց,
Քիզ մի նամփաֆն էր՝ որ զնաց:

Ազբյուրներ

E—118ա, F—310բ—311ա, T—103ա:

Քննար

2 T զմէջքն:

4 T նամփաֆն:

1. ՅԱՒՈՒՐ ՄԻՈՒՄ ԱՍԷ ԿԱՂ ՍԻՐԵԼԻՆ ՍՐԲՈՅՆ ՆԵՐՍԷՍԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ.

Քաղաք մի կայ յԱրաբիայ,
Զոր Հոռմկլայ ասեն նմա.
Զարմանալի ծառ մի տեսայ՝
Պտուղ բերէր կին 'ի արեղայ:

2. ՊԱՏԱՍԿԱՆԵԱՑ ՍՈՒՐԲՆ ՆԵՐՍԷՍ ԵՒ ԱՍԱՑ (կրկ. ԺԱ/236, 236ա).

5 է՛ զարմանք և հրաշալեաց,
Զոր միասունն մեզ պատմեաց,
Այն, որ զԱղամ, զծայ խաբեաց,
Զերկուսն ի մի ճղն կախեաց:

3. ԵՒ ՅԱՒՈՒՐ ՄԻՈՒՄ ԱՍԱՑ ՍՈՒՐԲՆ ՆԵՐՍԷՍ ԱՌ ԿԱՂ ԱԼԵՒՈՐՆ.

Բարի եկիր, պապ ալևոր,
10 Բոնեմ շըլացդ և տամ ոլոր,
Խելիդ է ախմախ, միտիդ է մոլոր,
Յետիդ կերբայ զինչ շաղցի սոր,
Գլովսդ եղեր զէգ դօշի պլոր:

Աղբյուրներ

Ը—53բ, Ը—417ար:

Խորագիր

Ներախորագրերը՝ օ տե՛ս բնագրում. Ը 1—2 տները՝ «Հարց» և «պատասխանի»,
3—4-րդ տներն առանց ենթախորագրերի:

Րեագիր

1 Ը Արաբիայ:

4 Ը Ու:

6 Ը միասունն:

9 Ը Բարով:

10 Ը շնչացդ:

11 Ը միտքտ:

12 Ը ինչ:

13 Ը գլովստ: զետ:

4. ՊԱՏԱՍԽԱՆԵԱՑ ԱԼԵՒՈՐՆ ԵՒ ԱՍԱՑ ԱՌ ՍՈՒՐԲՆ ՆԵՐՍԷՍ.

Ես գիտէի զԲեզ տէր փառաց
15 Եւ վարդապետ տիեզերաց,
Դու կիւէնդէ Ես շերասաց,
Աւեր շաղաց, գղբուրազաց:

Տ Ա Ր Բ Ե Ր Ա Կ Ա

1

Քաղաք մի կայ յԱրարիայ,
Ջանուն ասեն Հոռմկլայ.
Մեծ 'անագին ծառ մի տեսայ՝
Պտուղ բերեր կին 'աբեղայ:

2

5 Որդեակ իմ, Պրոխորուն,
Հոգին սուրբ մեզ տնօրինեաց,
Միասունն մեզ պատմեաց,
Սատանան հակառակեաց,
Զերկուսն ի մի նդէ կախեաց:

Տ Ա Ր Բ Ե Ր Ա Կ Բ

Երկիր մի կայ Կիլիկեայ,
Որ յորջորջի Հոռմկլայ.
Մառուկ մի կայ ի մէջ նորա,
Պտուղ բերեր կին 'աբեղայ:

16 G կումանտայ:

17 Ծ գխտորազաց:

Ազրյուրներ

Խորագիր

b—1/5, Ջևն. № 789, Բերթ 537ա:

b 789 Անխորագիր:

Բնագիր

1 789 կայր:

2 789 Անանուն կասեն Հոռմկլա:

5 Ե Որդիակ:

6 Մեզ շիմ:

8 789 սատանայն:

Ազրյուրներ

Խորագիր

L—191աբ, T—104բ, Y—5ա:

T Աշխարհի գաղափարանջան:

Y Անխորագիր:

Բնագիր

1 L կայի, TY Քաղաք մի կայ յԱրարիայ:

3 TY Մառ մի բուսեալ կայր ի նմա:

2 TY Անուն նորա:

4 L ու T բերն:

ՍԱԿԱԻ ՀԱՆՆԵԼՈՒԿՍ

1. ԵՐԷՄԻԱՅ Է

Մաֆուր ընտրեալն յարովայնին
Եւ մարգարէ Տեառն բանին
Դատապարտեալ պիղծ ժողովին,
Անպարտ ձգեցին ի խոր գրբին:

2. ԵՐԵՄԻԱՅ Է (ԿԻԿ. ԺԱ/67)

5 Ի յարգանդէ մօրն անդրստին
Սըրբած էր նա Հօրն անեղին,
Զերդ ի գաւազակ զնա կապեցին,
Դրբին զընտան ի մէջ տըղմին:

3. ԴԱՆԻԷԼ ԵՒ ՄԵՐՔՆ

Մանուկն փոքր էր ի հասակ,
10 Բայց էր խոհեմ և իմաստակ,
Բանիւ զծերսն խայտառակեալ,
Մահու եհատ նոցա վինակ:

4. ԴԱՆԻԷԼ Ի ՃԱՇՆ

Ի գազանաց եղև փրկեալ
Եւ ի գրբոյն վերաբերեալ,
15 Ճաշըն նըմա էր պատրաստեալ,
Հրէաստանէ առ նա եկեալ:

Ազբյուր

Վիեննայի Միխիթարյան Միաբանության Մատենադարան, ձեռ. № 140, թերթ 163ա—
164բ (լուսանկարից):

5. ՆԱԲՈՒԳՈՂՈՆՈՍՈՐ

- Այն թագաւորն շարաբարոյ
Պատկեր կանկենաց Բէլա կըրոյ.
Ստացաւ բնութիւն նա անասնոյ
20 Ի յետոյ ծանեաւ զՏէրն ընդ պատժոյ:

6. ՆԱԲՈՒԳՈՂՈՆՈՍՈՐ (ԿԿ. ԺԱ/65)

Քէպէտ արար զբագին ոսկի՝
Յանուն կնոջն դշխոյի,
Բայց ինքն եղև շորփտանի՝
Առիւծն և եգն ի մէկտեղի:

7. ԵՐԵՔ ՄԱՆԿՈՒՆՔ

- 25 Երեք գառինք՝ յոյժ պարարակ
Ի մէջ հրոյն լեալ պատարագ.
Հուրն զբնութիւն իւր մոռացեալ
Եւ զնոսա անվնաս պահեալ:

8. ԵԶԵԿԻԷԼ Է

- Տեսանողն հրանիւթից
30 Զտէրն բազմեալ ի կերպ փոփոց,
Ի Քոբար գետոյն վերայ,
Ուր էր գերեալ ազգն հրէից:

9. ՅՈՒԴԻՔ Է

- Կինն այն պարկեշտ և երանեալ
Զազգին իւրոյ վրէժ խնդրեալ,
35 Զմեծ հսկային գլուխն կտրեալ,
Յեղին իւրոյ պարծանք եղեալ:

10. ՅՈՎԱԿԻՄ ԵՒ ԱՆՆԱ

- Այն կորդացեալն երկիր բարի
Բերեալ զպտուղն հրաշալի,
Որ կերակրեաց զազգս Ադամի՝
40 Պտղովն իւրով անսպառելի:

11. ԱՍՏՈՒԱՄԱՍԻՆՆ ԵՒ
ԳԱՐՐԻԷՆՆ Է (Կրկ. ժԱ/74)

Քուխքն էր խօսուն, լուսով ի լի,
Գիրն գրեցաւ ինձ ձոյլ ոսկի,
Նօտարն ի մօտ կայր և հեղի,
Քղթին կենայր նորտ և գերի:

12. ԱՍՏՈՒԱՄԱՍԻՆՆ Է ԵՒ
ՔՐԻՍՏՈՍ (Կրկ. ժԱ/69)

45 Որոջ մի ծնաւ առանց խոյի,
Վկա բերեմ քեզ զՍաայի.
Գառն է պարարո. ստեով ի լի
Դ յամէն զատիկ մատաղ լինի:

13. ՍԻՄԷՈՆ Է (Կրկ. ժԱ/85)

Էր զրագիր 'ւ աղվոր նօտար,
50 Ինձն ապրեցաւ շատ մի երկար,
Հանց, որ ետես զմանուկն արդար,
Վազեց 'ի ի գիրկն էտ, խայտար:

14. ՄԿՐՏԻՉՆ Է

Մեծ աւետեաց զաւակ ընտրեալ,
Կենաց բանին քարոզ եղեալ,
55 Ի յերկրի նանապարհորդեալ,
Որդոց մարդկան իսկ աւետեալ,
Քէ՛ Ահա զայ, որ խոստացեալ,
Մեծ փրկութիւն առ մեզ հասեալ:

15. ՄԿՐՏԻՉՆ Է (Կրկ. ժԱ/75)

Է՛ր ի մեծաց խիստ ահագին
60 Նւ ըղտու բուրդ էր ասրիին,
Վերայ կապէր զմաշկէ զօտին,
Բընաւ շեկեր զվստտակ եզին:

16. ՆԵՐՈՎԳԻԳԱ ԳՈՒՍՏՐ (Կրկ. ժԱ/77)

Աղշիկ մի կայր Քրիստոսատեց,
Օր մի աղվոր ինձն կախաւեց,

- 65 Մեծ հրեշտակի գլուխ կտրեց,
Բայց մէկայլ օրն յայգուն՝ նայրեց:

17. ՄԿՐՏՉԻ ՂՈՒՆՆ Է (ԿԻԿ. ԺԱ/76, 76ա)

Սուրբ է սեղանն,
Պատուական է օրէնքն,
Անիծած է խնդրողն,

- 70 Նգոված է տուղն:

18. ՂԱԶԱՐՈՍ Է*

Չորեքնիքեայ՝ բնութին լուծեալ,
Ի շորորոյ օր դարձեալ շինեալ,
Ձայնն ահատօր զնա կոչեալ
՛Ի ի դժոխոց վերաբերեալ:

19. ՍԱՄՍՈՆ Է

- 75 Քաջ զօրավար մանուկն արին
Սպանեալ զառիծն ի յայն բլրին,
Չոր ծնօտի զհազարսն եհար,
Աղբերացաւ ոսկրն անբանին:

20. ՍԱՄՍՈՆ Է (ԿԻԿ. ԺԱ/50)

- Մանուկ մի քաջ զերոյ մոմեղէն
80 Խնդրէր զհազար մանուկ՝ ինք մէն,
Մեծէր զառիծն պէն ու պէն
՛Ի յետոյ սպանաւ իւր կենջմէն:

21. ՍԱՒՈՒՂ Է

- Երբեմն անմեղ էր և անկեղծ,
Տէրն փառօք զնա պատուեց.
85 Իսրայիլի թագաւորեց
՛Ի յետոյ զանէծքն ժառանգեց:

---

* Կա նշում նաև «Ղազարոս Ներոյ»:

22. ԱՆՆԱՅ ՆԻ ՍԱՄՈՒՒԼ (ԿԻԿ. ԺԱ/56)

Եղբայր, լսէ ամ հետ այսոր,
Կին մարգարէ աղօթատօր,
Մնաւ որդի յոյժ հոգևոր,
90 Զհովիտն օձէր նայ թագատօր:

23. ԴԱՒԻԹ (ԿԻԿ. ԺԱ/54)

Կայր պատանեակ մի խարտեշուկ,
Որ հանց փոխրիկ էր գերդ գթուկ,
Խոստովային առնոյր թըմբուկ,
Եսպան գհսկայն հաստաբագուկ:

24. ԴԱՒԻԹ

95 Բանն ի Հօրէն
Եւ բարկութիւնն ի տոպրակէն.
Զուանն շրջէր,
Քարն գերկաթն կու ծակէր:

25. ՆԱԹԱՆ (ԿԻԿ. ԺԱ/57)

Է՛ր մարգարէ՛ն՝ աղօթօր բնութիւն,
100 Անուան կայր ի գիրն հին.
Առակ ասաց թագատօրին,
Հանց, որ եղիր գլխիսն ի գետին:

26. ԱՐԻՍԱԿ Է (ԿԻԿ. ԺԱ/56)

Կոյս մի կայր աղվօր աշեր,
Ունէր կարմիր բարակ շրթներ,
105 Զողջ գիշերին աձէր գրկեր,
Վաղն բարով Ելնէր ի վեր:

27. ՍՈՂՈՄՈՆ Է (ԿԻԿ. ԺԱ/55)

Կա՛յր թագատօր մի իմաստուն,
Կանայք ունէր հագար՝ ի յիսուն.

---

93 Զեռագրում՝ Խոստովային: Կան նման այլ ձևեր ևս, չենք նշում:

Նայ զվեց ամ և զֆառասուն
110 Աղվոր շինեաց Աստուծոյ տուն:

28. ԵՂԻԱՅ Է (ԿԻԿ. ԺԲ/60)

Տղայն շուտէր բայց միայն հուր,
Մեծին ագոան տայր ապուր,
Հեծել ի ձի հրեղէն և սուր,
Նայ ի յամպոյն հոսւր մեզ ջուր:

29. ԵՂԻՍԷՈՍ

115 Է՛ր շինական 'ի ի գեղ սընեալ,
Օր մի զեզինսն ի լուծ լծեալ,
Մեծ մարգարէն ընդ այն անցեալ,
Մաշկեակ նորայ առ նայ հրպեալ.
Եւ նա զեզինսն ի բաց բողեալ,
120 Ձսէր ստորնայնոս յետս ընկեցեալ,
Վարդապետին էր հետեալ
Եւ զօրհնութիւնն էր ժառանգեալ:

30. ՅՈՎԱՍ Է (ԿԻԿ. ԺԱ/62)

Զանուն գիտ զթագուորին,
Որ ինքն ձգեաց նետ ի գետին,
125 Խանգրեց երեք հետ զասորին,
Փա՛ոք և պատիւ տո՛ւք անեղին:

31. ՅՈՒՆԱՆ Է (ԿԻԿ. ԺԱ/63)

Կա՛յր փախուցած մի խիստ գիտուն,
Գընաց մխլուն ի մէջ ծովուն,
Արար օրեր ի գնայուն տուն,
130 Հօն աղօթէր զողջ օրն ի բուն:

32. ՅՈՒՆԱՆ Է

Իջեալ ի խորս անդընդական
Եւ կերակուր եղև ձկան.

Ձուկն ընկալեալ Տեաննէ հրաման,
Փոխեալ զնայ անվնասական
135 'ի եղև քարոզ նայ փրկութեան,
Բազում յազգաց՝ առիթ զղջման:

33. ԵՍԱՅԻ Է

Տեսանողն սրբէից
Երկու և շորս քև ընդ վեցից,
Ծածկեալ զղէմս յահէ փառաց
140 Երեքսրբեան՝ Տեանն բոլորից:

34. ԵԶԵԿԻԱՅ Է (Կրկ. ԺԱ/59)

Բարեպաշտ արքայն արդար
Աստուածութեանն կամարար,
Հիանդացաւ ախտից համար,
Բայց ապրեցաւ շատ մի յերկար:

35. ՍԱՀԱԿ Է (Կրկ. ԺԱ/35)

145 Հանց զերդ զգառն էր անմեղով,
Կայր սպանողին առջև հեզով,
Որդիք ունէր երկու մանով,
Մէկն էր յիմար, մէկն՝ խաբով:

36. ՅԱԿՈԲ Է (Կրկ. ԺԱ/35)

150 Կարդայ և գի՛տ գառափինին,
Որ կին էառ զիր քեռորդին,
Մենամարտեալ ընդ միշտ էին,
Բայց կարենցաւ ջիլն ի տեղին:

37. ՅԱԿՈԲ Է (Կրկ. ԺԱ/36)

Գօտէմարտն ի նակատուն,
Յաղթահարեալ եղև նուկն,
155 Ելեալ երթայր կաղ-կաղ ի տուն,
Ոչխար 'ւ առջառ իւր խայտլտուն:

38. ՅՈՎՍԷՓ Է

Երագատեսն սփանչելի
Մեկնեալ գերագն յոյժ հրաշալի՝
Այն արֆային եգիպտոսի,

160 Փառոֆ ի կառս էլեալ պատի:

39. ՅՈՎՍԵՓ Է (ԿԵԿ. ԺԱ/37)

Արեգակսն նման իշխան,
Եղբարֆ ունէր իւր մետասան,
Քէպէտ եկաց շատ ի գնտան,
Շատուց ի սովն էած սեղան:

40. ՅՈՐ Է (ԿԵԿ. ԺԱ/38)

165 Այր մի արդար երեւցաւ,
Հանց, որ Աստուած յինֆ հանեցաւ,
Յարֆալութիւն մեծարեցաւ,
Բալց կարի շատ դար փորձեցաւ:

41. ՓԱՐԱԻՈՆ (ԿԵԿ. ԺԱ/42)

170 Սուրբան մի կայր ի յեգիպտոս,
Շառ: հերձուածող ֆան գԱրիոս.
Առ նայ դեսպան դրեկեց Քրիստոս,
Որ գնայ խեղդեց գերդ գՊիդատոս:

42. ՄՈՎՍԷՍ Է (ԿԵԿ. ԺԱ/40)

175 Հովիւ մի կայր սփանչելարար,
Աստուածո:քեանն կամարար,
Գնայուն աղբիւր ըզվէմն արար,
Զլեղին արբին գերդ ըզաֆար:

43. ԱՀԱՐՈՆ Է

Քանանա Տեանն էր հրաւիրեալ
Եւ ի յազգէ փառատրեալ.
Եղբայր ունէր սփանչելարար,
180 Մեծի ծովուն բաժանարար:

44. ՔՈՅՐՆ ԱՀԱՐՈՆԻ Է (ԿԵԿ. ԺԱ/43)

Է՛ր մարգարէ և քր՛մբկայհար,
Եղբայրք ունէր պարկեշտ 'ի արդար,
Յնծայր, խաղայր, հետ ասէր պար,
Հրաշափառ սաղմոսարար:

45. ՅԵՍՈՒ ՆԱԻԵԱՆ

185 Հրաման գետոյն նայ տընեալ,
Որ ի յետս էր անդրադարձել,
Ձեօթնապատեան ամուր պարիսպն
Գոչմամբ ձայնի էր կործանել:

46. ՅԵՍՈՒ ՆԱԻԵԱՆ (ԿԵԿ. ԺԱ/45)

Սփանշելագործ այր զօրական,
190 Զաստուածատես դէմ յանդիման,
Արեգական էրետ հրաման,
Զիր թշնամիքն իսպառ էսպան:

47. ՐԱՀԱՐ ՊՈՌԵՆԿՆ Է (ԿԵԿ. ԺԱ/47)

Կին մի պոռնիկ խիստ մեղատուր,
Զինքն հանց գովեն զերդ հոգևոր.
195 Զպատեան ասեմ ես վասն այսուր.
Յովսէ եհաս զերդ կարևոր:

48. ՐԱՀԱՐ Է

Բարով զլրտեսն էր ընկալեալ,
Խաղաղութեամբ էր արձակեալ,
Ի նոցանէ նշան առեալ
200 Զլարն կարմիր, որով ապրեալ.
Ինքն ազգայնօքն եղև ապրեալ՝
Ի մահաբեր սրոյն զերծեալ:

49. ԴԵԳԷՀՈՆ

Նշան եղեալ ընդ հրեշտակին՝
Զցօղն իջանել ցամաք դաշտին,
205 Բուրդն միայն զցօղն ընկալեալ
Եւ գուշակումն էր նա կուսին:

Գ Ի Ր Զ Ե Ր Ր Ո Ր Գ
(XIII—XVIII դդ.)

11/11/2023

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՇՈՐՇՈՐԵՑԻՈՑ

1. ԿԱՐԿՈՒՏ

Ջուրն հրոյն տուն կազմեցաւ,
Եւ բոցն ի ծոցն ծրարեցաւ,
Նման ցօղոյ յերկիր իջաւ,
Արդիւնքն պիղծ, որ գործեցաւ:

2. ԵԶԵԿԻԷԼ

Մանուկ մի կայր խիստ հրաշատես,
Անիւ սայլի և հօտ ի ներս,
Չորս կենդանի լծեալ ետես
Եւ մարդ՝ յարօտն՝ նման քեզ:

Աղբյուրներ

E—115բ—116ա, F—309ա, T—102ա, W—252ա:

Խորագիր

EFT Անխորագիր:

Բնագիր

4 EFW պեղծ:

Աղբյուրներ

E—112բ, F—307բ, R!—131բ, W—252ա:

Խորագիր

W Անխորագիր:

Բնագիր

2 E հոտ փխ հոլմ:

3 W լծել:

4 E ի յաթոտ՝ եման է: W է փխ ծ:

3. ՈՐԴՆ

Տեսի արուեստ զարմանազան,
Զի նշտրակով գերկիր բանան,
Հանեն անտի արին զինչ բան
Եւ գիր գրեն կայսերական:

4. ԿՇԵՌՔ

Ես երկու դաշտ տեսայ տափակ,
Լծած վեց եզն յերկու կրճճակ,
Քէ դու կարծիս ունիս խառնակ,
Քեզ իրաւունք առնէ լրստակ:

5. ԿԱՆԹԵՂ

Ես հաւ մին ոսկի տեսայ
Ի դեղին օձին բերանին.
Աման մի ջրով ի լի,
Հաւն ու օձ ի ներս լողային.

Աղբյուրներ

D—16ա, E—114բ—115ա, F—308բ, R¹—130ա, W—252ա:

Խորագիր

ԷՖ Ղրմզ: R¹ Քանն: W Անխորագիր:

Բնագիր

1 EFR¹ մի զարմաղան:

2 D նշտակով: W նրանով զեղեմ:

3 D արին անտի: FE թան փխ զինչ: R¹ անդի: W անկի շնչին կենդան:

4 EF ներկ առնեն: W ՚ի աչնու բոսոր առնեն զլարան:

Աղբյուրներ

B—4բ, E—116ա, F—309ա, T—95բ, W—252ա:

Խորագիր

EW Անխորագիր: F Կշնո: T Կշիո:

Բնագիր

1 EFTN տեսի: W սպիտակ փխ տափակ:

2 EFT Լծեալ: երկու կնջակ (T կրնջակ): W երկու կնջակ:

3 T Եթե կարծիս:

4 EFT իրաւունս առնեն: W առնեն:

Աղբյուր

W—252ա:

Խորագիրն՝ ըստ Ա-ի ցանկի:

Ջուրը կերակուր օձին,
Օձը կեր էր սսկի հաւին.
Երբ շուրն ի օձէն հատնէր՝
Նա հանէր հաւն զիր ոգին:

6. ԳՐԱԿԱԼՔ

Փայտըն պատուելի
Եկեալ կանգնեալ ի հանդիսի,
Ի գլուխն ունի մեռել մօրթի
Աստուած ի նմա փառատրի:

7. ԳԻՐՆ

Սերմըն՝ սև,
Դաշտն՝ սպիտակ,
Ձեռով ցանեմ,
Բերանով հնձեմ:

8. ԳԱՅԼԱԽԱԶ

Ե՛կ, որ ասեմ քեզ այլ առակ,
Որ թէ սընկիս՝ վառես կրակ.
Ի Գաղզաղայ հին ժամանակ
Ձմիսն կտրէր զինչ զղանակ:

Աղբյուր

W—252ա:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ցանկի:

Աղբյուր

W—252աբ:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ցանկի:

Աղբյուրներ

B—ԻՋ, C—24, D—5բ, E—93ա, F—299բ, G—402բ, K—273ա, L—170ա, N—279բ, O—215աբ: P—347բ, Q—374ա, R—119ա, T—99բ, W—252բ:

Խորագիր

A (Յանկ) Գալխազ: PQ Գալխազ: W Անխորագիր: LR Գալխազի:

Բնագիր

1 N այլ չի:

2 D Որ սենեկիս, EFG թէզ նստիս: K սնկիս: L սընկիս: N սենեկիս: O սենեկիս:

T վառիս: W սկնիս:

3 CNOQ ի Գաղզաղեա: EFGP ի Գաղզաղեայ:

4 DQW զերդ: K Ջի միսն: քան: P կըտրեն զերդ: R կըտրէ զերդ:

9. ԱՊԱՀԵԱՐԱՆՔ

Քէպէտ և է դառն ու լեղի,
Ամենեցուն նա մեզ պիտի,
Շատ պատուական է քան զոսկի,
Եղով մարդոյն, որ զնա չունի:

10. ԱՆԱՅՔ (նմտ. ժԲ/27, ԻԵ/4)

Միակեց մ' երեկ խիստ չորակեց,
Երեկ առ մեզ, շատ մի յամեց,
Երբ այլ խիստ անաւրտեց,
Քրիստոս յարեաւ, զինք հալածեց:

11. ԵՂՋՆԻ ՄԱՌՆ

Լեռնցի՛ խիստ շինական,
Մեղր շինէ մեղովի նման,

Ազբյուրներ

B—ԺԸ, C—70, D—10ա, E—97բ—98ա, F—302բ, G—406ա, K—277ա, L—179ա,
N—281բ, O—218ա, P—354աբ, Q—380աբ, R—125ա, T—91բ, W—252բ:

Խորագիր

A (Յանկ) Ապաշխարութիւն: D Սպաշխարող: EF Ապաշ: K Ապաշխարանք (ընդշ-
ված): L Ապաշխարոս: R Ապաշխար: W Անխորագիր:

Բնագիր

- 1 DKR և շիբ: է նա: W որ փխ և: ու շիբ:
- 2 BCLNOPW մեզ նա (O նայ): R Ամենեցոյն: T է փխ նա մեզ:
- 4 CPW մարդուն: DKR մարդոյ: Q մարդոյն:

Ազբյուր

W—252բ:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ցանկի:

Բնագիր

- 4 W հարաւ: հայածնա:

Ազբյուրներ

B—ԽԾ, K—284բ, L—177բ, R—123բ, T—93բ, W—252բ:

Խորագիր

A (Յանկ) Աղբ: B Եղջիւրին ծառն: K Եղջերածառ: L Աղջուր: T Եղջուր: W Անխորագիր:

Բնագիր

- 1 K Լեռնցի: T Լեռնացի մի շինական:
- 2 BK մեղոս: K Մեղրն:

Ունի հազար սև հեմիան
Ու ներս շկայ մէկիկ դեկան:

12. ՀԱԻ

Հանց գագայէ զերդ կուրատոր,
Մանդրանցմբնէ զօրն առնէ ջօր,
Սպիտակ հատեր ծախէ աղվոր,
Արեղայի մանր կտոր:

13. ՔԻՆՆԻ

Չայն ծառն տես, որ կու ծաղկի,
Տերեն է իւր զերդ զկաշի.
Նարմով զգեստ մարդկան լինի՝
Խիստ վայելուչ և ցանկալի:

---

3 BR ՚ի ունի: KLTW համիան:

4 K ի ներս շկա մէկ մի: L ՚ի փխ Ու: մէկ դահեկան: R Ու ի ներս: T ՚ի փխ Ու
մէկ մի: W ՚ի ի:

Աղբյուր

W—252բ:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ցանկի:

Քննագիր

1 W գագալ:

2 W արնէ:

Աղբյուրներ

D—12ա, E—113բ, F—308ա, L—173բ, R—126բ, T—100աբ, W—252բ:

Խորագիր

A (Ցանկ), ՔՔէ[նի], EFT Քուք, W Անխորագիր:

Քննագիր

1 E ծկու փխ ծաղկի:

2 EF Տերև ունի զերդ: L զկազի: T իրն: W իր:

3 EF Որով:

4 LW վայելուչ (W վայելուչ) տեսակ և:

14. ԹԹԵՆԻ

Կարգաւ ի շուրջ եկի մենակ,
Եւ ոչ գտայ իւր նմանակ,
Որդանց եղև ինքն նաշակ,
Քազաւորաց մեծգին զիպակ:

15. ԼՈՒ

Գիշերատիպ և ստուերային,
Քաշօղ ի մէնջ զմասն օղային,
Գող է քաբուն՝ հաճգոյն շարին,
Ի հուրն այրի նման նմին:

Ազբյուրներ

D—12ա, E—113բ—114ա, F—308ա, K—126բ, T—100բ, W—252բ:

Խորագիր

A (Ցանկ) ԹՂԲԷ: EF Այլ (Նախորդը՝ ԹԹԵՆԻ): DKT Ապրիլում, W Անխորագիր:

Բնագիր

1 EF Ժիանկ: W կարկաւ ի շուր:

2 EF գտի: W Ու այլ շատա իր:

3 DRT Որդան: W Որդանն:

4 D մեծագին: EFT անգին:

Ազբյուրներ

C—128, D—13ա, E—114ա, F—308ա, K—285ա (կրկ. 288բ), L—188բ, N—283ա,
O—221աբ, R—127աբ, T—92բ, W—251բ:

Խորագիր

CKINO Լուսին: F Լու: K Լուև է (կրկ. Լուսինն): L Լուև: W Անխորագիր:

Բնագիր

1 EF Գիշերատես: K ստրային:

2 C Ուղային: D յօղային: EF Քաշօղ: անդամին: K Քաշօղն (կրկ. Քաշօղն ի մէջ):

KNO Յուղային: LRT Քաշօղ: NO Յուղային: W Քաշօղն: օգին:

3 CMN Թագոյն: E Գող է: K հանգուն (կրկ. Թագոյն): O Թաքոյն: TW Թագուն:

4 EFL 'ի ի: K այբէ ի (կրկ. այբէ): L նորին:

16. ԲՈՒ

Պատկեր ունի մարդոյ սատակ,
Զամէնն կենայ ինք անբակ,
Կապա հագնին ինք թուրբնակ,
'ի երթա գիշերն, որսա կամակ:

17. ԿՈՒԿՈՒ

Ի հողէմաղէ նըման առակ,
Ճննդուկ ուտէ զինչ վարբնչակ.
Ասեն, թէ կայ յիր վիզրն ծակ
'ի առչեն երթան երկու երեշտակ:

18. ՄՈՒԿՆ

Կննիթն երկայն է գերդ խոզի
'ի ազին նման է կառուի.
Ամ ի՞նչ ասեմ զայն շնդիմին,
Զերդ գառն ուտէ զինքն ասորին:

Աղբյուր

W—252բ:

Խորագիր

A (Յանկ) Բուն:

Բնագիր

4 W որսա:

Աղբյուր

W—252բ:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ցանկի:

Բնագիր

4 W արչեն:

Աղբյուրներ

L—182ա, W—253ա:

Խորագիր

W Անխորագիր:

Բնագիր

1 W Քիթն: է շիք: գերթ զխոզի:

2 LW ի կատվի (L կատուի):

3 W շնդիմի:

4 W գասորին:

19. ԴՈՒԻ

է՛ այլ ծաղիկ՝ խիստ գեղեցիկ
'ի ինք հանց բուռ՝ գերդ գխտարիկ,
Մէջն է դեղին գերդ զաֆրունիկ
'ի ունի սպիտակ բարակ թշնիկ:

20. ՄՈՎԱԶԻ

Փայ ձիաւոր մի ի Ֆոանգաց,
Ջերդ զտիկին յուշիկ գնաց,
Ջամէն հեծնու ընդ իրերաց
'ի է ինք բժիշկ շողոած մարդկանց:

21. ԱՂ

է՛ մարդ, ատա՛ դու ինձ գայս բան,
Ջուր է և քար ինքն յանդիման,
Կուտի բլուր սպիտակ արձան,
Խիստ պիտանի ազգի մարդկան:

Աղբյուր

W—252 ք:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ցանկի:

Բնագիր

4 W «թշնիկ» բառի ն տառից վերև՝ ա, ներևն՝ ր: Ք՝ տառի վրա՝ մի այլ տառ (թ՞),
Աղբյուրներ

L—183ա, W—353ա:

Խորագիր

A (Յանկ) Մովցի: L Մովացի: W Անխորագիր:

Բնագիր

1 W ի շիֆ:

2 L ուշիկ:

3 W ընդիր ի կաց:

4 L է ինքն: շողաց: W մարդկաց:

Աղբյուրներ

C—81, E—103ք, G—410ա, E—286ք, L—185ա, N—281ք, O—218ք, P—355ք,

Q—381ք, T—95ա, W—253ա:

Խորագիր

E Աղն է: G Աղն: W Անխորագիր

Բնագիր

1 L հատա:

2 CL անգիման: LW ու ինք:

3 T քրի նըման արձան: W Կուտվի բերթեր սպիտակ նման:

4 L տանի փխ պիտանի: W Խիստ է ի պէտք:

ՅՈՀԱՆ ՎԱՐԳԱՊԵՏԷ ԾՈՐԾՈՐԵՑԻՈՅ ԱՐԱՐԵԱԿ ՀԱՆԵԼՈՒԿՍ

1. ՈՐԴՆ (կրկ. ժե/3)

Տեսի արուեստ մի զարմագան,
Ձի նշտրակով զերկիր բանան,
Հանեն արիւն անտի զինչ թան
Եւ զիր գրեն կայսերական:

2. ՈՐԴՆ

Ե՛կ և տե՛ս այլ սփանչելի,
Ձի յատոցով երկիր բրբի,
Ելնէ կենդան 'ւ ոչ կենդանի,
Առնէ կարմիր գգոյն սպիտակի:

Աղբյուր

R¹—130ա,

Խորագիրն՝ ըստ ժե/3-ի:

Աղբյուրներ

D—16ա, E—114բ—115ա: F—308բ, R¹—130ա:

Խորագիր

EF Այլ (նախորդը՝ Որդն):

Բնագիր

1 DER¹ սոսկարի փխ սթանչելի,

3 DR¹ Ոււ,

4 EF 'ի տոնէ:

3. ՍԱՐԳ

Ի սուլտանի մեծ ֆարխանան
Կայր մին վարպետ խիստ աննման,
Առանց հորի և մահուֆան
Գործեր քարակ զործ անխափան:

4. ՕՁ

Ջերդ զաղեղան լար է քարակ,
Հանց հնարատր զերդ աղուեսակ,
Սի ի յամէն շորս եղանակ
Նա նուրանայ զինչ արծուակ:

Ազրյուրներ

C—104, D—16ա, E—102բ, G—409ա, K—287ա, N—282բ, O—220ա, P—357ա,
Q—383ա, R¹—130աբ, T—96բ:

Խորագիր

GNOPQ Սարդն: D Սարդի ուստայն: R¹ Սանդ:

Բնագիր

- 1 DR¹ սուլտանին: DR¹OT քարխանայն: NO քարհանայն: P սուլթանի:
- 2 CDNOR¹ ուսթայ: EG ուստայ: K մէկ ուստա: N հիստ: T մէկ:
- 3 CNOD մքուքան: խորի: K մքքան: PQR մարքքան: I խորի և մըքուքան:
- 4 R¹ անխարան: T Գործէ:

Ազրյուրներ

C—105, D—16բ, E—102բ, G—409աբ, N—282բ, O—220ա, P—360բ, Q—386աբ,
R¹—130բ, T—96բ:

Բնագիր

- 1 CNOPQ Ջէտ: EG Ջետ:
- 2 G Հենց: զերդ զաղուեսակ: NO Յլնց: քան զաղուեսակ: PQ Հլնց: զաղուեսակ: T
հնարագէտ: զաղուեսակ:
- 3 CDEGNOR¹T իւ չիֆ (C ամէն):
- 4 DR¹ զերդ: EOGNPQ զարծուակ (P զարծուակ): T քան:

5. ԻՐԱՍԻՈՒ

Ըստ արարչին մեծ սահմանի,
Նա բուրգն և հիմն է աշխարհի,
Աստուածաշէն տանն է տեղի,
Մարդկան ոտից անկոխելի:

6. ՄՈՒԿՆ

Ազի ունի զինչ գառիծու,
Կենիթն է սուր զերդ զաղուեսու,
Խաւարասէր՝ որպէս զբու
Եւ ձայն ածէ զերդ զնատ:

7. ՎԱՅՐԻ

Քան զշուն ինքն է վազան,
Սիւներն երկայն զինչ զպարան,
Է՛ ի քեատ աբլար նման
Կամ հաւասար ըղտու կողան:

Ազրյուրներ

D—17ա, E—115ա, F—308բ, R¹—130բ:

Քննարկ

2 E է հիմն և բուրջ նա:

4 E Մարդկան ազգի:

Ազրյուրներ

D—16բ, E—114բ, F—308բ, R¹—130բ, T—101ա—102ա:

Խորագիր

EFR¹ Մուկ:

Քննարկ

1 EFT քան փխ զինչ: DEFR¹ առիւծու:

2 DR¹ աղուեսու:

3 R¹ է որպէս բու:

4 DR¹ որպէս հատու: T որպէս:

Ազրյուրներ

D—16բ, E—114բ, F—308բ, R¹—130բ:

Խորագիր

DR¹ Մարի որս:

Քննարկ

2 EF զերդ:

3 DR¹ ի շիբ: D աթլու: R¹ աթլալ:

8. ԶՐԵՆ

Ի կարուակէ հանճարեղին
Կարեալ կապայ զանձաշելին,
Զնիթն ի քարէ կակղացուցին,
Ասեղն սալն էր դարբնոցին:

9. ԱՂԵՂ

Ինքն ի յերկու կողմանց է ծուռ,
Կուշտն կապած խիստ-խիստ և կուռ,
Քէ կորովի սք է և փուռ,
Յրուէ զոսկեքս նորա զէտ բուռ:

Ազբյուրներ

C—106, D—17ա, E—106բ, F—304ա, G—412ա, N—282բ, O—220ա, P—360ա,
Q—386ա, R¹—130բ—131ա, T—97ա:

Խորագիր

COPQ Զրիհ: EFGNO Զրհ:

Բնագիր

1 P հաճարեղէն:

3 T քարէն:

4 C EFGQT սալ: NO Ասեղ սալն: GNOQ դարբնին (NQ դարբնին): P սալ: Պար-
բընին: R¹ է:

Ազբյուրներ

C—107, D—17ա, E—106աբ, F—304ա, G—412ա, K—287ա, N—282բ, O—220ա,
P—360ա, Q—385բ—386ա, R¹—131ա:

Խորագիր

K Ասեղ: DR¹ Աղեղն:

Բնագիր

1 C Երկու: D Ինքն չիք: յերկուց կողմանցն: K Ինք ի յերկուց: R¹ ի յերկու:

2 D խիս և: EFG խիտ-խիտ: NO Կուշտ: R¹ կապած խիտ և կուռ:

4 D զերդ: K Յրուվ: զոսկեքն զետ դբուռ: N Նորա չիք: R¹ մարդկան զերդ:

10. ՄԿՐԱՏ

Քան զխեչէփառ ոտտի ունի,
Ընդ սր երթայ՝ հետն երևի.
Նա ի մազէ կարմունջ անցնի,
Թէև թրնդայ՝ հող չթափի:

11. ԶՈՐԻ

Ո՛չ է մարդ և ո՛չ կնիկ,
Բայց բոճասուն գերդ զառիծիկ,
Թէ պիտենայ՝ քեզ է թախտիկ
Եւ թէ կամիս՝ լինի սայլիկ:

12. ՄՐՋԻՒՆ

Է՛ գովելի կտրին աղէկ,
Անուն կոչեն իւր զարապէկ,
Ձինչ ըզսեան եզն մէկ-մէկ
Լծոսի և գայ յուս և ի թէկ:

Ազբյուրներ

C—108, D—17ա, E—106ա, G—411բ, K—287աբ, N—282բ, O—220ա, P—360բ,
Q—386ա, T—97ա, R¹—131ա:

Քննագիր

1. CKNO զխաչէփար: DR¹ Ձինչ: EG զխաչէփար: O տվի փխ ոտտուի: PQ Ձկտ խա-
չէփար: T զխաչափառ: R¹ խեչէփար:

2 O հետ:

3 D կամուրջն: CPQ կարմունն: K կամուրն: T կամուրջն:

4 C թնտայ՝ հողըն: EGNOT թնտայ: GO հողն: K թնտա: N հողըն շափի: PQ թըն-
տայ՝ հողըն:

Ազբյուրներ

D—17բ, E—115բ, F—309ա, R¹—131ա:

Քննագիր

2 DR¹ առիծիկ: EF բոքասին քան:

3 DR¹ թխտիկ: EF Թէ կամենաս է քեզ տախտիկ:

4 EF Ի: Թէ պիտի՛ նա քեզ սայլիկ:

Ազբյուրներ

D—17բ, E—115ա, F—308բ—309ա, R¹—131ա:

Խորագիր

EF Մբբ: R¹ Մբբմն:

Քննագիր

2 EF Անունն առի: DER¹ Ղարաբէկ: R¹ իր:

3 EF Ձերդ:

13. ՄԵՂՈՒ

Ղարապէկիս կայր շէկ եղբայր,
Զինչ թովարիկ ձի ըորնվար,
Որ գոլորշօք ցաւին յերկար
Նա համութիւն գիտէ ճարտար:

14. ԿՐԻԱՅ

Ի յերկու սալի միջի
Ինքն բնակի՝ զինչ ի փորի,
Եւ թէ մանու տաս ըմպելի,
Նա խոտ ուտէ, ո՛չ մեռանի:

15. ՄԻԱՅԱՆ

Զանունն աղեղ ասեն ի գրոց,
Բայց ինքն վառի որպէս զբոց,
Աննառ փայլուն առնէ գունոց
Եւ հաշտութեան նշան՝ ամպոց:

Աղբյուրներ

D—17բ, E—115աբ, F—309ա, R¹—131ա:

Բնագիր

1 EF կա:

2 EF Քան զթուխ ձի, R¹ ոքնվար:

Աղբյուրներ

C—109, D—17բ, E—105աբ, G—411աբ, K—287բ. N—282բ, O—220ա, R¹—131բ:

Խորագիր

E Կրի: K Կոտեայ: R¹ Կրա:

Բնագիր

1 C Ի երկու սալի: EGNO սալի: K սաղի:

2 C բնակէր զէտ: EGK բջնակէր (GK բնակէր): NO բնակէ զէտ: R¹ բնակէ:

4 DR¹ ու շմեռանի: EGKNO խիստ:

Աղբյուրներ

D—17բ, E—115բ, F—309ա, R¹—131բ:

Բնագիր

1 E Անուն աղեղն ի գրոց: FR¹ Անունն: R¹ անեղն ասել:

2 EF Այլ նա վառի:

3 R¹ փայլուն:

4 EF Ի է փխ Եւ:

16. ՄՄՈՒՄԲ

Ի հրայ ունի նա զգոյութիւն,
Վառէ զնուր ներգործութիւն,
Խոյի ցօղնոյ յինք միութիւն,
Բայց ոչ այրէ քան զբնութիւն:

17. ՆՁԵԿԻԷԼ (ԿԲԿ. ԺԵ/2)

Մանուկ մի կայր խիստ հրաշատես,
Անի սայլի և հուր՝ ի ներս,
Չորս կենդանի լծեալ ետես
Եւ մարդ՝ յաթոռն նրման քեզ:

18. ԿԱՌՔՆ

Զինչ պօղոսիկ գերան ի ցից
Կառաց լծեալ դիմաց շորից,
Նա վերանայր յերկինս երկնից,
Բազմեալն՝ Աստուած էր ամենից:

19. ԿԱՌՔ

Էին՝ հրեշտակք արթոն եղեալ,
Մին թզշորից երես առեալ,
Նրման կառանց յօղըր թոնեալ,
Յերուսաղէմ ի յօթ իջեալ:

Աղբյուրներ

D—17բ, E—115բ, F—309ա, R¹—131բ:

Խորագիր

EF Քկուրթ: R¹ ծրծով:

Քննագիր

1 D զգոյութիւն:

2 DE Վառէ և զհրոյ: R¹ Վառէ և զհուր:

3 D Տողը շիք (թերթ է բնկել): EF պրտոյ փխ ցօղնոյ: R¹ ցաւղնոյ լինքն:

4 D Տողը շիք (թերթ է բնկել):

Աղբյուր

R¹—131բ:

Աղբյուր

R¹—131բ:

Աղբյուր

R¹—131բ:

Խորագիր

R¹ Այլ (նախորդը՝ Կառք):

**ՏԻԵԶԵՐԱԼՈՅՍ ՎԱՐԳԱՊԵՏԻՆ ՏԻՐԱՏՐԱՅ
ԱՍԱՑԵԱԼ ՀԱՆՆԼՈՒԿՔ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆՔ**

1. ՄԷԿ ԹԻՒՆ. ՈՐ Ի ՍԱՀՄԱՆ

Ինճն է միայն 'ի ընկեր շունի,
Ի իւր գոյութիւնն յոյժ հրաշայի.
Ըստ ճնգից ի վեր 'ի ի վայր շարժի
Նւ ըստ երկուց հաւասարի:

2

5 Զգալեացս ամէնն է պիտանի,
Լուսաբանչիւր որքան տանի.
Բայց հակընդդէմ սոցա լինի,
Տեսակն յառաջ քան զնիւթն կազմի:

Աղբյուրներ

- Ռ = ձեռ. № 5118, թերթ 380բ—381ա:
- Վ = ձեռ. № 3531, թերթ 253ա—254բ:
- Ա = ձեռ. № 466, թերթ 186բ—187ա:

Խորագիր

- Ռ *Տիեզերալոյս վարդապետին Տիաս արարեալ Հանհան:*
- Վ *Տիրատուր Վարդապետի ասացեալ (այսքան):*
- Ա *Տիեզերալոյս վարդապետին Տիրանալ արարեալ Հանեւոյ:*

Քննագիր

- 2 Վ Իր: Ա հրաշայի:
- 3 Ռ ու: Վ 'ի շիք: Ա ճնգից ի վայր 'ի ի վեր:
- 5 Ռ: Սգալեացս ամէն: Լ շիք:
- 7 Ռ հակառակ ընդդէմ:
- 8 Վ Ա յնիւթ:

3. ՀՈՒՐՆ

- Մերձ լինելով զիս սպանանէ,
10 Հեռի կալով զշունչս փողէ.
Յէակփս ամեն ինքն մերձ է,
Աստուածուրբեանն յոյժ նրման է:

4. Հ...

- Մարդիկ յինքն յոյժ համարձակին,
Գազանք լռէն և դսդսուրին.
15 Արուեստք ամէն նովաւ լինին.
Եւ հոմանուն է ինք ֓րկչին:

5. ԼՈՒՍԻՆ

- Հինքն ասացին զինք՝ մեզ նման,
Եւ ինքն ունի երկու բերան.
Բազում իրաց է նա նշան,
20 Կու մեռանի և է՛ կենդան:

6

Տնտեսք երեք են կենդանոյն,
Կենդանութեան մնալ ի նոյն.
Պատահոք ջերմին և թանալուն,
Զլով կապող զշաղկապ օդոյն:

11 *ո ամէնն: W յինքն:*

12 *ս Աստուածուրբեան:*

13 *ո Մարդիկք: ս Մարդիք:*

14 *ո գաղաթեն:*

17 *ս Հինգն: W զինքն:*

19 *ս ի րաց:*

21 *ս Լրտեսք:*

23 *ո Զերմին...ն (եղծված): ս Թանալոյն:*

24 *ո շաղկապ: ս յօդոյն:*

7. ՍԱՀՄԱՆ Է

- 25 Բան մի զարմացի ի մեզ լինի,
Բայց անվարժիցն անգիտելի.
Զի նոխուքեամբրն նուազի
Եւ նուագութեամբրն նոխ լինի:

8. ՄԱՐԿՆ

- Ոմանք ստեղծան մաքուր հագի,
30 Կէսք գոյացան զուտ զգալի.
Ի մէջ սոցա մին կենդանի,
Որ զերկոցունց յինքեան ունի:

9. ՄԵՂՔՆ

- Պարզես էառ սա յատկագոյն,
Որ երկոցունց է գերագոյն,
35 Հոգոյն տուաւ վասն մարմնոյն,
Մարմինն էառ վասն հոգոյն:

10

- Է՛ արարիչ՝ ՚ի Աստուած շէ նա,
Արուեստատուր ու սարված շունի նա.
Ինքն ի յամէն էակֆս կայ
40 Եւ է՛ անտես ՚ի ի յայտ չգայ:

11. ԱՐՉԱՅԱՆՔ

Է՛ զգալի և շերկի,
Զէ կենդանի ու կու խօսի.
Թէ ոք ընդդէմ նորա խօսի՝
Զնոյնն առնէ պիտասխանի:

---

30 Wս գոյտ փխ գուտ: Wոս սգալի:

36 ս հոգոյն:

38 W սարված շուննա: ս շուննայ:

39 ո էակս: ս ամէն յէակքս:

40 ս շի գայ:

41 Wո սգալի:

43 ս ոք նմա ընդդմ:

- 45 է՛ րիւ բոլոր ֆառանկիւնի,
 Ինքն ի յինքեան շրջապատի.
 Երկու տեսակ յինքեան ունի,
 Մինն ի միոյն ոչ շփոթի,
 Եւ է՛ պայման լուսոյ լուսնի
 50 Եւ պաշտաման ֆահանայի:

13. ՎԱՐԱԶԴԱՏ

Այն ֆաշին ի՞նչ ասեմ ես գով,
 Որ յաղթանդամ էր հասակով.
 Զինուք վագեց նա զԵփրատով՝
 Զֆասաներկու կանգնոյ շափով:

14. ՏՐԴԱՏ

- 55 Կայր ֆաշ մի այլ նման սմին,
 Որ յելլադա ի կրկեսին
 Թափեաց զեղջիւր երկու ցըլին
 Եւ զարմացումն հանդիսին:

15. [ԱՐՇԱԿ Ա.]

- Գիտեմ ֆաշ մ՛այլ նախնի սոցին,
 60 Որ ի Պոնդոս յեզր ի ծովին
 Զմխեալ նիզակն իւր զերկսայրին
 Ի խոր նստոյց յորձաֆարին:

---

45 W քառանգիւնի: ւ Ի փխ է:

49 W լուսնոյ լուսնի: ւ 49—50 շիֆ:

51 n ես շիֆ: ւ ես ինչ ասեմ:

52 ւ լաղթանթամ:

53 n վագեաց:

54 Wn Ջիթ, n ունի պատասխան՝ սՏրդատոս:

55 ւ Զայր:

56 n կիրկիսին: W կրկիսին: ւ իփր կիտին:

60 ոս ի շիֆ: ւ Պոնտոս:

61 ւ զերկսայրին:

16. ԵՐՈՒԱՆԻ

Ոմն էր յազգէ Արշակունի,
Մայրն վառաշ և խիստ մոլի.
65 Տեսումն աշացն էր անբարի,
Հանց որ յաղթէր որձաբարի:

17

Արք երեք են հրաշալիք,
Որք և բազմաց են ցանկալիք,
Որոց խօսել են ամուսինք
70 Յեզր ջրոյն, յոր փափաքեն կենդանիք:

18

Խորհուրդ շորորդն յոյժ սոսկալի,
Որ յԱստուծոյ Հօրէ շարժի.
Եկեալ յեզրէ արեղանի
Հարսնախօսի գեկեղեցի:

19

75 Յերիս ծնունդս է պատուած,
Յոգունց բազմաց գերազանցած,
Ի ջրոյ, ի հրոյ և ի վիմաց,
Քող գառաջինն, որ ի ծնողաց:

20. ՅՈՂԱՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉ

Գիտեմ մի այլ յոյժ գերազանց,
80 Մենդեամբ երեք է մեծարած,

-
- 66 ւ յորձաբարի:
69 ւ խօսեալ:
70 ւ որ:
71 Մ ցանկալի փխ սոսկալի:
72 ւ Յոր աստուծոյ:
73 յ ի յեզրէ: ւ եզրէ:
75 ւ Երից:
76 Մ ւ Յոգունց: Մ գերազանցաց:
77 յ ի ջրոյ, հրոյ:

Շնորհօք յերկնէ և ի կուսէ
Եւ յստ բնութեանն, որ ի մօրէ:

21

Վեհին մեծի էր նրմանող,
Զարմանալեաց հրաշագործող.
85 Հրոյ և ջրոյ էր արգելող,
Վիմաց նրման ջրի հոսող:

22. ԵԶԵԿԻԱ ՔԱԴԱՒՈՐ

Զընթացս երկնից դադարեցոյց
Ի ցոյց վիճացն, որ ողջացոյց,
Զակն տուրնջեան յետըս դարձոյց,
90 Զչափն ատուրն մեծացոյց:

23

Ում մարգարէն երես նշան՝
Յամի ծնաւ նա մետասան.
Քէպէտ գործովք իր անպատկան,
Բայց ծնունդն սուրբ և պատուական:

24

95 Զոր մարգարէն սուրբ տեսանող
Նախսձայնեաց ազգին սպանող.
Նա իւր ազիկն եղև դաւող,
Յետ իւրն Եթող բազում կոծող:

---

82 Ը քնութեան:

86 Ը հողող:

90 W Ը Հզլարփատորրն:

93 Ը գործով:

99 W օրինակն ունի ևս 2 հանելուկ.

25

Հիմրն շկայ, տունն երեւի.
Դ ինքն է վրահ միասունի.
Տանիսն կոկ՝ գերդ գապիկի.
Առատաղն՝ քաղերթի: (Տե՛ս ժԹ/54):

26

Հայր իմ ծնաւ զիս ի մօրէ իմմէ,
Եւ զաստու իմ ծնաւ զմայր հօր իմոյ
Ի կեցիկ իմմէ: (Հմմտ. Կ՝1):

ԱՅԼՈՒՍ

1. ԳՐԻՉ

- Երեւ ձիով, մէկ հետեակ,
 Զար ու բարի առնէ վաստակ.
 Գլխովն ի վագ լինի յերակ,
 Երեսն՝ թուխ, անձն՝ բարակ.
- 5 Ամէն բանի ինքն է նարակ
 'ի իր բանելոյ տեղն՝ սպիտակ.
 Իմաստեց՝ բարի զաւակ
 Եւ յիմարացն՝ խայտառակ.
 Զօհար բանին՝ նա աւագակ,
- 10 Առանց լեզուի առնէ կատակ,
 Իր ոտելիքն՝ սև փափակ,
 Դառնա բղխէ զերդ ըզերակ.
 Ով որ վարէ զինքն յըստակ՝
 Նորա բերէ բեռներու հակ.
- 15 Ով որ իւրմէ բան առնէ խակ՝
 Նրա բերէ յերակ ապտակ.
 Ամէն մարդոյ ինքն է պիտակ,
 Թէ թագաւոր է, թե՛ մըշակ.
 Անվարձ դատի քան ըզմըշակ,
- 20 Իսկի շխօսի առանց դանակ.

Աղբյուր

W—254բ—256ա:

Խորագիր

A (Յանկ) Գիր դրկել: W Գիրք:

Քնագիր

15 W իւրմ է:

Ամառն շէ հանդերձ, յատակ
Եւ ոչ ձմեռն ուզէ մշտակ:

2. Ի ՓՈՐ ԿԻՏԻՆ

Է գնայուն, ոտվի շունի,
Համբ, որ այլոց լեզուաւ խօսի,
25 Է օրինակ Տեառն Յիսուսի,
Շօշափելի՛ն ոչ շօշափի:

3

Ոմն իմաստուն շորեֆկուսի,
Օրինադիր ամէն ազգի,
Ունի բերան՝ հազար լեզփ
30 Ի ամէն լեզուն զիւրն խօսի:

4. ՅՈՆԱՆ

Գիտեմ քան զայս այլ հրաշալի,
Չէ քան զազիր, այլ նման վեճի.
Ընդ բերանն առ սերմ յարգանդի,
Նոյն ընդ բերանն ծնաւ որդի:

5. ՃՐԱԿ

35 Գիտեմ քան զայս զաւրմանալի.
Չեմ սուտ, աւտա՛ ինձ, սիրելի.
Ձոմն տեսի ի կերպ դիփ,
Հանդերձըն գարշ և զագրալի,
Բերանն սև զերդ գործելի.
40 Լեզուն ի յօձըն նրմանի.
Բայց հանց յակունդ ակն ունի,
Որ համայնից է ցանկալի.

21 «Չէ» բառը հավանաբար շղթղ, բառի աղավաղումն է:

40 W նրման:

41 W ակն որ ունի:

Յամէն սրբոց նա յոյժ պատուի,
Ու յամէն բողոտան գիշերն օրի:

6. ԱԳՌԱԻ

- 45 Կնգուղ ունի գերդ զարեղի,
Խաբար բերէ գերդ սուրհանդիկի,
Յորժամ որ ոք ընդ ինք վիճի՝
Ամբոխ ժողվէ բազմեամի,
Չայնիւ առ կայսրըն բողոքի:

7. ՄԵՂՈՒ

- 50 Մին մի տեսա՝ պըլուզ ու ժիր,
Հանց որ գոված ժողովս ընտիր,
Է՛ր յուսաբեր և ծաղկակիր,
Քաղցր բխէր մարդիկ յերկիր,
Բայց խիստ քշտէր կսկիծ ու բիր:

8. ՄՐԶԻՄՆ

- 55 Այնոր նրման մին մ'այլ տեսայ,
Խիստ իմաստուն, որ պակաս կայ,
Զգօտին պընդել գերդ Մակարայ,
Չանիւ ծուլից նախանձ հանց տայ,
Որ իմաստուն գովէ զնա:

9. ՔԵՓԷԿ

- 60 Այլ գեղեցիկ և իմաստուն,
Հանց, որ առակս ասէ զնոյն,
Դարպաս շինէ ընդ վիճով անհուն,
Բայց գիշերն գող էր և անհուն,
Դի երակ հաշեր նա գերդ ըզուն:

---

44 W Ու յամէն,

Խարագիրը կա նաև A-ի ցանկում:

Խարագիրն՝ բառ A-ի ցանկի:

Խարագիրն՝ բառ A-ի ցանկի:

Խարագիրն՝ բառ A-ի ցանկի:

63 W Բաց:

10. ԱՔԱՂԱՂ

- 65 Մին մ'այլ տեսայ ես խիստ ճրպարտ,
Որ գլուխ ունէր ինձ թագազուրդ,
Առաւօտուն յաղօրքս զարդ
Բայց մեղաստէր ու անշափ արատ:

11. ՄՐՁԻՄՆ

- Մին մ'այլ ասեմ՝ լաւ տանուտէր,
70 Ամբար դնէր, որ շնատանէր.
Աշունն ի տունն մտահէր.
Ինչի գարունն ինձ չէլանէր,
Հազար վա՛շ՝ ում հանց հանդիպէր:

12. ՋԱՂԱՅ

- Չորից նիւրից գունդ մի շինած,
75 Խիստ պինդ և բուս ի խոնաւած,
Ի խաղալ զնդին տայր ման բազմաց
Արիւնն հոսէր զերդ որնկաց
'Ի անտի շնորհէր կեանս աշխարհաց:

13. ՍԱՄՍՈՆ

- Չառիծն էհերձ առանց սրով.
80 Չազգ մի էհար հազար յրով.
Աղբերն պեղծ մեռելոտով,
Չուր սուրբ բղխէր քաղցր համով,
Չովացանէր կրկին ուժով:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ջանկի:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի գանկի:

3 W մտանէր:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի ջանկի:

Խորագիրն՝ ըստ A-ի գանկի:

14. ՍԱՄՍՈՆ

- Քէպէտ հսկայ էր և ուժով,
85 Ըմբռնեցաւ նա մին կրնով.
Նախատ և ծաղր առնեն խաղով,
Քայց նա ման էբեր բազմաց յովով
'ի ինքն մեռաւ նոցին մահով:

15. ԳԱԻԻՔ

- Հովիւ մի սուրբ՝ թագվոր 'ւ երգող,
90 Ոչխար ունէր հարիւր 'ւ էթող,
Գնաց միոյն որոջն ի գող,
Տիրոջըն գաղտ եղև սպանող,
Քայց ընկալաւ սուրսօ՛ւի ու դող,
Յորժամ զխնոցու որդին ետես դատող:

Խորագիրը կա նաև A-ի ցանկում:

Խորագիրը կա նաև A-ի դանկում:

Ի ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՐԴԱՊԵՏԷ ԾԵՐԵՆՑ

1. ԱՐԵԳԱԿ

Նա բարձրանայ յայբլն ի քէն
Եւ խոնարհի դարձեալ անդրէն.
Ամէն գրի՝ հինգ օր իւրմէն,
Գնայ զվեց ամիսն ամէն: —

2. ԼՈՒՍԻՆ

է՛ նշանակ նա աշխարհի,
Անցաւորաց մարդկան ազգի,
Որ մանկանայ՝ ալևորի,
Դարձեալ խոռի և պակիսի:

Աղբյուրներ

C—139, E—90ա, F—298ա, G—400բ, K—284բ, N—283բ, O—222ա, P—344բ,
Q—371ա, Z—60ա, !—223աբ:

Խորագիր

C Արեգակն: EFG Արևի խորհրդանշաններ: I Անխորագիր:
Բնագիր

1 CKPQ այբէն: I վնասված:

2 C անսրէն:

3 EFGZ յիւրմէն: O դիր փխ օր: I վնասված:

4 Z Տողը շիֆ: I մասամբ վնասված:

Աղբյուրներ

E—116աբ, F—309բ, T—101ա, Z—60ա:

Խորագիր

EFT Լուսնի զաղափարանշաններ:

Բնագիր

2 Z Յանցաւորաց:

3 Z և պարի:

3. ԱՄՊ

Ի գոլորշեաց նա գոյանայ,
Ոչ երևի և էանայ,
Ֆանկարծակի ոչնչանայ,
Որ սյլ բնաւ շերեանայ:

4. ԱՄՊ

Ջերդ զբամբակ նա դիզանայ,
է՛ զի սպիտակ և սևանայ,
Երբեմն թուխ՝ սպիտակունայ,
Վաղ 'ի երեկոյն՝ կարմրանայ:

5. ԱՄՊ

Ջրով ոտի և բարձրանայ,
Փայլակն տայ և որոտայ,
Երբեմն ջուր՝ ոլորտանայ,
Անուշ մաղէ՛ երբ կակղանայ:

Աղբյուրներ

E—116բ, F—309բ, T—104բ, Z—60ա, ՚—223ա:

Խորագիր

1 Անխորագիր:

Բնագիր

1 | Գոլորշեաց:

4 EF շերեանայ:

Աղբյուրներ

E—116բ, F—309բ, T—104բ—105ա, Z—60ա, ՚—223ա:

Խորագիր

EFZ Այլ: T «Այլ»-ի նշան: 1 Անխորագիր: EFTZ օտնակներում հաջորդում է Ամպ հանելուկին:

Բնագիր

1 EFT զբամբակ:

3 ETZ և սպիտականայ: F և-ը շեղված:

4 ET 'ի երեկոյն: Z յերեկոյին կարմրանայ: 1 ու երեկոյին:

Աղբյուրներ

E—116բ, F—309բ, T—105ա, Z—60ա, ՚—223ա:

Խորագիր

EFZ Այլ (նախորդները՝ Ամպ): 1 Անխորագիր:

Բնագիր

3 Z| ջուրն:

4 Z| Անոյշ:

6. ՉԻՆ

Ի յիշանեն և փրփրակ,
Երբեմն լինի փոշկտեսակ,
Նա դիզանայ որպէս բամբակ,
Երկրի սերմանց և օժանդակ:

7. ԱՆՁՐԵՒ

Ի ծովէ նա վերացի
Եւ ամփոփեալ իբր ի արկի,
Քաղցրիկ մաղէ յորտեղ այլտի,
Երբ Աստուծոյ կամօն լինի:

8. ՕՊ

Որոց մերձ եմ՝ անտեսանամ,
Ես միշտ շարժիմ 'ի անշարժ մնամ,
Կերակուր եմ անձախական,
Եւ կեանս տամ անզոյզական:

Ազբյուրներ

B-47, Γ-99, F-303բ, G-406բ, K-259ա, N-283բ, O-222ա, P-352ա,
Q-378ա, T-95բ -96ա, Z-60ա, I-223ա:

Խորագիր

Ճ Ձի նն, Բ Անխորագիր:

Քննագիր

1 BEFGKNOPQΓ չկանն,ն: OZI է չի:

2 K չի փխ չինի: ZI երբէք:

3 EFG դիզանայր: KT բամպակ: PQ բանայակ (Q նախապես՝ բանբակ): Z Քեղակ
փխ բամբակ: I [ն]ա:

4 F սերմանցն: K Յերկրի: յօժանդակ: I օժրնդակ:

Ազբյուրներ

B-ժԹ, C-138, E-99ա, F-303բ, G-406բ-407ա, K-289ա, N-283բ, O-
222ա, P-351բ, Q-378ա, T-96ա, Z-60ա, I-223ա:

Խորագիր

F Անձ[րկ]: I Անխորագիր:

Քննագիր

1 CEF GK PQ ծովն: I կաննի փխ վերացի:

2 B Ամփոփելով: P I Եւ անփոփեալ:

3 ABN ցօղէ: KPQ որտեղ: I [Քա]ղցրիկ մաղ[է]:

4 IT Երբ արարին կամքն հաճի: BEFGKNOPQ հաճի:

Ազբյուրներ

E-117ա, F-310ա, Z-60ա:

9. 0⁺

Զծանրն բառնամ և գորանամ,
Զքեթնն ի գիրկս Ենիմ համայն,
Երկու իրաց եմ օրարան,
Թէև երբամ՝ փութով դառնամ:

8ա—9ա. [0⁺]

Որոց մերձ եմ՝ անտեսանում,
Ես միշտ շարժիմ՝ անշարժ մնամ,
Զծանրն բառնամ և գորանամ,
Զքեթնն ի գիրկս ունիմ համայն:

10. 0⁺

Պրբ զիս ըմպեն՝ անմահանան,
Ոմանք առնուն և մահանան,
Զայլս մաքրեմ և մաքուր կամ
՝ Ի ամէն զործոց ես ձեռն տամ:

Աղբյուրներ

E—117բ, F—310ա, T—105բ, Z—60ա:

Խորագիր

EF Այլ (նախորդը՝ 0դ): T Տե՛ս հաջորդը: Z Անխորագիր:
Բնագիր

3—4 T շիֆ:

4 Z երթան: դառնան:

Աղբյուր

T—105աբ:

Խորագիր

T «Այլ»-ի նշան (նախորդը՝ «Հողմ»): Ստեղծված է 8-րդ հաննուսիկ 1—2-րդ և 9-րդի
1—2-րդ տողերի միաձուլումից:

Աղբյուրներ

E—117բ, F—310ա, T—105բ (տողերը՝ 1. 2. 4. 5). Z—60ա:

Խորագիր

AF Այլ (նախորդը՝ 0դ): T Այլ-ի նշան (նախորդը՝ Հողմ): Z Անխորագիր: («0դ»-ից
հետո):

Բնագիր

1 E անմահան[ան]: Z ըմբեն:

2 E Զայլս ոմանք:

4 T ՚ի շիֆ:

11. ՀՈՂՄ

Յամէն տեղի ես լիով կամ,
Ժամանակաւ ոչ բռնանամ.
Երբեմն անուշ հանդարտանամ
Եւ մեղմացեալ խաղաղանամ:

12. ԶՈՒՐՔ

Քէպէտ անշունչ են 'ւ անկեեղան,
Բայց ընթանան զերդ շնչական,
Են համացեղք և բազմազան,
Մի քան զմի են թղձական:

Ազբյուրներ

E—117բ, F—310ա, T—105բ, Z—60ա:

Խորագիր

EF Այլ (ճախորդը՝ Օդ): T Այլ-ի նշան (ճախորդը՝ Հողմ): Z Անխորագիր (ճախորդը՝ Օդ):

Բնագիր

2 T Ուր և գնամ՝ փութով դառնամ: Z յոյժ փխ ոչ:

4 Z Տաղը լի:

Ազբյուրներ

F—117բ—118ա, F—310ա, T—102բ, Z—60ա.

Խորագիր

7. Զ[ու]ր:

Բնագիր

2 Z բա[ւ]յց:

4 E [բղձա]կան (եղծված):

1. ՑՈՐԵԱՆ

Իմ ի յերկրի ծնանելով,
Ստինս երկնիցըն դիելով,
Մինչ ի յարբունս ծերութեան
Խանձարրապատ եղանելով.

5 Բայց իմ վախճան ո՛չ սահմանով,
Այլ սուսերաւ խողխողելով,
Յետ վախճանին շարշարելով,
Եւ ոտնահար զիս առնելով,
Ի խանձարրոց մերկանալով.

10 Զուկերս ե զմորքս չաղխելով.
Զիս փաղաղեն դարձեալ շքով
Եւ տոչորեն զանձն իմ հրով.
Ռգկնի եօթանց այս փորձանաց,
Քան զընութիւն բարձրանալով,

Աղբյուրներ

E—118աբ, F—310աբ, Z—60բ:

Խորագիր

EFZ Յոր.:

Բնագիր

1 E [ի]մ: ծնան[ելով]:

2 E դիել[ով]: Z ի յերկնիցն:

3 E [ե]:

5 E սահմանելով: Z վախճանն: սահմանելով՝ ուղղ. սահմանով:

7 Z վաղճանին:

8 E ոտնհար: Z ոտքնհար:

10 Z չաղխելով:

11 Z Որք փիս Զիս:

13 Z էս փիս այս:

15 Իմանալեաց վեհից հոգով
Եւ զգալեաց այս մարմնով,
Երկաֆանշիւրֆն խառնելով
Ամբողջ պահին իմով ուժով:

2

Էր իմաստուն կորովամիտ,
Քանք բերանոյն իւր՝ ճշմարիտ,
Հոգով պայծառ և յոյժ վրնիտ,
Խօսւրն՝ ջօհար և մարգարիտ:

---

18 E [պա]հին իմով:

Ազրյուր

1—223 ա:

Խորագիր

Ի Ֆրիգոր վարդապետէ:

ԳԷՈՐԳ ԵԶՐՆԿԵՑՈՅ

1. ԾՈՎ

Կաղմարն անթուրծ է ի կառայ,
Քանաֆն ի հերս՝ առանց գունայ,
Գրիչն՝ շունչ է կենդանայ,
Առնու գրէ ի վրայ հողոյ:

2. ԳՐԻՉ

Հաւ մի տեսայ ես անկենդան,
Որ կուտ կուտէ ձեռոք մարդկան,
Եթէ զաշխարհս զամէնն տան,
Ուտէ՛ս ասէ. Չե՛մ բաւական:

Ազբյուրներ

C—119, E—99ա, F—303բ, G—407ա, K—287բ, N—283ա, O—220բ, P—352ա,
Q—378ա, Z—59բ, լ—223բ:

Խորագիր

PQ *Մտնի | Անխորագիր:*

Բնագիր

- 1 C *անթուրծ: K կաղամարն:*
- 3 CEFKNOZ *կենդանայ:*
- 4 N *Առնէ գրէ: K վերաս: | Հանէ փխ Առնու:*

Ազբյուրներ

C—115, E—97ա, F—302ա, G—405աբ, K—280բ (կրկ. 284ա), N—282բ, O—
220բ, P—353բ, Q—379բ, T—101ա, Z—59բ, լ—223բ:

Խորագիր

լ *Անխորագիր:*

Բնագիր

- 2 EFG *կուտէր: KZl ուտէ:*
- 3 C *էթէ: KZl Թէ զամենեայն աշխարհս տան: T ա՛՛նն:*
- 4 Kl *ու: չէ: K (կրկ.) ՚ս չի: NOTZ չէ:*

2ա * * *

Օձ մի տեսի անկենդան,
Կեր ուտեր ձեռաց մարդկան.
Աշխարհս ուտէ՝
Գեռ շէր բաւական:

3. ԳԻՐՔ

Տուն մի տեսայ սպիտակ փռած,
Ու սև հաւեր ի ներս բառած,
Ջուս ածէին ցեղֆ ի ցեղաց,
Լեզու: ալ խօսին բանականաց:

4. ԴԱՆԱԿ

Տեսի զազան մի անկենդան,
Ժանիբըն սուր՝ որպէս ըզշան.
Անխիղն ուտէ զմիս մարդկան,
Եւ պատառէ զամէն կենդան:

Ազբյուր

Հ—95բ:

Ազբյուրներ

В—Ա, С—113, E—97ա, F—302աբ, G—405բ, K—280բ—281ա (կրկ. 283բ—284ա), N—282բ, O—220բ, P—353ա, Q—379աբ, Z—59բ, Լ—223բ:

Խորագիր

N Գիր: | Անխորագիր.

Բնագիր

1 В տեսի: K1 բրոած: Z բրած:

2 K Ան-սև (կրկ. հաւերն):

3 K Ջու: ցեղս ի ցեղած (կրկ Եւ էին: ցեղած): ZI ցեղս:

4 CEFNGO Լեզուով: K Խօսի բան կենդանեաց (կրկ. Լեզու):

Ազբյուրներ

В—ԱР, С—117, E—106ա, G—411բ, K—280բ—281ա, N—252բ—283ա, O—220բ, P—560բ, Q—386ա, T—97բ, Z—59բ, Լ—223բ:

Խորագիր

K Դանակն: | Անխորագիր:

Բնագիր

1 BT զգազան: EFGNO Տեսայ:

2 K է սուր:

3 BCEGNOTZ Անխեղն: EG զմիսս: K Անխիճ: PQ ըզմիսս:

4 T քան ըզգազան: Z անբան:

5. ՆՆՏ

Օձն փայտ է թևաւոր,
Տուտն երկաթ է թունասուր.
Նա թռչելով խոցէ ի խոր,
Զով հարկանէ՝ մեռնի բոլոր:

Ազրյաւներ

C—118, E—106ա, G—411բ, K—281ա, N—283ա, O—220բ, P—360աբ, Q—386ա,
T—96ա, Z—59բ—60ա, լ—223բ:

Խառազի

EGK նետն: լ Անխառազի:

Բնագի

- 1 CEGNOZ էր: KPQ թաւոր:
- 2 CEGNOZ էր թիւնաւոր: K թիւնաւոր: PT՝ երկաթի:
- 3 CEGNO խոցէր:
- 4 G հարկանի: լ [բո]լոր:

ԳԷՈՐԳԵԱՅ Ո՛Չ ՄԵՍԻ

1. ԲՈՒՐՎԱՌ

Երեկդի, ինքն է բոլոր,
Հոտ անուշից բուրէ յորդոր,
Եկեղեցայ է գործաւոր,
Երգ օրհնութեան հորա՝ աղօտօր:

2

Մըշտաշարժէն հարկեալ է նա,
Ներքոյ երկնից ինքն ընթանայ,
Կարն համառօտ սահման նորա,
Բէլակ ասա զանուն նորա:

3. ԼՈՒՍԻՆ

Եղանակաց սահման է նա,
Հին և նոր ասն զնա,
Աղեկայ լուսոյն է նա,
Ի գիշերի երևի նա:

Աղբյուրներ

E—108բ, F—305ա, G—413բ, K—278բ, P—355ա, Q—381ա, T—91աբ, ՚—223բ,
Խորագիր

E Բուռ: K Բուրվանն: ՚ Անխորագիր:

Քննարկ

1 CP Երեք կղզի: PQ Երեք կրղզի: T Երեք ճղի:

2 EFGKPQ՝ առնէ աղվոր (K աղոր: ՚ առնէ աղուոր):

3 EFKP Եկեղեցոյ: ՚ Եկեղեցոյն:

4 E է նորա: F աղվորն: ՚ Որ դա հոտն նորա:

Աղբյուր

՚—223բ:

Աղբյուր

՚—223բ:

Խորագիրն՝ ըստ իմաստի:

Տեսի անօր մի զարմազան,
 Ի բոլորակ ձևոյ նրման,
 Ինքն լուսոյ եղեւ խորան,
 Որ ի ճնարից մարզկան գրտան:

5. ԿՇԵՌՔՆ

Յորժամ երկու ակն յատկանայ,
 Յայնժամ միակն արդարանայ,
 Ի յերկականցն ինքն էանայ,
 Ես վասն այնոր խիստ զարմացայ:

6. ԿՇԻՌ

Արդարախօս յայնժամ լինի,
 Յորժամ ոտից վերայ կանգնի,
 Յընկողմանելն իւր ոչ խօսի,
 Ի մարզկանէ կու ամաշի:

Ազրյուր

1—223բ:

Ազրյուրներ

E—110բ, F—306բ, G—415ա, K—279բ —280ա, P—361ա, Q—386բ, T—95բ,
 Z—59բ, 1—223բ:

Խորագիր

EFGPTZ Կշիռ: Q Կշիռբ: | Անխորագիր:

Բնագիր

1 K միական փխ երկու ակն: T երկական: Z երկակըն: | Յորժամ] երկեական:

2 | Յայնժամ:

3 KT յերականցն: Z Ի յերկակից: | յերկականց:

Ազրյուրներ

K—280ա, Z—59բ, 1—223բ:

Խորագիր

K Պսակն: Z Սպիտակ ի կշիռ: | Անխորագիր:

Բնագիր

2 | յոտից:

3 Z Յընկողմենելն:

4 K մարկանել: Z Ի մարզկանէ ոչ նա շամաշի: | ոչ փխ կու:

7. ԱՐՄԱՒ

Զուգակից ես իւր շունի,
Միատեսակ ինքն լինի,
Ի մեռանելըն ճատանի,
Երեքօրեայ ծնունդ լինի:

8. ԱԳՌԱՒ

Աւաղէմ զամն տեսի
Եւ այլակերպ խիստ խոժոռի,
Քան զբանական ինքն խօսի,
Ողջոյն տունալ քազաւորի:

9. ԶՈՒԿՆ

Գազանն մեծ այն վիթխարի,
Տուն և տանար հոգւոյն լինի,
Մարգարէից պարսն խստնի,
Վա՛շ արարչին, որ այն լինի:

Ազբյուրներ

Կ—280ա, Դ—95ա, Զ—59բ, Լ—223բ:

Խորագիր

Դ Արտոտ: Լ Անխորագիր:

Բնագիր

1 ԿԴԼ Կենակից ինքն:

2 Դ Նա միշտ փխ ինքն:

3 ԿԴԼ շհատանի: Զ զհատանի:

Ազբյուրներ

Կ—280ա, Զ—59բ, Լ—223բ:

Խորագիր

Լ Անխորագիր:

Բնագիր

2 Զ է փխ եւ:

3 Կ զանկան փխ զբանական: Զ զբնական:

4 Զ ասէ փխ տունալ:

Ազբյուրներ

Կ—280բ, Դ—98բ—99ա, Զ—59բ, Լ—223բ:

Խորագիր

Կ եղծված: Լ Անխորագիր: Զ Զուկն (իմա՝ կետ):

Բնագիր

1 Կ վիթխարի: Դ այն մեծ և: Զ անճոռնի:

2 Կ Տունն: ԿԶ հոգոյն:

3 ԿԴ պարս: Լ պարքս:

ՄՈՎՍԷՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԱՍԱՑԵԱԼ ԳԱՌՆԵՑՈՅ

1

Այր մի գտաւ հայոց իշխան՝
Կորովամիտ, համեղաբան,
Զոր այլք ասեն իրաց սահման՝
Առ նա յոռի և անպիտան.

5 Զայն ուր խօսէր իբր Աղամայն
Ենթակային բախողական:

Ազբյուր

1—223ա:

Բնագիր

5 | խաւքր: Ն. Տաշյանը տպել է՝ խօսեր:

6 Ըստ Ն. Տաշյանի՝ ենթակայիցն:

ՎԱՐԴԱՆ ԼՇՄՆՑԻ

1

Երկոյտասան հիմունս ունի,
Եւ յեօթն անկիւնրս բաժանի,
Ըզլարն ունի . . . . .
Դոյն երկաթիւ ինքն լինի:

2

5 Կարդա ու գիտ գայն. . . . . յատու,
Որ նա հարաւ ի սէր ցրլու
Եւ ձեւցաւ ի կերպ կովու,
Զինքն պղծել եւ արջառու:

3

10 Կարդա ու գիտ դու գայն լկտին,
Որ նա շարժեաց գախ[տ տոփանքին],
[....]բաց ի քուն արար բարձին,
Զաչք . . . . . [ա՞գ]գին:

4

Զոմն այլ տեսի եւ հնարաւոր,
Որ գիրացեր էր գերդ ըզլոր,

Աղբյուր

1—222բ:

Քննագիր

1 | երկոյտասս[ան],

14 | գիր[ացեր],

15 Յետոյ անձինն եղև դատող,
Լըցին ի մորքըն կանաչ մող:

5

Անիմաստն իմաստանայր,
Մինչ զի յօգոյ վերայ գնայր,
Ի փայտեղէն տախտին նա կեայր,
20 Ըզջանն առնոյր ու յը....եբբըն տայր:

---

20 լըկեբբըն:

ԱՐՐԱՀԱՄ ԴՌՆԱՐԱՐ ԱՍԱՑՅԱԼ

1. ՄԵՍՆ ՆԵՐՄԷՍ

Ոմրն շնորհաց Հայկազածին
Յայտնումն առնէր կենաց բանին,
Թէպէտ շենաս աւարտ նմին,
Յոյժ գեղեցիկ են բանք նորին:

2

Փտաւ մի այլ թորգումածին,
Թէպէտ ամօք եղև վերջին,
Չոր նա երող պակաս ի նմին,
Ուժգին ի լոյս երեւ մէկին:

Աղբյուրներ

C—123, E—96բ, F—302ա, G—405ա, K—288ա, N—383ա, O—221ա, P—354ա,
Q—380ա, T—91ա, V—66ա, ՚—223ա:

Խորագիր

EFGK ներսէս: NOPQ ներսէս Մեծ: | Անխորագիր:

Բնագիր

- 1 V Ոմն ի: | Հայկազնածին:
- 2 V Յայտնապատում կենաց բանին:
- 3 C չէ հասաւ: EFGNOI յաւարտ: K չհասաւ:
- 4 G գեղեցիք: V էր բան սորին: | գովելի:

Աղբյուր

՚—223ա:

Ոմն իմաստուն ի Ղևտացոց
 Կարգեաց մատենանք եօթն ըստ թուոց
 Եւ ի միում շարագրածոց՝
 Քրիստոս՝ գլուխ արարածոց:

4. ՊՕՂՈՍ

Կատարի ոմն մոլեալ,
 Զիմանալի լոյսըն տեսեալ
 Եւ ի գգալի լուսոյն գրկեալ,
 Յետոյ զարմանք էր անուանեալ:

Աղբյուր

I—223ա:

Աղբյուրներ

C—121, E—96աբ, F—301բ, G—404բ—405ա, K—287բ—288ա, N—283ա, O—
 221ա, P—350բ, Q—376բ, T—90բ, I—223ա:

Խորագիր

I Անխորագիր:

Բնագիր

1 F մողեալ: I ոմն և:

2 O լուսըն:

3 P լոյսուն: I լուսոյ:

ՇԵԿ ԱՅՐԱՀԱՄ

1

Լայնատարած, ինճն է բոլոր,
Ի ստեղծմանէ պայծառ, ազուոր.
Ի շարժմանէ շունի ժրխոր,
Կենդանութեան է գոյաւոր:

2

5 Զոմն ասեմ՝ հանճարեղ է,
Որ նա զհայոց գիրս մեկնէ.
Քէ սուրբ մըտաց նա հանդիպէ՝
Ամէն լեզու իւր վա՛շ ասէ:

Ազբյուր

1. ՄԵՂԸ

Հանց գեղեցիկ հրաշք ունի,
Որով Աստուած փառատրի,
Ուրախանայ խաչն և հրեուի,
Այլև ցրնծայ եկեղեցի:

2. ԱՔԼՈՐ

Մանուկ մի կայ խիստ հրաշագործ
'ի ի գլուխն ունի կարմիր սղոց,
Կանայք ունի տասն և հընգոց,
Ջիւրենն թողու, սիրէ զայլոց:

3. ՈՐՈՏ

Մին դափ տեսի՝ տառնց ձեռին,
Զայնէր տուրնջեան և գիշերին,
Հանց աճագին ձայն էր նրմին,
Որ ամենայն սեռք դողային:

Աղբյուր

Դ—90ա:

Աղբյուր

Դ—94բ:

Բնագիր

1 Դ կայր:

Աղբյուր

Դ—95բ:

4. ՄԵՆ ՊԱԼԷ (հմմտ. ժԲ/27, ժԵ/10)
Յիսուսը եղև ծեր միակեց
Երեկ առ մեզ, չոր ֆարոզեց.
Շատ գէր մարդոյ մսեր թափեց,
Քրիստոս յարեալ, զնա հալածեց:

5. ՄԱՐԻ

Ե՛կ, որ ասեմ քե՛զ, սիրելի՛.
Բան մի տեսի զարմանալի,
Առ ի վերուստ զարմատն ունի
Եւ յամենայն տեղ բուսանի:

6. ՍԸՍԻԱՐՆ, ՈՐ ԶՄՈՎՍԻՍԻ
ՄԱՐՄԻՆԵՆ ԵՏԵՍ

Ո՛վ է տեսեալ բան գորատր,
Որ զփախուցեալն ընկեց ի խոր,
Տեսողն չէր մարդ բանատր,
Այլ անխօս հաւ էր բևատր:

7. ԿՏԱԻԶՍ

Ինքն խոտ է գետնաբոյս,
Կոճակ ունի ի գլուխն և յուս,
Երբ շարշարեն, դենն ի սոյգ,
Արեգական նման տայ յոյս:

Աղբյուր

Մ—99ա:

Աղբյուրներ

Մ—101բ, Մ¹—103բ:

Աղբյուր

Մ—102ա

Աղբյուրներ

Մ—103, Կ—5ա:

Խորագիր

Մ Կտուստ: Կ զրժ (դ/ձ, ը/է, ժ/բ = ԱԼԲ):

Քննարկ

2 Կ ի շիֆ:

8. ԶԻԹՀԱՅՊԱՆ

Ոմն բազմեալ ի հողէ ձի
Եւ հանապազ ծափս հարկանի.
Հալաւ հագեր գարմանալի,
Թէ զգինն ասես՝ փող մի շարժի:

9. ՃՐԱԳԱՎՈՅՅ

Օձ մի տեսի ես անկենդան,
Գլուխն կեռ զերդ զգաւազան,
Երբ որ մտնոյր մարդոյ բերան,
Վառեալ լուսոյն առնէր շիջան:

10. ԱՂԹԱՄԱՐ

Զարմացք ասեմ ձե՛զ, սիրելի՛ք,
Տուն մի տեսի՝ սրբոց տեղիք,
Անդ հաւաքեալ կան շատ վայրիք
Եւ անկենդան բազում մարդիկք:

11. ՆԵՐՍԷՍ

Տնտէս մի կայր խիստ պատուական,
Ճաշեր կազմէր յոյժ զանազան,
Մանկունքս ուտեն և զուարեանան
Եւ գիտութեամբ փարթամանան:

Աղբյուրներ

Դ—103ա, Կ—5ա:

Խորագիր

Կ ՂԱԺԿՐՐՐԻՐԻ (ղ/ձ լ/ի ժ/թ կ/ն բ/ա ռ/ց շ/պ բ/ա ժ/ն = Զիրնացական):

Բնագիր

1 Կ է ի:

4 Կ ժ՝ փխ ժի:

Աղբյուր

Դ—103բ:

Աղբյուր

Դ—103բ:

Բնագիր

4 Դ աճկենչան:

Աղբյուր

Դ—103բ—104ա:

12. ՏԱՊԱՆԱԿ

Տուն մի տեսի ընտիր ոսկով,
Յիւնքն կապեալ են երկու կով,
Մէջն լցած ոսկի մըկով,
Լոյսն ի վերայ էր ցերեկով:

13. ՀԱԻՆ ԵՒ ԶԱԳՆ

Կենդանին նստաւ վեր մեռածին
Եւ երդուաւ յաստուածածինն,
Քէ ես այնչափ շելնիմ ի վեր,
Մինչ որ հանեմ գմեռածն ի վեր:

14. ԲՈՒՆԵՐԻ

Տուն մի տեսի գերդ միւնարայ,
Քազում աչք կայ ի գլուխ նորա.
Հուրն յարածամ վառի ի նա,
Մոխն յաշերուն ելեալ գնայ:

Աղբյուրներ

Տ-103բ, Կ-4բ:

Խորագիր

Կ ԲԲԶԲԲԲՏ՝ (բ/տ բ/ա ջ/սլ բ/ա լ/ն բ/ա չ/կ=Տապաւնակ):

Բնագիր

- 1 Կ Բնագիր:
- 2 Կ Ի ներս փխ Յիւնքն:
- 3 Կ Զիւնքն փխ Մէջն:

Աղբյուրներ

Տ-104ա, Կ-4բ:

Խորագիր

Կ ԿԲԳԺ (կ/ն բ/ա ց/լ ժ/ն=Հաւն):

Բնագիր

- 1 Կ Մեռածին:
- 3 Տ Քէ այնչափ շելնեմ աստից ի վեր:
- 4 Տ մեռածն:

Աղբյուր

Տ-104ա:

15. ԶԶԴԱՆ

Տուն մի տեսի ես աափառակ,
Ունի շատ դուռն, բազում սենեակ.
Ոմանց լցեալ մալ և արծաթ,
Ոմանց՝ թերի 'ի ոմանց՝ յատարկ:

16. ԳԻՐ

Եկ, որ ցուցից զիմ կերպս քեզ,
Ի բամբակի կու նստիմ ես,
Թէ զիմ թիս կու հարցանես,
Ե՞նի և Ի՞նչ թվով եմ ես:

17. ՆԱՐԵԿԱՅԻ

Ոմն ի յերկրէն Հոռշտունեաց
Էր յոյժ փարթամ յամէն բարեաց,
Նա բարելի սեղան կազմեաց,
Զամենեսեսան ի նաշ կոշեաց.
5 Ով յայն հացէն ապստամբեաց,
Նա յաւիտեան քաղցած մնաց:

Ազբյուր

T—104ա:

Ազբյուր

Y—4ա:

Խորագիրն՝ բառ 4-րդ տողի մտփի՝ «ե/ի և Ի/» (=5023) = ԲԻԳ, այսինքն՝ ԳԻՐ:

Ազբյուրներ

Y—7աբ, V—66ա:

Խորագիր

Y յբողոճբւլ (յ/ն բ/Ա տ/Ր գ/ն չ/Կ բ/Ա շ/Ց լ/Ի = նարեկացի): V Անխորագիր:

Քննագիր

1 V Տողը չիֆ:

3 V Տողը չիֆ:

18. ՄՈՄ

Մառն՝ չէ՛ փայտ՝ ի՞նչ կենդանի,
Գլուխն ունի ծաղիկ բարի,
Յորժամ ծառն անեալ ծաղկի՝
Մառն յիւր ծաղկէն կերեալ լինի:

Աղբյուր

Կ-Յա:

Խորագիր

«Ճշձ» (ճ/մ շ/ն ճ/մ = Մոմ):

ՀԱՐՑՄՈՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԻՔ

1. ԽԱԶՆ

Երեք գրով կոշի անուն,
Եօթն հարիւր մի, քառասուն,
Նա երիվար է բարձրելոյն,
Լուսաւորիչ՝ ամենեցուն:

2. ԱԻԱԶԱՆ

5 Անշունչ ասի և անկենդան,
Մնանի որդիս կենդանական.
Մընեալ զաակըն բանական,
Մնանի զծընողըն հրաշագան:

3. ՀԱՂՈՐԿՈՒԹԻՒՆ

10 Ի մահացուէ կենդանութիւն
Քրիստոնէից ուրախութիւն,
Անեղական ստանայ բնութիւն,
Նովաւ լինի ազատութիւն:

Աղբյուր

Ե-1/5:

Խորագիր

Ե Որպես խորագիր ունի «Է. և Պ.»:

Բնագիր

2 Ե Բնագրում՝ «միակուսուն» սխալ է, որովհետև պիտի ստանալ «խաչ» բառը (Ձ=700+Խ=40+Ա=1=741): Ուղղում ենք ըստ իմաստի:

4. ԱԻՅՏԻՔ

Ուրախաւորաւ անուն ունի
Եւ վեց տառիւ նա կապակցի,
15 Ով ոք նմա ոչ ննազանդի՝
Ինքն ի տեսոյն խիստ կու գրկի:

5 ԱԳՌԱՆ

Ձև ունի նա սուրբ նըշանի
Զօրն ի նըտէն կախ կու լինի,
Այլ զօրութիւն իսկի շունի,
20 Ոռը կու տան կու նեղվարի:

1

Հայրն ի մօրէն կու յղանայ
Եւ բերանով բերէ տղայ,
Ոնց որ ծնանի՝ գանունն տայ,
Էնց որ ամէն մարդ գիտենայ:

2

Տեսն սիրուն և ցանկալի,
Աչք և ատամն և ձեռք շունի,
Քէ ոք զիւր ձեռն առ նա տանի,
Էնց կու ծամէ, որ մորմոքի:

3. ԿԱՏՈՒ

Չորս յոտանի Լըս որպէս զազան,
10 Խլուք յականն՝ խիստ որսական,
Տեղ կը նստի տերունական,
Որ սերտըէքըն յահուն դողան:

Ազրյուր

Մ—267 ա:

Ազրյուր

Մ—267 ա:

Ազրյուր

Գ—9բ:

Խորագիր

12 Պատասխանը այս տողից նետո՝ Որ է կատին:

3ա. [ԿԱՏՈՒ]

Է՛ կենդանի սեռս գազան,
Խլուրդական, որսողական,
15 Նստեալ ի կառս ֆրօբէական,
Յորմէ սօրէիք սարսեալ դողան:

4. ԼՈՒՍԻՆ

Կռս մի կար լուսով ի լի,
Արեգական է ցանկալի.
20 Տասնենինգ օր յղի լինի,
Երեսուն օրն ծնանի:

5. ԶՈՐԻ

Այր մի տնկեաց ծառ բքենի,
Փոխարկեցաւ այն ի կաղնի.
Անտուստ բուսաւ ճիւղ երկղիմի,
Ո՛չ բքենի, ո՛չ սոսկ կաղնի:

Ազրյուր

Z—95բ:

Ազրյուր

զ—9բ:

Քնագիր

18 զ Արեկական է ցանկալի:

19 զ օր շիք:

20 Պատասխանը՝ այս տողից նետո՛ւ Որ է լուսին:

Ազրյուր

բ—1/Աբ:

Պատասխանը վերջում՝ «Որ է (այսինքն, չորրի)»:

ՄՈՎՍԷՍԻ ԲԶՆԵՑԻՈՅՆ ՇԻՆԵԱԿ ԲԱՆՔՍ ԱԶՆՈՒԱԳՈՅՆ

1

Երեսուն և վեց միակ,
Ութ և տասն լծակ,
Որ է՝ երբեակ
Երկոտասանեակ:

2

5 Ինն ֆառեակ,
Եօթն հնդեակ,
Մին թիւ աւելեակ:

3

Չորս ութեակ
Եւ մին նորին կիսակ:

4

10 Չորս իննեակ,
Երեք տասնեակ
Եւ մի վեցեակ:

Աղբյուրներ

A = «Ճոռաբաղ», 1862, էջ 134—135, ծանոթ. էջ 135—136:

B = «Սիրոն», 1974, № 9—12, էջ 360:

C = ձեռ. № 737, թերթ 206բ:

Խորագիր

BC Անխորագիր (չի և ենթախորագիր):

Քննագիր

1—12 BC չի ք.

5. ՔՆՆԵԼՈՅ Է ԱՐԺԱՆԻ

Տարողն՝ փոփրիկ,
Տարեպն՝ անհուն,
15 Տունն՝ ննչօղ,
Բնակօղն՝ անհուն,
Ի միասին գեղեցկագոյն,
Զի ոչ գտաւ նոցա հանգոյն:

6.

Տեսի երկու նաւ,
20 Մինն՝ լի հրեշտակօք
Եւ միւսն լի մարդկամբ:

---

13 A Տողը շիֆ: C փոքր:

15 BC Բնակեալն:

16—18 B շիֆ:

18 C նոցին:

19—21 AB շիֆ:

Ա. ԱՍՏՎԱԾԱՏՈՒՐ

1. [ԳԻՐՔ]

Պիլպուլ մի կայ հազար բերնէն,
 Ամէն բերան՝ հազար լեզուէն,
 Որք որ գծայն նորա լսեն,
 Զերկնից դրախտն տեսանեն.
 ԶԱստուածատուրս այլ թող յիշեն,
 Որ դրեցի զբանս, թէ գիտեն:

Բ. ԳՐԻԳՈՐ ԲԱՂԻՇԵՑԻ

2. ԳԻՆՈՅ ՎԵՐԱՅ

Եմ գեղեցիկ ես սիրոյ տաշտ,
 Զեռնէ ի ձեռ շրջիմ ի գաշտ,
 Մինչև յերեքն պահեմ հաշտ,
 Յետ երեքին բերեմ խելաց երաշտ.
 Եթէ իցես աստուածապաշտ՝
 Շատ մի՛ կենար դու ինձ հետ հաշտ:

Ազրյուր

Զհո. Ն 1762, Թերթ 267բ:

Ազրյուր

Զհո. Ն 737, Թերթ 154ա:

ԱՌԱԿ ԵՒ ԱՍԱՑՈՒԱՆՔ, ՈՐ ԻՄԱՍՏԵՆՈՑՆ Է ԳԻՏԵԼԻ

1. ՄԵՍ ՊԱՔՆ Է

Քաղաք մի՝ զարմանալի,
Որ Աստուծոյ բարեօփն է լի,
Քայց Եօթն տակ պարիսպ ունի
Քառասուն և ութ՝ յնքն՝ դովի:

2.

5 Արդ այն ֆաղափն է անճման,
Իր թագաւորն է զովական,
Պարգեքս տա յոյժ զանազան՝
Ով յինքն դիմէ յօժարական:

3. ՊԱՔՆ Է

10 Արդ Ես ճոցա տամ Երանի,
Որ յայն ֆաղափն մտանի.
Իսկ այն ֆաղափն որ մտանի,
Պիտի մարմնով հայի մաշի:

Աղբյուր

†—14բ—15բ:

Քննադիր

3 ի է փխ Եօթն:

4 ի և և է փխ քառասուն և ութ:

9 ի Երդ փխ Արդ: աւետիս՝ ուղղ. Երանի:

4. ԶԱՏԻԿՆ Է

- Իսկ այն ֆաղաֆն որ մտանես,
Պիտ որ զԱստուած շատ աղաչես,
15 Քառսուն ու ուր դուռն անցնիս,
Ապա զարֆայն մեծ տեսանես:

5. ԱՊԱՇԽԱՐԱՆՔ

- Արդ, այն նամփան ով աշխատի,
Միսն ու կաշին պիտ որ մաշի,
Դեղնի երես, գոյնն փոխի.
20 Ապա փառաց արժան լինի:

6. ԼՈՒՄՆ Է

Եւ թէ կամիս որ հօն երթաս,
Զքեռն թեթև պիտի բառնաս,
Զքո սիրելիքն մոռանաս,
Ապա տեսուն արժանանաս:

7. ՀԻՍՈՒՆ ՕՐ ՊԱՍՔ

- Մառ մի տեսա բարձր ու բոլոր,
Գլուխն ունէր ոսկ խնձոր,
Ճղերն մեծ էր՝ եօթն ատուր,
Մանր ճղերըն՝ յիսուն ատուր:

8. ԶԱՏԻԿՆ Է

- Մառ մի տեսա յիսուն կանգուն,
30 Գլուխն կայր Աստուծոյ տուն.
Ով ելանէ յօծարագոյն,
Առնու պատիւ յոյժ գերագոյն:

---

7 է Ս.

15 է Խ ու Ը.

27 է է ատուր:

30 է ատուր (սայ ատուր) փխ տուն:

**ՀԱՆՆԻՈՒԿ ԱՐԱՐԵԱԼ
ՈՒՄԵՄՆ ՍՏԵՓԱՆՈՍԷ ԴԱՇՏԵՑԻՈՅ**

1. ՅՅց (Արև)

Քէպէտ շարժիմ և տամ շարժել, բայց ոչ ըզգամ,
Տամ համայնից ցոյցք որակաց և ինձ ոչ տամ,
Երևիմ և ոչ երևիմ փոփոխապէս,
Յերթեկեկացն օրստօրէ առնում զհանդէս:

2. Ճօցո (Նավ)

5 Քոչիմ իբրև զարագ թռչուն, բայց ոչ ուտեմ,
Ի յանասնոց շնչաւորաց մերկ և զուտ եմ,
Ամբարձ ոտիփ պարզեալ անձամբ շեշտ ընթանամ,
Բայց թէ ըզշունչ ոչ առնուցում՝ անշարժ մնամ:

3. Նձձաճ (Ժամացույց)

Յանզգայէ միոյ շարժին առհասարակ
10 Պարբ ատամանցս, որք են բազում և յոյժ բարակ.
Զունիմ զձեռս և եմ անշունչ՝ ՚ի ոչ տեսանեմ,
Բայց զբշտանս ժամանակաց ձեզ ցուցանեմ:

Ազբյո՛ր

y—54բ—55բ:

Հանելուկները ձեռագրում համարակալված են արաբական բվանշաններով. մտազ-
ված են 1—11. 17—18-րդ համարները, որոնք յրացվեցին ճշտարակողի կողմից:

4. თოფი (Հրացան. Հրանոթ)

- Փոք իմ երկայն և խորխորատ ունիմ ընդ իս,
Հուր և երկաթ է ապուրն իմ իբրև գմիս,
15 Կայծի միոյ շքհանդուժեալ իսկոյն պայրեմ,
Թէև գամուսս իցէ հանդէպ իսկոյն վայրեմ:

5. օղտյարի (Մեղու)

- Փոքր և չնչին եմ կենդանեաց և եմ նրաստ,
Քուսականաց զնուտուելն եմ լոյժ գդաստ,
Կերակուր մի շէանց բնաւ ի կոկրդ իմ,
20 Բայց քագատոբ ցանկան ուտել գաւելորդ իմ:

6. օձրեջնի տեսլի (Մետաքսի, շերամի սերմ)

Հանգոյն սերմանց եմ անկենդան, նաև անշունչ,
Որքան կամիս՝ մեռեալ մնամ միշտ անմուռնչ,
Ի մեռելոց կենդանանամ՝ անյաճ ուտեմ,
Յանելորդացրն իմ հաւնդերն փառաց կուտեմ:

7. Նոյնարևու (Սեր)

- 25 Զերմ և սաստիկ եմ և վառիմ որպէս զհուր,
՚Ի ի նկարչացն նկարիմ իբրև զկոյր,
Զի զգարատս ի յղծալեաց ոչ նանաչեմ,
Բնաւից պատժոց որք պատանինն՝ ոչ ամաչեմ:

8. Յայրօրեղի (Մկրատ)

- Զերբ գպոնիկ կին մի եմ ես համաբատակ,
20 Հանդէպ միմեանց երկու և լայն ունիմ զժակ,
Երբ ի ծակն իմ դնեն գմիս՝ իսկոյն խաղամ,
Մամելեօփս իմ վուշ և զկտաւս հատեալ աղամ:

9. Նոյնի (Ասեղ)

- Նդ ի ծակն իմ կոթ մի երկայն՝ ի լուռ կացի,
Զփոխարէնն հագար ծակ նովաւ բացի,
35 Մինչ զի եղեալ կոթն ի ծակէս իսպառ հատաւ,
Ն: զեղևուտն իմ ընդունէր վուշ և կտաւ:

10. Իսթաօն (Չախմախ, հրահան)

- Հարիւր ամօք թէև մնամ ի մէջ ջրոյ,
Երբ թօթափեմ զկայծակունս թափեմ հրոյ,
Ի գաւակացն իմոց փախչին մէգ և խաւար,
40 Ինն ուտեն ազինք համայն զոսպ ու ծաւար:

11. Տարայ (Հայելի)

Իբրև զփարինս եմ անկենդան և ոչ փայլեմ,
Պայծառութեամբ իբր արեգակն կալ փայլեմ,
Եմ նկարիչ նարտարագործ յոյժ անվրէպ,
Ջօր ցուցանենն՝ կրեմ ի յիս՝ լինելն նանդէպ:

12. Օլո (Ոչիլ)

- 45 Կարեմ ասիլ ուրդի մարդոյ, բայց ոչ եմ մարդ,
Ջի թարց մարդոյ ոչ գոյանամ, շուտեմ զյարդ,
Արին և միս է ապուրն իմ, այն ևս հում,
Ջտի և զգիշեր ծարաւի եմ արեան ձերում:

13. Ենլամանլոս յեթա (Կողմնացույց՝ ըստ իմաստի,
բառացի՝ աղամանդե փար)

- Ի յաստեղաց յերկուց պանեմ զգիծն իմ անշարժ,
50 Ջի նաւապետք առ ի նաւել ես տամ զվարժ,
Որքան մանրիմ՝ այնքան երկուս ունիմ զծայր,
Ի հիւսիսոյ՝ ի հարաւոյ առնում զգադար:

14. Կորմոնիս մաճլո (Ուրդան կարմիր)

- Մեռեալ եմ ես և չորացեալ, նաև մերկ եմ,
Մտի արեամբս իմ վարդագոյնն կալ ներկեմ,
55 Մէջ որակաց պատուեալ լինեմ համայն ազանց,
Ջի թարց արեանն իմոյ շունին զգոյն գերազանց:

15. Մինջյեօլի (Ձրաղաց)

Կառուցեալ կամ մերձ հոսանաց, նոբօբ պարիս,
Ատամամբք իմ երբեմն հոյմօբ կառավարիմ,
Չունիմ գրեբան, միշտ անդալար տան ինձ ուտել
60 Եւ գաւելորդն յորովայնիս ինքեանք կուտել:

16. Թօնձալօ (Քառաղի (ֆառագույն) գործիք)

Ըստ համարոյ տարեցն ունիմ ականջս անլուր,
Նայնֆան ունիմ դուրս ի փորէս զաղիս իմ դուր,
Ի մէջ երկուց բազկաց խօսիմ անգիր 'ւ անտառ,
Հանդերձ մատամք ձեռացն իմոց երգեմ պայծառ:

17. Գոյքօրօ (Տկնոր)

Ի յուտողէ շորփօտանոյ ըսֆանջանամ,
Ի բերանուն կթեմ զկուք և միշտ բանամ,
Զի գոյն կթոյն է յոյժ կարմիր, պարզ և յստակ,
Երբեմն եթէ բազկէն կթես՝ կթի նույնպակ:

18. [Ն]անտեղի (Մոմ)

Յերկուց ձեռողաց անգգայից ունիմ զձնունդ,
70 Յիւղ 'ւ ի ճարպոյ և ի կտաւէ առնում զձնունդ,
Եմ փոխանորդ արեգականն 'ւ ոչ ընթանամ,
Ի հատանիլ գլխոյս՝ կրկին կենդանանամ:

19. Մոցնոն սևօ (Գիրք)

Ընդ կայսերաց և ըստրկաց խօսիմ անյագ,
Քարոզատու և ուսուցիչ եմ յոյժ արագ,
75 Շրթանց իմոց բղխեն իմաստք, զոր միշտ բանամ,
Բայց զոր ասեմն և ֆարոգեմն՝ ոչ հասկանամ:

20. Գլխի (Փուխ)

Առևտրութիւն շնչոյ ունիմ 'ի եմ անկենդան,
Բազմաց գործոց եմ բանական 'ի երբեմն անբան,
Երբ շունչ առնում ի բերանոյս փչեմ ոռէս,
80 Այնքան ուժեղ իբր զնօտոսն և զվօռէս:

21.

Դուռն եմ սեռիցն կենդանեաց, եմ բոլորակ,
Որք ելանե՛նն ոչ արգելում, եմ հպատակ,
Բայց մտանե՛լն անդրէն ընդ իս՝ իսկոյն քակիմ,
Եւ կործանեալ ներքև հողոյ կու յատակիմ:

22.

85 Նիւթ մի եմ ես իբրև գաղբիւր և երկհոսան,
Վտակի երկու բղխեն յինէն միշտ անսասան,
Միովն եմ ես պատճառ սեռիցն իմ զգայուն,
Իսկ միւսովն զգանհատն իմ պանեմ կայուն:

1.

Մառ հովանի զովացուցեալ,
Զվեց ծառայս տապով յարեալ,
Որոց այսօր յանդի կացեալ,
Ոչինչ զինքեամբ հանդերձ արկեալ:

Աղբյուր

Տ—206ա:

Վերջում՝ շքրի ի ՌՄԼԹ թուխն ի տեր Պետրոսէ Թիֆլիսեցուն: (հավանաբար ինքեագիր ներմուծություն):

1. ՄԿՐԱՏ

- Մի եմ և կրկին
 Եւ յերկու բաժին
 Առնեմ միշտ ըզմին:
 Բերանս է սուսեր,
- 5 Ի գօտոյս ի վեր
 Խօսիմ անվեհեր:
 Մինչ անատամն եմ՝
 Դիւրագոյն ուտեմ,
 Քան թէ մինչ ծամեմ:
- 10 Միայն թէ գաշս իմ
 Յանտոիցս ունիմ,
 Յաշացս ըմբռնիմ:

2. ԽՂՈՒՆՋ

- Հեռուանց կու գալ կլուր փաթթոցիկ,
 Իրաւ, փաթթոց է, ի՞նչ է.
- 15 Վրբան զզուխն է խատուտիկ,
 Քսւրդի որդի՞ է, ի՞նչ է:
 Կարդալ շունի, գիր կը գրէ,
 Աս ի՞նչ տեսակ գրագիր է.
 Տունն որ այրի՝ խաղ կը կանչէ,
- 20 Խենթ չէ կրսես, նէ ի՞նչ է:

Աղբյուրներ

Ս = էջ 425—426, 426, 429, 429, 430—451, 446—447, 446; «Բազմավեպ», 1847,
 էջ 162/194, 194/226, 226/258, 258/290, 290/320, 320/352, 352/381.

Խորագիր

Ս պատասխանները նույնն են, բայց ճիշտ չեն տեղադրված:

3. ՓՈՒՌ

Ինճն է քարէ ու երկրրէ,
Միշտ անդադար իւրմօր կուտէ,
Աշխարհք իրմէ կու կշտանայ,
Ինճն ի՞նչ է, որ քաղցած կը մնայ:

4. ԵՐԿԻՐ

- 25 Քըռչուն մը կայ սքանչելի,
Ոչ բոյն ունի, ոչ դադար.
Փետուօ շունի, ոտք շունի
Ու կը թըռչի անդադար:
Դանդաղ թըմրած կերևնայ,
- 30 Բայց անանկ շուտ կը սահի.
Ոչ մէկ թռչուն մը չկայ,
Որ իր ետևէն հասնի:
Այնչափ գէր ու խօշոր է,
Որ դուն բնաւ չես կարծեր
- 35 Վըրան աս բանս ալ նոր է,
Որ միշտ արև է ու ստուեր:
Աս ալ ըսեմ, որ հանչնաս,
Հետը ծառայ մըն ալ կայ,
Որ իր քովէն անպակաս,
- 40 Հետը կընէ միշտ նամբայ:

5. ՄԵՂՈՒ

Լեռնէն կու գար սրլսրլալէն,
Ոսկի պեխով պըլպըլալէն,
Ով չի գնեց յիւրմէ վաճառ,
Խաւար մընաց գուրկի ի համէն:

Բնագիր

25 ա Քըռչուն:

33 ա Անչափ:

6. ԼՈՒՍԻՆ

45 Տասնհինգ տարի թագուր եղաւ,
Տասնուվեցին հիւանդացաւ,
Երեսունին ընկաւ մեռաւ,
Յետոյ նորէն կենդանացաւ:

7. ԷՇԻ ԾՆՈՏ՝

Ի Ձեռն ՍԱՄՍՈՆԻ (նմմտ. Գ/8, Ե/4)

Քանի որ ողջ էր՝

50 Կերածը խոտ էր.

Մեռնելէն ետև՝

Մարդու միս կուտէր:

---

*52 «Թագմավեպ»-ում՝ պատասխանն է՝ Այն իշուն ծնոտը, որով Սամփսոն հազար
այլազգի սպանեց:*

Ի ԿԱՐԱՊԷՏ ՎԱՐԴԱՊԵՏԷ. ՆՈՐԻՆ ԵՒՍ

1. ՏՈՂԱՇԱՐ

Ուղղաշափղ իր պիտանի,
Տառաշարից յար ընտանի.
Կրկին ի նմին յոյժ տատանի,
Թէ ոչ զնա առ ձեռն ունի:

2. ՄԱՐԿ

5 Արդ տեսանեմ զմի կենդանի,
Յառաօտեան՝ քառտանի,
Ի մէջօրեայ՝ երկոտանի,
Յերեկոյան՝ եռտանի:

3. ԱՄ (ՏԱՐԻ)

Այգի մի էր յոյժ պատուական,
10 Յորում կայր յորդ մի աննման.
Զուտս ունէր երկոտասան,
Ողկոյզք ի նմին՝ երեսնական:

Աղբյուր

Ը—248բ.

Հ Ա Վ Ե Լ Վ Ա Ժ Ն Ե Ր

Յ Ա Ն Կ

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻ

Ա. Չեռագիր

1. 695 (G, շարք Խ)	8. 2961 (շարք ԽԵ)
2. 771 (շարք ԽԵ/ԶԲ)	9. 3531 (W, շարք ԼՔ)
3. 943 (շարք ԼԸ)	10. 3119 (շարք ԽԵ/11ա)
4. 1558. (շարք ԽԲ)	(1. 7716 (շարք ԽԱ)
5. 5624 (շարք Խ)	12. 8741 (շարք ԽԱ)
6. 1869 (շարք Խ)	13. 9632 (շարք ԽԳ)
7. 2393 (շարք ԽԵ/Ճա—10ա)	!4. 5066 (շարք ԽԴ)

Բ. Տպագիր

15. Արամհամ Աստապատցի. *Ներբողեան սրբոյ Աթոռոյն էջմիածնի, Կոստանդնուպոլիս, 1807* (շարք ԼԷ)
16. *«Բանբեր Մատենադարանի», № 5, 1960* (շարք ԽԱ/1ա, 2ա)
17. Ն. Եղս. *Պաղարչան, Մայր ցուցակ՝ ձեռագրաց... 2, 1972* (շարք ԽԱ/4)
18. Կ. *Կոստանյանց, Նոր ժողովա՛տը. Դ* (շարք Խ)

Ի ԲԵՐԱՆՈՅ ԳՐՈՑՆ

1. (տարբ. Ա/1)

Չեռն լուսեղէն զիս յօրինեաց:

2. (տարբ. Ա/3)

Նախ էի շորիցս վեցեակ,
Անեցայ. առայժմ եմ վեցից վեցեակ:

3.

Եմ շտեմարան իմանալի
Եւ զնոզեռն բաշխեմ քաղցեւոցն ի յայսմ յարտենի:

4.

Մարմին եմ և կերպարան յօղաւորին,
Որպէս և զսոյն հառիս կերպաւորեալ՝ մարմնացուցի,
Եւ զնկարեւոյն ի լուսոյ զմօրն հաւատոյ պայծառութիւն
յայտնեցի:

5. (տարբ. Ա/8, 9)

Մնունդ իմ և ման իսկ ի յերկրորդ տարէէ,
Ի շորորդէն զարեւութիմ:

6. (տարբ. Ա/5)

Ի մեռելոց խօսիմ,
Ի յարեւելից յարեւմուտս բարբառիմ:

7. (տարբ. Ա/10)

Անուն իմ ի յերից բաղկանայ.
Ի միոյ՝ երրորդէն,
Ի տասն՝ ի երկրորդէն
Եւ ի հազար՝ ի հինգերորդէն:

8.

Իսկ անուն սմին այսմ ծնողի՝ ի հնգից կազմի.
Ի միոյ՝ հախկնէն և երկրորդէն,
Ի հազարի՝ հինգերորդէն,
Ի տասնի՝ եօթներորդէն
Եւ ի հարիւրի՝ երկրորդէն:

Ազգյուր

Աբրահամ Աստապատցի. Ներբողեան սրբոյ Աթոռոյն էջմիածնի, Կ. Պոլիս, 1807,
էջ 204.

8-րդ միավորում հիշվում է հեղինակի անունը՝ «Աբրահամ»:

ԳԱԽԻԹ ԱՆՅԱՂԹԻ Է ԲԱՆՍ

ԳԻՐՆ Է

1. Տարբերակ ԺԲ/10)

Աղքատ մի կայր ի աշխարհի,
Երկինք և երկիր ի բոլին ունի.
Արարածոցս կերակրի,
Բերան և յարգանց ոչ ունի:

2. (Տարբերակ ԺԲ/11)

Ասեն, թէ անհայր ու անմայր է,
Վկայեն, թէ չէ՛ կենդանի,
Եկեղեցո զարդ լինի
Եւ բոզ կանանց՝ յոյժ պիտանի:

Ազբյուր

Ձեռ. № 943, Թերթ 255բ:

1. ՀՈՅԻ, ՄԱՐՄԻՆ

Երկուք ի մեկտեղ բերած՝
 Զերդ ընկեր կու ասեն, թէ պահէ.

Եւ չորս բնութիւն օտար՝
 Հետ յիրար կու ասեն, թէ սազէ.

5 Հինգ դառն է ի բաց թողած՝
 Զայդ ամուր կու ասեն, թէ փակէ.

Զիս հոգսն ի յայսոց միջին,
 Զինչ կրակն, որ զմոմըն հալէ:

2. ՀՈՅԻ, ՄԱՐՄԻՆ

Զերկուսս յիրար ո՞նց պահեմ՝

10 Մէկըս՝ հող, մէկըս հոգի է.

Հոգիս թէ ի վեր քաշէ,

Հողըս ծանր ի վայր կու հակէ.

Վախեմ, թէ հոգոյս լսեմ՝

Նա հոգոյս յոյսըն պակրսէ.

15 Ու ճեա հոգոյն ո՞վ թռչի,

Երբ նրա տունըն հեռի է:

3. ՏԱՐԵՐՔ

Զայս չորսս յիրար ո՞նց սազեմ,

Յամէն մէկ յինքըն կու քաշէ,

Զոր հոգս խուշկի կու առնէ,

20 Զուրբս գէշ կու ցրտացնէ.

Քամին զիս յերեր ունի,
Կրակի բոցըն կու վառէ.
Այնցեղ սիրելիք շարկամք՝
Մէկտեղ ո՞վ իսկիկ տեսել է:

4. ԶԳԱՅՈՒԹԻՒՆՔ

- 25 Հինգ դուռս որ ի բաց բողած՝
Զայս ամուր կու ասեն, թէ փակէ.
Այս բերդս է գանձով ի լի,
Ու հազար շարկամ կու մըտէ.
Զշարկամս ես ի ներս ունիմ,
30 Որ գդովիս զամէն կու փակէ.
Զթագվորս, որ ի ներս նստել,
Նա զայս այլ գողըն կու խաբէ:

1

Մարդ՝ առանց մեղաց,
Մով՝ առանց կենդանութեան,
Տի՛ առանց արեգական,
Գիշեր՝ առանց լուանի
Եւ հուր՝ առանց բոցոյ
Տարածեալ կան առ մեզ.

2

Ի Հօրէ պատրաստեցաւ,
Ի յՈրդոյ հաստատեցաւ,
Եւ ի Հոգոյն սրբոյն նորոգեցաւ:

3. (Կրկ. ժՔ/Յ)

Որպէս ըստոյգ է վկայած
Յաստուածաբան վարդապետաց,
Որ տօնասէրն շէ գրկած
Ի պսակաց մարտիրոսաց,
Այլ է՛ հաղորդ նոցին փառաց՝
Առանց գանից և տանջանաց:

Աղբյուրներ

G—417բ:

B=1869, 275բ:

C=Կ. Կոստանյանց, Նոր յողովածու, Գ, էջ 38—39:

Բնագիր

28—36 B շիբ.

- էջ թեատր
 Եւ հաւ սմբակաւոր,
 Լուսատեաց բու,
 Կայծու նրնու,
- 5 Յիմարաց զարմանալի,
 Կոյր ջրհոր ի շէն ֆաղաֆի,
 Եւ մունջ մունեղիկ ի մէջ ամբոխի,
 Կաղ փայեկ թագաւորի,
 Շէն անուն անր ֆաղաֆի,
- 10 Օտար հիւրորոյ գործատր
 Եւ ընտանեաց հեռատր,
 Անդնդոց գործատր.
 Քան զմուկն երկրափոր,
 Անյագ ի սնոտի գործս.
- 15 Սին պարծանք պանունեալ,
 Բոեալ որմ,
 Գարշունակ տեսիլ,
 Սառնակուրձ աղուէս,
 Անջուր ջրաղաց,
- 20 Որ զվարդապետ անունդ ունիս,
 Եւ աստուածաբանութիւն չգիտես.
 [. . . .] զանունդ ունիս
 Եւ ի արամաբանութենէ փաղչիս.
 Քան զանր տան շղչիկսն կուր իս,
- 25 Եւ ի մարդկանէ գովիս.
 Ընդ սեղեխաց ննջիս
 Եւ ողջախոճութեամբ պարծիս,
 Փարիսեցի կոյր,

Աղբյուր

G—417աբ:

Հաւ՝ թևովն է հաւ,
30 Եւ թևն հաւովն է թև:

5

Յանիրաւ մարդոյն ի զատ կաց ու հեռի,
Թէ քեզ հայր է կամ եղբայր կամ քեռի,
Հետ փշին մի՛ փաթըրթիր զինչ հետ ուտի,
Թէ չէ ի ձեռքն բեռի,
Եւ մարմինդ ամէն տեռի:

Ազգյուրներ

E—120ա, F—311բ.

1

Քիլբուլ քամալի սան՝ սօզն մանասի,
 Սօզն մանասնայ խէրխ այաղի վար.
 Քօյնգրլմ շրհարտը՝ իզ մին քանարտը,
 Օ նեջա՞յ շրհարտը՝ խէրխ այաղի վար:

Օ նեջայ շրհարտը՝ խէրխ հասաս գայլար,
 Խէրխ հասաս շաբրի բիր հասաս դուչար,
 Բիր տըվիդ, խէրխ խալամ, բիր մուլայ խաշար,
 Օ նեջա՞ մուլայտը՝ խէրխ այաղի վար:

Վանլի Քուլչաֆ տէյիր՝ Բու ֆուլայար, [ֆուլայ],
 Բու ֆուլչա սայիասան գօրսան նեշատը, նեշայ.
 Իստար խէրխ աշըխ գայլայ, բու սօզի աշայ,
 Սօզն մանասնայ խէրխ այաղի վար:

Աղբյուր

Էկո. N 8741, թերթ 12ա.

Քարզմանություն

1

Բլբուլ է կատարյալ խոսքի իմաստը,
 Խոսքի (այս) իմաստը քառսուն ոտք ունի.
 Իմ սիրտը քաղաք է, հալար տեսակ է,
 Ինչպիսի՞ քաղաք է՝ քառսուն ոտք ունի:

Ինչպիսի՞ քաղաք է, քառսուն պահակ կա,
 Քառսունի հոգևերին մեկն է ննթակա,
 Քանաքաման, քառսուն ծայր. մի փախչող մուլա,
 Ինչպիսի՞ մուլա է՝ քառսուն ոտք ունի:

Քուլչակն ասում է՝ փողոց է սա մի,
 Հաշվիր այս փողոցը, տե՛ս քանի կասի.
 Թող քառսուն աշուղ գա այս խոսքը բացի,
 Խոսքի այս իմաստը քառսուն ոտք ունի:

(Այս և հաջորդ բնագրերի թարգմանությունը՝ Օ. Եգանյանի. տե՛ս «Բանբեր Մատենադարանի», N 5, 1960, էջ 467—468):

2

Քօշակ կեօտի պիր քանթուր,
Տօրք փատիշան՝ պիր քանտուր,
Պիր նան իֆի ֆելվանի,
Ուշ ֆուվա տուր, պիր քանտուր:

3

Մանրնրն մանասն պիլ,
Կեալ պունրն էյասն պիլ,
Իֆի դազան, տօրք դափաղ,
Կեալ պունուն մանասն պիլ:

Աղբյուր

Ձեռ. № 7716, թերթ 51բ—52ա.

Քարզմանություն

2

*Քուշակ, տեսար մի թոնիր,
Չորս թագավոր, մի թոնիր,
Մի հաց, երկու տանտիկին,
Նրեք տնակ, մի թոնիր:*

3

*Խոսքի միտքը հասկացիր,
Սրա ձիրքը հասկացիր,
Նրկու կաթսա ու շորս խուփ,
Արի միտքը հասկացիր:*

«Աշըղ Քօչակն եւ մին տաճիկ աշըխ այլ երկոքեան գնացին ի Բաղէշ քաղաք, առաջի խանին շօնկուրով հակաճառեցան ընդ միմեանս, Քօչակն յաղթեց զթուրքն: Յետոյ անճար մնացեալ թուրք աշըխն հայէր յայս կոյս եւ յայն կոյս, ետես որ ի սարն ի վեր խող մի կերթայր, Ժ շուն այլ յետեն: Ասաց Քօչակին թէ.

• Թէմամ օլտի իշրմըզ,
Իշտա կէլտի ֆէշիշինգ:

Կօչակն այս ասաց թէ.

Նա ֆէշիշ տուր, նա մօլլա,
Օխումամիշ Մամատ Ալլա.
Վէխիր ֆէշիշ նէլլասուն,
Պիր ֆէշիշտուր, օն մոլլա»¹:

1 ն. եղս. Պողարյան, Մայր ցուցակ ձեռագրաց սրբոց Յակոբեանց, հատ. 2, Երուսաղեմ, 1972, էջ 101 (ձեռ. № 1760, ժամանակ՝ 1701թ.):

Քարգմանություն

***

Ավարովեցին մեր գործերը,
Ահա եկավ ձեր տերտերը:

***

Ոչ տերտեր է, ոչ մոլլա,
Զի կարդացել Մահմադ Ալլահ,
Եեղճ տերտերը ի՞նչ անի,
Մի տերտեր է, տասն մոլլա:

Աղրեթեր պահպանված են նաև հետևյալ տողերը.

«Ղուլաղ ասըն բու մաշլիստայ, դազիլար.
Մարալ եարուսընի իթուրուփ տուր արզըլար,
Գօզգօզ օլմիշ եարալարըմ սըղըլար,
Մակար հաղտան օլտուն ղուլ Քուշաքըն դարմանի»:

Քարգմանություն

Ականչ արեք այս մեղլիսին, դազիներ,
Եղնիկ որոնողը իր հույսն է կորցրել,
Մորմոքում են իմ խոց դարձած վերքերը,
Գուցե աստծուց ղուլ Քուշակին հասնի ճար:

1. Ա

Քէ շուտ կաֆայ շափես ի ձախ,
Գտցես ի յաջ գայ խիստ յանախ:

2. Բ

Բաժնէ ջանիւ բան շողկապած,
Գի՛տ զգիտ վիճկիդ փակած:

3. Դ

5 Կամֆո մըշակ ծառայ դատես,
Կանխեալ գանդէնն վայելես:

4. Ը

Իսպառ ժրպիս, լաս ըստ կրծով,
Ըստ առաջի խաշի թրոշիս կառով:

5. ԺԶ

Սաղմոս ասա վշտանածայն,
10 Յառաջապահ առ նշանայն:

6. ԼԲ

Փրփրացաւ ցաւ ցաւօփ,
Քարացաւ աւար ցաւօփ:

Ազբյաւ

Q—388ա:

ՀԱՆՔ

1. ՈՐ Է՝ ԱՂ, ՋԱԻՐԻ, ՋՈՒՐ, ԿԱՄՈՒՐՋ

Անբուան անձրնին բարցին,
Անդադարին էսրէցէն անցուցին:

2. ՀԱԿԻՔՆ Է

Տուն մը կայ՝
Մէջը՝ յօսկի,
5 Պատերն է արծաթ.
Երբ խոռի՝
Այլ չի շինուիր:

3. ՀԱՆՔ. ՃԱՆԱՊԱՐԻ ԳԻՐ

Տաղտան կալր ատամիլան,
Իչի տօլի պատամիլան,
10 Նա աղզի վար, նայ տիլի,
Սօյլաղբր ատամիլան:

4. [ԳԻՐ]

Պանեազ քսուլայ,
Թօխումի դարայ,
Ալիմինան ափաբմ,
15 Տիլիմինան պիչուրմ:

Ողբյուր

- Ձեռ. № 9632, թերթ 67բ,
(1—2), 68բ (3—4),
1 Ձեռագրում՝ Ան[բուան],
3 Ձեռագրում՝ Տու[ն],
4 Ձեռագրում՝ յօսկի,
6 Ձեռագրում՝ խօռի,
7 Ձեռագրում՝ շինվիր:

Թարգմանություն

1

Սարից է գալիս մարդու հետ,
Մեջը լիքն է նշի նման,
Ոչ բերան կա, ոչ լեզու,
Խոսում է մարդու հետ:

2

Դաշտն սպիտակ,
Մերմը սև,
Ձեռքով ցանեցի,
Լեզվով հնձեցի:

1. ՂՈՎՏԱՅ

Ողջո՛յն քեզ, քեռորդի,
Որ հայր և այր իմ մի է:

2. ԱԴԱՄ Է (ԿԵԿ. Գ/1)

Հայր իմ ծնաւ զիս՝ առանց մօր,
Եւ ես ծնայ զմայր որդւոց իմոց,
5 Եւ որդիքն իմ ծնան զմայր հօր իմոյ:

3. ՀՈԳԻՆ

Հուր՝ [անն]իւք, ,
Լոյս՝ բափանձիկ,
Հողմ՝ անվայրափակ:

4

Զի փամ,
10 Զի փաղարամ,
Էյեր պարագ
Ղանջ տրպարամ.
Նաղար ամ,
Սարմաղար ամ:

5

15 Դաշտէ աւէ.
Մքֆեթէ դարէ.
Նէնիր շու.
Նէնիրվան տէ ոտնայալու:

Ազբյուր

Բ — 126բ. 129ա. 136ա.

20 Սէսետ հագար ջար,
Պըկըն հաւար,
Քաղաիր խատէ,
Նապի պատալ:

Մալխօ կօ պըլօ,
Խորըն մլօ (նլօ) դպայ
բայ:

Քարգմանություն

4

*Կարկուտ հմ,
Կարկտաբեր հմ.
Քէ դամ՝
Լավ կգամ,
Քե շգամ՝
Յարտ կբերեմ:*

5. (նմտ. Գ/5)

*Ջրէ փակ,
Փայտէ բանալի,
Որան փախաւ,
Որսորդն ընկղմեցաւ:*

6

*Եթե երեք հազար անգամ
Օգնության կանչես, միևնույն է,
Մինչև Աստված չկամենա՝
Ձի կատարվի:*

*Քե տան տերը պլո լինի,
Ուտելիքը ճլո կլինի:*

4 և 6-րդ միավորները, որոնք զգալիորեն ազավաղված են, Քարգմանեց քրդագետ Հաջիե Զնդին, որին և հայտնում ենք մեր խորին շնորհակալութունը: 6-րդ միավորը կա՛մ աղավաղված հանելուկ է, կա՛մ՝ 2 ասացվածք:

Ա

— Մարդ մի մեռաւ. Գ (3) որդի ունէր ու Լ (30) ոչխար. Ժ (10)՝ Գ բեր (երեքբեր) ու Ժ (10)՝ երկուաբեր, Ժ (10) մէկբեր: Հայնց բաժանէ, որ յերեքբերէն ու յերկուաբերէն, ի մէկբերէն Գ (3) որդոյն լինի, և գառն ի մօրէն չբաժանի:

— Բ (2) իրեքբեր, Զ (6) երկուաբեր, Բ (2) միաբեր. Դ (4) իրեքբեր, Բ (2) երկուաբեր, Դ (4) միաբեր. Բ (2) երկուաբեր, Դ (4) միաբեր, Դ (4) իրեքբեր:

Բ

— Մարդ մի մեռաւ. Ա (1) սնդուկ սպիտակ մնաց: Գ (3) որդի ունէր. առաջին որդին տեսաւ զինչ կայր ի սնդուկն ու հանչաք մ'այլ ինքն եղի: Ի վերա ու Բ (2) դեկան էառ զիւր բաժինն ու գնաց: Նոյնպէս արար և երկրորդն, և այլ շմնաց ինչ: Տե՛ս, քանի՞ եղել է:

— Ժ (10) ուկատեստ:

Գ

— Այս Գ (3) որդիս Գ (3) ֆարսաղ ճանապարհ գնացին Ա (1) ձիով. ամէն մէկ Բ (2) ֆարսաղ ի վերա նստան: Տե՛ս, ո՞նց նստան:

— Մէկն նստաւ զմին ֆարսաղ ու զմին այլն ի գավակն, ի մին այլ ֆարսաղ՝ զայն իջուց ու զմին այլն էառ. Գ (3) ֆարսաղ ինքն իջաւ, որ երկուքն նստին:

Աղբյուր

Ձեռ. № 2961, Բերթ 73 բ (Հանելուկ-խնդիրները Ա—ԺԳ համարակալումով), 74բ (պտտասխտե-լուծումները՝ Ա—ԺԲ համարակալումով):

ո

— Այս Գ (3) հոգիս ի բաղնիս զնացին. Երբ Ելան՝ հարցին, թէ ի՞նչ է հաղն: Ասաց. տե՛ս, թէ քանի կա ի մուջրէն, հանչաք մ'այլ դու դիր ի վերա և առ թասումն ու գնա: Եւ արար այնպէս. նոյնպէս արար և երկրորդն, նոյնպէս և երրորդն: Եւ այլ շմնաց ինչ ի մուջրէն: Տե՛ս, թէ քանի՞ եղել:

— Գ (3) գարի ու կէս:

Ե

— Երեք ուղտ. մէկն՝ մարդկեր, Ա (1) ալաթկեր, Ա (1) ուղտկեր: Հայնց զաթար արա, որ զիրար շուտեն:

— Մարդն զուղտն կն:

Զ

— Զայծն ու զգայլն ու զխոտն հայնց ի գետն անցո, որ զիրար շուտեն:

— Զայծն տանի, յետ գա՝ զխոտն տանի, զայծն բերէ, զգայլն տանի՞:

Է

— Բ (2) մարդ ընգեր են. Ը (8) լիտր ձէթ ունին. հնգէն ունին ու իրերքէն. հայնց բաժնէ. որ Դ-Դ (4-4) լիտր տաս:

— Զհնգէնն ի տիկն լից ու Բ (2) հետ զիրեքն՝ ի հնգէնն:

Ը

— Լ (30) մարդ ի բաղնիս զնացին. հայն Երևտ Բ (2) սպիտակ, ֆռանկն Ա (1) սպիտակ, ասորին՝ թասումն: Երբ տեսան՝ Լ (30) մարդն Լ (30) սպիտակ ին տվել: Տե՛ս, քանի՞ է հայն, քանի՞ ֆռանկն և քանի՞ ասորին:

— Հայն ԺԲ (12), ֆռանկն՝ Բ(2), ասորի՞ ԺԶ (16):

---

1 № 2383 ձեռագրում (թերթ 155ա) կա հետևյալ տարբերակը.

«Որդեակ, զգայլն ու զգտն ու զխոտն Ա—Ա (1—1, մէկ—մէկ) ի գետն անցոյ, որ մէկզմէկ շուտեն»:

№ 771 ձեռագրում (թերթ 422բ—423ա) առկա են նմուշներ զառնազոն հաճելով-խընդիրենի վերաբերյալ, այդ բովում նաև սույն օրինակի մասին.

«Նովին զգայլն, զխոտն և զոչխարն յայնկոյս գետոյն անցուցանեն»:

— Մ[արդ] մի՛ յորդին՝ ձ (100) սպիտակ, թէ ձ (100) հաւ գնէ: Նա գնեց զղազն Ե (5) սպիտակ, հազն Ա (1) սպիտակ, ճնճղուկն Ի (20) ի մէկ սպիտակ: Տե՛ս, թէ քանի՞ եղել զղազն և հազն և ճնճղուկն:

— Ղազ ԺԹ (19), հաւ Ա (1), ճնճղուկն Զ (80):

ժ

— Երամ մի հաւ կու գնային. հազ մին ի դէմ ելաւ, ասաց. Բարի գայք ձ (100) հազ: Ասացին. Մեք չենք ձ (100). մեք ՚ւ այնչափ մի այլ զինչ զմեզ ու մեր կէսս ու կիսու կէսն ու դու՝ ձ (100) ենք: Տե՛ս, թէ քանի՞ եղել երամն:

— Լ (30) ու վեց²:

ժԱ

— Բ (երկու) երամ հազ աստի և անդի գային. ասաց մինն ընդ միւսն, թէ ի ձեզնէ մէկ ի մեզ տուք, որ մեր կիսուս շաք լինիք կամ մէկ ի մեզնէ առէք, որ զինչ մեր լինինք՝ զինչ դուք: Տե՛ս, քանի՞ են եղել:

— Եօթն ու Ե (5)³:

ժԲ

— Ի միտքտ դեկան բոնէ քանի քեզ պիտի. ամէն դեկանի Ա (1) սպիտակ ինձ դիր ի վերա. զիմ Ա-Ա (1-1) սպիտակն տուր զամէնն ու այժ մ՛գնէ ու յայժի գինն ոչխար գնէ, ասեմ, թէ քանի՞ է ոչխարն և այժն:

2 № 2383 ձեռագրում (րեւր 155տ) պահպանված է հետևյալ փոփոխակը.

10ա . Վերգեա՛կ, երամ մի հաւ կու գնային. հաւ մի այլ ի դէմ ելաւ և ասաց. Բարի եկիք ձ (100) հաւ նոքա ասացին. մենք չենք ձ (100) հաւ. մեք ու անչափ մի այլ քան զմեզ ու մեր կէսն ու մեր կիսու կէսն ու դու այլ. ասայս լինիք հարիւր հաւ: Տեսէ՞ք թէ քանի՞ եղել է երամն»:

3 № 3119 ձեռագրում (րեւր 144ր) կա հետևյալ տարբերակը.

11ա. երախճան. Անն. թէ Բ (2) երամ հաւ կարածէին. մէկ երամն ասաց միւս երամին, թէ կամ թող գայ Ա (1) հաւ ի ձեռանէ առ մեզ, որ մեր լինինք քան զմեզ Բ(2), կամ առէք Ա (1)-ն ի մեզ, որ լինինք հաւասար: Լեա՛ ի մէկ երամն քանի՞ էր և մէկայլն քանի. գիտացի՛ր ճարտար մտօր:

Պատասխանի. Մէկ երամն է (7) էր և մէկ երամն Ե (5), Ի Ե (5)-էն և երբ մէկն է (7) երամն երթայ և այլ լինի Ը (8), նոքա մնաւ Գ (4), որ կէսն Ը (8)-ին. թէ է (7)-ին Ա (1)-ն Ե (5) երամն երթայ, նա լինի զԶ (6)՝ հասար միմեանց. ահա քեզ պատճառ և մեկեկն:

— Ամէն դեկանի թէ Ա (1) սպիտակ դնես Ա (1) այծ է, Զ (6) ոչխար, թէ կէս դնես՝ Ա (1) այծ, ԺԲ (12) ոչխար:

ԺԳ

— Մարդ մի Կ (60) նուոն Բ տղա երես, ասաց, թէ զկէսն Գ (3)-ի սպիտակ մ' ծախեցէք ու զկէսն Բ (2)-ի սպիտակ մ' ու ի Ե (5) սպիտակ բերէք: Գնացին յիրար Ե (5), Բ (2) սպիտակ ծախեցին ու ԻԴ (24) սպիտակ բերին: Տե՛ս, թէ է՞ր է պակաս:

[Պատասխան չի]:

**ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ
ՑԱՆԿԵՐ ԵՎ ՏԱԽՏԱԿՆԵՐ
ԲԱՌՍՐԱՆ
ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ**

59. ԵՐԲՍՆ ՇԵՈՐՀԱԻ, *Բանք չարաւ, Վենետիկ, 1830*
60. Զամյան Մ., *Պատմութիւն Հայոց, Գ, Վենետիկ, 1876*
61. Պալյան Տ., *Ցուցակ Հայերէն ձեռագրաց Ս. Սիօն և Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցեաց Մաղ-
նիթայի («Արեւիյան մամուլ», 1897)*
62. «Պատմա-բանասիրական հանդես», 1962, № 4
63. Պողարյան Ե. (Մովսէսեան), *Մայր ցուցակ ձեռագրաց սրբոց Յակոբեանց, Գ, Երու-
սազեմ, 1969*
64. «Սաղմոսարան», *Եր-Ջուղա, 1624*
65. Սարգիսյան Բ., *Մայր ցուցակ հայերէն ձեռագրաց Մատենադարանին Մխիթարեանց
ի Վենետիկ, Բ, 1924*
66. «Սովետական Հայաստան» (օրաթերթ), *Երևան, 1946, 10 մարտի*
67. Մրալյան Ա., *Հովհաննէս Երզնկացի, Երևան, 1958*
68. «ՏԱՂԱՐԱՆ Է ՍԱՅ ՀՈԳՈՅ ԵՒ ՄԱՐՄՆՈՅ», *Վենետիկ, 1512—1513*
69. Տաշյան Հ., *Ցուցակ հայերէն ձեռագրաց Մատենադարանին Մխիթարեանց ի Վիեննա,
1895*
70. «Տեղեկագիր» ՀՍՍՀ ԳԱ հաս. բաժ., 1956, № 12
71. Տեր-Մկրտչյան Գ., *Դաւիթ Անյաղթ, Վաղարշապատ, 1903*
72. Տեր-Պողոսյան Ա., *Բիւրոգիական մտքի զարգացումը Հայաստանում, Երևան, 1960*
73. Փավստոս Բյուզանդ. *Պատմութիւն Հայոց, Վենետիկ, 1914*
74. Аникин В. П., *Русские народные пословицы, поговорки, загадки и детский
фольклор, М., 1957*
75. Аревшатян С., *Формирование философской науки в древней Армении (V—
VI вв.), Ереван, 1973*
76. «Вестник древней истории», М., 1938, № 2
77. Матье М., *Древнеегипетские мифы, М.—Л., 1956*
78. Моисей Хоренский, *История Армении, перевел с армянского и объяснил
Н. Эмин, М., 1858*
79. Рыбаков М. А., *Загадки. М.—Л., 1932*
80. Садовников Д., *Загадки русского народа, М., 1960*

Տ Ա Խ Տ Ա Կ

ԱՄՄ ՇԱՐՔԻ ՀԱՆՆԼՈՒԿՆԵՐԻ ՍԿՋՐՆԱՏՈՂՆԵՐԻ,
ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿՐԱՅ ՀԱՄԱՐՆԵՐԻ

.ՄՄ ըստ կարգի	Սկզբնատող (ըստ բննական բնազդի)	Պատասխանը	2001 ընդդիր	2001 ցանկ	2001 ընդդիր	2002 ընդդիր
			A	A	W	M
1	2	3	4	5	6	7
1	Դատարան իրաւարար	Աստուած	Ա	Ա	—	[Ա]
2	Կարճողիկոսն էր անզալատ	Ազամ	Բ	Բ	—	[Բ]
3	Վեր արևելք կայր քաղաք մի	Դրախտ	Գ	Գ	—	[Գ]
4	Զաւակ ծնաւ յայն մեծ այգին	Ազամ և Ծւա	Դ	Դ	—	[Դ]
5	Կանաչ մի կալ ի մէջ դրախտին	Ծառն (Դրախտ)	Ե	Ե	—	[Ե]
6	Կոյս մի մաքուր անհպելի	Ազամ և Ծւա	Զ	Զ	—	[Զ]
7	Եկեղեցին բարձր էր ու լայն	Երկինք	Է	Է	—	[Է]
8	Անկենդան կենդանատուն	Արեգակն	Ը	Ը	—	[Ը]
9	Կայր նկանակ մի զեղապանծ	Լուսին	Թ	Թ	—	[Թ]
10	Տես թէ յուսկից ինք ժողովի	Ամպ	Ժ	Ժ	—	[Ժ]

1 Այստեղից սկսվում են ներսես Շնորհալու հանելուկները (1—237-րդ միավորներ. տևւս շարք ժԱ)։

3 ԱՄ էր արևելք։

7 Մ յուսանցքում մատրտով նշում. «Եկեղեցին բարձր էր ու լայն»։ Այլ ընկերներու կողմից ներում 7-րդ միավորը, իրո՞ք, այս տողով է սկսվում։

1	2	3	4	5	6	7
11	Պոնդուկ մի մեծ կայր յաշխարհի	Աշխարհ	ԺԱ	ԺԱ	—	[ԺԱ]
12	Իրք մի երկայն, լայն 'ւ աճաւոր	Ժամանակ	ԺԲ	ԺԲ	—	[ԺԲ]
13	Անկիւն տեսայ ազիւէ տուն	Մարդ	ԺԳ	ԺԳ	—	[ԺԳ]
14	Ոսկի սնդուկ է տեսողաց	Կին	ԺԴ	ԺԴ	—	[ԺԴ]
15	Արդ է անթն և անփետուր	Միտք	ԺԵ	ԺԵ	—	[ԺԵ]
16	Թագաւորաց աղուր տեսակ	Գարուն	ԺԶ	ԺԶ	—	[ԺԶ]
17	Կու գայ մանուկ գեղեցկագեղ	Գարուն	ԺԷ	ԺԷ	—	[ԺԷ]
18	Ի յանշնչից շարժականաց	Մոմ	ԺԸ	ԺԸ	—	[ԺԸ]
19	Տանուէր խիստ ծերունի	Ամառն	ԺԹ	ԺԹ	—	[ԺԹ]
20	Մէկ մի կու գայ 'ւ ինք խիստ գազան	Ամառն	Ի	Ի	—	[ԺԹ]
21	Մանուկ մի կայր զօրեղ, հրեղէն	Աշուն	ԻԱ	ԻԱ	—	[Ի]
22	Բոզ մի կայր՝ կաւատ շատոց	Զմեռն	ԻԲ	ԻԲ	—	[ԻԱ]
23	Քան զԱդամ հին ու զեւ հօն շկայ	Պաղ	ԻԳ	ԻԳ	—	[ԻԲ]
24	Ընդդէմ սորա ել ի պայքար	Հարաւ	ԻԴ	ԻԴ	—	[ԻԳ]
25	Երկու հովիւ ստացան ոչխար	Աբէլ և Կայէն	ԻԵ	ԻԵ	—	[ԻԴ]
26	Արդարութեան էր ցանկացեալ	Ծնովք	ԻԶ	ԻԶ	—	[ԻԵ]
27	Այր մի արդար, խիստ իմաստուն	Նոյ	ԻԷ	ԻԷ	—	[ԻԶ]
28	Ելեալ երթալոր շորս տոռոմով	Տապան	ԻԸ	ԻԸ	—	[ԻԷ]
29	Խաղաղ կղզի 'ւ ի ներս բարան	Նաւ	ԻԹ	ԻԹ	—	[ԻԸ]
30	Ամպոյն հաւար էր նա սատակ	Աշտարակ	Լ	Լ	—	[ԻԹ]
31	Կայր թագաւոր մի աղքատիկ	Մելքիսեղեկ	ԼԱ	ԼԱ	—	[Լ]
32	Անուն ունէր ի խունկ նման	Ղովտ	ԼԲ	ԼԲ	—	[ԼԱ]
33	Հիրասէր խիստ ծերունի	Արբահամ	ԼԳ	ԼԳ	—	[ԼԲ]
34	Հանցեղ, զեղ գառն էր անմեղուկ	Իսահակ	ԼԴ	ԼԴ	—	[ԼԳ]
35	Կարդա ու գիտ առաքինին	Յակոբ	ԼԵ	ԼԵ	—	[ԼԴ]
36	Գօտեմարտն ճակատուն	Յակովբ	ԼԶ	ԼԶ	—	[ԼԵ]
37	Արեգական նման իշխան	Յովսէփ	ԼԷ	ԼԷ	—	[ԼԶ]
38	Այր մի արդար երևցաւ	Յոբ	ԼԸ	ԼԸ	—	[ԼԷ]
39	Գոհար նազուր մեծ հօր որդի	Թամար	ԼԹ	ԼԹ	—	[ԼԸ]
40	Հովիւ մի կայր՝ խիստ արմցարար	Մովսէս	Խ	Խ	—	[ԼԹ]

18 ՎՄոմ հանելուկը ըստ երևույթին թյուրիմացարար է զետեղվել տարվա եղանակներին նվիրված հանելուկների մեջ: Ցանկում՝ Գարուն:

1	2	3	4	5	6	7
41	Հովիւ մի այլ՝ քարց ու լիզուտտ	Մովսէս	ԽԱ	ԽԱ	—	[ԽԱ]
42	Սուլտան մի կայր ի յնզիպտոս	Փարաւոն	ԽԲ	ԽԲ	—	[ԽԲ]
43	էր մարգարէ ու քմքմահար	Մարիամ	ԽԳ	ԽԳ	—	[ԽԳ]
44	Այնչափ նա սուրբ երևեցաւ	Անարոն	ԽԴ	ԽԴ	—	[ԽԴ]
45	Սքանչելագործ այր զօրական	Յեսու	ԽԵ	ԽԵ	—	[ԽԵ]
46	Քաղաք մի կայր անշուր	Նրէբով	ԽԶ	ԽԶ	—	[ԽԶ]
47	Կին մի պոռնիկ խիստ մեղաւոր	Ռախար	ԽԷ	ԽԷ	—	[ԽԷ]
48	Ինքն տունկ էր բուսական	Ռախար և կարմիր չուանն	ԽԸ	ԽԸ	—	[ԽԸ]
49	Ոսկերիչն էր գիտուն կարի	Բերսէրէէլ	ԽԹ	ԽԹ	—	[ԽԹ]
50	Մանուկ մի քաջ զեղ մոմեղէն	Սամսոն	Մ	Մ	—	[Մ]
51	Մանուկ մի կայր ի Հայք գովան	Տորք	ՄԱ	ՄԱ	—	[ՄԱ]
52	Մանուկ մի այլ ի յայս նման	Վարագդատ	ՄԲ	ՄԲ	—	[ՄԲ]
53	Թագուոր մի կայր, աշուին էր խած	Տրդատ	ՄԳ	ՄԳ	—	[ՄԳ]
54	Կայր պատանեակ մի խարտիչուկ	Դաւիթ	ՄԴ	ՄԴ	—	[ՄԴ]
55	Մէծ թագաւոր մի իմաստուն	Սողոմոն	ՄԵ	ՄԵ	—	[ՄԵ]
56	Կոյս մի կայր՝ աղուոր անըր	Արիսակ Սոմնացի	ՄԶ	ՄԶ	—	[ՄԶ]
57	էր մարգարէ և արդար բնութիւն	Նաթան	ՄԷ	ՄԷ	—	[ՄԷ]
58	Էղբար, լսէ ամ հետ այսոր	Աննա և Սա- մուէլ	ՄԸ	ՄԸ	—	[ՄԸ]
59	Քարեպաշտ արքայ արդար	Նզէզիա	ՄԹ	ՄԹ	—	[ՄԹ]
60	Տղայն շուտէր բայց միայն հուր	Նզիա	Կ	Կ	—	[Կ]
61	Ի տղայութեան ուտէր նա բոց	Նզիա	ԿԱ	ԿԱ	—	[ԿԱ]
62	Չանունն գիտ գայն թագուորին	Յովաս	ԿԲ	ԿԲ	—	[ԿԲ]
63	Կայր փախուցեալ մի խիստ գիտուն	Յովանն	ԿԳ	ԿԳ	—	[ԿԳ]
64	Նա որ յերրորդ ատուր ծնայ	Յունանն	ԿԴ	ԿԴ	—	[ԿԴ]
65	Թէպէտ արար զբազինն ոսկի	Նաբուգոդո- նոսոր	ԿԵ	ԿԵ	—	[ԿԵ]
66	Առաքիւնի մի պատուական	Դանիէլ	ԿԶ	ԿԶ	—	[ԿԶ]
67	Ի յարգանդէ մօրն անդատին	Նրէմիա	ԿԷ	ԿԷ	—	[ԿԷ]
68	էր զբազէտ և աղուոր ետար	Սիմէոն	ԿԸ	ԿԸ	—	[ԿԸ]

44 AM Անչափ փխ Այնչափ:

63 A Գայր փախուցած...

1	2	3	4	5	6	7
69	Որոշ մի ծնաւ առանց խոյի	Քրիստոս	ԿՔ	ԿՔ	—	[ԿՔ]
70	Սառն ծաղկեաց կաղնոյ նման	Քրիստոս և...	Հ	Հ	—	[Հ]
71	Կարասն լի և աճաւոր	Քրիստոս և...	ՀԱ	ՀԱ	—	[ՀԱ]
72	Ի խնկարեր բլրին վերայ	Ք-ի խաչն	ՀԲ	ՀԲ	—	[ՀԲ]
73	Շինող մի կայր զարմանալի	(Քրիստոս) Գաբրիէլ	ՀԳ	ՀԳ	—	[ՀԳ]
74	Թուղթն խօսուն լուսով ի լի ●	Մարիամ, Յովսէփ	ՀԴ	ՀԴ	—	[ՀԴ]
75	էր ի մեծաց խիստ աճազին	Յովհաննէս	ՀԵ	ՀԵ	—	[ՀԵ]
76	Սեղան մի կեր արքունական	Գլուխն Յով- հաննու	ՀԶ	ՀԶ	—	[ՀԶ]
77	Պիղծ կին մի կայր Քրիստոսատեաց	Կինն Հերով- դիայ	ՀԷ	ՀԷ	—	[ՀԷ]
78	Բող մի կայր խիստ ճարտասան	Հերոդիա	ՀԸ	ՀԸ	—	[ՀԸ]
79	Ի Հրէաստան ազոռն մի կայր	Հերովդէս	ՀՔ	ՀՔ	—	[ՀՔ]
80	Կայր դատաւոր մի անիրաւ	Պիղատոս	Զ	—	—	[Զ]
81	էր շամբուլայ թագաւորական	Յուզա	ԶԱ	Զ	—	[ԶԱ]
82	Սերմնացանն ազնուական	Աւետարա- նիչք	ԶԲ	ԶԱ	—	[ԶԲ]
83	Վէմ մի տեսայ խիստ պատուական	Պետրոս	ԶԳ	ԶԲ	—	[ԶԳ]
84	Երկայնձորոք կարուակ մի կայր	Պօղոս	ԶԴ	ԶԳ	—	[ԶԴ]
85	է անհաւատ և առաքինի	Թովմաս	ԶԵ	ԶԴ	—	[ԶԵ]
86	Վայրի քոշիկ մի կայր քարձուկ	Եփրեմ	ԶԶ	ԶԵ	—	[ԶԶ]
87	Քարձուկ մի այլ նման սմին	Յովհ. Ոսկ.	ԶԷ	ԶԶ	—	[ԶԷ]
88	Երկու յօր էր նա որդի	Գրիգոր Լուս.	ԶԸ	ԶԷ	—	[ԶԸ]
89	Իմաստասէր մի յԱթենաց	Գաւիթ Անյազթ	ԶԹ	ԶԷ	—	[ԶԹ]
90	Սիրիի՛, ատա՛ւ յըսէ	Քրիթոզն	Ղ	ԶԹ	—	[Ղ]
91	Կայ ի լերունքն հանց զեղ օնձ	Միսակեց	ՂԱ	Ղ	—	[ՂԱ]
92	Մայրն զիւր արգանդն երաց	Գերեզման	ՂԲ	ՂԱ	—	[ՂԲ]

76 ԱՄ Սեղանն արքայական:

78 Վ Աղճիկ մի կայր...

80 Մ Գայր դատաւոր... Այստեղից խախտում՝ Ա ձեռագրի բնագրերի և ցանկի հա-
մարակարգերով: Յանկում 80-րդ միավորի պատասխանը վերսկսել է:

1	2	3	4	5	6	7
93	Տեսայ գրախոս մի բարեխի	Եկեղեցի	ՂԳ	ՂԲ	—	[ՂԳ]
94	Մայրն վէմ էր քարեղէն	Եկեղեցի	ՂԴ	ՂԳ	—	[ՂԴ]
95	է բանաւոր, չէ կենդանի	Քուղթ	ՂԵ	ՂԴ	—	[ՂԵ]
96	Մօրն արգանդն սեւային	Գիւր	ՂԶ	ՂԵ	—	[ՂԶ]
97	Սերմն սե ու ջրահուով	Գիւր	ՂԷ	ՂԶ	—	[ՂԷ]
98	Զեռք ամենակալին ստեղծ զիս	Գիւր	ՂԸ	ՂԷ	—	[ՂԸ]
99	Երբեակն ի միակէն	Գիւր	ՂԹ	—	—	[ՂԹ]
100	Շնորհալից մին աղիւսակ	Գիւր	Ճ	ՂԸ	—	[Ճ]
101	Յաշխարհական տարեց քառից	Կանթիկ	ՃԱ	ՂԹ	—	[ՃԱ]
102	Յիշխանութեան արեգական	Կանթիկ	ՃԲ	ճ	—	[ՃԲ]
103	Ճերմակ ձի՝ զակեղ ու զեր	Կանթիկ	ՃԳ	ՃԱ	—	[ՃԳ]
104	Գլուխն ունի ու ինք չէ կունդ	Մոմ	ՃԴ	ՃԲ	—	[ՃԴ]
105	Սկազէմ զեղ ստառանայ	Ճբազ	ՃԵ	ՃԳ	—	[ՃԵ]
106	Տեսայ աման մի պղղընձի	Բուրվառ	ՃԶ	ՃԴ	—	[ՃԶ]
107	Նրկուք ընդ իրար կոտիս	Հրահան	ՃԷ	ՃԵ	—	[ՃԷ]
108	Քան զամենայն ազգ այլ ի վեր	Հայն	ՃԸ	ՃԶ	—	[ՃԸ]
109	Հանճարեղ խիստ արուեստաւոր	Ֆառանկ	ՃԹ	ՃԷ	—	[ՃԹ]
110	Յամէն անուն գրէն կա կեռ	Հոռոմն	ՃԺ	ՃԸ	—	[ՃԺ]
111	Հայնց զեղ տաճիկ լեզու ի յար	Ասորի	ՃԺԱ	ՃԹ	—	[ՃԺԱ]
112	Մեծ ու նազուք լեզու ասին	Երբայեցիք	ՃԺԲ	ՃԺ	—	[ՃԺԲ]
113	Ի իւսիսոյ զայ ձիւտոր	Գաբխար	ՃԺԳ	ՃԺԱ	—	[ՃԺԳ]
114	Յիւրմէ՛ ամ ինչ տամ քեզ խապար	Հազարացիս	ՃԺԴ	ՃԺԲ	—	[ՃԺԴ]
115	Ոձ մի կայր, գունով կապոյտ	Գետ	ՃԺԵ	ՃԺԳ	—	[ՃԺԵ]
116	Զամէն խաղայ ի գնայուն տուն	Զուկն	ՃԺԶ	ՃԺԴ	—	[ՃԺԶ]
117	Ոմն ի յէիցս էր անկեկան	Զաղաց	ՃԺԷ	ՃԺԵ	—	[ՃԺԷ]
118	Մինն ի յանգունղըս տառապէր	Զբաղաց	ՃԺԸ	ՃԺԶ	—	[ՃԺԸ]
119	Մեռանիմ մ մահանամ	Յորին	ՃԺԹ	ՃԺԷ	—	[ՃԺԹ]
120	Ի տրամադրելն կարծրանամ	Յորին	ՃԻ	ՃԺԸ	—	[ՃԻ]
121	Նրկից հանգոյն յար ընթանամ	Ամպ	ՃԻԱ	ՃԺԹ	—	[ՃԻԱ]

98 Այս համարից հետո A ձեռագրի քննարկում համար է տրված նաև նույն միավորի 2-րդ կեսին, ցանկում՝ ոչ: Այն 2 միավոր է համարված նաև M օրինակում: Իրականում այդտեղ Դավիթ Քերզոզի շարքի 4 միավորների մշակումն է՝ դիտված որպես մի ամբողջություն:

105 A Սև զեղ ստառանայ: M Սև է զեղ ստառանայ:

1	2	3	4	5	6	7
122	Եկ հոմանունը գարունաբար	Գարի	ձԻԲ	ձԻ	—	[ձԻԲ]
123	Ուր բուրաստան կայ ու պարտէզ	Սիւրամարդ	ձԻԳ	ձԻԱ	—	[ձԻԳ]
124	Մօրուք ունի ինք զեղ զրոյց	Աքաղաղ	ձԻԴ	ձԻԲ	—	[ձԻԴ]
125	Ջանչիլ թթան շապիթ ունի	Աբադիլ	ձԻԵ	ձԻԳ	—	[ձԻԵ]
126	է մարդ, աւտա, բանս է անստա	Տատրակ	ձԻԶ	ձԻԴ	—	[ձԻԶ]
127	Կանաչ թռչուն մի բանաւոր	Թութաթ	ձԻԷ	ձԻԵ	—	[ձԻԷ]
128	Յեզիպտոսէ գայր զեղ կայծակ	Ծիծառ	ձԻԸ	ձԻԶ	—	[ձԻԸ]
129	Ամ մէկ սկսիր սուրբ զուարթուն	Աբադյա (Յօխարիկ)	ձԻԹ	ձԻԷ	—	[ձԻԹ]
130	է կենդանի խայտ ու թռչան	Կուկու (Գունէն)	ձԼ	ձԻԸ	—	[ձԼ]
131	Ասեպ խօսող է յանդիման	Շնօրա	ձԼԱ	ձԻԹ	—	[ձԼԱ]
132	Յիսնէ այլ ինչ ուզես դու բան	Հոբալ	ձԼԲ	ձԼ	—	[ձԼԲ]
133	Գայ ի յայգին ինք գող ի գող	Ջիտ	ձԼԳ	ձԼԱ	—	[ձԼԳ]
134	Հալա ունի զեղ ձուս սպիտակ	Անձեղն	ձԼԴ	ձԼԲ	—	[ձԼԴ]
135	Տեսաք փոքրիկ մոնղոլանակ	Աբաուա	ձԼԵ	ձԼԳ	—	[ձԼԵ]
136	Փողհար մի կայ աղվոր զուսան	Բրուէն	ձԼԶ	ձԼԴ	—	[ձԼԶ]
137	է ծիրանի ու բարկ սպիտակ	Բօր	ձԼԷ	ձԼԵ	—	[ձԼԷ]
138	Յուշկիկ երթայ զեղ ըզտիկին	Բաղ	ձԼԸ	ձԼԶ	—	[ձԼԸ]
139	Ես կարմիր հափի վարտիթ	Կաքաւ	ձԼԹ	ձԼԷ	—	[ձԼԹ]
140	Չեղ զշահէն հայնց սուր երթայ	Ագաւ	ձԽ	ձԼԸ	—	[ձԽ]
141	Մանուկ հաբաղ մի ի յազգէ	Ագաւ	ձԽԱ	ձԼԹ	—	[ձԽԱ]
142	Աւետարեբ հաւ մի ճիշէ	Ագաւ	ձԽԲ	ձԽ	—	[ձԽԲ]
143	Կաղամբ ձայնէ ու ծախ շկայ	Անձեղ (Ագ- աւ)	ձԽԳ	ձԽԱ	—	[ձԽԳ]
144	Ասեն, թէ է ինքն մարդուկ	Հաւհաւ	ձԽԴ	ձԽԲ	—	[ձԽԴ]
145	Առակ զրոյց յիբմէ բերին	Խիւ	ձԽԵ	ձԽԳ	—	[ձԽԵ]
146	Քարգործ մի կայր խիստ իմաստուն	Մեղու	ձԽԶ	ձԽԴ	—	[ձԽԶ]
147	Գործաւոր փոքր և հրաշալի	Մեղու	ձԽԷ	ձԽԵ	—	[ձԽԷ]
148	Գայր աղբիւր մի յանդրնոց	Մըշիւն	ձԽԸ	ձԽԶ	—	[ձԽԸ]
149	Եարի սեսայ ես շատ կարուս	Մըշիւն	ձԽԹ	ձԽԷ	—	[ձԽԹ]
150	Չեղ սերորէ ունի թեւր	Թիթեղն	ձԾ	ձԽԸ	—	[ձԾ]

120 ԱՄ հայտարեբ անն ու թռչան (Ա թռչուն):

140 ԱՄ Տեսա կարի...

1	2	3	4	5	6	7
151	Թագուր շունին, ժողովին առակ	Մարախ	ձՄԱ	ձԽԹ	—	[ձՄԱ]
152	Ծն արենխում զեզ զգազան	ձանճ	ձՄԲ	ձՄ	—	[ձՄԲ]
153	Հաւատաւորիկ մի կայր փորթիկ	Բզէզ	ձՄԱ	ձՄԱ	—	[ձՄԳ]
154	Ի վեցից վերացելով	Բզէզ	ձՄԲ	ձՄԲ	—	[ձՄԴ]
155	Սկ է զեզ ըզմուր	Մոծակ	ձՄԳ	ձՄԳ	—	[ձՄԵ]
156	Պարունակեալ հողոյ ծնունդ	Հու	ձՄԴ	ձՄԴ	—	[ձՄԶ]
157	Սնունդ ածին 'ւ անսերմնական	Ոջի	ձՄԵ	ձՄԵ	—	[ձՄԷ]
158	Կայր միակեց մի ստորի	Միեզջերու	—	ձՄԶ	—	[ձՄԸ]
159	Դլուխ ունի զերզ զկթոց	Առիւծ	—	ձՄԸ	—	[ձՄԹ]
160	Զերզ հոռոմբուկ քիթն է քաշին	Յի	—	ձՄԸ	—	[ձԿ]
161	Ինքն ոտներ ունի կարճեր	Զօ...ադ	—	ձՄԹ	—	[ձԿԱ]
162	Տրտորզն գող էր 'ւ աւազակ	Ինձն	—	ձԿ	—	[ձԿԲ]
163	Հանճարեզ որդիք մարզկան	Յովագ	—	ձԿԱ	—	[ձԿԳ]
164	Մանուկ մի քաշ՝ աղուորհասակ	Ծզն	—	ձԿԲ	—	[ձԿԴ]
165	է աննման աղուոր տիկին	Ծզն	—	—	—	[ձԿԵ]
166	Յամէն շրշի ինքն ի քարեր	Այծ	—	ձԿԳ	—	[ձԿԶ]
167	Ի յաստուածորանն է նըմաներ	(Առոյծ) Մաքի	—	ձԿԴ	—	[ձԿԷ]
168	Ունի ծախու ազվոր մուշտակ	Խոյ	—	ձԿԵ	—	[ձԿԸ]
169	Ի վանք օծտեց ինքն շատ մորթեր	Գառն	—	ձԿԶ	—	[ձԿԹ]
170	Հորթ մի կայր՝ արունստիւ գող	Գայլ	—	ձԿԷ	—	[ձԿ]
171	Շխուկ մի կայր զետ ըզֆրեր	Արջ	—	ձԿԸ	—	[ձԿԱ]
172	Աւտա, որ չէ նա խիստ խեռ	Ուղտ	—	ձԿԹ	—	[ձԿԲ]
173	Թագաւորաց խիստ պիտանի	Զի	—	ձԿ	—	[ձԿԳ]
174	Նա Քրիստոսի եղև ի պէտ	Էշ	—	ձԿԱ	—	—
175	Զետ միակեց հազնի խոշոր	Խոզ	—	ձԿԲ	—	—
176	Կընճիթ ունի քան ըզմըկան	Խոզ	—	ձԿԳ	—	—
177	Զետ ըզգազար խիստ է ի յար	Աղուէսն	—	ձԿԴ	—	—

158 A օրինակն այս միավորի 3-րդ տողից հետո մինչև վերջ շունի. Թերթլըր կը-տրրված, հանված են:

167 M Յաստուած...

170 M Կայր միակեց զեզ զֆրեր:

174 Այստեղից սկսած M ձեռագիրն ընդհատվում է. W-ում էլ սկզբից մինչև 179-րդ միավորը չկա. կտրված, հեռացված են. Դրանք լրացնում ենք A ձեռագրի ցանկի և ներսն Շնորհալու անվամբ պահպանված այլ ձեռագրերի տվյալներով:

1	2	3	4	5	6	7
178	է կենդանի շորքոտանի	Ջորի	—	ձՀԵ	—	—
179	Մերկ արապիկ մի ես տեսայ	Ապուզնայ	—	ձՀԶ	—	—
180	Որպէս տիկին յուշիկ զնայ	Կատու	—	ձՀԷ	ձՀԹ	—
181	Գրած ի գիրն աւետարհի	Շուհ	—	ձՀԸ	ձՀ	—
182	Բարետրութեանց ոմն դարձի	Շուհ	—	ձՀԹ	ձՀԱ	—
183	Են հոմանունք Եռագեռի					
184	Սա եթեր ինչ պարագայի					
185	Տարրական տարփոզական	Ջանգակ	—	ձՀ	ձՀԲ	—
186	Երկու աշօք ի ծնէ կոյր	Խուրդ	—	ձՀԱ	ձՀԳ	—
187	Փոքրիկ շիշուկ շիպայ տեսայ	Արլակին	—	ձՀԲ	ձՀԴ	—
188	Մազովն շէկ է գերջ շիպայ	Թասպէկ	—	ձՀԳ	ձՀԵ	—
189	Զերդ ֆռանգ ասպար էր կենդանի	Զիակ	—	ձՀԴ	ձՀԶ	—
190	Ազնիւ ունի ինքն ժանիք	Զորեակ	—	ձՀԵ	ձՀԷ	—
191	Խայտ գեղեցիկ ունի փետուր	Մառկառուկ	—	ձՀԶ	ձՀԸ	—
192	Զորքոտանի է գետ զշուն	Կրիայ	—	ձՀԷ	ձՀԹ	—
193	Կին մի նստէր յոյժ փառաւոր	Այդի	—	ձՀԸ	ձՀ	—
194	Զարմանք ասեմ, քեզ սիրելի	Խազոդ	—	ձՀԹ	ձՀԱ	—
195	Զբորն հրոյ նման տեսայ	Գինի	—	ձՀ	ձՀԲ	—
196	Պտուղ մի կայ յայժ ցանկայի	Խնձոր	—	ձՀԱ	ձՀԳ	—
197	Զերդ զնարիւր է հանց բոլոր	Խնձոր	—	ձՀԲ	ձՀԴ	—
198	Բրուտ մի կայր խիստ պիտանի	Տանձ	—	ձՀԳ	ձՀԵ	—
199	Յոսկի խնձոր նման լինի	Սերկելի	—	ձՀԴ	ձՀԶ	—
200	Ի մրգերոյ ի զատ շասեմ	Թուզ (նուռ)	—	ձՀԵ	ձՀԷ	—
201	Ուր գտանես, եղբայր, դու կեր	Կեռաս	—	ձՀԶ	ձՀԸ	—
202	Տօփ մի կա. որ զերդ ծառ է	Կաղին	—	ձՀԷ	ձՀԹ	—
203	Սայրն փայտին է հաստատուն	Հնկոյց	—	ձՀԸ	Մ	—
204	Իրք մի տեսայ զերդ պատրեբան	Լիժօն	—	ձՀԹ	ՄԱ	—
205	Փոյթ արձակէ զնա ի կապէ	Խիար	—	Մ	ՄԲ	—
206	Հտտակաւ բռան ունի	Գատինջան	—	ՄԱ	ՄԳ	—
207	Իրք մի կայ ինքն է շրքեր	Դրուժ	—	ՄԲ	ՄԴ	—

181 W է գրած ի գիրն աւետարհի:

194 W Արմացք փխ Զարմանք:

197 W Հանց է:

1	2	3	4	5	6	7
208	Կարժիր ու օպիտակ մշկամեներ	Վարդ	—	ՄԳ	ՄԵ	—
209	Դու խիստ ծանօթ ես այն ծաղկին	Նուռն (Նուռ)	—	ՄԴ	ՄԶ	—
210	Ամ ի՞նչ ասե՞ք դուք այս ծաղկիս	Նուճեւ	—	ՄԵ	ՄԷ	—
211	Իր տեսն է զերդ ըզքա՜ֆուր	Նուճեւ	—	ՄԶ	ՄԸ	—
212	Կանաչ դալար որպէս ծով շուր	Մբռէնի	—	ՄԷ	ՄԹ	—
213	Սառ մի կայ լեռնաբնակ	Փիջի	—	ՄԸ	ՄԺ	—
214	Կայր փերեզիկ մի՛ ի գլուխ ի վեր	Սոճի	—	ՄԹ	ՄԺԱ	—
215	Փայտ մի կայ՝ խիստ կու ճայթէ	Կաղնի	—	ՄԺ	ՄԺԲ	—
216	Գնայ հասիր դու այն կաղնին	Կաղնի	—	ՄԺԱ	ՄԺԳ	—
217	Իրք մի գլուխ ունի տւ գլուխ	Մտանկ	—	ՄԺԲ	ՄԺԴ	—
218	Սառ մի աղուոր կարի գոճար	Յարդ	—	ՄԺԳ	ՄԺԵ	—
219	Սառ մի կայ ար կայ հով շուր	Կոստալայ (Մուռ)	—	ՄԺԴ	ՄԺԶ	—
220	Սառ մի կայ շատ ու անպիտան	Ճըփն...	—	ՄԺԵ	ՄԺԷ	—
221	Յորժամ զկովըն քաշէին	Աղեղ	—	ՄԺԶ	ՄԺԸ	—
222	Գովելի է գիծն աղէկ	Նետ	—	ՄԺԷ	ՄԺԹ	—
223	Ոմն ի կառս հեծանոցին	Խնոցի	—	ՄԺԸ	ՄԻ	—
224	Սովն կայր ի մէջ նաւուն	Գնակ	—	ՄԺԹ	ՄԻԱ	—
225	Մեծ որովայն՝ անյազ կերով	Տաշա	—	ՄԻ	ՄԻԲ	—
226	Ներքի խա՛ւ՛ ծեփ, վերի շունի	Թի	—	ՄԻԱ	ՄԻԳ	—
227	է մարդ աւտա դու ինձ զայն բան	Աղ	—	ՄԻԲ	ՄԻԴ	—
228	Յերկան շորով է աննման	Փոսն աւել (Թի)	—	ՄԻԳ	ՄԻԵ	—
229	Եկեղեցին երեք գմբեթ	Բաղանիք	—	ՄԻԴ	ՄԻԶ	—
230	Քառանկո՛ւր, բազմածանի	Սանդր	—	ՄԻԵ	ՄԻԷ	—
231	Յիստա՛ն փորիկ ծիրան ծովիկ	Հայլի	—	ՄԻԶ	ՄԻԸ	—
232	Նրբեմն եղէ ես անցաւոր	Բուրդառ	—	ՄԻԷ	ՄԻԹ	—
233	Սրբած է գետ բզճայելի	Խուր	—	ՄԻԸ	ՄԼ	—
234	Հաւատ քարձեր են զերդ գրուզ	Ընուս	—	ՄԻԸ	ՄԼԱ	—
235	Ձիս ճանաճող հիլայեցին	Ջուլնակ	—	ՄԻԹ	ՄԼԲ	—
236	Թարսն ընութիւն ՚ւ անտեսական	Ջերմն	—	ՄԼ	ՄԼԳ	—
237	Ով ճրաշարի զարմանայեաց	(Դրախտ, օձ)	—	ՄԼԱ	ՄԼԴ	—

228 W Երկայն շորտ ու աննման:

237 ՀՃՅ. Եարք ԺԳ/2, որով կապվում է կաղ Ալեքորի և ներսես Շնորհալու անվամբ

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

Յովհաննէս Վարդապետի Մօրծորեցայ

238	Ջուրն հրոյն տուն կազմեցաւ	Ջրախառն կարկուտ	—	ՄԼԲ ՄԼԳ	ՄԼԵ	—
239	Մանուկ մի կայր խիստ հրաշատես	Եզեկիէլ	—	ՄԼԴ	ՄԼԶ	—
240	Տեսի արուեստ զարմանազան	Որդն	—	ՄԼԵ	ՄԼԷ	—
241	Ես երկու դաշտ տեսայ տափակ	Կշեռք	—	ՄԼԶ	ՄԼԸ	—
242	Ես հաւ մին ոսկի տեսայ	Կանթեզ	—	ՄԼԷ	ՄԼԽ (ՄԼԹ)	—
243	Փայտըն պատուելի	Գրակալ	—	ՄԼԷ	ՄԽ	—
244	Սերմըն սև, դաշտն սպիտակ	Գիրն	—	ՄԼԸ	ՄԽԱ	—
245	Եկ, որ ասեմ քեզ այլ առակ	Գայլախաղ	—	ՄԼԹ	ՄԽԲ	—
246	Թէպէտ և է դառն ու լեղի	Ապաշխա- բանք	—	ՄԽ	ՄԽԳ	—
247	Միակեց մ'երեկ խիստ շորակեց	Ախացք	—	ՄԽԱ	ՄԽԴ	—
248	Լեռընցի խիստ շինական	Եղջեր ծառն	—	ՄԽԲ	ՄԽԵ	—
249	Հանց գազայէ զերդ կուրատոր	Հաւ	—	ՄԽԳ	ՄԽԶ	—
250	Զայն ծառն տես, որ կու ծաղկի	Թթենի	—	ՄԽԴ	ՄԽԷ	—
251	Կարգաւ ի շուրջ եկի մեծակ	Թթենի	—	ՄԽԵ	ՄԽԸ	—
252	Գիշերատիպ և ստուերային	Լու	—	ՄԽԶ	ՄԽԹ	—
253	Պատկեր ունի մարդոյ սատակ	Բու	—	ՄԽԷ	ՄԾ	—
254	Ի հողէմաղէ նըման առակ	Կուկու	—	ՄԽԸ	ՄԾԱ	—
255	Կնճիթն երկայն է զերդ խոզի	Մուկն	—	ՄԽԹ	ՄԾԲ	—
256	Է այլ ծաղիկ խիստ գեղեցիկ	Գուռ	—	ՄԾ	ՄԾԳ	—

պահպանված զրույց-հանելուկի հետ վերջինս բաղկացած է 4 միավորից, որոնցից միայն այդ մեկն է կապվում ներսես Շնորհալու հանելուկների հետ, այն էլ ոչ թե հանելուկ է, այլ պատասխան՝ առաջադրված հանելուկի (տե՛ս ԺԳ/1): Մյուս միավորներն այստեղ չեն բնորոշիակվել, որովհետև 2-ը Կաղ Ալևորինն են, իսկ մնացած մեկ միավորն էլ նախատական խոսք է և ոչ թե հանելուկ: Այստեղ վերջանում է ներսես Շնորհալու շարքը, և սկսվում են Հովհաննես Մործորեցու «հանելուկները» (238—259-րդ միավորներ. տե՛ս «Հավելվածներ»):

243 Ա-ի ցանկում թվահամարը («ՄԼԵ») կրկնվել է, իսկ W օրինակում սխալմամբ նշված է ՄԼԵ փխ ՄԼԹ:

255 W Թիթն երկայն...

1	2	3	4	5	6	7
257	Գալ ձիաւոր մի ի ֆոսնկաց	Մովսէս	—	ՄՄԱ	ՄՄԴ	—
258	է մարդ, աւտա, անմարմին չէ	Ադ	—	ՄՄԲ	ՄՄԵ	—

Տիրատու վարդապետի ասացեալ

259	Ինքն է միայն 'ւ ընկեր շունի	Մէկ թիւն	—	ՄՄԳ	ՄՄԶ	—
260	Զգալեացս ամէնն է պիտանի	—	—	ՄՄԴ	ՄՄԷ	—
261	Մերձ լինելով զիս սպանանէ	Հուրն	—	ՄՄԵ	ՄՄԸ	—
262	Մարդիկ յինքն յոյժ համարձակին	Հ...	—	ՄՄԶ	ՄՄԹ	—
263	Հինքն ասացին զինք՝ մեզ նման	Հուսին	—	ՄՄԷ	ՄԿ	—
264	Տեսեսք երեք են կենդանոյն	—	—	ՄՄԸ	ՄԿԱ	—
265	Բան մի զարմացք ի մեզ լինի	Սահմանն է	—	ՄՄԹ	ՄԿԲ	—
266	Ոմանք ստեղծան մարքոր հոգի	Մարդն	—	ՄԿ	ՄԿԳ	—
267	Պարգևս էառ սա յատկագոյն	Մեղքն	—	ՄԿԱ	ՄԿԴ	—
268	է արարիչ 'ւ աստուած չէ նա	—	—	ՄԿԲ	ՄԿԵ	—
269	է զգալի և շերկի	Աբձազանք	—	ՄԿԳ	ՄԿԶ	—
270	է թիւ բոլոր քառանկիւնի	—	—	ՄԿԴ	ՄԿԷ	—
271	Այն քաջին ի'նչ սանձ ես գով	Վարագդատ	—	ՄԿԵ	ՄԿԸ	—
272	Կայր քաջ մի այլ նման սմին	Տրդատ	—	ՄԿԶ	ՄԿԹ	—
273	Գիտեմ քաջ մ'այլ նախնի սոցին	—	—	ՄԿԷ	ՄՃ	—
274	Ոմն էր յազգէ Արշակունի	Երուանդ	—	ՄԿԸ	ՄՃԱ	—
275	Արդ երեք են հրաշալիք	—	—	ՄԿԹ	ՄՃԲ	—
276	Խորհորդ շորթորդն յոյժ սոսկալի	—	—	ՄՃ	ՄՃԳ	—
277	Յերիս ծընունդս է պատուած	—	—	ՄՃԱ	ՄՃԴ	—
278	Գիտեմ մի այլ յոյժ զերազանց	Յոհան. աւետ.	—	ՄՃԲ	ՄՃԵ	—
279	Վեհին մեծի էր նըմանօղ	Մովսէս	—	ՄՃԳ	ՄՃԶ	—
280	Զընթացս երկնից դադարեցոյց	Եղեկիա թագ.	—	ՄՃԴ	ՄՃԷ	—
281	Ում մարգարէն երես նշան	—	—	ՄՃԵ	ՄՃԸ	—

259 Աւստեղից սկսվում են Տիրատու վարդապետի հանելուկները (259—285-րդ միավորները տե՛ս շարք Ժէ)։ Ա-ի ցանկում այս շարքի ոչ բոլոր միավորների պատասխաններն են նշված։

1	2	3	4	5	6	7
282	Զոր մարզարէն սուրբ տեսանող	—	—	ՄՀԶ	ՄՀԹ	—
283		Աղամ և ամ	—	ՄՀԷ	[ՄԶ]	—
284	Հիմըն շկայ, տունն երևի	Սունկ	—	ՄՀԸ	ՄԶԱ	—
285	Հայր իմ ծընաւ զիս ի մօրէ իմմէ	Գրիչն	—	ՄՀԹ	ՄԶԲ	—

Այլուստ

286	Երեք ձիով, մէկ հետևակ	Գիրք	—	ՄԶ	ՄԶԳ	—
287	[Նուրնի մի մա՛սը]	Գիրք	—	ՄԶԱ	—	—
288	է գնալուն, ոտուի շունի	Ի փոր կիտի	—	ՄԶԲ	ՄԶԳ	—
289	Ոմն իմաստուն շորեքկուսի	—	—	—	ՄԶԵ	—
290	Գիտեմ քան զայս այլ հրաշալի	Յօնան	—	—	ՄԶԶ	—
291	Գիտեմ քան զայս զարմանալի	Ճբադ	—	ՄԶԳ	ՄԶԷ	—
292	Երկուք ի մեկտեղ բերած	չ՝ Երգիկացի Հողի, մարմին Հողի, մարմին Տարբերք Զգայու- թիւնք Ազուա Մեղու	—	ՄԶԳ	ՄԶԸ	—
293	Զերկուս յիրար ո՞նց պահեմ		—	ՄԶԵ	ՄԶԹ	—
294	Զայս շորս յիրար ո՞նց սազեմ		—	ՄԶԶ	ՄՂ	—
295	Հինգ զուս որ ի բաց թողած		—	ՄԶԷ	ՄՂԱ	—
296	Կնգուղ ունի զերդ զարևդի		—	ՄԶԸ	ՄՂԲ	—
297	Մին մի տեսա՛ պըլուզ ու ժիր	—	ՄԶԹ	ՄՂԳ	—	

283 Ըստ Ա-ի ցանկի՝ այստեղ պիտի լինեն «Աղամ և Աստուած» պատասխանով հանելուկ, սակայն W օրինակում չկա աղպիսին, շնայած ըստ համարակաման ենթադրվում է: Ուշագրավ է, որ համարն էլ («ՄԶ») չի նշված և թո՛ղք է կատարված ՄԶԹ-ից ՄԶԱ: Դա գալիս է, անշուշտ, որով նախահիմքից, ուր եղել է հանելուկը, բայց հետո տեղաշարժվել է: Տե՛ս 285-րդ միավորը:

285 Պատասխանը (Գրիչ) սխալ է. որովհետև սա հին հանելուկ է (հմտ. Գ/1)՝ Աստու, Աղամի մասին: Գրիչ-ը կապվում է հաջորդ միավորի (286-րդ) հետ: Այստեղից սկսվում է «Այլուստ» շարքը (286—305-րդ միավորները):

287 Ըստ Ա ձեռագրի ցանկի՝ պիտի լիներ հանելուկ («Գիրք»), որը, սակայն, չկա: Երևի 285, 286, 287-րդ համարների տակ նկատի է առնվել միևնույն միավորը («Երեք ձիով...»), որն ընդարձակ է և կարող էր 3 միավորի տպավորություն թողնել:

292—295 միավորները՝ չորհաննես Երգեկացուն են, մնացածները՝ Անանուն (տե՛ս շարք ԺԸ):

1	2	3	4	5	6	7
298	Այնոր նրման մին այլ տեսայ	Մբջիմն	—	ՄՂ	ՄՂԴ	—
299	Այլ գեղեցիկ և իմաստուն	Թեփէկ	—	ՄՂԱ	ՄՂԵ	—
300	Մին մ'այլ տեսայ ես խիստ հրպարտ	Աքաղաղ	—	ՄՂԲ	ՄՂԶ	—
301	Մին մ'այլ ասեմ՝ լաւ տանուտէր	Մբջիմն	—	ՄՂԳ	ՄՂԷ	—
302	Զորից նխթից գունդ մի շինած	Զաղաց	—	ՄՂԴ	ՄՂԸ	—
303	Զառիւծն էհերձ առանց սրով	Սամսոն	—	ՄՂԵ	ՄՂԹ	—
304	Թէպէտ հսկայ էր և ուժով	Սամսոն	—	ՄՂԶ	Յ	—
305	Հովիւ մի սուրբ՝ թագուր երգող	Դաւիթ	—	ՄՂԷ	ՅԱ	—

Ա Յ Բ Ե Ն Ա Կ Ա Ն Յ Ա Ն Կ

ՀԱՆՆՆՈՒԿՆԵՐԻ ՍԿՋՐԱՏՈՂՆԵՐԻ,

ՀԱՐՔԵՐԻ, ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԻ, ՀԱՄԱՐՆԵՐԻ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԻ

Ազի ունի զինչ զատիժու—ժՁ/6, Մուկն
Աղամայ է անդրանիկ—ժԲ/11, Ջայն
Ազնիւ ունի ինքն ժանիք—ժԱ/189, Ջո-
րեակ
Աղջիկ մի կայր Քրիստոսատեաց—տե՛ս
Պիղձ կին մի...
Աղքատ մի կայր ի աշխարհի—լԸ/1—
Գիրն է (հմմ. ժԱ/11. Ջայն)
Աճեցայ. այժմ եմ վեցից վեցեակ—
լԷ.2, Գիր
Ամ ի՛նչ ասէք դուք այս ծաղիկս—
ժԱ.209, Նոճէս
Ամ մէկ սկսիր սուրբ զուարթուն—
ժԱ.128, Արտոյտ
Ամպոն հաւար էր ես սատակ—ժԱ/30,
Մշտարակ
Այգի՛ մի էր յոյժ պատուական—լՁ/3,
Ամ (տարի)
Այլ գեղեցիկ և իմաստուն—ժԸ/9, Թե-
փէկ
Այծն ի քօշէն զմորթին եհան—Գ/13,
Կիճն Պետափրեայ և Գեղեցիկն Յով-
սկի
Այծն ու քօշն կոուեցան—ժԲ/15, Յով-
սկի Գեղեցիկ

Այն Թագաւորն շարաքարոյ—ժԴ/5, Նա-
բուգոզոնոսոր
Այն ի՛նչ էր, Որ չէր ինչ—է/3,—
Այն կորդացեալն երկիր բարի—ժԴ/10,
Յովակիմ և Աննայ
Այնոր նըման մին մ՛այլ տեսայ—ժԸ/8,
Մըշիմն
Այնչափ ես սուրբ երևեցաւ—ժԱ/44,
Ահարոն
Այն քաջին ի՛նչ ասեմ ես գով—ժԷ/13,
Վարազդատ
Այս երեք Տոգիս ի բաղնիս գնացին—
եմ/4, Թվարանական խնդիր
—Այս երեք որդիս երեք ֆարսաղ—եմ/3,
Թվարանական խնդիր
Այր մի արզար երևեցաւ—ժԱ/38, ժԴ/40
(կրկ.), Յոր
Այր մի արզար, խիստ իմաստուն—
ժԱ/27, Նոյ
Այր մի գտաւ յայոց իշխան—ԻԳ/1,
[Ներսես Շնորհալի]
Այր մի տնկեաց ծառ թթենի—ԻԹ/5,
Ջորի
Անբանն զանբանն եկուլ—Գ/16, Գաւա-
զանն Մովսէսի

* Գատասխաններ՝ ըստ աղբյուրների. ընդգծվածները մասամբ խմբագրված են և ճշգրտված:

* Աստղանշան ունեցողներն արձակ են շարագրված:

Անբուն անծրնին բարցին—ԽԳ/1, Ազ,
զարի, զուր, կամուրջ
Անդուստ յառաջ սերմանեցաւ—Ժ/7,—
Անիծեալ է որթն—Բ/2,—
Անիմաստն իմաստնանայր—ԻԴ/5,—
Անկենդան կենդանատուն—ԺԱ/8, Արե-
զակն
Անկին տեսայ աղիւսէ տուն—ԺԱ/13,
13ա, Մարդ
Անշունչ ասի և անկենդան—ԻԸ/2, Աւա-
զան
Անշունչն ծնաւ զշնչաւորն—Դ/4, Սարե-
կայ ծառն և խոյն
Անուն իմ բազկանայ երկը տարիք—
Ա/10, ԺԱ/98, 1է/7, Գիր
Անուն անէր ի խունկ նման—ԺԱ/32,
Ղովտ
Անտես աշաց—Ժ/1,—
Աշրղ Քօչակն եւ մին տաճիկ աշրղ—
ԽԱ/4, —
Առակ զրոյց յիւրմէ բերին—ԺԱ/144,
Խիւ
Առանց նորա կաննք ոչ լինի—ԺԲ/6,
Հողմ
Առաքինի մի պատուական—ԺԱ/66, Դա-
նիէլ
Առևտրութիւն շնչոյ ունիմ 'ւ եմ անկեն-
դան—1Գ/20, Փոքս
Ասեն, թէ անհայր ու անմայր է—1Ը/2
(հմմ. ԺԲ/10)
Ասեն, թէ երկու երամ հաւ կարծէին—
ԽԱ/11ա, Թվարանական խնդիր
Ասեն, թէ է ինքն մարդուկ—ԺԱ/143,
Հաւհաւ
Ասես խօսող է յանդիման—ԺԱ/130,
Շեօքա
Աստուած անարէն—Գ/5, Աստուած, խա-
չըն. մտրգաւէն Դաւիթ
Աստուած՝ զող—Գ/4, Աստուած, Մկրտիչ,
Յունան
Աստուած շարբար, եղև նա նոր—ԺԲ/49,
Ջորի

Արդ, այն ճանփան ով աշխատի—1Բ/5,
Ապաշխարանք
Արդ, այն քաղաքն է աննման—1Բ/2, —
Արդարախօս յայնժամ լինի— ԻԲ/6,
Կշիռ
Արդարութեան էր ցանկացեալ—ԺԱ/26,
Ննովք
Արդ, ես նոցա տամ երանի—1Բ/3, Պա-
քըն է (= Պահքն)
Արդ է անթև և անփետուր—ԺԱ/15,
Միտք
Արդ, է՛ եօթն ի տասնեկի—ԺԲ/7, Հողմ
Արդ, տեսանեմ զմի կենդանի—1Զ/2,
Մարդ
Արեգական նման իշխան—ԺԱ/37, ԺԳ/39
(կրկ.) Յովսէփ
Արք երեք են հրաշալիք—Ժէ/17, —
Աւար առող է աշխարհի—ԺԲ/48, Ձի
Աւետարեբ հաւ մի ճիշէ—ԺԱ/141, Ազ-
նաւ
Աւտա, որ չէ նա խիստ խեռ—ԺԱ/171,
Ուլտ
Բան մի զարմացք ի մեզ լինի—Ժէ/7,
Սահման
Բանն՝ ի Հօրէն—ԺԴ/24, Դաւիթ
Բարեպաշտ արքայ արդար— ԺԱ/59,
ԺԴ/34 (կրկ.), Եղեկիա
Բարեսրութեանց ոմն դարձի—ԺԱ/181,
Շուն
Բարի եկիր, մարտաբոսորդի—Գ/11, Ղովտ
և դատերբն իւր
Բարի եկիր, պաղպ ալևոր—ԺԳ/3, ԺԳա/3,
Առ կաղ Ալևորն
Բարձրագոյն եմ քան զերկինս—Թ/1,—
Բարձեալ ոչ ուրեք—Ժ/2,—
Բարձր եմ քան զերկինս—Թ, տարբ. 1—
Բարով զլրտեսն էր ընկալեալ, ԺԴ/48,
Բահար է
Բիւրուլ քամալի սան՝ սօզն մանասի—
ԽԱ/1—
Բող մի կայր՝ խիստ ճարտասան—
ԺԱ/78, Դուստր Հերդիա

Բող մի կայր՝ կատար շատոց—ժԱ/22,
Ջմեռն

Բոց գերամբարձ յոյժ ցուացեալ—ժԲ/20,
Եղեկիէլ

Բրուտ մի կայր խիստ պիտանի—
ժԱ/197, Տանձ

Գագանն մեծ այն վիթիարի— ԻԲ/9,
Ջուկն

Գայ ի յայգին ինք գող ի գող—ժԱ/132,
Չիտ

Գայ ձիաւոր մի ի ֆռանգաց—ժԵ/20,
Սովածի

Գայր աղբիւր մի յանդընդոց—ժԱ/147,
147ա, Մրջիմն

Գարունն գայ հողն ի ծնունդ—ժԱ/155,
Լու

Գիշերատիպ և ստուերային—ժԵ/15, Լու

Գիտեմ մի այլ՝ յոյժ գերազանց—ժԷ/20,
Յո՛ւան անտարանիչ

Գիտեմ քան զայս զարմանալի—ժԸ/5,
Ճրագ

Գիտեմ քան զայս այլ հրաշալի—ժԸ/4,
Յօնան

Գիտեմ՝ բաշ մ'այլ նախնի սոցին—
ժԷ/15.—

Գլուխ ունի զերդ զկոթց—ժԱ/158, Առիժ

Գլուխ ունի ու ինք շէ կուեղ—ժԱ/103,
Մոմ

Գնայ ՚սախր դու այն կաղին—ժԱ/215,
Կաղնի

Գնաց թոռն ի մամն ի մատ—տե՛ս
Թուն ի մամին անկողինն մերձեցաւ

Գոհար նաղուր մեծ հօր որդի—ժԱ/39,
Քամար

Գովելի է գիծն աղէկ—ժԱ/221, Նետ

Գործաւոր փոքր և հրաշալի—ժԱ/146,
Մեղրու

Գործեալ՝ ու ձեռին—ժ/3,—

Գունդ և բոյր—ժ/8,—

Գտաւ մի այլ թորգոմածին—ԻԵ/2,—

Գրած է գիրն անտարբեր—ժԱ/180,
Շուն

Գօտեմարտըն Ըսկատուն—ժԱ/36, ԺԳ/37
(կրկ.)։ Յակովք

Դաշտէ աւէ—ԵԳ/5, [Մովսէսի գաւազա-
նը]

Դաշտ մի կայր արձակ ու լայն—ժԲ/1,
Երկինք

Դատաւորաց ոչ ամալի—ժԲ/57, Սանտրն

Դատաւորն իբաւարար—ժԱ/1, Աստուծ
Դու խիստ ծանօթ ես այն ծաղկին—
ժԱ/208, Նաւ

Դունն եմ սեռիցն կենդանեաց, եմ բու-
րակ—ԼԳ/21

Եց ի ծակն իմ կոթ մի երկայն՝ ի լուս
կացի—ԼԳ/9, Ասեղ

Եթէ կամիս որ հօն երթաս—ԼԲ/6, Լուծն
է (սպահբի)

Ելեալ Լրթայր շորս տոռմով—ժԱ/28,
Տապան

Եկ դու, միտ դիր, ով սիրելի—ժԲ/56,
Սանտր

Եկեղեցին բարձր էր ու լայն—ժԱ/7,
Երկինք

Եկեղեցին երեք գմբեթ—ժԱ/228, Բազա-
նիք

Եկեղեցւոյ դուռն ի մաւ—ժԲ/21, Յունան

Եկ և տես այլ սքանչելի—ժԶ/2, Որդն

Եկ հոմանուն զարունարար—ժԱ/121,
Գարի

Եկ, որ ասեմ քեզ այլ առակ—ժԵ/8,
Գայլախազ

Եկ, որ ասեմ քեզ սիրելի—ԻԷ/5, Մարդ

Եկ, որ ցուցից զիմ կերպս քեզ—ԻԷ/16,
Գիր

Եղանակաց սա՛ման է նա—ԻԲ/3,—
(Լուսին)

Եղայր, դու ինձ միտ դիր հօգուժ—
ժԲ/36, Սաբանս

Սղբայր, լսէ ամ հետ այսօր—ժԱ/58,
ԺԳ/22 (կրկ.), Աննա և Սամուէլ
եմ գեղեցիկ ես սիրոյ տաշտ—ՉԱ/2,
Գինոյ վերայ
եմ շտեմարան իմանալի—Վէ/3, Գիրք
են արեւիտում զեզ զգազան—ժԱ/151,
Ճանճ
են հոմանունք եռասնոր—ժԱ/182,—
Ծա գիտէի զքեզ տէր փառաց—ժԳ/4,
Աս Ներսէս Շնորհալի
ես երկու դաշտ տեսայ տափակ—ժԵ/4,
Կշեռք
ես ծնայ զկին իմ—Ե/1, Ազամ, Եւս,
Մարիամ
ես հաւ մին ոսկի տեսայ—ժԵ/5, Կան-
թեղ
ես, որ յերրորդ ատուր ծնայ—ժԱ/64,
Յունան
երազատես սրանելի—ժԳ/38, Յովսէփ է
Երամ հով աստի և անդի գային—
ԽԵ/11, Քվարանական խնդիր
Երամ մի հաւ կու գային—ԽԵ/10, 10ա,
Քվարանական խնդիր
Երբմն անմեղ էր և անկեղծ—ժԳ/21,
Սատու է
Երբմն եղէ ես անցաւոր—ժԱ/231, Բուր-
վառ
Երգուաւ եւ ու ստեաց—Գ/15, Հերովդէս
Երեսուն մարդ ի բողոքս գնացին—ԽԵ/3.
Քվարանական խնդիր
Երեսուն և վեց միակ—Վ/1, Գիր
Երեք գաղինք՝ յոյժ պարարակ—ժԳ/7,
Երեք մանկուներն
Երեք գրով կոչի անուն—ԻԸ/1, Խաչն
Երեքզկի, ինքն է բոյոր—ԻԲ/1, Բուրվառ
Երեք ձիով. մէկ հետեակ—ժԸ/1, Գիրք
(= Գրի:)
Երեք մարդ բնդ մի ճանապարհ գնա-
լին—Գ Ե, Հերանոս և Երեւոյ
Երեք ուղտ. մէկն մարդկեր—ԽԵ/5, Քվա-
րանական խնդիր
Երկայնմարտք կարուակ մի կայր—
ժԱ/84, Պօղոս

Երկիր մի կայ Կիլիկիայ—տե՛ս Քաղաք
մի կայ յԱրարիայ
Երկնից հանգոյն յար ընթանամ—ժԱ/120,
Մաղ
Երկոյտասան հիմունս ունի—ԻԳ/1,—
Երկու ատուր է ի ծնէ կոյր—ժԱ/185, Խը-
լուրդ
Երկու եղբարք միմեանց նման—ժԲ/41,
Չանգակ
Երկու երամ հաւ—ԽԵ/11, Քվարանական
խնդիր
Երկու հովիւ ստացան ոչխար—ժԱ/25,
Աբել և Կայլեն
Երկու հօր էր նա որդի—ժԱ/88, Գրիգոր
Լուսաւորիչ
Երկու մարդ ընգեր են—ԽԵ/7, Քվարա-
նական խնդիր
Երկուք բերեն զմիոյ—ժ/11,—
Երկուք ընդ իրար կոռին—ժԱ/106,
106ա, Հրահան (Չախմախ)
Երկուք ի մեկտեղ բերած—ԻԲ/1, Հոգի,
մարմին
Եւ անուն իմ բաղկանա յերից գրից—
տե՛ս Անուն իմ...
Եւ բնութիւն մի է—Ը/2,—
Եւ թէ կամիս որ հօն երթաս—ԻԲ/6,
Լուծն է
Չամէն անուն իւրեանց կակեռ—ժԱ/109.
109ա, Հոռոմ
Չամէն խաղայ ի գնայուն տուն—ժԱ/115.
115ա, Չուկն
Չայծն ու զգայն ու դիտուն—ԽԵ/6, 6ա,
6բ, Քվարանական խնդիր
Չայն ծանոտ ես, որ կու ծաղկի—ժԵ/13,
Քրենի
Չայս շորսս իրար ո՛նոց սաղեմ—ԻԲ/3,
Տարերր
Չանունն աղկոյ ասնն ի գրոց—ժԶ/15,
Միաձան
Չանունն գիտ գայն թագուրին—ժԱ/62,
ժԳ/30 (կրկ.), Յովսա
Չատ ի վեր շուրն է մեկնած—ժԲ/4,
Աստուրք

Զառիճն է՝ երձ առանց սրով—ԺԸ/13,
Սամսոն
Զարմանք ասեմ քեզ, սիրելի—ԺԱ/193,
հաղող
Զարմացք ասեմ, ձեզ, սիրելիք—ԻԷ/10,
Աղթամար
Զասակ ծնաւ յայն մեծ այգին—ԺԱ/4,
Ադամ, Եւս
Զգալեացս ամէնն է պիտանի—ԺԷ/2,—
Զետ զգազար խիստ է ի յար—ԺԱ/176,
Աղուէս
Զեղ զշահէն հայնց սուր երթայ—ԺԱ/139,
Ագուս
Զետ միակեց հագնի խոշոր—ԺԱ/174,
Խոզ
Զերդ զաղեղան լար է բարակ—ԺԶ/4, Օձ
Զերդ զարեգակն ունէր թուրիկ—ԺԲ/12,
Ենովս
Զերդ զբամբակ նա զիղանայ—ԺԹ/4,
Ամպ
Զերդ զնարինչն է հանց բոլոր—ԺԱ/196,
Խնձոր
Զերդ հոռոմբուկ քիթն է քաշին—ԺԱ/159,
Յիւ
Զերդ սերովքէ ունի թեւեր—ԺԱ/149, 149ա
Թիթեղն
Զերդ ֆռանգ սապար էր կենդանի—
ԺԱ/188, Զիտկ
Զերթ զպտոնիկ կին մի եմ ես համաքա-
տակ—ԼԳ/8, Մկրատ
Զերկուս յիրար ո՞նց պահեմ—ԼԹ/2,
Շօգի, մարմին
Զընթացս երկնից դազարեցոյց—ԺԷ/22,
Եզեկիա լազաւոր
Զի՞նչ է.
Ստեղծեալ ի հողոյ—Է/4,—
Զինչ հրեշտակին ձայնի գոչեն—ԺԲ/42,
Զանգակթ
Զինչ պօղոսիկ գերան ի ցից—ԺԶ/18,
Կառք
Զիս մանածգող հիւայեցին— ԺԱ/234,
Ջուլճակ
Զի փամ—ԽԴ/4

Զծանրն բառնամ և զօրանամ—ԺԹ/9,
Օդ
Զմարգարէն սուրբ տեսանող—ԺԷ/24,—
Զոմն այլ տեսի ես հնարաւոր—ԻԴ/4,—
Զոմն ասեմ՝ հանճարեղ է—ԻԶ/2,—
Զոր բարձի՛ կորուսի—Է/2, (Ոչիւ)
Զոր մարգարէն սուրբ տեսանող—ԺԷ/24,—
Զուգակից նա իւր շունի—ԻԲ/7, Արմաւ
Զշուրն հրոյ նման տեսայ—ԺԱ/194, Գի-
նի
է՛ այլ ծաղիկ խիստ գեղեցիկ—ԺԵ/19,
Գուռ
է՛ անհասարտ՝ և առաքիւնի—ԺԱ/85, Թով-
մաս
է՛ աննման աղուոր տիկին—ԺԱ/164,
Եղն
է՛ արարիչ՝ և Աստուած չէ նա—ԺԷ/10,—
է՛ բանաւոր, չէ կենդանի—ԺԱ/95, Թուզթ
է՛ բոլորակ և խոռահատ—ԺԲ/53, Սոխ
է՛ գնայուն, ոտվի շունի—ԺԸ/2, Ի փոր
կիտի
է՛ գովելի կտրիճ աղէկ—ԺԶ/12, Մրշին
է՛ զարմանք հրաշալեաց—ԺԳ/2, ԺԳա/2,
Առ Կաղ Ալեւորճ
է՛ զգալի և շերտի—ԺԷ/11, Արձագանք
է՛ թիւ բոլոր բառակիւնի—ԺԷ/12,—
է՛ ծիրանի ու բարկ սպիտակ—ԺԱ/136,
Բօր
է՛ կենդանի յայտ ու թռչան—ԺԱ/129,
Կուռու
է՛ կենդանի շորքոտանի—ԺԱ/177, Զորի
է՛ կենդանի սեռս զագան—ԻԹ/3ա,—
էին հրեշտակք աթոռ եղեալ—ԺԶ/19,
Կառք
է՛ մարդ, աւտա՛ անմարմին չէ—ԺԱ/226,
Շողեմաղ
է՛ մարդ, աւտա՛, բանն է անսուտ—
ԺԱ/125, Տատրակ
է՛ մարդ, աւտա՛ զու ինձ զայս բան—
ԺԵ/21, Աղ
է՛ նա կանաչ կոճակ բոլոր—ԺԲ/51,
Նուռն

էջ Բնաւոր—Խ/4,—
է՛ նշանակ նա աշխարհի—ԺԹ/2, Լուսին
է՛ պատուական իրք մի բուրբ—ԺԲ/60,
Չափ
է՛ր գրագիր ՚ւ աղուոր նօտար—ԺԱ/68,
ԺԳ/13 (կրկ.), Սիմէոն
է՛ր իմաստուն կորովամիտ—Ի/2,
է՛ր ի մեծաց խիստ ահագին—ԺԱ/75,
ԺԳ/15 (կրկ.), Յովհաննէս
է՛ր մարգարէ ու Թմրկահար—ԺԱ/43,
ԺԳ/44 (կրկ.), Մարիամ
է՛ր մարգարէ ՚ւ արդար բնութիւն—ԺԱ/57,
ԺԳ/25 (կրկ.), Նաթան
է՛ր շինական ՚ւ ի գեղ սրնեալ—ԺԳ/29,
Եղիսէոս
է՛ր շամբուայ Թազուրական—ԺԱ/81,
Յուզա
Ընդդէմ սորա ել ի պայքար—ԺԱ/24,
Հարաւ
Ընդ կայսերաց և ըստրկաց խօսիմ ան-
յազ—ԼԳ/19. Գճրք
Ըստ արարիւն մեծ սահմանի—ԺՁ/5,
Մասիս
Ըստ համարոյ տարերցն ունիմ ականջս
անլուր—ԼԳ/16, Երածտական քառ-
աղի դործիք
Ըստ հաւատ ի վեր—Ժ/5,—
Թագաւորաց աղուոր տեսակ—ԺԱ/16,
Գարուն
Թագաւորաց յոյժ պիտանի—ԺԱ/172, Զի
Թագաւոր մի կայր ի հնոց—ԺԲ/19, Դա-
ւիթ
Թագուոր մի կայր, աշուին էր խած—
ԺԱ/53. Տրդատ
Թագուոր շունիս, Ժողիւն առակ—ԺԱ/150,
Մարտի
Թարուն բնութիւն ՚ւ անտեսական —
ԺԱ/235. Զեւրմն
Քէ շատ կաֆայ շափես ի ձախ—ԽԲ/1,
(Խաղ)
Քէպէտ անշունչ են ՚ւ անկենդան—
ԺԲ/12. Զուրծ

Քէպէտ արար զրագինն սակի—ԺԱ/65,
ԺԳ/6 (կրկ.), Նարուգոզոնսոր
Քէպէտ և է դառն ու լեղի—ԺԵ/9, Ապաշ-
խարանք
Քէպէտ հակայ էր և ուժով—ԺԸ/14, Սամ-
սոն
Քէպէտ շարժիմ և տամ շարժիւ, բայց
ո՛չ ըզգամ—ԼԳ/1, Արև
Քոռն ի մամին անկողինն մերձեցաւ—
Գ/10, Դ/2, Ե/5, Աբէլ
Քուղթն անգիր—Գ/14, Տերև ձիբենայն
Քուղթն խօսուն լուսով ի լի—ԺԱ/74,
ԺԳ/11 (կրկ.), Մարիամ և Յովսէփ
(Աստուծոժանն և Գարբիէլն է)
Քուլիմ իրրև զարագ Թուռն, բայց ոչ
ուսեմ—ԼԳ/2, Նաւ
Քուռն մը կայ սրանչելի—ԼԵ/4, Երկիր
Ժամ մի պիտոյ է մեռելի—ԺԲ/58, Սահ-
տըր
Իրրև զբարինս եմ անկենդան և ոչ քայ-
լեմ—ԼԳ/11, Հայելի
Ի զազանաց եղև փրկեալ—ԺԳ/4, Դա-
նիէլ ի ճաշն
Ի գոլորշեաց նա գոյանայ—ԺԹ/3, Անպ
Ի խկարբեր բլրին վերայ—ԺԱ/72, Խաչն
Ի ծովէ նա վերասցի—ԺԹ/7, Անձրև
Ի կարուակէ հանճարեղին—ԺՁ/8, Զրեհ
Ի հիսիսոյ գայ ձիւտար—ԺԱ/112, Պար-
խար
Ի հողէմաղէ նրման առակ—ԺԵ/17, Կու-
կու
Ի հոտ ամ ի՞նչ ևս գուզուզել—ԺԲ/52,
Սեխ
Ի Հրէաստան աղուու մի կայր—ԺԱ/79,
Հերովդէս
Ի հրոյ զարհուրիմ և ի ջրոյ սասանիմ—
Ա/9, ԺԱ/98, Գիրք
Ի հրոյ ունի նա զգոյութիւն—ԺՁ/16,
Մծումք
Ի Շորէ պատրաստեցաւ—Խ/2, Երուսա-
ղէմ

Ի մա՛ւց ու՛ կենդանութիւն—ԻԸ/3, Հա-
զրգոսթիւն
Ի մաստատելք մի յԱթենաց—ԺԱ/89, Գա-
ւիթ Անյաղթ
Ի մեռելոց խաւտիմ—Ա/5, Լէ/6, Գիրք
Ի մ ի յերկրի ծնանելով—Ի/1, Յորեան
Ի միտքդ դեկան բռնէ—ԽԵ/12, Քվարա-
նական խնդիր
Ի մ որդի՛ իմ դստեր որդի—Գ/1, Ղովտ է
Ի մրգերոյ ի գատ շասեմ—ԺԱ/199, Քուզ
Ի յանշնչոց՝ շարժականաց—ԺԱ/18, Մոմ
Ի յասեղաց յերկուց պահեմ զգիծն իմ
անշարժ—ԼԳ/13, Կողմնացոյց
Ի յԱստուծոբանն է նշմաներ—ԺԱ/166,
Մաթի
Ի յարգանդէ մօրն անդառին—ԺԱ/67,
ԺԴ/2 (կրկ.), Երեմիա
Ի յերկու սալի միշի—ԺԶ/14, Կրիայ
Ի յիշանելն է փրփրակ—ԺԹ/6, Զին
Ի յուտողէ շորքոտանոյ ըսքանչանամ—
ԼԳ/17, Տկճոր
Ի նն քառակի փակեաց—ԺԲ/34, Այր և
Բէն
Ի նն քառեակ—Լ/2, Գիրք
Ի նքն է միայն ՚ի ընկեր շունի—Ժէ/1,
Մէկ քիւն
Ի նքն է քարէ ու երկբէլէ—ԼԵ/3, Փուռ
Ի նքն ի յերկու կողմանց է ծուռ—ԺԶ/9,
Աղեղ
Ի նքն խոտ է գետնարոյս—Իէ/7, Կտառ-
հատ
Ի նքն ոտներ ունի կարճեր—ԺԱ/160,
Զօ...աղ (")
Ի նքն տունկ էր բուսական—ԺԱ/48, Ռա-
խար և կարմիր շուանն
Ի շորից երկայն—Ժ/10,—
Ի շորս տասնէն շորս էառ—ԺԲ/33, Այր և
Բէն
Ի իշուլ ի խորս անդրեղական—ԺԴ/32,
Յունան է
Ի սի՛ այն քաղաքն որ մտանես—ԼԲ/4,
Զատիկն է

Ի սի՛ անուն՝ սմին այսմ ծնողի՛ ի հեղից
կազմի—Լէ/8, Արրահամ (հեղինակն
է)
Ի սուտանի մեծ քարխանան—ԺԶ/3,
Սարդ
Ի վանք օժոց ի նքն շատ մարթեր—
ԺԱ/168, Գառն
Ի վեցից վերացելով—ԺԱ/153, Բզեզ
Ի աղայութեան ուտէր նա բոց—ԺԱ/61,
Եղիս
Ի տրամադրելն կարծրանամ—ԺԱ/119,
Յորեն
Իր տեսն է զերդ ըզքաճուր—ԺԱ/210,
Նոճէս
Իրք մի զլուխ ունի գտակ—ԺԱ/216,
Մատնկ
Իրք մի եկեալ ի փարուարաց—ԺԲ/62,
Շաղափ
Իրք մի երկայն. լայն ՚ի ահաւոր—
ԺԱ/12, Ժամանակ
Իրք մի է ի յաշխարհի—ԺԲ/10, Զայն
Իրք մի կայ՛ ի նքն է շրքեր—ԺԱ/206,
Դղում
Իրք մի տեսայ զերգ պատընչան—
ԺԱ/203, Լիմօն

Լայնատարած, ի նքն է բուրբ—ԻԶ/1,—
Լեռնցի՛ խիստ շինական—ԺԵ/11, Եղ-
չեր ծառն
Լեռնէն կու գար սըլսըլալէն—ԼԵ/5, Մեղու
Լուսաթրիչ մեր անմեղ—ԺԲ/40, Կանթիզ
Լսէ՛, եղբա՛ւր, քաջ կարեւոր—ԺԲ/50,
Ընկոյզ

Խաղաղ կղզի ՚ի ներս բարան—ԺԱ/29,
Նաւ
Խայտ գեղեցիկ ունի փետուր—ԺԱ/190,
Մապուուկ
Խառնեալ շորիւք—Ժ/13,—
Խիստ էր սապատն—Գ/9, Վէմն և գաւա-
զան Մովսիսի
Խորհուրդ շորբորոն յոյժ սոսկալի—
Ժէ/18,—

Մառ հովանի զովացուցեալ—ԼԴ/1,—
Մառ մի ազգար կարի զահար—ԺԱ/207,
Յարդ
Մառ մի կայ լեռնաբնակ—ԺԱ/212, Փիճի
Մառ մի կայ շատ ու անպիտան—ԺԱ/219,
Ճըփն...
Մառ մի կայ, ուր կայ հով շուր—ԺԱ/218,
Կոսպալայ
Մառ մի տեսայ՝ բարձր ու բուրբ—
ԼԲ/7, Յիսուս օր պասք
Մառ մի տեսայ՝ յիսուս կանգուն—ԼԲ/8,
Ջատիկն է
Մառն ծաղկեաց կաղնոյ նման—ԺԱ/70,
Քրիստոս և առաքեալք
Մառն՝ չէ՛ փայտ՝ և ոչ կենդանի—ԻԷ/18,
Մոմ
Մեայ առանց հար—Բ/1, Ազամ, Եւս,
Մարիամ
Մեա ինքն ի հողէն—ԺԲ/55, 55ա, Կնո-
ցին
Մենալ են եւ չեն մեռեալ—Գ/3, Ենովք եւ
Եղիայ
Մեռնդ անծին՝ և աներմնական —
ԺԱ/156, 156ա, Ոչիյ
Մեռնդ իմ և մահ իսկ ի յերկրորդ տար-
րէ—ԼԷ/5, Գիրք
Մեռնդ իմ ի շրոյ—Ա/8, Գիրք
Մովքն կայր ի մէջ նաւուն—ԺԱ/223,
Պնակ
Կաթողիկոսն էր անդաւատ—ԺԱ/2, Ազամ
Կաղամբ ձանէ ու ծախ շկայ—ԺԱ/142,
Անձեղ
Կաղմարն անթուրծ է ի կառոյ—ԻԱ/1,
Մով
Կամ յարեկու եւ խաւիմ յարեմուտս—
Ա/4, Գիրք
Կայր գառատար մի անիրաւ—ԺԱ/80, Պի-
ղատոս
Կայր Թաղատար մի աղբատիկ—ԺԱ/31,
Մելքիսեղէկ
Կայ ի յերուսն հանց զեղ ունձ—ԺԱ/91,
Միակնց

Կայր Թաղատար մի իմաստուն—ԺԳ/27
(Կրկ.), Սողոմոն է
Կայր միակնց մի ասորի—ԺԱ/157, Մի-
եղչերու
Կայր նկանակ մի գեղապանծ—ԺԱ/9,
Լուսին
Կայր պատանեակ մի խարտիչուկ—
ԺԱ/54, ԺԳ/23 (Կրկ.), Դաւիթ
Կայր փախուցեալ մի խիստ գիտուն—
ԺԱ/63, ԺԳ/31 (Կրկ.), Յովնան (Յու-
նան է)
Կայր փերեզիկ մի՝ ի գլուխ ի վեր—
ԺԱ/213, Սոճի
Կայր բաշ մի այլ նման սմին—ԺԷ/14,
Տրդատ
Կանաչ գալար որպէս հով շուր—ԺԱ/211,
Մրտենի
Կանաչ Թոչուն մի բանաւոր—ԺԱ/126,
Թուփակ
Կանաչ մի կայ ի մէջ դրախտին—ԺԱ/5,
Մառն
Կանգնեալ լինի յերից—Ժ/12,—
Կառուցեալ կամ մերձ հասանաց, նորօք
պարիմ—ԼԳ/15, Զրազաց
Կատաղի ոմն մոյեալ—ԻԵ/4, Պօղոս
Կարասն յի և ահար—ԺԱ/71, Քրիստոս
և առաքեալքն
Կարգաւ ի շուրջ եկի մենակ—ԺԵ/14,
Ապրեշուս (= Թթենի)
Կարդա ու գիտ դու զայն լկտին—ԻԴ/3,—
Կարդա ու գիտ զայն... յատու—ԻԴ/2,—
Կարդա ու գիտ զառաքելին—ԺԱ/35,
ԺԳ/36 (Կրկ.), Յակոբ
Կարեմ ասիլ որդի մարգոյ, բայց ոչ եմ
մարդ—ԼԳ/12, Ոչիլ
Կարի տեսայ եւ շատ կարուան—ԺԱ/148,
Մրջիւն
Կարծեալ թէ հաստատ—Ժ/4,—
Կարմիր ու սպիտակ մշկամեներ—ԺԱ/207,
Վարդ
Կենաց եմ պատճառ—Ե/3, Գիւնին
Կենդանին նստաւ վեր մեռածին—ԻԷ/13,
Հաւն և ձագն

Կին մի ասեր ցորդի իւր—Ձ/2,—
Կին մի նստէր յոյժ փառաւոր—ժԱ/192,
Ազգի
Կին մի պոռնիկ խիստ մեղաւոր—ժԱ/47,
ժԳ/47 (կրկ.), Ռախար
Կինն այն պարկեշտ և երանհալ—ժԳ/9,
Յուդիթ է
Կնգուզ ունի շերդ զարեղի—ժԸ/6, Ագ-
ուա
Կնճիթն երկայն է զերդ խոզի—ժԾ/18,
Մուկն
Կնճիթ ունի քան ըզմըկան—ժԱ/175,
Խոյ
Կոյս մի կայր ազուր աշեր—ժԱ/56,
ժԳ/26 (կրկ.), Արիսակ Սոմնացի
Կոյս մի մաքուր անհպելի—ժԱ/6, ժԱ/1-
6ա, Ադամ և Եւս
Կոյր էր ևս այլ կուրաց առաջնորդ էր—
Գ/18, Պօղոս և Էրեւան
Կու գայ մանուկ գեղեցկագեղ—ժԱ/17,
Գարուն
Կուժն ու քրտաղն կոռեցան—ժԲ/14,
Յակոբ նախապետ
Կուս մի կար յուսով ի լի—ԻԹ/4, Լուսին
Հալա ունի զեղ ձուն սպիտակ—ժԱ/133,
Անձեղն
Համագոյ եմ արարողին—Թ/2, տարբ.—
Հայնց զեղ տաճիկ լեզու ի յար—ժԱ/110,
Ասորի
Հայր իմ ծնաւ զիս ի կնոջէ իւրմէ—
է/5, —
Հայր իմ ծնաւ զիս ի մարէ իմմէ—
Գ/1, Ձ/4, ժէ/26, ԼԳ/2, Ազամ, Եւս,
Մարիամ
Հայրն ի ժօրէն կու յղանայ—ԻԹ/1, —
Հանգոյն սերմանց եմ անկենդան նաև
անշունչ—ԼԳ/6, Մետաֆի սերմ
Հանճարեղ խիստ արուեստաւոր—ժԱ/108,
Տոանկ
Հանճարեղ որդիք մարդկան— ժԱ/162,
Յովագ

Հանց զազայէ զերդ կուրատոր—ժԾ/12,
Հաւ
Հանց զեղեցիկ հաւ իմաստուն—ժԲ/45,
Մագ
Հանց զեղեցիկ Դրաշք ունի—Իէ/1, Մեղր
Հանցեղ, զեղ գառն էր ամենդուկ—
ժԱ/34, ժԳ/35 (կրկ.), Իսահակ
Հասակաւ բռան ունի—ժԱ/205, Պատին-
չան
Հարիւր ամօք թէև մնամ ի մէջ շրոյ—
ԼԳ/10, Չախմախ (Հրահան)
Հաւատա՛, թէ է՛ աստատ—ժ/6, —
Հաւատուորիկ մի կայր փոքրիկ—ժԱ/152,
Բզէզ
Հաւ մի տեսայ ևս անկենդան—ԻԱ/2, 2ա,
Գրիչ
Հաւասար քարձեր են զերդ զբուզ—ժԱ/233,
233ա, 233բ, Ըոռուս, Ըոռուզ, Ալաման
Հեռուանց կու գայ կլոր փաթթոցիկ—
1Ծ/2, Խոյունջ
Հիմն շկայ, տունն երերի—ժԲ/54, ժէ/25
(կրկ.), Սուկ
Հինգ առ վեց—ժ/9,—
Հինգ զուտ որ ի բաց թողած—ԼԹ/4,
Չգայութիւնք
Հինքն ասացին զինք՝ մեզ նման—ժէ/5,
Լուսին
Հիւսիսոյ ի Դարաւ բարբառիմ—Ադ/6,
Գիրք
Հիրաւեր խիստ ծերունի—ժԱ/33, Աբ-
րահամ
Հովի մի այլ՝ քարց ու լեզուատ—
ժԱ/41, Մովսէս
Հովի մի կայր խիստ արմցարար—
ժԱ/40, ժԳ/42 (կրկ.), Մովսէս
Հովի մի սուրը՝ թազուր, երգող—ժԸ/15,
Դաւիթ
Հորթ մի կայր՝ արուեստի գող—ժԱ/169,
Գայլ
Հուր [անն]իւթ—ԼԳ/3, Հոգին
Հուր մի տեսի—է/1,—
Հրաման զետոյն նայ տրեւալ—ժԳ/45,
Յեսու նաւան

Ձևն լուսեղէն դիւ յօրինեաց—լէ/1, Ի
բերանայ գրոյն (Գիրք)

Ձեռք ամենակալին ստեղծ դիւ—Ա/1,
ԺԱ/98, Գիրք

Ձև ունի նա սուրբ նշանի—ԻԸ/5, Ագ-
ուսն

Ձիւստանեացն եղև ծնող—ԺԲ/47, Ձի

Ղարապէտիւ կայր շէկ եղբայր—ԺՁ/13,
Մեղու

Ճաշն ճաշակեր—Գ/17, Դանիէլ մարգարէ
Ճերմակ ձի՛ գաւկեղ ու գեր—ԺԱ/102,
Կանթեղ

Մազովն շէկ է գերդ շիպայ—ԺԱ/187,
Քասպեկ

Մահն որ եղև յերկրի վերայ— ԺԲ/9, Կին
Մայրն զիւր արգանդն երաց—ԺԱ/92, Գե-
րեզման

Մայրն ի փայտէն է հաստատուն—
ԺԱ/202, Ընկոյզ

Մայրն վէժ էր քարեղէն—ԺԱ/94, Եկե-
ղեցի

Մանընքն մանասն պիւ—ԽԱ/3,—

Մանուկ հարաշ մի ի յագգէ—ԺԱ/140,
Ագուս

Մանուկ մի այլ ի յայս նման—ԺԱ/52,
Վարազդատ

Մանուկ մի կայ խիստ հրաշագործ—
ԻԷ/2, Աթլօր

Մանուկ մի կայր զօրեղ, հրեղէն—ԺԱ/21,
Աշուն

Մանուկ մի կայր ի Հայր գովան—ԺԱ/51,
Տորք

Մանուկ մի կայր խիստ հրաշատես—
ԺԵ/2, ԺՁ/17, Եղեկիէլ

Մանուկ մի քաշ՝ աղուոր հասակ—ԺԱ/163,
163ա, Եղև

Մանուկ մի քաշ՝ զեղ մոմեղէն—ԺԱ/50,
ԺԳ/20 (Կրկ.), Մամսոն

Մանուկն փոքր էր ի հասակ—ԺԳ/3, Դա-
նիէլ և ծերքն

Մասն՝ սուրբ—Ձ/3, Յովնանէւս Մկրտչի
գրովիւր

Մարդ՝ առանց մեղաց—Խ/1,—

Մարդիկ յինքն յոյժ համարձակին—
ԺԷ/4,—

Մարդ մի մեռաւ. երեք որդի ունէր,
ԽԵ/1, Քվարանական խնդիր

Մարդ մի մեռաւ. մէկ սնդուկ սպիտակ
ունէր—ԽԵ/2, Քվարանական խնդիր

Մարդ մի՛ յորդին հարիւր սպիտակ—
ԽԵ/9, Քվարանական խնդիր

Մարդ մի վաթսուն նուռն երկու տղա
երեստ—ԽԵ/13, Քվարանական խնդիր

Մարմին եմ ե կերպարան յօգուտորին—
լէ/4, Գիրք

Մարութ ընտրեալն յորովայնին—ԺԴ/1,
Երեմիայ է

Մեծ աւետեաց գաւակ ընտրեալ—ԺԴ/14,
Մկրտիչն է

Մեծ թագաւոր մի իմաստուն—ԺԱ/55,
ԺԴ/27 (Կրկ.), Սողոմոն

Մեծ որովայն՝ անյագ կերով—ԺԱ/222,
Տաշտ

Մեծ ու նազուք լեղու առին—ԺԱ/111,
Երբայեցիք

Մնռանիմ ե մահանամ—ԺԱ/118, Յորեն

Մեռեալ եմ ես ե շորացեալ, նաև մերկ
եմ—լԳ/14, Որդան կարմիր

Մեռեալ եմ եւ ընդ կենդանիս խաւսիմ—
ԼԿ/6, Գիրք

Մեռեալ է եւ չէ թաղեալ—Ե/2, Գ/12, Կինն
Ղովտայ

Մեր՛յ արապիկ մի ես տեսայ—ԺԱ/178,
Ապուզնայ

Մերձ լինելով դիւ սպանանէ—ԺԷ/3,
Հուրն

Մէկիկ հաւուկ մի կայր փոքրիկ—ԺԲ/29,
Արեղայ

Մէկ մի կու գայ՝ ինք խիստ գազան—
ԺԱ/20, Ամսոն

Միակեց մերեկ խիստ շորակեց—ԺԵ/10,
Ախացք

Միասունի բազմոտանի— ԺԲ/31, Գիրք

Մի եմ և կրկին—լԵ/1, Մկրատ
Մին դափ տեսի՛ առանց ձեռին—ԻԷ/3,
Որոտ
Մին մ'ալլ ասեմ՝ լաւ տանուտէր—ԺԸ/11,
Մրջիմն
Մին մ'ալլ տեսա ես խիտ հրպարտ—
ԺԸ/10, Աքաղաղ
Մին մի տեսա՝ պըլուզ ու ժիր—ԺԸ/7,
Մեղու
Մինն ի յանդունդս տառապէր—ԺԱ/117,
Ջրազաց
Մին: կենդանի էր՝ խոտ ուտէր—Գ/3,
Ե/4, Սամսոն և ծնատն իշոյ
Մինչ հիւրն գալը մեծարէին—տե՛ս Պան-
դոկ մի կայր...
Միտ դիր, լսէ եղբայր աղւոր—ԺԲ/43,
Ջանգակ
Մշտաշարժէն հարկեալ է նա—ԻԲ/2,—
Մունիդ կանչող և ձայնն ի խոր—ԺԲ/30,
Գիրք
Մօրն արգանդն սևային—ԺԱ/96, Գիր
Մօրուք ունի ինք զեղ զբոց—ԺԱ/123,
Աքաղաղ

Յամէն անուն իրէն կա կեռ—Տե՛ս Ջամէն
անուն...
Յամէն շրջի ինքն ի քարեր—ԺԱ/165,
Քօշ
Յամէն տեղի ես լիով կամ—ԺԲ/11,
Հողմ
Յանդողոց ձայն արձակեմ—Ա/7, Գիրք
Յանգալէ միոյ շարժիմ առհասարակ—
լԳ/3, Ժամացոյց
Յանիբաւ մարդոյն ի զատ կաց ու հե-
ռի—Խ/5,—
Յաշխարհական տարեքց քառից—ԺԱ/100,
Կանթեղ
Յատեցելոյն եյ սիրելին—ԺԲ/16, Յոր
Յեղիպտոսէ գալը զեղ կայծակ—ԺԱ/127,
Սիծառ
Յերիս ծնունդս է պատուած—ԺԷ/19, —
Յերկան շորով է անեման— ԺԱ/227,
Փռան աւել

Յերկուց ծնողաց անզգայից ունիմ զծը-
նունդ—լԳ/18, Մոմ
Յիշխանութեան արեգական— ԺԱ/101,
Կանթեղ
Յիսել ալլ ի՛նչ ուզես դու բան—ԺԱ/131,
Հորալ
Յիսունօրեայ ծեր միակեց—ԻԷ/4, Մեծ
պահք
Յիստակ փորրիկ ծիրան ծովիկ—ԺԱ/230,
Հայելի
Յիւրմէ ամ ի՛նչ տամ քեզ նշան—ԺԱ/113,
Մա՛մետ
Յոսկի խնծոր նման լինի—ԺԱ/198, Սեր-
կելի
Յորժամ ա՛հեակ ական բանի—ԺԲ/3, լու-
սին
Յորժամ երկու ական յատկանայ—ԻԲ/5,
Կշեռն
Յորժամ զկովըն քաշէին—ԺԱ/220, Ազեղ
Յորժամ ծնաւ զիս մայր իմ—Ա/2,
ԺԱ/98, Գիր
Յուշիկի երթայ զեղ ըզտիկին—ԺԱ/137,
Բազ

Նա ամենից է պիտանի—ԺԲ/5, Հողմ
Նա բարձրանալ յԱլբէն ի Քէն—ԺԲ/1,
Արեգակ
Նախ էի չորիցս վեցեակ—լԷ/2, Գիր
Նա կարմիր հագնի վարտիք—ԺԱ/138,
Կաքաւ
Նա Քրիստոսի նզն ի պէտ—ԺԱ/173, էշ
Ներքի խամ ծեւ, վերի շունի—ԺԱ/225,
Քի
Նիւթ մի եմ ես իրքն զաղբիւր և երկո-
սան—լԳ/22
Նիւթն՝ անշնչից, առանց կենաց—ԺԲ/23,
Վէճ
Նիւթն անշնչից ծառոց բուսեալ—ԺԲ/18,
Գաւազան Մովսիսի
Նշան եղեալ բնդ հրեշտակին—ԺԳ/49,
Գեղէհոն
Նոր զարմանք սքանչելեաց—ԺԱ/236ա, —
Շինեցին զնա ի հողէ—ԺԲ/55ա, Զբձում

Շինող մի կայր զարմանալի—ժԱ/73,
73ա, 73բ, Գարրիէլ
Շխուկ մի կայր զետ ըզՖրհր—ժԱ/170,
Արջ
Շնորհալից մին աղիսակ—ժԱ/99, Գիրք
Շնչատր տապանն՝ սպրեցոյց—Գ/3, Ցու-
նան և կետն
Ողջոյն քեզ, քեռորդի—ԽԳ/1, Ղովտ այ
Ոմանք ստեղծան մարութ հոգի—ժէ/8,
Մարդն
Ոմն բազմեալ ի հողէ ձի—Իէ/8, Զիթ-
հացպան
Ոմն էր յազգէ Արշակունի—ժէ/16, Ե-
րասանդ
Ոմն ընտրեցաւ յԱղամորոց—ժԲ/24,
Գրիգոր Լուսաւորիչ
Ոմն ի կոռս հեծանոցի—ժԱ 222. Խը-
նոցի
Ոմն իմաստուն ի Ղևոսոց—ԻԵ 3, —
Ոմն իմաստուն շորեքկուսի—ժԼ/3, —
Ոմն ի Շնգից հինգ ծննդոց—ժԲ/17,
Մովսէս
Ոմն ի յերկրէն Հորշտունեաց—Իէ/17,
Նարեկացի
Ոմն ի լիցս էր անկնդան—ժԱ/116,
116ա, 116բ, Զաղաց
Ոմն ի սիրոյն էր սիրեցեալ—ժԲ/25,
Ղաղար
Ոմն լապտեր կազմէր ի Ղով—ժԲ/29,
Եկեղեցպան
Ոմն շնորհաց Հայկազածին—ԻԵ/1, Մեծն
Ներսէս
Ո՛վ է մարդ և ո՛վ կնիկ—ժԸ/11, Զորի
Ոսկերիչն էր գիտուն կարի—ժԱ/49, Բեր-
տերիէլ
Ոսկի սնդուկ է տեսողաց—ժԱ/14, Կին
Ո՛վ է այն, որ դեռ ինքն չէր ծներ՝ ծնաւ
զմայրն—Զ/1, —
Ո՛վ է տեսեալ բան զօրաւոր—Իէ/6, Սը-
սիարն, որ զՄովսէսի մարմինն ետես
Ո՛վ ՚արշալի զարմանալեաց—ժԱ/236,
236ա,—

Որգեակ, երամ մի հաւ կու գնային—
ԽԵ/10ա, Քվարանական խնդիր
Ո՞ր է ազգական անուն—Ը/1,—
Որոջ մի ծնաւ առանց խոյի—ժԱ/69,
ԺԴ/12 (Կրկ.), Մարիամ ծնաւ զՖրիս-
տոս («Աստուածածինն է և Քրիս-
տոս»)
Որոց եմրձ եմ՝ անտեսանամ—ժԹ/8,
8ա,—9ա, 0դ
Որպէս ստոյգ է վկայված—Խ/3, —
Որպէս տիկին յուշիկ գնայ—ժԱ/179,
Կատու
Որսորդըն գող էր և աւազակ—ժԱ/161,
Ինձն
Որք զիս ըմպեն՝ անմահանան—ժԹ/10,
0դ
Ութն մաղախ ևս ունէի—ժԲ/38, Սաղմոս
Ութ փաշտ տեսի կաթամբ լցած—ժԲ/39
Սաղմոս
Ուղարշալիղ իր պիտանի—ԼԶ/1, Տողա-
շար
Ում մարգարէն երես Նշան—ժէ/23, —
Ունի ծախու աղվոր մտշտակ—ժԱ/167,
Խոյ
Ունի հարիր եղունկ—Ը/3, —
Ուրախարար անուն ունի—ԻԸ/4, Աւետիք
Ուր բուրաստան կայ ու պարտէզ—
ժԱ/122, Սիրամարգ
Ուր գտանես, եղբա՛ւր, դու կեր—
ժԱ/200, Կեռաս
Զափ ամաց իմոց յառաջն էր երկու եր-
կոտասան—Ա/3, Գիր
Զէր ծնեալ և մեռաւ—Գ/2, Աղամ և
Եւս
Զորաճաշակ սուրբ միակեց— ժԲ/27,
Պահք
Զորեքժոի ինքն ի կանգուն—ժԲ/59,
Դուռն
Զորեքգուսի, միալարի—ժԲ/61, Զահրակ

Զորքնիթեայ բնութիւն լուծեալ—ժԳ/18,
Ղազարոս է
Զորից նիթից գունդ մի շինած—ժԸ/12,
Ջաղաց
Զորս իննեակ—Լ/4, Գիր
Զորս յոտանի կըս որպէս զազան—
ԻԹ/3, Կատու
Զորս ութեակ—Լ/3, Գիր
Զորքոտանի է զետ զշուն— ժԱ/191,
Կրիայ

Պանազ Թառայ—ԽԳ/4, ԳիրԷ
Պանդոկ մի կայր վերայ երկրին—
ժԱ/11, 11ա, 11բ, 11գ, 11դ, Աշխարհ
Պատկեր ունի մարդոյ սատակ—ժԵ/16,
Բու
Պարզեա էառ սա յատկագոյն—ժէ/9,
Մեղքն
Պարունակեալ հողո ծնունդ—ժԱ/155,
155ա, 1ու
Պիլպոզ մի կայ հազար բննէն—ԼԱ/1,
[Գիրք]
Պիղծ կին մի կայր Քրիստոսատեաց—
ժԱ/77, Կինն շերտվղայ
Պոնդոկ մի մեծ կայր յաշխարհի—տե՛ս
«Պանդոկ մի...»
Պտուղ մի կայ յոյժ ցանկալի—ժԱ/195,
Խնձոր

Ջանջիլ քթան շապիթ ունի—ժԱ/124,
Արագիլ
Ջերմ և սաստիկ եմ և վառիմ որպէս
զհոր—ԼԳ/7, Սէր
Ջութն հրոյն տուն կազմեցաւ—ժԵ/1,
Կարկուտ
Ջութ՝ առանց աղբեր—Գ/7, Կինն պոռ-
նիկ
Ջրէ փակ—Դ/5, Մովսիսի գաւազանն
Ջրով ուրի և բարձրանայ—ժԲ/5, Ամպ
Սա եթեր ինչ պարակայի—ժԱ/183, —
Սեղան մի կայր արքունական—ժԱ/76,
76ա, Գլուխն Յովհաննէս (հմմ. Սուրբ
է սեղանն...)

Սևազէմ՝ զեղ սատանայ— ժԱ/104,
ժԱ/106բ, Ճրագ
Սևազէմ զոմն տեսի—ԻԲ/8, Ագաւ
Սև է զեղ ըզմուր—ժԱ/154, Մոծակ
Սերմնացանն ազնուական—ժԱ/32, Աւե-
տարանիչք
Սերմն սև,
Դաշտն սպիտակ—ժԵ/7, Գիրն
Սերմն սև ու շրահոյով—ժԱ/97, Գիրք
Սէսէտ հազար շար—ԽԳ/6,—
Սիրելի՛, աւտա՛, լըսէ—ժԱ/90, Քեր-
թողն (Մովսէս Խորենացի)
Սմբակ ունէր մեծ ու բուր—ժԲ/46,
Ուղտ
Սուլտան մի կայր ի յեգիպտոս—ժԱ/42,
ժԴ/41 (Կրկ.), Փարաւոն
Սուրբ է սեղանն—ժԳ/17, Մկրտչի զը-
լուխն է (հմմ. Սեղան մի կայր ար-
քունական)
Սրբած է զետ ըզ՛այլի—ժԱ/232, Քուր
Սքանելագործ այր զորական—ժԱ/45,
ժԳ/46 (Կրկ.), Յետու

Վաճառական կիլիկեցի— ժԲ/22, 22ա,
22բ, Պողոս
Վայրի բոշիկ մի կայր քարձուկ—ժԱ/86,
Եփրեմ
Վասնզի ստոյգ է վկայված—ժԲ/8, —
Վարդապետ մի կայր ի հնոց—ժԱ/123ա,
Ազօր
Վեհին մեծի էր նըմանող—ժէ/21, —
Վեր արևելք կայր շաղաք մի—ժԱ/3,
Դրախտ
Վէ՛մ մի տեսայ ի իստ հաստատուն—
ժԴ/83, Պետրոս

Տաղտան կայր ատամիլան—ԽԳ/3, Հանք՝
ճանապարհի զիր
Տանուտը՝ խիստ ծերունի—ժԱ/19, Ա-
ման
Տասն հինգ տարի Թագ որ եղաւ—ԼԵ/6,
Լուսին
Տարողն փոքրիկ—Լ/5, Գիրք

Տարրական, տարփողական— ԺԱ/184,
184ա, Զանգակ

Տեսայ աման մի պրդընծի—ԺԱ/105,
Բուրվառ

Տեսայ դրախտ մի բարեիլի—ԺԱ/93, Ե-
կեղեցի

Տեսայ զիմ հոգոյս հոգին—ԺՔ/44, Յո-
րեան

Տեսայ մանուկ մոր ծնանէր—ԺՔ/2, Ա-
րեգակ

Տեսանողն հրանիւթից—ԺԳ/8, Եզեհիէլ է
Տեսանողն սրբէից—ԺԳ/33, Նսայի է
Տեսաք փոքրիկ մոնողոնակ— ԺԱ/134,
Արտուտ

Տէս, թէ յուկից ինք ժողովի—ԺԱ/10,
Ամպ

Տեսի անօթ մի զարմանազան—ԻԲ/4, —
Տեսի արուեստ զարմանազան— ԺԵ/3,
ԺԶ/1, Որդն

Տեսի արուեստ մի ես փոքրիկ—ԺՔ/35,
Քերականութիւն

Տեսի զազան ջի անկենդան—ԻԱ/4, Դա-
նակ

Տեսի երէս իմանալի—ԺՔ/26, Երրորդու-
թիւն

Տեսի երկու նաւ—լ/6,—
Տեսն սիրուն և ցանկալի—ԻԹ/2, —

Տղայն յուտէր, բայց միայն հուր—
ԺԱ/69, 60ա, ԺԳ/28 (կրկ.), Եղիա

Տեսես մի կայր խիստ պատուական—
Իէ/11, Ներսէս

Տեսեսք երեք են կենդանոյն—Ժէ/6, —
Տուն մը կայ—ԽԳ/2, Հակեթին է

Տուն մի շինած էր ամբարտակ—ԺՔ/13,
Աշտարակ

Տուն մի տեսայ սպիտակ փռած—ԻԱ/3,
Գիրք

Տուն մի սեսի ես տափարակ—Իէ/15,
Ջզղան

Տուն մի տեսի զերդ մինարայ—Իէ/14,
Բուխբիթ

Տուն մի տեսի ընտիր ոսկոզ—Իէ/12,
Տապանակ

Տուփ մի կա, որ զերդ ծառ է—ԺԱ/201,
Կաղին

Փայտ մի կայ խիստ կու ճայթէ—
ԺԱ/214, Կաղինի

Փայտն պատուելի—ԺԵ/6, Գրակաթ

Փողհար մի կա աղվոր զուսան—ԺԱ/135,
Բրոէճ

Փո՛յթ արձակէ զնա ի կապէ—ԺԱ/204,
Խիար

Փոր իմ երկայն և խորխորատ ունիմ
ընդ իս—լԳ/4, Հրացան (հրանո՞թ)

Փորը և շնչին եմ կենդանեաց և եմ նը-
ւաստ—լԳ/5, Մեղու

Փոքրիկ շիշուկ շիպայ տեսայ—ԺԱ/186,
Ապուզնայ (Արլակի՞ն)

Քահանա Տեսոն էր հրաւիրեալ—ԺԳ/43,
Ահարոն

Քաղաք մի՞ զարմանալի—լՔ/1, Մեծ
պաքն է

Քաղաք մի կայ յԱրարիայ—ԺԳ/1, ԺԳա/
1, ԺԳբ,—

Քաղաք մի կայր անշուր—ԺԱ/46, Երթ-
քով

Քաղաք մի կայր ութ պարսպի—ԺՔ/37,
Սաղմոս

Քան զԱղամ հին ու ղեռ հօն շկայ—
ԺԱ/23, Պաղ

Քան զամենայն ազգ այլ ի վեր—
ԺԱ/107, Հայն

Քան զխեչէփար ոտուի ունի—ԺԶ/10,
Մկրատ

Քան զշուն ինքն է վազան—ԺԶ/7, Վայրի
Քաշ զօրաւար մանուկն արին—ԺԳ/19,
Սամսոն է

Քառակուսի, բազմաթանի—ԺԱ/229, Սան-
դրը

Քառեակ տառիւ անուն կոչէ— ԺՔ/32,
Գրիչ

Քարզործ մի կայր խիստ իմաստուն—
ԺԱ/145, Մեղու

Քարձուկ մի այլ նման սմին—ժԱ/87,
Յովհան Ոսկերերան
Քննելոյ է արժանի—1/5, —
Քօչակ կեօրտիպիր թանթուր—եԱ/2,—

Օձ մի կայր դունւլ կապոյտ—ժԱ/114,
Գետ

Օձ մի տեսի ևս անկենդան—ԻԱ/2ա,
Գրիլ (:մտ. «Հաւ մի տեսայ... »)
Օձ մի տեսի ես անկենդան—Իէ/9, Ճրտ-
գալոյց (նախորդից տարբեր)
Օձն փայտ է թեաւոր—ԻԱ/5, Նետ
Օրթախ մի կայր կիլիկեցի—տե՛ս Վա-
ճարական կիլիկեցի

ԱՅՐՔԵՆԱԿԱՆ ՑԱՆԿ ԲՈՒՐ ԸՆԵՆՈՒԿՆԵՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԻ

Արեւի—Գ/10, Գ/2, Ե/5
 Արեւի և Կայէն—ժԱ/25
 Արեւի—ժԲ/28
 Արեւիակ Սոմնացի—ժԱ/56, ԺԳ/26 (Կրկ.)
 Արրահամ—ժԱ/33
 Արրահամ (Աստուպացի)—Լէ/8
 Արուսի—ժԱ/139, 140, 141, ԺԸ/6, ԻԲ/8, ԻԸ/5
 Աղամ—Գ/10, ժԱ/2
 Աղամ և Եւա—Գ/2, ժԱ/4, 6, 6ա
 Աղամ, Եւա, Մարիամ—Բ/1, Գ/1, Ե/1, Զ/1, Ժէ/26, ԼԳ/2
 Ալաման—ժԱ/233բ
 Ախացք—ժԵ/10
 Ահարոն—ժԱ/44, ԺԳ/43
 Աղ—Ը/1, ԺԵ/21 (թիթե՞ռ)
 Աղ, շաբի, ջուր, կամուրջ—ԵԳ/1
 Աղեղ—ժԱ/220, ԺԶ/9
 Աղթամար—ԻԷ/10
 Աղուէս—ժԱ/176
 Ամ (տարի)—ԼԶ/3
 Ամառն—ժԱ/19, 20
 Ամպ—ժԱ/10, ԺԲ/3, 4, 5
 Այր և Բէն—ժԲ/33, 34, տե՛ս Եւա Գիր (գիրք)
 Այգի—ժԱ/192
 Անձեղ—ժԱ/133, 142
 Անձրև—ժԲ/7
 Աննա և Յովակիմ—տե՛ս Յովակիմ և Աննա
 Աննա և Սամուէլ—ժԱ/58, ԺԳ/22 (Կրկ.)

Աշխարհ—ժԱ/11, 11ա, 11բ, 11գ, 11դ
 Աշուն—ժԱ/21
 Աշտարակ—ժԱ/30, ԺԲ/13
 Ապաշխարանք—ժԵ/9, ԼԲ/5
 Ապուզնայ—ժԱ/178, 186
 Ասարեսիթ—տե՛ս Քրիստոս և ասարեսիթ
 Ասիւծ—ժԱ/158
 Ասեղ—ԼԳ/9
 Ասորի—ժԱ/110
 Աստեղք—ժԲ/4
 Աստուած—ժԱ/1
 Աստուածածին—տե՛ս Մարիամ
 Աստուած, խաչն, Գաւիթ մարգարէ—Գ/5
 Աստուած, Յովնանէս Մկրտիչն և Յուսան մարգարէ—Գ/4
 Արագիլ—ժԱ/124
 Արեգակն—ժԱ/8, ԺԲ/2, ԺԲ/1, ԼԳ/1
 Արլակին—ժԱ/186
 Արձագանք—ժԵ/11
 Արմաւ—ԻԲ/7
 Արշակ Ա—ժԷ/15
 Արշ—ժԱ/170
 Արտուտ—ժԱ/128, 134
 Աւագան—ԻԸ/2
 Աւետարանիչ—ժԱ/82
 Աւետք—ԻԸ/4
 Աքաղաղ (Աքլօր, ազլօր)— ժԱ/133, 123ա, ԺԸ/10, ԻԷ/2

Քարձուկ մի այլ նման սմին—ժԱ/87,
Յովհան Ոսկեբերան
Քննելոյ է արժանի—1/5, —
Քօչակ կեօրտիպիր թանթուր—ԽԱ/2,—
Օձ մի կայր զունով կապոյտ—ժԱ/114,
Գետ

Օձ մի տեսի ևս անկենդան—ԻԱ/2ա,
Գրիչ (:մմտ. «Հաւ մի տեսայ...»)
Օձ մի տեսի ես անկենդան—Իէ/9, Ճրտ-
գաւոյց (նախորդից տարբեր)
Օձն փայտ է թեաւոր—ԻԱ/5, Նետ
Օրթախ մի կայր կիլիկեցի—տե՛ս Վա-
ճա-ական կիլիկեցի

ԱՅՐՔԵՆԱԿԱՆ ՅԱՆԿ ԲՈՒՈՐ ՀԱՆՆՈՒԿԻՆԵՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԻ

Աբել—Գ/10, Գ/2, Ե/5
 Աբել և Կայէն—ժԱ/25
 Աբեղայ—ժԲ/28
 Աբիսակ Սոմնացի—ժԱ/56, ժԳ/26 (Կրկ.)
 Աբրահամ—ժԱ/33
 Աբրահամ (Աստուպացի)—Լէ/8
 Ագուա—ժԱ/139, 140, 141, ժԸ/6, ԻԲ/8, ԻԸ/5
 Ադամ—Գ/10, ժԱ/2
 Ադամ և Եւա—Գ/2, ժԱ/4, 6, 6ա
 Ադամ, Եւա, Մարիամ—Բ/1, Գ/1, Ե/1, Զ/1, ժԷ/26, ԼԳ/2
 Ալաման—ժԱ/233բ
 Ախացք—ժԵ/10
 Անարոն—ժԱ/44, ժԳ/43
 Աղ—Ը/1, ժԵ/21 (ԹԻԹԵ՝Ն)
 Աղ, ջարփի, ջուր, կամսուրջ—ԵԳ/1
 Աղեղ—ժԱ/220, ժԶ/9
 Աղթամար—ԻԷ/10
 Աղուէս—ժԱ/176
 Ամ (տարի)—ԼԶ/3
 Ամառն—ժԱ/19, 20
 Ամպ—ժԱ/10, ժԹ/3, 4, 5
 Այր և Բէն—ժԲ/33, 34, տե՛ս նաև Գիր (գիրք)
 Ալիփի—ժԱ/192
 Անձեղ—ժԱ/133, 142
 Անձրև—ժԹ/7
 Աննա և Յովակիմ—տե՛ս Յովակիմ և Աննա
 Աննա և Սամուէլ—ժԱ/58, ժԳ/22 (Կրկ.)

Աշխարհ—ժԱ/11, 11ա, 11բ, 11գ, 11դ
 Աշուն—ժԱ/21
 Աշտարակ—ժԱ/30, ժԲ/13
 Ապաշխարանք—ժԵ/9, ԼԲ/5
 Ապուզնայ—ժԱ/178, 186
 Ասարքալք—տե՛ս Քրիստոս և ասարքալքն
 Ասիւծ—ժԱ/158
 Ասեղ—ԼԳ/9
 Ասորի—ժԱ/110
 Աստեղք—ժԲ/4
 Աստուած—ժԱ/1
 Աստուածածին—տե՛ս Մարիամ
 Աստուած, խաչն, Դաւիթ մարգարէ—Գ/5
 Աստուած, Յովաննէս Մկրտիչն և Յուանն մարգարէ—Գ/4
 Արագիլ—ժԱ/124
 Արեղակն—ժԱ/8, ժԲ/2, ժԹ/1, ԼԳ/1
 Արզակին—ժԱ/186
 Արձազանք—ժԵ/11
 Արմաւ—ԻԲ/7
 Արշակ Ա—ժԷ/15
 Արջ—ժԱ/170
 Արտոյտ—ժԱ/128, 134
 Աւազան—ԻԸ/2
 Աւետարանիչ—ժԱ/82
 Աւետիք—ԻԸ/4
 Աքաղաղ (Աքլօր, աղլօր)— ժԱ/123, 123ա, ժԸ/10. ԻԷ/2

Բաղ—ժԱ/137
Բաղանիք—ժԱ/228
Բրողհ—ժԱ/135
Բերեքիտի—ժԱ/49
Բզէզ—ժԱ/152, 153
Բու—ժԵ/16
Բուխերի—Իէ/14
Բուրվառ—ժԱ/105, 231, ԻՐ/1
Բօք—ժԱ/136

Գարրիէլ (Նրեշտակապետ)—ժԱ/73, 73ա,
73բ
Գայլ—ժԱ/169
Գայլախազ—ժԵ/8
Գանն—ժԱ/168
Գարի—ժԱ/121
Գարուն—ժԱ/16, 17
Գաւազան Մովսիսի—տե՛ս Մովսիսի գա-
ւազանն
Գեղե՛ոն—ժԳ/49
Գետ—ժԱ/114
Գերեզման—ժԱ/92
Գինի—Ե/3, ժԱ/194, ԼԱ/2
Գիր (Գիրք)—Ա/1—10, ժԱ/96—99,
ժԲ/30, 31, ժԵ/7, ԻԱ/3, ԻԷ/16, Լ/1
—5, ԼԱ/1, ԼԳ/19, ԼԷ/1—7, ԼԸ/1, 2
(«ձայն»), ԽԳ/3, 4: Տե՛ս նաև Այր
և Բէն, նաև՝ Թուղթ

Գուռ—ժԵ/19
Գրակալք—ժԵ/6
Գրիգոր Լուսաւորիչ—ժԱ/88, ժԲ/24
Գրիգոր Խլաթեցի (՞)—Ի/2
Գրիգոր Նարեկացի—ԻԷ/17
Գրիչ—ժԲ/32, ժԸ/1 (Գիրք), ԻԱ/2

Դանակ—ԻԱ/4
Դանիէլ մարգարէ—Գ/17, ժԱ/66, ժԳ/3,
4
Դաւիթ Անյաղթ—ժԱ/89
Դաւիթ մարգարէ—ժԱ/54, ժԲ/19, ժԸ/15,
ժԴ/23 (Կրկ.) 24, տե՛ս նաև Աս-
տուած, Խաչն, Դաւիթ մարգարէ
Դղուժ—ժԱ/206

Դուռն—ժԲ/59
Դրախտ—ժԱ/3

Երրայեցիք—ժԱ/111
Եղեկիա—ժԱ/59, ժԷ/22, ժԴ/34 (Կրկ.)
Եղեկիէլ—ժԲ/20, ժԵ/2, ժԶ/17, ժԴ/8
Եղն—ժԱ/163, 163ա
Եկեղեցի—ժԱ/93, 94
Եկեղեցական—ժԲ/29
Եղիա—ժԱ/60, 60ա, 61, ժԴ/28 (Կրկ.)
Եղիաէոս—ժԴ/29
Եղն—ժԱ/164
Եղչեր ծառն—ժԵ/11
Ենովք (Ենովա)—ժԱ/26, ժԲ/12
Ենովք և Եղիա—Գ/3
Եսայի—ժԴ/33
Երաժշտական քառադի գործիք—ԼԳ/16
Երեմիա—ժԱ/67, ժԴ/1, 2
Երեք մանկունք—ժԴ/7
Երէթով—ժԱ/46
Երկինք—ժԱ/7, ժԲ/1
Երկիր—ԼԵ/4
Երուանդ (Վերտի)—ժԷ/16
Երուասղէմ—Խ/2
Երրորդութիւն—ժԲ/26
Եւս—տե՛ս Աղամ եւ Եւս. Աղամ, Եւս,
Մարիամ
Եփրեմ—ժԱ/86

Զանգակ—ժԱ/184, 184ա, ժԲ/41, 42, 43
Զատիկ—ԼԲ/4, 8
Զգայութիւն—ԼԹ/4
Զրեհ—ժԶ/8
Զօ... աղ(՞)—ժԱ/160

էշ—ժԱ/173
էշի ծննատն և Սամսոն—Գ/8, Ե/4, ԼԵ/7

Ընկույզ—ժԱ/202, ժԲ/50
Ըռուզ—ժԱ/233, 233ա

Քամար—ժԱ/39

Թասպէկ—ժԱ/137
Թեփէկ—ժԸ/9
Թթենի—ժԵ/13, 14
Թի—ժԱ/225
Թիթենի—ժԱ/149, 149ա
Թովմաս—ժԱ/185
Թուարանական խնդիրք— տե՛ս Բախ-
ճանականք
Թուզ—ժԱ/199
Թուֆակ—ժԱ/126
Թուղթ—ժԱ/95, տե՛ս նաև Գիրք (Գիրք),
Այր և Բէն
Թուր—ժԱ/232

ժամանակ—ժԱ/12
ժամացոյց—ԼԳ/3

Ինձ—ժԱ/161
Իսահակ—ժԱ/34, ժԳ/35 (կրկ.)

Լիմօն—ժԱ/203
Լու—ժԲ/155, ժԵ/15
Լուծ (պահօրի)—ԼԲ/6, տե՛ս նաև Պահօր
Լուսին—ժԱ/9, ժԲ/3, ժԷ/5, ժԹ/2, ԻԲ/3,
ԻԹ/4, ԼԵ/6

Խաղող—ժԱ/193
Խաչ—ժԱ/72, ԻԸ/1, տե՛ս նաև Աստուած,
խաչն, Դաւիթ մարգարէ
Խիար—ժԱ/204
Խիւ—ժԱ/144
Խլուրդ—ժԱ/185
Խխունջ—ԼԵ/2
Խնձոր—ժԱ/195, 196
Խնոցի—ժԱ/222, ժԲ/55, 55ա
Խոզ—ժԱ/174, 175
Խոյ—ժԱ/167, տե՛ս նաև Սարեկայ ծառն
և խոյն

Սառ—ժԱ/5, տե՛ս նաև եղջեր ծառն
Սառկտուկ—ժԱ/190
Սիածան—ժԶ/15
Սիծառ—ժԱ/127

Սծումբ—ժԶ/16, տե՛ս նաև Հրահան
Սոզ—ԻԱ/1
Սովածի—ժԵ/20

Կաղին—ժԱ/201
Կաղնի—ժԱ/214, 215
Կամուրջ—տե՛ս Աղ, ջաւրի, ջուր, կա-
մուրջ
Կայէն—տե՛ս Արէլ և Կայէն
Կանթեղ—ժԱ/100, 101, 102, ժԲ/40,
ժԵ/5

Կապիկ—տե՛ս Ապուղնայ
Կառք—ժԶ/18, 19
Կատու—ժԱ/179, ԻԹ/3, 3ա
Կարկուտ—ժԵ/1
Կաքաւ—ժԱ/138
Կեռաս—ժԱ/200

Կէտ—տե՛ս Յունան ի փոր կիտին
Կին—ժԱ/14, ժԲ/9
Կինն Հերովդիտայ—տե՛ս Հերովդիտ
Կինն Ղովտայ—Գ/12, Ե/2
Կշեռք—ԻԲ/5, 6, ժԵ/4
Կողմնացոյց—ԼԳ/13
Կուկու—ժԱ/129, ժԵ/17
Կոսպալայ—ժԱ/218
Կտահատ—ԻԷ/7
Կրիայ—ժԱ/191, ժԶ/14

Հաղորդութիւն—ԻԸ/3
Հայ—ժԱ/107
Հայելի—ժԱ/230, ԼԳ/11
Հարաւ—ժԱ/24
Հաւ—ժԵ/12
Հակիթ—ԽԳ/2
Հաւհաւ—ժԱ/143
Հաւն և ձաղն—ԻԷ/13
Հնթանոսքն և Տրեայքն—Գ/6
Հերովդիտ—ժԱ/77, 78, ժԳ/16 (կրկ.)
Հերովդէս—ժԱ/79, Գ/15. տե՛ս նաև Հե-
րովդիտ, Կինն Հերովդիտայ
Հորաւ—ժԱ/131
Հոգի—ԽԳ/3

Հագի, մարմին—Թ/1, 2
Հողեմաղ—ժԱ/226
Հողմ—ժԲ/5, 6, 7, ժԲ/11
Հոռոմ—ժԱ/109, 109ա
Հուր—ժէ/3
Հրահան—ժԱ/106, 106ա, ԼԳ/10
Հրացան—ԼԳ/4
Հրեայք—տե՛ս Հեթանոսքն և Նրեայք

Ձայն—ժԲ/10, 11, ԼԸ/1 (Կրկ.), (ԳԻԻՐՔ).

Ձ (ԳԻԻՐՔ)

Ձի—ժԱ/172, ժԲ/47, 48
Ձիակ—ժԱ/188
Ձիթենի—տե՛ս Տերև ձիթենոյ
Ձիթնացական—Իէ/8
Ձիւն—ժԲ/6
Ձոռմ—տե՛ս հնոցի
Ձմեռն—ժԱ/22
Ձու—տե՛ս Հաւկիթ
Ձուկն—ժԱ/115, 115ա, ԻԲ/9

Ղազարոս—ժԲ/25, ժԳ/18
Ղովտ—Գ/11, Գ/1, ժԱ/32, ԽԳ/1, տե՛ս
նաև Կիկն Ղովտայ

Ճանն—ժԱ/151
Ճրփն... —ժԱ/219
Ճրագ—ժԱ/104, 106բ, ժԸ/5, ԻԱ, 2ա
Ճրագաւոյց—Իէ/9

Մասնետ—ժԱ/113
Մաղ—ժԱ/120
Մասիս—ժԶ/5
Մատնկ.—ժԱ/216
Մարիս—ժԱ/150, տե՛ս նաև Զորեակ
Մարդ—ժԱ/15, 13ա, ժէ/8, Իէ/5, ԼԶ/2
Մարիամ—ժԱ/43, ժԳ/144 (Կրկ.), տե՛ս
նաև Աղամ, Եւա, Մարիամ
Մարիամ և Յովսէփ (Գարրիէլ)—ժԱ/74,
ժԳ/11 (Կրկ.)
Մարիամ ծնաւ զՔրիստոս— ժԱ/69,
ժԳ/12 (Կրկ.)
Մարի—ժԱ/166
Մէլքիսէղէկ—ժԱ/31

ՄԼՂՈՒ—ժԱ/145, 146, ժԶ/13, ժԸ/7,
ԼԳ/5, ԼԵ/5

Մեղր—Իէ/11
Մեղք—ժէ/9
Մէկ թիւն—ժէ/1
Միակեց—ժԱ/91
Միեղչերու—ժԱ/157
Միտք—ժԱ/15
Մկրատ—ժԶ/10, ԼԳ/8, ԼԵ/1
Մոծակ—ժԱ/154
Մոմ—ժԱ/18, 103, Իէ/18, ԼԳ/18
Մովսէս—ժԱ/40, 41, ժԲ/17, ժԴ/42
(Կրկ.), տե՛ս նաև Սըսիարն...
Մովսէս եորենացի— տե՛ս Քերթոզ
Մովսիսի գաւազանը—Գ/9, 16, Գ/5,
ժԲ/18, ԽԳ/5
Մուկն—ժԵ/18, ժԶ/6
Մրջին (Մրջիմն)—ժԱ/147, 147ա, 148,
ժԶ/12, ժԸ/8, 11
Մրտենի—ժԱ/211

Յակոր նա՛նապետ—ժԱ/35, 36, ժԲ/14,
ժԳ/36 (Կրկ.), 37 (Կրկ.)

Յարդ—ժԱ/217
Յեսու—ժԱ/45, ժԳ/45, 46 (Կրկ.)
Յոր—ժԱ/38, ժԲ/16, ժԳ/40 (Կրկ.)
Յովազ—ժԱ/162
Յովակիմ և Աննա—ժԳ/10
Յովաս—ժԱ/62, ժԳ/30 (Կրկ.)
Յովնաննէս ա. ետարանիչ—ժէ/20
Յովնաննէս Մկրտիչ— ժԱ/75, ժԳ/14,
ժԳ/15 (Կրկ.), տե՛ս նաև Աստուած,
Յովնաննէս Մկրտիչ և Յունան մար-
գարէ
Յովնաննէս Մկրտչի զուխը—Չ/3, ժԱ/76,
76ա, ժԳ/17 (Կրկ.)
Յովնաննէս Ոսկերքեան—ժԱ/87
Յովնան—տե՛ս Յունան՝ ի փոք կիտին
Յովսէփ—ժԱ/37, տե՛ս նաև Մարիամ և
Յովսէփ
Յովսէփի զհղեցիկ և Ասանէթ—Գ/13,
ժԲ/15, ժԳ/38, 39 (Կրկ.)
Յուդա—ժԱ/81

Յուդիթ—ժԴ/9
Յունան մարգարէ—տե՛ս Աստուած, Յով-
հաննէս Մկրտիչ և Յունան մարգարէ
Յունան՝ ի փոք կիտին—Դ/3, ԺԱ/63,
64, ԺԲ/21, ԺԸ/2, 4, ԺԴ/31 (կրկ.),
32

Նարոզոզոնսոր— ԺԱ/65, ԺԴ/5, 6
(կրկ.)

Նաթան—ԺԱ/57, ԺԴ/25
Նաւ—ԺԱ/29, 208, իԳ/2
Նետ—ԺԱ/221, ԻԱ/5
Ներսէս Մեծն—ԻԵ/1
Ներսէս (Շնորհալի)—ԻԷ/11
Նոյ—ԺԱ/27
Նուռն—ԺԲ/51
Նոճէս—ԺԱ/209, 210

Շաղափ—ԺԲ/62
Շերամի սերմ—ԼԳ/6
Շնորհալի—տե՛ս Ներսէս (Շնորհալի)
Շնորա—ԺԱ/180
Շուն—ԺԱ/180, 181

Ուխար—տե՛ս Վայրի
Ողիւ—Է/2, ԺԱ/156, 156ա, իԳ/12
Որդան (կարմիր, Որդն)—ԼԳ/14, ԺԵ/3,
ԺԶ/1, 2
Որոտ—ԻԷ/3

Ուզտ—ԺԱ/171, ԺԲ/46

Չախմախ—տե՛ս Հրահան
Չափ—ԺԲ/60
Չիտ—ԺԱ/132

Պահք (Պաք, Մեծ պահք)—ԺԲ/27, ԻԷ/4,
ԼԲ/1, 3, 7, տե՛ս նաև Լուծն (պահքի)

Պաղ—ԺԱ/23
Պատինջան—ԺԱ/205
Պարխար—ԺԱ/112

Պետաբրէս—տե՛ս Յովսէփ Գեղեցիկ և
Ասանէթ

Պետրոս—ԺԱ/63
Պիղատոս—ԺԱ/80
Պնակ—ԺԱ/223
Պոռնիկ կիսն—Գ/7
Պօղոս—Գ/19, ԺԱ/84, ԺԲ/22, 22ա, 22բ,
ԻԵ/4

Ջահրակ—ԺԲ/61
Ջարի—տե՛ս ջորի, տե՛ս նաև Աղ, ջաւ-
րի, ջուր, կամուրջ
Ջերմն—ԺԱ/235
Ջղղան—ԻԷ/15
Ջորեակ—ԺԱ/189, տե՛ս նաև Մարախ
Ջորի—ԺԱ/177, ԺԲ/49, ԺԶ/11, ԻԹ/5
Ջուշակ—ԺԱ/234
Ջուր—տե՛ս Աղ, ջաւրի, ջուր, կամուրջ
Ջուրք—ԺԹ/12
Ջրաղաց (ջաղաց)—ԺԱ/116, 116ա, 116բ,
117, ԺԸ/12, իԳ/15

Թախար—ԺԱ/47, 48, ԺԴ/47 (կրկ.), 48

Սարեկայ ծառն և խոյն (խուն)—Դ/4
Սազ—ԺԲ/45
Սահակ—տե՛ս Իսահակ
Սահման—ԺԷ/7
Սաղմոս—ԺԲ/36, 37, 38, 39
Սամսոն—ԺԱ/50, ԺԴ/19, 20 (կրկ.)
ԺԸ/13, 14, տե՛ս նաև Էջի ծնոտն
և Սամսոն

Սանր—տե՛ս Սանրոր
Սանրոր (սանրոր)—ԺԱ/229, ԺԲ/56, 57,
58

Սարդ—ԺԶ/3
Սատուղ—ԺԴ/21
Սեխ—ԺԲ/52
Սեբկեիլ—ԺԱ/198
Մէր—ԼԳ/7
Սըսիտրն, որ զՍովսիսի մարմինն հտե՛ս
—ԻԷ/6
Սիմէոն—ԺԱ/68, ԺԴ/13 (կրկ.)
Սիրամարգ—ԺԱ/122

Մոխ—ժՔ/53
Մոճի—ժԱ/213
Մոզոյան—ժԱ/55, ժԳ/27 (Կրկ.)
Մուկ—ժՔ/54, ժէ/25

Վարի (ոչխար)—ժՁ/7
Վարազդատ—ժԱ/52, ժէ/13
Վարդ—ժԱ/207
Վարունկ—տե՛ս Խիար
Վէժ—ժՔ/23

Տանձ—ժԱ/197
Տաշտ—ժԱ/224
Տապան—ժԱ/28
Տապանակ—Իէ/12
Տատրակ—ժԱ/125
Տարերբ—ԼՔ/3
Տարի—տե՛ս Աձ (տարի)
Տերև ձիթենույն—Գ/14
Տկճոր—ԼԳ/17
Տողաշար—ԼՁ/1
Տորբ—ժԱ/51
Տրդատ—ժԱ/53, ժէ/14

Րախար—տե՛ս Ռախար

Րախճանականք—Խ/1, 2, 3, 4, 5, 6,
6ա, 6բ, 7, 8, 9, 10, 10ա, 11, 11ա,
12, 13

Ցորեան (Ցորեն)—ժԱ/118, 119, ժՔ/44,
Ի/1

Փարաուն—ժԱ/42, ժԳ/41 (Կրկ.)
Փիճի—ժԱ/212
Փուռ—ԼԵ/3
Փուքս—ԼԳ/20
Փոան աւել—ժԱ/227

Փերականութիւն—ժՔ/35
Փերթողն (Մովսէս Խորենացի)—ժԱ/90
Փայրն ԱՏարոնի—տե՛ս Մարիամ

Քրիստոս և առաքեալքն—ժԱ/70, 71, տե՛ս
նաև Մարիամ ծնաւօթրիստոս
Քօշ—ժԱ/165

Օգ—ժՔ/8, 9, 8ա—9ա, 10
Օձ—ժՁ/4

Յիւլ—ժԱ/159
Յունկ—ժԱ/108

Պատասխան շունեցոյ հանելուկներ

Ք/2
Ձ/1, 2
է/1, 3, 4, 5
Ը/1, 2, 3
Ք/1, 2
ժ/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12,
13
ժԱ/182, 183, 236, 236ա
ժՔ/8, 22
ժԳ/1, 2, 3, 4
ժԳա/1, 2, 3, 4
ժէ/2, 4, 6, 10, 12, 17, 18, 19, 21, 23,
24
ժԸ/3
Ի/2
ԻԱ/2
ԻՔ/2, 4
ԻԳ/1
ԻԴ/1, 2, 3, 4, 5
ԻԵ/2, 3
ԻԶ/1, 2
ԻՔ/1, 2
Լ/6
ԼՔ/2
ԼԳ/1
Խ/1, 2, 3, 4, 5
ԽԱ/1, 2, 3, 4
ԽՔ/1 (խաղ)
ԽԳ/4, 6

ԱՅՐՐԵՆԱԿԱՆ ՑԱՆԿ

ՏԱՐՐԵՐ ՍԿՍՎԱԾՔՆԵՐՈՎ ՀԱՆԻԳՈՂ ՀԱՆՆԵՐՈՒԿՆԵՐԻ

Փոփոխված սկզբնառոյր	Բնագրային սկզբնառոյր
1	2
<p>Աղչիկ (աղճիկ) մի կայր Քրիստոսաստեաց Անախտ ծնունդ էլ զեռման Անաւօտ 'ւ առաքինի Անուն* ասի կտրիճ աղէկ Ասէ՛, եղբայր, քաջ կարևոր Արմացք ասեմ քեզ ,սիրելի Բարեգործ՝ խիստ իմաստուն Բըրյտ մի կայր խիստ պիտանի Բունիդ կանչող և ձայնն ի խոր Գայր փախուցած մի խիստ զիտուն Ելանեն խումբ զինչ զգազան Երեց քարգործ և իմաստուն Երթալ մի գայր կիլիկեցի Երկիր մի կայ ի Կիլիկիա Եւ ատնամ շէ ինքն խիստ խեղ Զամէն շրջի ինքն ի քարեր Զերդ ըզքարգործ 'ւ այլ իմաստուն Զերկայն շորով է աննման Զինչ զխնչէփառ ոտուի ունի Զիրմէ (զիրմէ) ամ ի՞նչ տամ քեզ նշան Զուգակից նա իւր շունի է՛ գրած զիրն անետարբեր է խայտարբեր խայտ ու թռչան էն արենխում զեղ զգազան է նա զեղ սատանայ է սրբած զետ Հայելի</p>	<p>Պիղծ կին մի կայր Քրիստոսաստեաց Մնունդ անծին 'ւ անսերմնական է՛ անհաւատ 'ւ առաքինի է՛ զովելի կտրիճ աղէկ Լսէ՛, եղբայր, քաջ կարևոր Զարմացք ասեմ քեզ, սիրելի Քարգործ մի կայր խիստ իմաստուն Բրուտ մի կայր խիստ իմաստուն Մունիդ կանչող և ձայնն ի խոր Կայր փախուցեալ մի խիստ զիտուն Են արենխում զեղ զգազան Քարգործ մի կայր և իմաստուն Վաճառական կիլիկեցի Քաղաք մի կայ յԱրարիայ Աւտա՛, որ չէ նա խիստ խեղ Յամէն շրջի ինքն ի քարեր Քարգործ մի կայր խիստ իմաստուն Յերկայն շորով է աննման Քան զխնչէփառ ոտուի ունի Յիրմէ ում ի՞նչ տամ քեզ նշան Կենակից ինքն շունի Գրած ի զիրն անետարբեր է՛ կենդանի խայտ ու թռչան Են արենխում զեղ զգազան Սևադէմ զեղ սատանայ Սրբած է զետ ըզհայելի</p>

* Անուն—Ջանուն և նմանները չենք նշում:

էր արևելք աղուոր քաղաք մի
 Քազաուր տղայ աղուոր տեսակ
 Քէպէտ անթև 'ւ անփետուր
 Քէն արար զպատկերն օսկի
 Քէպէտ նարինջ է հանց բուր
 Ի գօտեմարտըն ճակատուն
 Ի յիշանելն է փրփրակ
 Ի յերկու կողմանց է ծուռ
 Ինքն է սրբած զեղ հայելի
 Ինքն սև՝ զետ սատանայ
 Խայտաբեր անձն ու թռչան
 Խնկաբեր բլրին վերայ
 Մըռատամ էր նա յոյժ խնու
 Կա կարմիր հագնի վարտիք
 Կայր թագաուոր մի, աչքն էր խած
 Կայր միակեց զեղ զՔրբեր
 Կայր ի յայգին ինք գողէգող
 Կայր փոքրիկ մոնողունակ
 Կան կենդանի զենդանատուն
 Կասեն, թէ ինքն է մարդուկ
 Կարի քօշ մի կայր քարձուկ
 Կենակից ինքն շունի
 Հայր մի արդար երևեցաւ
 Հօրըն յարգանդն էր սևային
 Մարդ մի արդար երևեցաւ
 Մարդն իւր յարգանդն էր սևային
 Մեծ նահապետ և իմաստուն
 Մէկ մի այլ ի յայտ նման
 Մէկ մի կայ ձայնի անհամ 'ւ անզէտ
 Միակեց մի զերզ ըզՔրբեր
 Յաննման աղուոր տիկին
 Յանու զիտ զայն թագորին
 Յերկայնմորու կարուակ մի կայր
 Յերկրի հանգուն յար ընթանամ
 Նոր զարմանք սքանչելեաց
 Որ ի մեծաց խիստ ահագին
 Որպէս զնարինջ է հանց բուր
 Որպէս ստոյգ է վկայած
 Ոք չէ տեսնալ էնցէզ
 Պարունակեալ հողո ծրնունդ
 Սեաւ է նա զերդ սատանայ

Վեր արևելք կայր քաղաք մի
 Քազաուրաց աղուոր տեսակ
 Արդ է անթև և անփետուր
 Քէպէտ արար զքազինն օսկի
 Ջերդ զնարինջ է հանց բուր
 Գօտեմարտըն ճակատուն
 Ի յիշանելն է փրփրակ
 Ինքն ի յերկու կողմանց է ծուռ
 Սրբած է նա զետ ըզհայելի
 Սևադէմ՝ զեղ սատանայ
 Է՛ կենդանի խայտ ու թռչան
 Ի խնկաբեր բլրին վերայ
 Աւտա՛, որ չէ նա խիստ խնու
 Նա կարմիր հագնի վարտիք
 Քազուոր մի կայր աշուխն էր խած
 Շխուկ մի կայր զեղ ըզՔրբեր
 Գայր ի յայգին ինքն գողէգող
 Տեսաք փոքրիկ մոնողունակ
 Անկենդան կենդանատուն
 Ասեն, թէ ինքն է մարդուկ
 Վայրի քօշիկ մի կայր քարձուկ
 Ջուգակից նա իւր շունի
 Այր մի արդար երևեցաւ
 Մօրն արգանդն էր սևային
 Այր մի արդար երևեցաւ
 Մօրն արգանդն էր սևային
 Այր մի արդար, խիստ իմաստուն
 Մանուկ մի այլ ի յայտ նման
 Նա Քրիստոսի եղև ի պէտ
 Շխուկ մի կայր զերզ ըզՔրբեր
 է աննման աղուոր տիկին
 Չանունն զիտ զայն թագորին
 Երկայնմորու կարուակ մի կայր
 Երկեց հանգուն յար ընթանամ
 Ո՛վ հրաշալի զարմանալեաց
 էր ի մեծաց խիստ ահագին
 Ջերդ զնարինջ է հանց բուր
 Վասնզի ստոյգ է վկայած
 Հանց զեղեցիկ հաւ իմաստուն
 Գարունն զա հողն ի ծնունդ
 Սևազէմ զերդ սատանայ

1

Ան՝ զեղ սատանայ
Սպիտակ ձի գաւկեղ ու գեր
Տատրական տարփողական
Տարեալ անհուն
Տղայութեան ուտեր նա բոց
Քաղաք մի կայ յԱրարիայ
Քան միակեց հազնի խոշոր
Քիթն երկայն է զերդ խոզի
Քուրդ մի կայր արհեստիւ գող
Օրթախ մի կայր կիլիկեցի

2

Սևադէմ զերդ սատանայ
Ճերմակ ձի գաւկեղ ու գեր
Տարրական տարփողական
Տարողն փոքրիկ
Ի տղայութեան ուտեր նա բոց
Երկիր մի կայ Կիլիկիայ
Ջետ միակեց հազնի խոշոր
Կնճիթն երկայն է զերդ խոզի
Հորթ մի կայր արուեստիւ գող
Վաճառական կիլիկեցի

ԱՌԱՐԿԱՑԱԿԱՆ ՑԱՆԿ

(Կազմված՝ ըստ հանելուկների պատասխանների
և խմբավորված՝ ըստ բնագավառների)

Ա. Երկինք և երկնային մարմիններ

Աստեղք—ժԲ/4	Հուսին—ժԱ/9, ժԲ/3, ժԷ/5, ժԹ/2, Ի/3,
Արեգակ—ժԱ/8, ժԲ/2, ժԹ/1, ՀԳ/1	ԻԹ/4, ՀԵ/6
Երկինք—ժԱ/7, ժԲ/1	Հուր—ժԷ/3

Բ. Մթնոլորտային երևույթներ

Ամպ—ժԱ/10, ժԹ/3, 4, 5	Հողմ—ժԲ/5, 6, 7, ժԹ/11
Անձրև—ժԹ/7	Ջին—ժԹ/6
Միածան—ժԶ/15	Որոտ—ԻԷ/3
Կարկուտ—ժԵ/1	Պաղ (ցուրտ, սառույց)—ժԱ/23
Հարաւ (շոգ)—ժԱ/24	Օդ—ժԹ/8, 9, 10

Գ. Երկիր և երկրային ուժեր, հասկացություններ

Աղ—Հ/1, ժԵ/21 (թիթե՞ռ)	Մով—ԻԱ/1
Արձագանք—ժԵ/11	Հուր—ժԷ/3
Գետ—ժԱ/114	Ջայն—ժԲ/10, 11
Սրվիթր—ՀԵ/4	Մասիս—ժԶ/5
Մծումբ—ժԱ/106, 106ա, 106բ, ժԶ/16	Պարխար—ժԱ/112
	Ջուրք—ժԹ/12

Դ. Ժամանակ, տարի, տարվա եղանակներ

Ամ (տարի)—ՀԶ/3	Գարուն—ժԱ/16, 17
Ամառն—ժԱ/19, 20	Ժամանակ—ժԱ/12
Առուն—ժԱ/21	Ջմեռն—ժԱ/22

Ե. Քաղաքներ

Ադուա—ժԱ/139, 140, 141, ժԸ/6, ԻԲ/8,	Արագիլ—ժԱ/124
ԻԸ/5	Արտուտ—ժԱ/128, 134
Անձեղ—ժԱ/133, 142	Աքաղաղ—ժԱ/123, 123ա, ժԸ/10, ԻԷ/2

Բաղ—ժԱ/137
Բբնէճ—ժԱ/135
Բու—ժԵ/16
Բօբ—ժԱ/136
Բուքակ—ժԱ/126
Խիւ—ժԱ/144
Մանկատուկ—ժԱ/190
Միծառ—ժԱ/127
Կաքաւ—ժԱ/138
Կուկու—ժԱ/129, ժԵ/17

Հաւ—ժԵ/12
Հակկթ—ԽԳ/2
Հաւհաւ—ժԱ/143
Հաւն և ձաղն—Իէ/13
Հորաւ—ժԱ/131
Շնօրաւ—ժԱ/130
Չիտ—ժԱ/132
Սազ—ժԲ/45
Սիրամարդ—ժԱ/122
Տատրակ—ժԱ/125

Ձ. Կենդանիներ

ա. Վայրի

Աղուհւս—ժԱ/176
Ապուղնայ—ժԱ/178, 186 (Աբրակիին)
Առիծ—ժԱ/158
Արջ—ժԱ/170
Գայլ—ժԱ/169
Ձզն—ժԱ/163, 163ա
Ձօ... աղ (")—ժԱ/160
Թասպէկ—ժԱ/187
Թեպէկ—ժԸ/9
Ինձ—ժԱ/161
Խուրդ—ժԱ/185

Խխունջ—լԵ/2
Մովածի—ժԵ/20
Կրիայ—ժԱ/191, ժՁ/14
Ջուկն—ժԱ/115, ԻԲ/9
Միենդչերու (առասպելական դազան)—
ժԱ/157
Մուկն—ժԵ/18, ժՁ/6
Յովազ—ժԱ/162
Վայրի (ոչխար)—ժՁ/7
Քօշ—ժԱ/165
Ֆիլ—ժԱ/159
Օձ—ժՁ/4

բ. Ընտանի

Գառն—ժԱ/168
Եզն—ժԱ/163, 163ա
Էշ—ժԱ/173
Խոյ—ժԱ/167
Խոզ—ժԱ/174, 175
Կատու—ժԱ/179, ԻԲ/3, 3ա

Ձի—ժԱ/172, ժԲ/47, 48
Ձիակ—ժԱ/188
Մաքի—ժԱ/166
Շուն—ժԱ/180, 181
Ուղտ—ժԱ/171, ժԲ/46
Ջորի—ժԱ/177, ժԲ/49, ժՁ/11, ԻԲ/5

է. Միջատներ

Բզեզ—ժԱ/152, 153
Թիթեն—ժԱ/149, 149ա
Լու—ժԱ/155, ժԵ/15
Ճանճ—ժԱ/151
Մարախ—ժԱ/150

Մեղու—ժԱ/145, 146, ժՁ/13, ժԸ/7,
լԳ/5, ԼԵ/5
Մեղր—ԻԷ/1
Մոծակ—ժԱ/154
Մրջին (Մրջիմի)—ժԱ/147, 147ա, 148,
ժՁ/12, ժԸ/8, 11

Շերամի սերմ—19/6
Ոչիւ—է/2, ժԱ/156, 156ա, 19/12

Որդան (Կարմիր)—ժե/8, ժՁ/1, 2, 19/14
Ջորեակ—ժԱ/189
Սարդ—ժՁ/3

Ը. Բայեր

Այգի—ժԱ/192
Արմաւ—ԻԲ/7
Գարի—ժԱ/121
Գիւնի—ե/3, ժԱ/194, 1Ա/2
Գուռ—ժե/19
Դրում—ժԱ/206
Եղջեր ծառն—ժե/11
Ընկոյզ—ժԱ/202, ժԲ/50
Բթենի—ժե/13, 14
Բուղ—ժԱ/199
Հիմօն—ժԱ/203
Խաղող—ժԱ/193
Խիար—ժԱ/204
Խնձոր—ժԱ/195, 196
Կաղին—ժԱ/201
Կաղնի—ժԱ/214, 215
Կեռաս—ժԱ/200
Կոսպալայ—ժԱ/218

Կտւատ—Իէ/7
Ճրփն... —ժԱ/219
Մատնկ.—ժԱ/216
Մրտենի—ժԱ/211
Յարդ—ժԱ/217
Նուռն—ժԲ/51
Նռէտ—ժԱ/209, 210
Պատինչան—ժԱ/205
Սեխ—ժԲ/52
Սերկեիլ—ժԱ/198
Սոխ—ժԲ/53
Սոճի—ժԱ/213
Սունկ—ժԲ/54, ժէ/25 (կրկ.)
Վարդ—ժԱ/207
Տանձ—ժԱ/197
Յորեան—ժԱ/118, 119, ժԲ/44, Ի/1
Փիշի—ժԱ/212

Թ. Մարդ և հասարակություն

ա. Մարդ, կին և մարդկային հասկացություններ

Աշխարհ (կյանք և մահ)—ժԱ/11, 11ա,
11բ, 11գ, 11դ
Գերեզման—ժԱ/92
Կին—ժԱ/14, ժԲ/9

Մարդ—ժԱ/13, ժէ/8, Իէ/5, 1Ա/2
Միտք—ժԱ/15
Ջերմ (հիվանդութուն)—ժԱ/235
Սէր—19/7

բ. Ազգություններ

Ալաման—ժԱ/233բ. հմմ. Հուռ
Ասորի—ժԱ/110
Երբայեցի—ժԱ/111

Հուռ (Հուսու)—ժԱ/233, 233ա. հմմ. Ա-
լաման
Հայ—ժԱ/107
Հոռոմ—ժԱ/109, 109ա
Յուսնկ—ժԱ/108

ժ. Ջրամունք

Արեղայ—ժԲ/28
Արլակին—ժԱ/189
Եկեղեցական—ժԲ/29

Ջիթհացական—Իէ/8 .
Միակեց—ժԱ/91
Ջուհակ—ժԱ/234

ժԱ. Պատմական և առասպելական անձինք

Աբշակ Ա—ժէ/15	Յովհանն Ոսկերչիական—ժԱ/87
Գրիգոր Լուսավորիչ—ժԱ/88, ժԲ/24	Ներսէս Մեծ—ԻԵ/1
Գրիգոր Խաթեպետ—Ի/2	Ներսէս (Շնորհալի)—Իէ/11
Գրիգոր Նարեկացի—Իէ/17	Վարազդատ—ժԱ/52, ժէ/13
Դաւիթ Անյաղթ—ժԱ/89	Տորթ—ժԱ/51
Երուանդ Վերջին—ժէ/16	Տրդատ—ժԱ/53, ժէ/14
Մովսէս Խորենացի (Եփեսոսի)—ժԱ/90	

ժԲ. Գիր, գիրք, գրական, ազգաբանագիտական և գիտելիքներ

Այբ և Բէն—ժԲ/33, 34	Գրական—ժԵ/6
Գիր—ժԱ/96, ժԵ/7, Իէ/16, Լ/1, 2, 3, 4	Գրիչ—ԻԱ/2, ժԲ/32, ժԸ/1 (Եփեսոս)
Գիր և գիրք—Ա, 1—10	Թուղթ—ժԱ/95
Գիրք—ժԱ/97, 98, 99, ժԲ/30, 31, ժԸ/1, ԻԱ/3, ԼԳ/19	Մէկ թիւն—ժէ/1
	Սահման—ժէ/7
	Քերականութիւն—ժԲ/35

ժԳ. Նիւարարական կառույցներ

Աղթամար—Իէ/10	Եկեղեցի—ժԱ/93, 94
Աշտարակ—ժԱ/30, ժԲ/13	Նաւ—ժԱ/29, 208, ԼԳ/2
Ասպան—ԻԸ/2	Ջրաղաց—ժԱ/116, 116ա, 116բ, 117, ժԸ/12, ԼԳ/15
Բաղանիք—ժԱ/228	Փռն—ԼԵ/3
Բուխերի—Իէ/14	Փռն աւել—ժԱ/227
Դուռն—ժԲ/59	

ժԴ. Զեներ

Աղեղ—ժԱ/220, 221, ժԶ/9	Հրացան (Հրսուն՞թ)—ԼԳ/4
Զրեհ—ժԶ/8	Նետ—ժԱ/221, ԻԱ/5
Թուր—ժԱ/232	

ժԵ. Լուսավորութեան միջոցներ

Կանթեղ—ժԱ/100, 101, 102, ժԲ/40, ժԵ/5	Հրահան (Հախմախս)— ժԱ/106, 106ա, 106բ. ԼԳ/10
--------------------------------------	---

ժԶ. Տնտեսական գործիքներ, իրեր

Ասեղ—ԼԳ/9	Կշեռք—ժԻ/41, ԻԲ/5, 6
Գալլախաղ—ժԻ/8	Կողմնագրաց—ԼԳ/13
Դանակ—ԻԱ/4	Հայելի—ժԱ/230, ԼԳ/11
Երաժշտական գործիք—ԼԳ/16	Մաղ—ժԱ/129
Թի—ժԱ/225	Մկրատ—ժԶ/10, ԼԳ/8, ԼԵ/1
Փամացոյց—ԼԳ/3	Շաղափ—ժԲ/62
Խնոցի (ձեռնոց)—ժԱ/222, ժԲ/55, 55ա	Չափ—ժԲ/60

Պնակ—ժԱ/223
Ջահրակ—ժՔ/61
Ջզղան—ԻԷ/15

Սանտր—ժԱ/229, ժՔ/56, 57, 58
Տաշտ—ժԱ/224
Տկճոր—ԼԳ/17
Փոքս—ԼԳ/20

ժԷ. Եկեղեցական գործիքներ, իրեր

Բուրվառ—ժԱ/105, 231, ԻՔ/1

Ջահրակ—ժԱ/184, 184ա, ժՔ/41, 42, 43
Խաշ—ժԱ/72, ԻԸ/1

ժԸ. Կրոնական, սեմական

Ախացք—ժԵ/10
Ապաշխարանք—ժԵ/9, ԼՔ/5
Աւետիք—ԻԸ/4
Երրորդութիւն—ժՔ/26
Ջատիկ—ԼՔ/4, 8

Լուծն (պահարի լուծումն)—ԼՔ/6
Հաղորդութիւն—ԻԸ/3
Մահմետ—ժԱ/113
Մեղք—ժԷ/9
Պահք—ժՔ/27, ԻԷ/4, ԼՔ/1, 3, 7

ժԹ. Աստվածաշնչային կերպարներ և հասկացութիւններ

Աբէլ—Գ/10, Գ/2, Ե/5
Աբէլ և Կայէն—ժԱ/25
Աբիսակ Սոմնացի—ժԱ/56, ժԳ/26
Աբրահամ—ժԱ/33
Ադամ—ժԱ/2
Ադամ եւ Եւա—Գ/2, ժԱ/4, 6, 6ա
Ադամ, Եւա, Մարիամ—Ք/1, Գ/1, Ե/1,
Չ/1, ժԷ/26, ԼԳ/2

Ազեկիէլ—ժՔ/20, ժԳ/8, ժԵ/2, ժԶ/17,
Եղիա—ժԱ/60, 60ա, 61, ժԳ/23
Ենով (Ենովք)—Գ/2, ժԱ/26, ժՔ/12
Երեմիա—ժԱ/67, ժԳ/1, 2
Երթող—ժԱ/46
Եւա—տե՛ս Ադամ եւ Եւա. Ադամ, Եւա,
Մարիամ
Եփրեմ—ժԱ/86

Ահարոն—ժԱ/44, ժԳ/43
Աննա և Սամուէլ—ժԱ/58, ժԳ/22
Առաքեալք—տե՛ս Քրիստոս և առաքեալք
Առիւծք—տե՛ս Դանիէլ և առիւծք
Աստուած—ժԱ/1

Էշի ծնատն եւ Սամսոն—Գ/8, Ե/4, ԼԷ/7
Քամար—ժԱ/39
Քովմաս—ժԱ/85
Իսահակ—ժԱ/34, ժԳ/35 (Սահակ)
Խաշ—ժԱ/72, ԻԸ/1. տե՛ս Աստուած,
Խաշ, Դաւիթ մարգարէ

Աստուած, Խաշ, Դաւիթ մարգարէ—Գ/5
Աստուած, Յովհաննէս Մկրտիչ, Յունան—
Գ/4

Սառն (Կենաց)—ժԱ/5
Կառքն (Կրկնային)—ժԶ/18, 19
Կէտ—տե՛ս Յունան Ի փոքր Կիտին

Աւետարանիչք—ժԱ/82
Բերսբէիէլ—ժԱ/49
Գարբիէլ—ժԱ/73, 73ա, 73բ
Դանիէլ—Գ/17, ժԱ/66, ժԳ/3, 4
Դաւիթ—ժԱ/54, ժՔ/19, ժԸ/15, տե՛ս Խաշ
Աստուած, Խաշ, Դաւիթ մարգարէ

Կիտին Ղովտայ—Գ/12, Ե/2
Կիտին պոռնիկ—Գ/7
Հեթանոսք և հրեայք—Գ/6
Հերոդիա—ժԱ/77, 78, ժԳ/16
Հերովդէս—Գ/15, ժԱ/79, տե՛ս Խաշ Կիտին
Հերովդիայ

Դրախտ—ժԱ/3
Եզեկիա—ժԱ/59

Հրեայք—տե՛ս Հեթանոսք և հրեայք

Ղազարոս—ժՔ/25, ժԳ/18
 Ղովտ—Գ/11, Գ/1, ժ/1, ժԱ/32, ԽԳ/1.
 տե՛ս նաև Կիկն Ղովտայ
 Մարիամ—ժԱ/43, ժԳ/144. տե՛ս նաև
 Աղաձ, Եւա, Մարիամ
 Մարիամ և Յովսէփ—ժԱ/74, ժԳ/11
 Մարիամ ծնաւ զՔրիստոս—ժԱ/69, ժԳ/12
 Մելֆրեգէկ—ժԱ/31
 Մովսէս—ժԱ/40, 41, ժՔ/17, ժԳ/42.
 Տե՛ս նաև Սրսիարն, որ զՄովսէսի
 մարմինն ետես
 Մովսիսի գաւազանն—Գ/9, 16, Գ/5,
 ժՔ/18, ԽԳ/5
 Յակոբ (Յակովբ)—ժԱ/35, 36, ժՔ/14,
 ժԳ/36, 37
 Յեսու—ժԱ/45, ժԳ/45, 46
 Յոբ—ժԱ/38, ժՔ/16, ժԳ/40
 Յովաս—ժԱ/62
 Յովհաննէս աւետարանիչ—ժԷ/20
 Յովհաննէս Մկրտիչ—ժԱ/75, ժԳ/14, 15.
 տե՛ս նաև Աստուած, Յովհաննէս
 Մկրտիչ, Յունան
 Յովհաննէս Մկրտչի գլուխը—Չ/3, ժԱ/76,
 78ա, ժԳ/17
 Յովսէփ—տե՛ս Մարիամ և Յովսէփ
 Յովսէփ (Գեղեցիկ)—ժԱ/37, ժՔ/15
 Յովսէփ Գեղեցիկ և Ասանէթ—Գ/13,
 ժԳ/38, 39
 Յուդա—ժԱ/81
 Յունան (Յովնան)—Գ/3, ժԱ/63, 64,
 ժՔ/21, ժԳ/31, 32, ժԸ/2, 4, տե՛ս

նաև Աստուած, Յովհաննէս Մկրտիչ,
 Յունան
 Յունան՝ ի փոր կիտին—Գ/3, ժԸ/2
 Նարեզոզոնոսոր—ժԱ/65, ժԳ/5, 6
 Նաթան—ժԱ/57, ժԳ/35
 Նոյ—ժԱ/27
 Պաւղոս—տե՛ս Պօղոս
 Պետափրէս—տե՛ս Յովսէփ Գեղեցիկ և
 Ասանէթ
 Պետրոս—ժԱ/83
 Պիղատոս—ժԱ/80
 Պոռնիկ կիկն—տե՛ս Կիկն պոռնիկ
 Պօղոս—Գ/18, ժԱ/84, ժՔ/22, 22ա, 22բ,
 ԻԵ/4
 Ռախաբ—ժԱ/47, 48, ժԳ/47, 48
 Սարեկայ ծանն եւ խոյն—Գ/4
 Սահակ—տե՛ս Իսահակ
 Սաղմոս—ժՔ/36, 37, 38, 39
 Սամսոն—ժԱ/50, ժԳ/19, 20, ժԸ/13, 14,
 տե՛ս նաև էշի ծնատն և Սամսոն
 Սըսիարն, որ զՄովսիսի մարմինն ե-
 տես—ԻԷ/6
 Սիմէոն—ժԱ/68, ժԳ/13
 Սողոմոն—ժԱ/55. ժԳ/27
 Վէմ—ժՔ/23
 Տապան—ժԱ/28
 Տապանաբա—ԻԷ/12
 Տերեւ ձիթենույն—Գ/14
 Բախաբ—տե՛ս Ռախաբ
 Փարաւոն—ժԱ/42. ժԳ/11
 Քրիստոս և առաքելք—ժԱ/70, 71,
 տե՛ս նաև Մարիամ ծնաւ զՔրիստոս

Հանելուկների սույն խմբավորումը կատարված է մեր կողմից՝ ըստ ժամանակա-
 կից պատկերացումների։ Ներքես ներառված համապատասխան խմբավորման և պատ-
 կերացումների մասին խոսվեց ուսումնասիրության բաժնում։ Այս վերջինի կապակցու-
 թյամբ մեծարժեք նշանակություն ունի առայժմ անանուն փյոխտիայական մի մեկու-
 թյուն՝ զրված 11—13-րդ դարերում (սթաների Երևանի Մատենադարանի, 1980, № 1,
 էջ 139, տող՝ 435—448)։

Ալաթիկեր (ԽԵ/5)—խոտակեր. արբ. 'alaf
«հնձված խոտ»

Ալաման (ԺԱ/233բ) — գերմ. նացի

Ախացք (ԺԵ/10) — Ջատիկին նախորդող

պահքը և նրա ավարտը. զատիկ, առն

Ածէր գրկեր (ԺԱ/56) — գիրկ ածեր, գըր-

կեր

Աղեկ (սԱղեկայ լուսոյն», ԻԲ/3) — բարի

ոգի

Աղէկուկ (ԺԱ/143) — աղեկ (+ ուկ)

Աղուսակ (ԺԶ/4) — աղվես (+ սակ)

Աղօթակողմ (ԺԲ/21) — աղոթարանի կողմ.

արևելք

Ամբար (ԺԸ/11) — պահեստ, շտեմարան

Ամիրայ (ԺԱ/104) — արարական կուսու-

կալ. պատվանուն, տիտղոս

Ամլին կապայ (ԺԱ/141. հմմտ. «շամ-

լայ կապէ») — գրոհում է, հարձակվում

է. արբ. hamla «հարձակում»

Ալլազգի (ԺԱ/171) — օտարազգի, այլու-

ղաձան, մահմեդական

Ալթման ուլի (ԺԱ/39) — այծյամի հոր-

թուկի

Ալնոց (ԺԱ/123) — նրանց

Ալնչափ (ԽԵ/10) — այնչափ, այնքան

Ալնցեղ («շանցեղ», ԺԱ/115) — ալնպես,

այն տեսակ

Անարտեյ (ԺԵ/10) — կարոտ է բացա-

տրության (հավանաբար՝ շափն աղց-

նել)

Անբուս (ԽԳ/1) — լրուանող, բուսելու հատ-

կությունից զուրկ

Անգաղար (ԽԳ/1) — անհանգիստ, միշտ

շարժվող

Անեղական (ԺԱ/128) — երգ՝ սկսվող այդ

բառերով և ձևոված աստժուն՝ անեղին

Անթեղ (ԺԲ/40) — մոխրի տակ պահված

կրակ

Անլմեելի (ԺԱ/73ա, 73բ) — շավարտվող,

շվերացող

Անխալատ (ԺԱ/41) — անսխալ, հիրավի

Անժին (ԽԳ/1) — շնոռ, ծնունդ շունեցող

Անկածան (ԺԱ/130, 219) — կարոտ է բա-

ցատրության

Անմաշելի (ԺԶ/8) — շմաշվող

Անշափ (ԺԸ/10) — շափից աճելի, շատ

Անշուան (ԺԱ/7) — անպարան, առանց

շվանի

Անպակ («Անպակ գինեղ», ԺԲ/51) — ա-

նպակ, մաքուր, անխառն

Անպակ («Անպակ մշկի», ԺԱ/198) — ան-

պար, ամպար, «անուշաբուս ծաղիկ մի»

Անպատկան (ԺԷ/23) — խոտելի, անար-

ժան

Անսաֆան («Զօրն անսաֆան ինքըն պառ-

կի», ԺԱ/124) — անսովան՝, առանց

սովանի՞

Անփալան (ԺԱ/148) — առանց փալանի

(համեմտի), «անկուտպան»

Անքաւտած (ԺԲ/39) — կարոտ է բացա-

տրության

1 Սույն բառարանն ստուգել և մի շարք արժեքավոր ճշգրտում-լրացումներ է կատարել Մ. Մուրադյանը, որին և հայտնում ենք մեր խորին շնորհակալությունը:

Անթրիք (ԺԱ/238)—սուսնց շորի (հասուսի)

Աշուին (ԺԱ/53)—աշքերը

Ապիկի (ԺԲ/54)—ապակի

Ապուզնայ (ԺԱ/186)—կապիկ

Ելնստուածարանն է նըմաներս (ԺԱ/166)

—Գրիգոր Աստվածարանին է նմանվել

Առիգած (ԺԱ/11)—ծածկոց, սավան

Առիծիկ (ԺՁ/11)—առյուծ (+իկ)

Ասցին (ԺԱ/144)—ասացին

Արարացի (ԺԲ/22)—արարական

Արապկերէն (ԺԱ/127)—արաբերեն

Արատուր (ԺԱ/126)—արատավոր

Արդ (ԺԱ/15)—արդյունք

Արեխում (ԺԱ/151)—արունսխում

Արեղան (եզկեալ յերէլ արեղանն»,

Ժէ/18)—կարոտ է բացատրության

Արլակին (ԺԱ/186)—ծաղրածու, խեղկատակ

Արմցարար (արմցրար, ԺԱ/40)—զարմացնող, հրաշագործ

Աւելեակ (1Թ/2)—ավելի, հավելլալ

Աւզով (ԺԲ/4)—ավազով

Ափիկ (Ելսփիկն», ԺԱ/152)—ափ (+իկ)

Աքլար (ԺՁ/7)—աթաղող, արքր

Բարան (ԺԱ/29)—պատերազմական գործիք՝ ամրութիւններ խորտակելու համար

Բազկեր (ԵԻԼքն ոտներ ունի կարճնր]]
Ու զերզ ըտումք յերկայն բազկեր»,
ԺԱ/160)—բազուկներ, թեեր

Բազմեալք (ԺԱ/116ա)— բազմածներ, հավաքվածներ

Բազմերամի (ԺԸ/6)—բազմերամ, բազմախումբ

Բաժլան (բաժապան, ԺԱ/82)— բաժարապետ

Բախողական (ԻԳ/1)— միախոհական, համախոս:

Բաղադանել (ԺԱ/182)—միարանել, հարձարել, ներդաշնակել

Բառչել (ԺԱ/144)—բառաչել
Բարերունձ (ԺԱ/91)—լավ հոգ՝ հավաստի իմաստով

ԲԷլակ (ԻԲ/2)—Բէլ (+ակ)

Բոզտուն (ԺԸ/5)—հասարակաց տուն

Բոքատուն (ԺՁ/11)—բոզ, բոք, սօժի պատր կ այլ խոտերս

Բուզ (ԺԱ/233, 233ա, 233բ)—կարոտ է բացատրության

Բուծանել (ԺԱ/205)—մշակել սնունդի համար

Բուռ (ԺՁ/9)—կրի տեսակ, զան

Գացայել (ԺԾ/12)—գազար հովի կամ սուզահովի ձայն արձակելը

Գարունարար (ԺԱ/121)—գարուն բերող, գարուն ստեղծող

Գակկը (ԺԱ/102)—լայնագավակ

Գերամբարձ (ԺԲ/20)—գերբարձր, շատ բարձր

Գերի (ԺԱ/3)—գերյալ, ծառա, նվիրյալ (հեղինակը փոխաբերական իմաստով նկատի ունի իրեն)

Գիտոր (ԺԳ/4, գղթոր)—կազնու վրայի ուռուցքներ, որոնցից լավորակ ներկ է ստացվում

Գղթորաղաց (ԺԳ/4)—կազնու ուռուցքները մանրելու աղաց

Գիտորիկ (ԺԾ/19)—ծաղիկ

Գնայուն (ԺԱ/115, ԺԳ/31)— գնացող (հմտ. ամնայունն)

Գողանք (ԺԱ/1)—գողացվածք

Գոճան (ԺԱ/162)—խող, խոճկոր

Գովան (ԺԱ/51)—գովական, գովիկ

Գործելի (ԺԸ/5)—ածուխ

Գուգոր սանկ (ԺԱ/129)—գուգու, կուկու, կկու ձայնել

Գուզ ի գուզ (ԺԱ/233, 233ա)—կոացած, կուզեկո՛ւզ. հմտ. կզիկ

Գուզ մի կապկաց (ԺԱ/78)—կարոտ է բացատրության

Գուզուզեկ (ԺԲ/52)—կարոտ է բացատրութեան

Գուռ (ԺԵ/19)—ծաղկի տեսակ

Գուռ (ԺԱ/136, 193, 233, 233ա, 233բ, ԺԲ/50)—զանգուր, ընկույզի միջուկ

Գրիւ երթալ (ԺԱ/186)—վազելով գնալ

Դաստառակ (Գ/7, ԺԱ/165, 163ա)—թաշկինակ, երեսի սրբիչ

Դար (Եկարի շատ դար փորձեցաւ, ԺԱ/38)—երկար ժամանակ

Դափր կտրել (ԺԱ/172)—ձիու դոփելով

Ճանապարհ կտրելը, վազողով ընթանալը

Դենկի (ռուսներն «Ունին հազար դենկի խնդուզ», ԺԱ/233, 233ա)— դանկ—

դենկ, դրամ. գուցե և դենկի—գենգի. ըստ այսմ կռնենանք՝ «Ունին հազար

դենկի, խնդուզ» կամ «Ունին հազար դենկի-խնդուզ»: Հմմտ. «Деньги, оскобный товар. всеобщий эквивалент»

Դուր (ԺԱ/210)—հետ, նպաստավոր, հաճելի

Ընասեռի (ԺԱ/182)—եռաստեանակ, երեք տեսակ

Երգձայնական (ԺԱ/184)—երգաձայն

Երեքբեր (ԽԵ/1)—երեք ձագ (գառ) բերող (ծնող)

Երեքկողի (ԻԲ/1)—եռաոլոր, եռալար, եռանիստ

Երկուարեր (ԽԵ/1)—երկու ձագ (գառ) բերող (ծնող)

Եւթնասուսնի երկու վտակ (ԺԱ/30)—

ակնարկված է աշտարակաշինութեան խափանման ժամանակ 72 լեզուներ

առաջանալու առասպելը

Եւղարուձ ուսի (Ա, վերջում, հունարեն)— «Ուղարութիւն հանելուկիտ» (կարոտ՝ ճշգրտման)

Եօթնադարեան (ԺԲ/11) — յօթը դարա-

ակնարկված է աշխարհի գոյատևման ժամանակամիջոցին վերաբերող առասպելը

Եօթնապատեան ամուր պարիսպ (ԺԳ/45)

—յոթնապատիկ, յօթը զուգահեռ դասեր ունեցող պարիսպ

Զաղար (ԺԱ/176)—շուն, շան տեսակ

Զարմանազան (ԻԲ/4)—զարմանալի և բազմազան գեղեցկութուններով հարուստ

Զարդ խանգարման (ԺԱ/78)— զարդ (հրաշալիք) խանգարող, գեղեցկութուն խորտակող. ակնարկված է Հովհաննես Մկրտչի գլխատուժը

Ջեհետ («գերդ ըզգեհետ», ԺԱ/173)—

մահամեղան կրոնավոր, արք. <Zahid «ժուժկալ, ճգնավոր»

Ջորնշան (ԺԲ/104)—տնշան, ձայն արձակող փայտյա խաղալիք

Էնց (ԻԹ/1, 2)—այնպես, այնպիսի

էսրեցէն (ԽԳ/1)—երդիկից

Ըղըմբի (ԺԱ/157)—տեգի, նիզակի

Ըղընվար (ԺԶ/13)—ռմբավար, ռմբածիք, «ըղում» նետող, տեգ, նիզակ արձակող

Ըռուզ (ԺԱ/233ա)—ռուս

Ըռուզ (ԺԱ/233բ)—բրինձ, որիչ, ռուզ

Ըռումբ (ԺԱ/160)—տեգ, նիզակ

Ըռուս (ԺԱ/233)—ռուս

Բագուրացեղ (ԺԱ/17)— թագավորական ցեղից

Թաղի (ԺԱ/193)—թաղիք

Թանալ (ԺԱ/227, ԺԵ/6)—թրջվել

Թասումն (ԽԵ/4, 8)—թասու, սէ շափ

գրամոյ և կշոյ. «Ի շորից մին է ի գանգէն»

Թասպեկ (ԺԱ 187)—թեպէ՞կ (տն՝ս)

Թարգմանութիւն (Գ/1—18)— մեկնութիւն, բացատրութիւն, լուծումն

Թարխանայ (ԺԱ/139, 142)—ճաշատեսակ՝ պարսաստված արտորից, կաթից, ձրվից, մածնից, հալի մսից

Թարց (ԼԳ/14)—հակառակ, ընդդէմ

Թափել (ԺԲ/43)—ազատել, փրկել

Իւկէկ (Քեպեկ, ԺԸ/9)—կապիկի մի տեսակ
Ինպրիկ (ԺԲ/28)—փետրիկ
Թևատ (ԺՁ/7)—թևերը կտրած, թևազուրկ, փետրահան թևերով
Թէկ («Ում հասանի յաշն և ի թէկ», ԺԱ/221, «Թուի և գայ յուս և ի թէկ», ԺՁ/12)—թիակ
Թիթեղ (ԺԱ/149, 149ա)—թիթեռ
Թշնիկ (ԺԾ/19)—թուշ (+իկ), այտիկ
Թուփկ (ԺԲ/12)—թիվ, քվաքանակ (+իկ)
Թուլատեաց (ԺԱ/236)—թուլութիւն հանդես բերեց
Թոխարիկ (ԺՁ/13)—թուխար (+իկ), սև, թխագոյն ձի
Թուրքընակ (ԺԵ/16—Թուրքի նման, թուրքավարի
Ժամ մի («Ժամ մի ժանի ունէր ու բաշ», ԺԱ/53)—մի ժամանակ (տարբերակ՝ «թխ»)։ ականարկված է Տրդատ թագավորի խոզակերպութիւնը
Ժանեցն (ԺԱ/10)—ժանիքներից
Իշխանայք մի՛ (ԺԱ/189)—չհամարձակվէ՛ք, չի՛շխեք
Իշխանայք (ԺԱ/215)—իշխաններ
Իշուին (ԺԱ/148)—էշերը, ավանակները
Իսկի (ԻԸ/5)—բնավ, բոլորովին
Լըլկոց («Ի Լըլկոց», ԺԱ/22)—լիկանք, տոփանք
Լուծ (ԼԲ/6)—պահճի լուծումը, վերացումը
Լուծ (Գ/9)—կակուղ, փափուկ
Լուր (ԺԱ/225)—միայն, լոկ
Խարուկ (ԺԳ/35)—խարված
Խամծեպ («Ներքի խամծեպ, վերի լուին», ԺԱ/225)—խամծեծք, խամծեքք, կզակ, ծնոտ
Խայտ (ԺԱ/141)—պիսակ
Խայտեր (ԺԱ/160)—խայտ (+եր), պիսակներ
Խայտոտուն (ԺԱ/36)—խայտախարիվ, խատուտիկ, պիսակավոր

Խայտոմայտ (ԺԱ/138)—տե՛ս Խայտոտուն
Խայտվտուն (ԺԳ/37)—տե՛ս Խայտոտուն
Խայտված (ԺԱ/188)—խայտ արած, նըշան արած
Խանգրիլ (ԺԱ/50, 62, ԺԳ/30)—խանգարել, փշացնել, ոչնչացնել
Խանակ (ԺԾ/4)—խանիխուս, ո՛չ հըստակ
Խարտիշուկ (ԺԱ/54)—խարտյաշ (+ուկ)
Խաւ Ի վեր (ԺԱ/170)—խավը (բուրդը, աղվամազը) վերեկից, դրսից
Խեն (ԺԱ/109ա)—անհնազա՞նեց, ապստամբ, դժտված
Խէշ (ԺԱ/215)—խեշ. կշտին, կողքին, մտոր
Խութ—աղավաղված բառ (տե՛ս Խուրդական)
Խուրդական (ԻԹ/3)—որպես Խուրդ. աղավաղումից՝ «Խուրթ յականե՛ն» ձևը (ԻԹ/3)
Խճեր («Խճեր ու մեղք», ԺԱ/197)—չեշեր, մեղքամոմ
Խեղմնոր («Պաշտ ընդարձակ և խնդմընդոր», ԺԲ/30)—ղար ու փոս, խանդակված
Խեղուղ (ԺԱ/233, 233ա)—կո՞ւղը, շըրշո՞ւն», կղբի մորթի՞ (արբ.)
Խեոցու որդին (ԺԸ/15)—կարոտ է բացատրութիւն
Խուրէ («Խուրէ շատոց», ԺԱ/158)—խեթկե, նեղե
Խոշոր («Հազնի խոշոր», ԺԱ/174)—կտորի տեսակ (հմտ. «խաշար աստառ»), կոպիտ, կոշտ կտոր
Խոռած (ԺԱ/9)—ավերված, քանդված, կտորված, մաշված, փոս ընկած
Խոռահատ (ԺԲ/53)—ճեղքեր, շերտեր ունեցող
Խոռի (ԺԲ/2)—ավերվի, քանդվի, փոս, ընկնի, մաշվի
Խոռվու (ԺԱ/168)—խորովու
Խոթրովային (Յըմբուկ, ԺԳ/23, ճառ,

ժԱ/89) — Թագավորական, Թագավորականի, ընտիր (հիմքում՝ հայ և պարսիկ հոսարով Թագավորների անունը) Խուլ (խուլ էր, ժԱ/107) — ծառա, շղուշ Խուանարդրոջ (ժԱ/207) — խուան բողբոջներով, բողբոջախիտ Խուրտ (ժԱ/162) — խորտ, քաշ, դազան

Մակտել (ժԱ/190) — ծակտտել, ծակծկել
«Մայրուց գրիխադրին» (ժԱ/234) — կարոտ է բացատրության
Մառական (ժԱ/135) — ծառայական, ծառա, սպասավոր
Միրան ծովիկ (ժԱ/230) — ծիրանի ծով (+ Իկ)
Մրարեցալ (ժԵ/1) — ծրարվեց, ամփոփվեց, ընդգրկվեց

Կալման անել («արար կալման», ժԲ/14) — բռնել, կալանքի առնել
Կաղամար (ԻԱ/1) — կաղամար, Թանաքաման
Կամակ (ժԱ/167, ժԵ/16) — կեր, ուտելիք, ճաշ, պարեն
Կամասրակ (ժԱ/51) — «Տորք», «Անգեղ տան իշխանն»

Կանգուն (ժԱ/8, ժԲ/59, ժԷ/13) — երկարության չափի միավոր
Կան կու տան (կանու տան, ժԱ/227) — բորբորում են, կրորբորեն
Կառք (ժՁ/18) — երկնային, քառակերպ կառքի մասին է խոսքը
Կարեոր (ժԱ/47) — օգնական, օժանդակող
Կարի (ժԱ/148) — շատ, հույժ, սաստիկ
Կարճեր (ժԱ/160) — կարճ (+ եր. «կարճ»-ի հոգնակին)

Կարմրուկ (ժԱ/143) — կարմիր (+ ուկ)
Կարուակ (ժՁ/8) — դերձակ, ձեռք և կարող
Կաֆայ (ժԱ/129) — բանաստեղծության ստեղծիչ, գրված հայրենների հետևություններ
Կեն (ժԱ/109, 109ա) — կին (հուն.)
Կերակրան (ժԱ/116ա) — կերակրող
Կերպասաց («Ջմինն ի պատճառս կեր-

պասաց», ժԱ/236. հմմտ. «Մինն ի կնոջն էր կարտած», ժԱ/236ա) — կարոտ է բացատրության
Կզիկ (ժԱ/230) — կուզիկ, մեջքը ծռած. հմմտ. Գուլ ի գուլ

Կզու թեր (ժԱ/107) — կարոտ է բացատրության
Կթնլի (ժԱ/167) — կարոտ է բացատրության

Կիւենդէ (ժԳ/4, կուվանտայ ժԳ/4Գ) — գուսան, երգիչ և նվագող
Կեզուզ (ժՂ/6, ժԱ/157) — հոգևորականի սրածայր գլխարկ
Կեկզակ (ժԱ/134) — տե՛ս Կեզուզ
Կեճակ (ժԵ/4) — լծակազմեր, լծի երկու ծայրերը

Կեռվ («կընդվ», ժՂ/14) — կնոջով, կնոջ միջոցով
Կեսրեսոց (ժԲ/19) — նվագի ձայն. լարավոր նվագարանը նվագելու գործիք
Կեզեն («բղտու կեզուս», ժՁ/7) — ուզաթ ձագ, զավակ

Կոտման հունդ (ժԱ/155, 155ա) — կոտեմի սերմ (հունդ)

Կոտոր (ժԵ/12) — կտոր
Կոտոր-կոտոր (ժԱ/112) — կտոր-կտոր
Կոր (ժԱ/112) — կուլը (մժղուկ)
Կորատոր (ժԱ/142) — տե՛ս Կուրատոր
Կունդ (ժԱ/103) — ճաղատ, ճյուղերը կըտրած, մազերը խոռած
Կուշա (ժՁ/9) — կող, կողք. երկու կողմի ծայրերը

Կուռ (ժՁ/9) — ամուր, պինդ
Կուրատոր (ժԵ/12) — հոգաբարձու, հովանավորող, իրազրկված վերահսկող
Կուսպայայ (ժԱ/218) — կուսպայայ, «անբող տեսակի ծառ»

Կունձ (ժԱ/91) — կովկած, կծկված (հմմտ. գոռու)

Կունել («կունուս», ժԲ/50) — կեղեիք ազտեհի, մաքրել, միջուկը կամ կուտը հանել

Կրկուտ (ժԱ/125)—լոր խոիվ. կրկուտանք

Հազարպետ (ժԱ/83)—հազարապետ

Հաղ (ԽԵ/4)—վարձ

Համաքառակ (19/8)—համանման

«Համայն կապէ» (ժԱ/139, հմտ. Ամլին

կապայ, ժԱ/141)—տե՛ս Ամլին կապայ

Հայնց (ժԱ/47, ԽԵ/5)—այնպես, այն տե-
սակ

Հանգոյն (Ա5, ժԱ/120)—հման

Հանիկ (Ե/5)—մեծ մայր, տատիկ, մամ

Հանցողուն (ժԱ/143)—տե՛ս Հանգոյն

Հանցեղ (ժԱ/34)—տե՛ս Հանգոյն

Հարօր (ժԱ/97)—արօր, հողը վարելու
գործիք

Հաւատարիկ (ժԱ/152)— հավատացյալ.
հաւատի ծառա, նվիրյալ

Հաւասար (ժԱ/233, 233ա, 233բ)—հավա-
սար, հավասարապետ (բոլորը)

Հաքմովիւն (ժԶ/13)—հեքիմութիւն, բը-
ժըշկութիւն

Հեծեհան (ժԱ/70)—հեծյալների զորա-
հավաք

Հեմիա (ժԵ/11)—պայուսակ, քսակ

Հերձուածող (ժԱ/42) — դավանանքից
խոտորող, աղանդավոր

Հիլայել («հիլայեցի»), ժԱ/234)—նեն-
գել, խարել, ամբաստանել

Հնարաւոր (ժԱ/231)—հնարագիտութիւն
արդունք, հնարքով, շնորհքով ստեղծ-
ված

Հողէմաղ (ժԵ/17)—հողամաղ, թոշունի
տեսակ

Հոյր (ժԱ/210)—հոյր

Հոռմանց (ժԱ/107)—հոռմեներին (նաև
հունադավաններին)

Հոռմբուկ (ժԱ/159)—կարոտ է բացա-
տրութիւն

Հոսժէ (գի հոսժէ), ժԱ/141)—կարոտ է
բացատրութիւն

Հրաշատես (ժԶ/17)— հրաշք (տեսիլ)
տեսնող

Հրոս (ժԱ/42)—հրոսող

Չաննէ («հայտ ի լանձնէ», ժԱ/141)—
կարոտ է բացատրութիւն

Ղաթար անել (ԽԵ/5)—դասավորել, խըմ-
բավորել

Ղարապէկ (ժԶ/12, 13)— սև բէկ, սև
իշխան (փոխարեքարար՝ մըջլուն)

Ղարկեց (ժԱ/42)—ուղարկեց

Ճաթեցնել (ժԱ/167)— ճայթեցնել, ճայ-
թուն ձայն արձակել

Ճաշակեք (Գ/17)—ճաշ ուտողներ

Ճաշատուք (Գ/17)—ճաշ արձողներ

Ճարտասան (ժԱ/73բ)—հմուտ, դիտակ
ձեղ (ժԲ/40)—ճյուղ, ճաղ

Ճեղք (ժԱ/70)—ճյուղք, ճյուղք, ոստեր
ճոր (ճօր, ժԱ/126, ջոր, ժԵ/12)—բռնու-
թիւն, կոիվ, խոտվութիւն, խոտվք

Ճուլպա (ժԱ/131)—ճուլպա, բուլսի տե-
սակ, քիսամն

Ճոներ (ժԱ/200, ճեր)—ողկուլներ, պըտ-
ղափնչեր

Ճտէն («ճըտէն», ԻԸ/5)—ճտից, պարա-
նոցից

Մազեղնաւոր (ժԱ/174)—մազավոր, կոշտ
մազերով

Մալ (ԻԷ/15)—աւլանք, հարստութիւն,
ունեցվածք

Մաղախ (ժԲ/38)—ուսապարկ

Մաղմաղ (ժԱ/154)—մոծակ

Մանածգող (ժԱ/234)—մանածի (թելի)
գող

Մանկտի («մանկըտուն», ժԱ/83) — մա-
նուկներ (մանուկներին)

Մաննա նման (ժԱ/120)— մանանայի
նման

Մաշկեակ (ժԳ/29, Մաշկեկ, ժԱ/61)—
մաշկե վերարկու, մորթե զգեստ. քորթ

Մասխարութիւն (ժԱ/144) — ցատակ, խնդ-
կատակութիւն

Մարդիկ (հծ/5)—մարդակեր
 Մարիս (ԺԱ/151)—ճախր, պարս. կապ
 շունի Մարիսի հետ
 Մաթուք (ԺԶ/3)—չուլհակի գործիք. մա-
 թքք
 Մեկեր (հծ/1)—մեկ ձագ (գառ) ծնող
 Մեղակ (ԺԱ/167)—կրետ
 Մէկիկ (ԺԱ/132)—մէկ (+իկ)
 Մթուր (ԺԱ/210)—հոտավետ ծաղկի տե-
 սակ
 Միակեց (ԺԱ/157, ԺԲ/27, ԺԵ/10, Իէ/4)
 —միայնակաց, ճգնավոր
 Միասոյն (ԺԱ/236, Միասուն ԺԱ/236ա,
 ԺԳ/2)—կարոտ է բացատրութեան
 Միասինի (ԺԲ/54)—մեկ սյուն ունեցող
 Միեղջերու (ԺԱ/157) — երկակայական
 հզորագոյն կենդանի (միեղջուր)
 Մխլուճ (ԺԱ/63, ԺԳ/31)—սուզված, մը-
 խըրճված ջրի մեջ
 Մնարայ (ԺԱ/30)—մինարի
 Մնչնակ (ԺԱ/178)—մնչավարի, մունչի
 նման
 Մշկի (ԺԱ/198) — մուշկ, անուշաոտ,
 յուղ, ստացվում է մշկայծալից
 Մոթ (ԺԱ/199, Մոնթ ԺԱ/185)—շափի
 միավոր
 Մող (սլըցին ի մորթըն կանաչ մող»,
 ԻԴ/4)—բուսական համեմունք
 Մոնթ (ԺԱ/185)—տե՛ս Մոթ
 Մոնողունակ (ԺԱ/134)—մոնողոն (+ակ),
 մենակաց, կրոնավոր, արեղա
 Մունիդ կանչող (ԺԲ/30)—ձայն տվող.
 հմմտ. մունետիկ, ձայնարկու. արբ-
 munadā
 Մուլբայ (հծ/4)—գլորոց, դարակ, սըն-
 դուկ՝ դրամի և արծեքավոր իրերի հա-
 մար
 Մուռան (ԺԱ/200)— կեռասանման պը-
 սուղ. քերես քունավոր
 Մշլիս (ԺԱ/210, 211)—խշուլթ. հավաք,
 ժողով, հավաքատեղի
 Մօտիլ (Դ/2)—մոտենալ
 Յակունդ (սՄէկ ակն ունի՝ ւ այն է յա-

կունդ», ԺԱ/103, «Ի ինք յակունդ ակն
 ունենայ», ԺԱ/104, «Բայց հանց յա-
 կունդ ակն ունի», ԺԸ/5)—հակինթ
 թանկագին քարք. «ետ նմա թագ մի
 յակունդ ականէ...» (ձեռ. Ձ 10151,
 Թերթ 88ա)
 Յարլէն ի Քէն (ԺԹ/1)—Ա—Ք, սկզբից-
 վերջ, ծայրից-ծայր
 Յանդի կացեալ (ԼԳ/1)—դիմակաց, հան-
 դիպակաց, դեմ-դիմաց կանգնած
 Յար (սի յար», ԺԱ/176)—զգոն, արթուն,
 հասուն, հարձակվող
 Յարկնոց (ԺԱ/144)—անատունների ար-
 գեւանոց
 Յերկականացն (ԻԲ/5)— երկուականից,
 երկուաից
 Նաղուք (ԺԱ/39, 111)—նուրբ, զարգա-
 ցած (լեզու). կիրթ, դաստիարակված
 (անձնավորութիւն)
 Նարմով (ԺԵ/13)—նրանով
 Նեղվարիլ («Կու նեղվարի», ԻԸ/5)—նեղ-
 վել, անհանգստանալ
 Նկանակ (ԺԱ/9)—բլիթ, փոքր կլոր հաց
 Նոճէս (ԺԱ/209, 210)—նարդիգ, նար-
 գես. «շքանարգէշների ընտանիքին
 պատկանող ծաղկաբույս»
 Նօտար (ԺԱ 68, 74)—գրագիր, քարտու-
 ղար
 Նօտոս (ԼԳ/20)—հարավային հողմ, տաք
 քամի
 Շարագրածոց (ԻԵ/3)—շարագրութիւնից,
 դրվածքի մէջ
 Շարապ (ԺԱ/195)—օշարակ
 Շափեղապէս (ԺԱ/23)—շափուղայի եը-
 ման
 Շերասաց (ԺԳ/4)—շեր (երգ) ասող
 Շիշուկ (ԺԱ/186)—շիշակ, մատողաշ
 Շխուկ (ԺԱ/170)—շեխ (+ուկ), ցեղա-
 պետ, մա՛մնդական հոգեոր գործիչ
 Շնդիմի (ԺԵ/18)—շնագիծք, շան նման
 դեմք ունեցող
 Շնքիթ (ԺԱ/176)—շնաքիթ, շան նման
 քիթ ունեցող

Շողոսած (ԺԵ/20)—շոգած, շերմացած,
տաքութուն ունեցող
Շուշտակ (ԺԱ/133)—զխաշոր

Ոխտ, տե՛ս Ժամ մի
Ողորմ (ԺԱ/154)—խեղճ, խղճալի, ողոր-
մելի

Ոստենի (ա՛րատառակ առանց ոստենի),
Գ/7)— ոստայնի, ոստայնանկոթյուն
Ոտուի (ԺԱ/55)—ոտքեր

Որոշ (ԺԱ/69, ԺԸ/15;)—1. գառ, 2. էգ
ոչխար, որ ծնում է առաջին անգամ
Որեկ (ԺԱ/31)—որ (+իկ)

Ուղղաշափղ (ԱՂ/1)—ուղղագիծ, ուղղա-
հետք, ուղիղ ընթացք

Ուղտկեր (ԽԵ/5)—ուղտակեր, ուղտ ու-
տող

Ունձ (ԺԱ/91)—ինձ կենդանի

Չախմախ (ԼԳ/10)—հրահան

Չաք (ԺԱ/157)—չափ

Չէմուտ (ԺԱ/125)—չմտով

Չիպայ (ԺԱ/186, 187)—որսի շուն (ու-
շարքավ վկայութիւն՝ տե՛ս ձեռ.
N5118, 382ա. ժամանակ՝ 1412 թ.)

Չիտ (ԺԱ/132)—Միտ, ճնճողուկ (փոքր
տեսակը)

Չոր (Շոր քարոզեցք. Իէ/4, «շոր երես»,
ԺԱ/89)—1. խիստ, 2. պաս, 3. շեփած
սնունդ

Չորակեց (ԺԵ/10)—տե՛ս Չորաճաշակ

Չորաճաշակ (ԺԲ/27)—չորակեր. շեփած

ուտելիքներով սնվող
Չորեքժուի (ԺԲ/59)—չորսկողմանի, քա-
ռակողմ

Չուան (ԺԳ/24)—պարան, թոկ

Չօնկուր (ԽԼ/4)— շոնգուր. նվագիլու
գործիք

Պախորց (ԺԱ/102)— սանձափոկեր.
սանձ, երասանակ

Պակ (Վեդյնպակ), ԼԳ/17)—նման, պես.
նմանապես

Պահք (ԺԲ/27)—պաս. տե՛ս նաև Պաք

Պատինչան (պատնչան, պօրինճան,
ԺԱ/205)—բաղրիչան

Պար (Վեհտ ասեր պար», ԺԱ/43)—երգ,
պարերգ

Պարզունակ (ԺԱ/212)—լծակ, նիգ, դը-
ռան փակ

Պարխար (ԺԱ/112)—հողմ, որը փչում է
Պարխարի լեռներից

Պաք (ԼԲ/1, 3)—պաս, տե՛ս նաև Պահք

Պէն ու պէն (ԺԱ/50, ԺԻ/20)

—ըբացատրված դարձվածք («պէն»—
ծեծված սուրճ, պէն ու պէն»-ը հա-
մանաբար նշանակում է խիստ մանր
շարդված)

Պիուզ (ԺԱ/134, 233, ԺԸ/7)—փոքր, կար-
ճահասակ

Պկա՛ար (ԺԱ/25)—պիի փշող, սրինգ
նվագող կամ քեփինահար, նետով ըս-
պանված

Պնակ (ԺԱ/212, 223, 233)—ափսե, ճա-
շի աման

Պոնդուկ (ԺԱ/11)—պանդուկ, իջեանատուն

Պրունս (ԺԱ/133)—կարոտ է բացատրու-
թյան

Պօղ (ԺԱ/169)—կրակ, կրակի կտոր

Պօղոսիկ (ԺՁ/18)—պտուտակ, պտուտա-
կավոր գերան (ձող)

Ջաղջիբ (ԺԱ/124)—անդրազարտիք, վար-
տիք, շալվար

Ջամբել («բամբեցուցեան», ԺԲ/20)—սը-
նել, կերակրել, հագցնել

Ջամբուլայ (ԺԱ/81, Ջամբուլայ, ԺԱ/178)—
թաղավորական սենեկապետ. chambre
«սենյակ»

Ջանջիլ (ԺԲ/124)—անկվածի, գործված-
քի տեսակ, բատիստ

Ջզդան (Իէ/15)—դրամապանակ

Ջորեակ (ԺԱ/189)—մարախ, մորեխ

«Ջորեան հրոյն տուն կազմեցան» (ԺԵ/1)—
կարիտ.ս. նկատի է առնված աստվա-

ծաշնչային պատժող կարկուտը

Ջրահոլով (ԺԱ/97)—ջրաշատ, ջրառատ,
ջրաողով

Զօնար(ի 2) — գոհար

Ռուսք — տե՛ս Ընունք, ընդհանր

Սաղկ (ԼԹ/3) — հարմարեցնել, ներդաշնակել, համատեղել

Սաղմոսարար (ԺԱ/43) — Սաղմոս գրող, ստեղծող, երգող

Սատակ (ԺԱ/30, ԺԵ/16) — նման, պես, համապատասխան

Սարված (ԺԷ/10) — հարմարանքների, գործիքների համալիր

Սեղիս (Խ/4) — տարփածու

Սեան (ԺԶ/12) — սև (+ ան)

Սինոն (ԺԱ/53) — աշխարհագրական սահմանագիծ

Սկտեղ (Զ/3) — սկստեղ, մատուցարան

Սնկել (Եթէ որ սընկիս՝ վառես կրակած, ԺԵ/8) — նեղվել, կարիք ունենալ

Սոյզ (ԻԷ/7) — հեղուկի մեջ սուզված

Սոր (ԵԻՆՆ շաղցի սորած, ԺԳ/3) — շրաղացի թափանիվից անցնող ջրի հասանք

Սուլթան (ԺԴ/41, Սուլտան, ԺԶ/3) — մահմեդական միապետ, տիրակալ

Սուղ (ԺԱ/151) — քիչ, սակավ

Սուրի (Եկարմիր սուրիած, ԺԱ/85) — դերամական միավոր

Սպիտակ (ԽԵ/9) — դրամական միավոր

Սպրկիկ (ԺԱ/31, ԺԲ/28, Սպրկուկ) — մաքուր, սուրբ

Սսիար (ԵՍըսիարն, որ զՍովսիսի մարմինն նտեսած, ԻԷ/6) — թաշտուկ տեսակ

Ստև (ԺԱ/69, ԺԴ/12) — անասունների նուրբ մազ, բուրդ

Սրիկ (ԺԱ/134) — սուր (+ իկ), սրածայր

Սքանչելարար (ԺԴ/43) — սքանչելագործ, հիասքանչ գործ կատարող

Վայլեր (ԺԱ/27) — վայելիք

Վայրի (ԺԶ/7, ԻԶ/2) — վայրի ոշխար

Վաշ (ԺԱ/53, ԺԸ/11, ԻԲ/9, ԻԶ/2) — բացականչություն (կեցցե՛, վաշա՛)

Վարընջակ (ԺԵ/17) — վարուժան (+ ակ), արու թուռն

Վօռչս (ԼԳ/20) — հողմ

Տառաշար (ԼԶ/1) — տառերի շարք, տող

Տարրական (ԺԱ/184) — բաղադրված, բաղադրական, բնության տարրերից բաղկացած

Տարփողական (ԺԱ/184) — տարփողվող, տարփողող, տարփողելի

Տուտ (ԻԱ/5) — պոռ, ազի

Տոմ (ԵՆեալ երթալը շորտ տոմոված, ԺԱ/28) — «խմբո՞վ, զումարտակո՞ված, նավի հարկարածի՞ն (խոսքը նոյի տապանի մասին է)

Տուն (ԵԹրկու տտուն ունի վարսերք, ԺԱ/160) — հուսք

Տրամական (Եմեծ տրամական, ԺԱ/51) — տրամագծով (մեծ տրամագիծ ունեցող)

Տրեղ (ԺԱ/122) — երիզ, զարդաժապավեն

Յմախտակ (ԺԱ/216) — ցմախի. մեխտակազգիների ընտանիքին պատկանող բույս

Փաղաղել (Ի՛1) — ողողել, լվանալ

Փանկայ (ԵԸստ հանճարեղին փանկայած, Թ/2) — թերևս փռնկեա՛մ — ճեղքի, բացահայտի. մաս-մաս արտ

Փարուար (Եի փարուարացք, ԺԲ/62) — կարոտ է բացատրություն

Փափակ (ԺԸ/1) — ուտելիք, ճաշ, սնունդ

Փերեղիկ (ԺԱ/152, 213, փորեղիկ, փորեղիկ) — փերեղակ, շրթիկ մանրավաճառ

ՓԼԲ (ԺԱ/225) — պատառ, կտոր, ծվեն

Փիլոնակ (ԺԱ/133) — փիլոն (+ ակ)

Փիճի (ԺԱ/112, Փիչի, ԺԱ/212) — եղևնի

Փոխան (ԺԱ/73Բ) — փոխանակ, փոխարեն

Փողնոց (ԺԱ/137) — փողկապ, կրծանոց, կրծքակալ

Փուռ (ԺԶ/9) — ուժեղ, փարթամ

Փաղրթի (ԺԲ/54, ԺԷ/25) — բաղրթի, քա-
փանի, փորոտիքի նման
Քաջուլ (ԺԱ/170) — քաջի պա՛ր. Մ. Արեղ-
յանն ուղղում է՝ «Քոլու». ձեռագրերը
հիմք չեն տալիս: Կան՝ քաշօլ, քաջան,
քաշուն, քաշայր ձեերը
Քարգործ (ԺԱ/145) — քար մշակող, քար-
տաշ որմնադիր
Քարխանայ (ԺՁ/3) — արհեստանոց, գոր-
ծատուն
Քարձ, Քարց (ԺԱ/41, 44, 86, 87, 233,
233ա, 233բ) — ցանցառ մորուք ունեցող
Քարտէզ («Անդ կու ճէմի ու շտայ քար-
տէզ», ԺԱ/122) — գրամ
Քարց — տե՛ս Քարձ
Քաֆուր (ԺԱ/154, 210, 211) — մուգ կար-
միր գույնի անուշահոտ վարդ
Քէն (ԺԱ/21) — ռիս, թշնամություն
Քթան (ԺԱ/124) — կտավատի թելից հյուս-
ված կտոր

Քթրթոց (ԺԱ/147, 147ա) — քրթոց,
խթխթոց
Քշտել («Բայց խիստ քշտէր կսկիծ ու
բիր», ԺԸ/7) — խփել, հարվածել
Քրձեր (ԺԱ/165) — քուրձ բառից. այժի
մազից կոպիտ կտորներ (հմմտ. Քարձ)
Քրորէ (ԺԱ/49) — քերովթե
Քօշ (ԺԱ/165) — արու այծ, նոխազ, քաղ
Օյտել (ԺԱ/168) — նպաստել, օժանդակել,
նվիրել, պարգևել, կազմել
Օրթախ (ԺԲ/22ա, 22բ) — վաճառական,
գործակից
Ֆարսաղ (ԽԵ/3) — երկարության միավոր
Ֆիլ (ԺԱ/159) — փիղ
Ֆուսկ (Ֆուսնգ, ԺԱ/188, ԺԵ/20, ԽԵ/8)
— նվրուպացի
Ֆրեր (ԺԱ/170) — եղբայր (Ֆրանս.)

Լ Ր Ա Ց Ո Ւ Մ Ն Ե Ր

Սույն գիրքը տպագրվելու ընթացքի մեջ էր, երբ հայտնի դարձան ներկայացվող բնագրերի հետ առնչվող հետևյալ նյութերը.

1. Հինգ հանելուկներից բաղկացած մի շարք, որի հեղինակն է ժէ դարի երգիչ Լովհաննես եպիսկոպոս Ղալամբյար Հայեպցին («Միոն», 1939, էջ 264—268); Հանելուկների պատասխանները շեն պահպանվել:

2. Մեկ հանելուկ՝ № 512 ձեռագրից (ժէ դ.): Հեղինակը, հավանաբար, նույն ձեռագրի անանուն գրիչն է: Հանելուկի պատասխանը չի պահպանվել:

3. Երկու հանելուկ՝ ԺԸ դարի բանաստեղծ Պետրոս Ղափանցու «Երգարան»-ից («Գրքոյկ կոչեցեալ Երգարան», Կոստանդնուպոլիս, 1772, էջ 71—72): Հանելուկների պատասխանները շեն պահպանվել: Ծարքի վերջում հեղինակը գետեղել է Լովհաննես Լսկերեբանի հետևյալ միտքը. «Քանզի ծածուկ և անյայտ ասացեալ բանն՝ կարի զարթուցանէ զունկնդիրն. և առ ի քննութիւն ստիպէ»: Պետրոս Ղափանցին ունի մի քանի ուրիշ ոտանավորներ էլ (տե՛ս, օրինակ, էջ 70, 92, 95), որոնք գրված են հանելուկների նմանութեամբ:

4. Երկու անպատասխան հանելուկ՝ № 2116 ձեռագրից (1637 թ.), ուր ներմտծվել են ժԸ դարում՝ այլ գրչութեամբ և այլ թանաքով: Նույն անձնավորութիւնը («Պետրոս») կատարել է նման ուրիշ ներմտծութիւններ ևս. օրինակ, թերթ 75բ—76ա (հանելուկներ՝ «Կուժն ու պրուտն...», «Վայրի քոչիկ...»), 194բ—195ա (տաղ՝ «Մեղաւոր եմ, անարժան եմ...»), 205բ (տաղ՝ «Դաւիթ որ մեղանչեց...»), 253աբ (գրչափորձեր):

5. Սարգիս Ծնորհալու (ժԲ դ.) անունով տողեր, նվիրված «առաքելոց», որոնք հիշեցնում են Անանուն (է) հեղինակի հանելուկը, բայց շեն օգնում նրա պատասխանի բացահայտմամբ: Այստեղ արդեն «առաքեալ» բառի թվաբանական արժեքը (10038) մտնում է պահանջվածի (5058) կրկնակիին:

6. Մեկ անպատասխան հանելուկ (կից՝ օտարալեզու այլ նմուշներ, որոնք հաշվի չենք առնում)՝ № 5373 ձեռագրում (թերթ 100բ—101ա), հավանաբար գրանցված 1822 թ.: Այդտեղ եղած տարբեր նշումներից մեկն այսպիսին է. «Մսուհօֆ ոռալլիսի կազէթ Յոանկ Յոոթ»:

Այդ նյութերը գետեղում ենք ստորև՝ ըստ նշված հաջորդականութեան:

1

Ոչ եմ կարօտ գոլոյն սերման,
Եւ ոչ ծնօղաց իմոյ գոյութեան,
Որով մաշեալ ունիմ զվախճան,
Դարձեալ ունիմ առիթ ծննդեան:

2

Նոյն մի տեսակ և մի անճատ,
Այլոց զգայնոց անհամեմատ,
Երկարակեաց անբռնադատ,
Անհայր, անմայր, անզոյգ, ազատ:

3

Ես՝ քաղաքի վանկ, հինգ ամանակ,
Կազմեալ տառիւք երից երկեակ,
Նախատեսիցըն գերունակ,
Ազգաց բազմաց դաստիարակ:

4

Ձայն՝ եռավանգ, տառ՝ վեցեկի,
Քառամանակ ըստ հագագի,
Քան զերկրատուս զեր անցանի,
Ի մեր լեզուս անմահ ստուգի:

Ազգյուս

«Սիրոն», 1939, էջ 264—268:

**Գլուխ և սուրտ նոյն տառ կալեալ,
Հինգ ամանակ եռ վանգ եղեալ,
Նահատակաց վարձ սահմանեալ
Անուն պուակ ստուգաբանեալ:**

ԱՆԱՆՈՒՆ (ԺԺ)

ՀՐԱՅՈՒՄ ԵՐԿՐՈՐԴ

1

Ո՞ լուաւ, ո՞ ետես այսպիսի ինչ.
Եթէ երկնեաց երկիր ի միատօր,
Եւ ծնաւ ազգ մի ողջուն միանգամայն:

Ազգյօւր

Ձեռ. № 512. Քերթ 135ա, Ժէ դ.:

ԶԱՅԼԱՐԱՆՈՒԹԵՆԷ

1

Ես եմ ցրօղ դանդաղանաց և զբաղանաց,
Եղեալ երկրորդ իբր հեղինակ աշակերտաց,
Ցանկալի եմ շարաց, բարեաց, իսկ և կուրաց,
Ոչ տամ վրնաս երբեք ոգեաց և իրանաց:

2

Նրաստագոյնս ճէզ ծառայից ձերոց նրմուն՝
Զարթուցանեմ զձեզ ի քնոյ առ բզբօսան,
Յուշից ձերոց փախուցանեմ զընդդիմակայն,
Եւ յորդորեմ ըստէպ—ըստէպ յիղծ բընական:

Աղբյուր

Պետրոս Ղափանցի, Գրքոյն կոչեցեալ Երգարան, Կոստանդնուպոլիս, 1772, էջ 71—
72:

1

Զատ մի գայ զարմանալի,
Իմաստնոց հրնարալի,
Ի մարդկան տարբերելի,
Է՛ շնչատուր, չէ՛ կենդանի:

2

Իր մի տեսայ փոքր հասակ,
Կտուց ունի կարմիր տեսակ,
Իւր միսն որպէս ալիւր սպիտակ,
Ի մէջ մսին՝ փայտ էր պարակ:

Աղբյուր

ԶԷՆ. N° 2116, թերթ 110թ.

Բնագիր

4 Ձեռագրում՝ է շնչատուր է, չէ կենդանի:

ՆԵՐՐՈՂՆԱՆՔ ԵՒ ԳՈՎԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՎԵՐԱՅ
ՍՐԲԱԶԱՆԻՑ ԱՌԱՔԵԼՈՑ ԱՍԱՑԵԱԿ ՍՐԲՈՑ ՀՕՐՆ
ՄԵՐՈՑ ՍԱՐԳՍԻ ՇՆՈՐՀԱԿԻՑ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ

Քանզի պայծառք են քան զարեգակն,
Լուսաւոր են քան զաստեղս,
Բարձր են քան զերկինս,
Հաստակառոյց են քան զերկիրս,
Լայնատարած են քան զծովս...
Պատուականք են քան զօսկի,
Պաղպաղունք՝ քան զքարինս պատուական և պայծառս,
Սպիտակափայլք են քան զարծարք,
Եւ ամենայն ինչ, որ պատուական է յերևելիքս՝
Չարժէ գնուսա:

Աղբյուր

Ձեռ. № 737, ԲԵՐՔ 207բ—208ա:

1

Այն ի՞նչ, որ ի հողոյ ծնեալ է,
Եւ հողին ոչ երթայ առ Աստուած.
Յօր երեւ անգամ ման նաշակի,
Ի կիրակի մեռանի,
Յերկուշաբթի կենդանանայ.
Հաշի իբրև գշուն,
Յամեն ժամ ընդ մեզ շրջի,
Դարձեալ վերջի կատարած աւօր
Պսակ առցի:

• Աղբյուր

Ձև. № 5373. ՔԼԻՔ 100բ.

ԱՅՔԲԵՆԱԿԱՆ ՑԱՆԿ ՀԱՏՈՒԿ ԱՆՈՒՆՆԵՐԻ՜

Աբել*—53, 56, 57, 89, 180, 184, 186, 216

Աբեղյան Մ.—20—21, 34, 35, 69

Աբխազ Սոմնացի*—231, 348

Աբրահամ Աստապատցի—33, 44, 145, 167, 426, 427

Աբրահամ Գոնարար—18, 22, 33, 103, 104, 108, 132, 133, 159, 397 (Հմմտ. Շեկ Աբրահամ)

Աբրահամ նահապետ*—220, 245

Աբրահամյան Ա.—20, 21, 25, 50, 51, 138, 156

Աբրահամյան Ռ.—138

Ադամ (նախամարդ)*—48, 52—54, 56, 65, 72, 76, 78, 84—85, 88, 118, 131, 146, 175—177, 180, 186, 201—204, 215, 283, 321, 342, 345, 394

Ադեն* (սերթալը քաղաքն յԱդենիք)—326

Ադոնց ն.—36

Աթենք—76, 247

Այաման—315

Այեյանա (դիյ.)—98

Այիշան Ղ.—16, 19, 20, 38, 42, 69, 111, 144

Ակիեյան ն.—21, 38, 41, 42, 44, 48, 63

Ա։արոն (քահանայապետ)*—225, 351

Ա։արոնի քույրը*—352 (տե՛ս նաև Մարիամ)

Աղթամար—120, 134, 135, 402

Աճառյան Հ.—23, 111, 113, 120, 127, 129, 132

Ամիրդոս վանք—120

Անանիա Շիրակացի—20, 22, 25, 32, 49—50, 61, 67, 71, 103, 112, 155, 156, 158, 176

Անանուն—18

Անանուն (՞)—32, 92, 93, 344

Անանուն (Ա)—32, 47, 48, 52, 57, 164, 175

Անանուն (Բ)—32, 57, 164, 184

Անանուն (Գ)—8, 32, 58, 164, 186

Անանուն (Դ)—32, 59, 187

Անանուն (Ե)—32, 59, 189

Անանուն (Զ)—32, 60, 191

Անանուն (Է)—11, 32, 61, 62, 67, 68, 192, 506

Անանուն (Ը)—12, 32, 53, 63, 67, 68, 74, 194

Անանուն (Թ)—32, 100, 104, 116, 376

Անանուն (ժ)—33, 100—102, 133, 136, 400

Անանուն (ժԱ)—33, 136, 406

Անանուն (ժԲ)—33, 136, 408

Անանուն (ժԳ)—33, 104, 138, 413

¹ Սույն ցանկը կաղմված է արդի ուղղագրությամբ: Անունների դիմաց նշված են համապատասխան էջերը: Աստվածաշնչային անունները ներկայացված են աստղաճիշերով (օրինակ՝ Աբել*): Չեն նշված «Տախտակներ և ցանկեր...» բաժնում առկա տվյալները:

Անանուն (ժԴ)—33, 104, 140, 141,
144, 421

Անանուն (ժԵ)—33, 149, 431

Անանուն (ժԶ)—33, 151, 437

Անանուն (ժԷ)—33, 152, 438

Անանուն (ժԸ)—33, 154, 440

Անանուն (ժԹ)—509

Անանուն (Ի)—511

Անանուն (ԻԱ)—513

Անանուն-ժողովրդական—33, 154,

Անանուն քերական—35

Անասյան Ն.—51

Անգեղ տան իշխան—77, 228 (տե՛ս նաև
կամսարակ, Տորթ)

Անթարյան Փ.—21, 22

Աննա (սամյո Սամուէլի)*—232, 348

Աննա (կին Հովակիմի)*—345

Անոսիմա (նոյի տապան շինողը)*—65

Ասանեթ*—տե՛ս դուստր Պետափրեսի*

Անիկին Վ.—99, 156

Ասորի, Ասորեստան—51, 89, 234, 246,
260, 443

Ասպա՛նան (Իսպա՛նան)—285

Աստված*—52—54, 76, 85, 88, 101,
102, 176, 178, 186, 201, 217, 222,
223, 230, 241, 248, 277, 349, 351,
369, 372, 374, 383, 400, 413, 414

Աստվածարան—288

Աստվածածին*—136, 346, 403 (տե՛ս
Նա՛ն Մարիամ*)

Աստվածատուր գրիչ—33, 137, 412

Աստվածատրյան Ա.—139

Ասրբիա—90, 91, 342, 343

Արա Գեղեցիկ—99

Արևդան—374

Արևշատյան Ս.—36

Արիսո—224, 351

Արշակ Ա.—373

Արշակունիներ—229, 374

Արտազ—120

Բաղամ (Բաղասամ)*—291

Բաղասարյան է.—146

Բաղեչ—436

Բարսեղ Կեսարացի—25, 48, 51—53, 57,
63—65, 67, 90, 129

Բել (Բելակ)*—345, 391

Բերսերիել*—227

Գարրիել Նրեշտակապետ*—80, 239, 240,
346

Գաղգաղա (քաղաք)*—357

Գեղեհոն (դատավոր)*—352

Գեորգ Երզնկացի—18, 22, 32, 103, 104,
127—129, 388

Դեորգ Լամբրոնացի (Սկևոացի, Ռա-
բունի)—129

Գեորգ ո՛չ Մեծ—18, 22, 32, 103, 108,
129, 130, 147, 391

Գլաձոր—114

Գրիգոր Աստվածաբան—150

Գրիգոր (Բաղիշեցի, գրիչ)—33, 137,
412

Գրիգոր Լուսավորիչ—89, 247, 326

Գրիգոր Կլաթեցի (Մերեց, վարդա-
պետ)—11, 18, 22, 32, 71, 103, 104,
108, 119—127, 159, 160, 381, 386

Կրիգոր Նարեկացի—54, 108, 126, 128,
134, 135, 404

Գրիգոր Նյուսացի—25, 48, 51—53, 57,
64, 65, 67

Գրիգոր Տաթևացի—127

Գրիգոր Տղա—76, 77, 120, 125

Դամասկոս (Դըմըշխ), դամասկացիներ—
183, 245

Դանիել Մարգարե*—53, 182, 236, 344

Դավիթ Անհաղթ—17, 21, 33, 36, 44,
45, 76, 89, 145, 247, 428

Դավիթ Կյուրապաղատ—24, 63

Դավիթ Մարգարե*—53, 55, 178, 230,
324, 348, 380, 506

Դավիթ Քերող (քերական)—8, 11, 12,
16—23, 32—41, 43—49, 61, 62, 67,
68, 71, 73, 74, 77, 103, 104, 119,
137, 145, 157, 171

Դիոնիսիոս Թրակացի—37

Դրախոս*—88, 89

Դուստր Պետափրեսի (Ասանթթ)*—181

Երբայեցիներ*—89, 260

Եզանյան Օ.—22, 145, 150

Երկառոս—75, 224, 269, 335, 351

Եղեկիա Քաղավոր*—115, 232, 350, 375

Իզեկիկ Մարգարե*—324, 345, 355, 369

Ելլաղա—373

Եղիս մարգարե*—52, 65, 177, 232, 233, 349

Եղիշե Չարենցի անվան գրականության
և արվեստի թանգարան—167, 198,
199

Երեսնոս (Եղիսե) մարգարե*—349

Ենովս (որդի Սեթի)*—70, 321

Ենովք (որդի Հաբեթի)*—52, 65, 89,
177, 216

Եսայի մարգարե*—237, 346, 350

Եսայի Նշեցի—114

Եվանթոս Կեսարացի—130

Եվրոպա—22

Երեմիա մարգարե*—236, 344

Երեք մանկունք*—345

Երիթով*—226

Երվանդ Վերջին—115, 374

Երուսաղեմ—17, 167, 369

Եվա*—48, 52, 56, 78, 88, 118, 175,
176, 186, 202—204, 342

Եփրատ—229, 373

Եփրեմ Ասորի—89, 150, 246

Եփրեմ Սեթ—20

Ջարրհանալյան Գ.—16, 51

Ջաբարիա պատրիարք—143

Ջեյթունյան Ա.—22

Ջոհրապյան Հ.—16

Ջմին Մ.—17—20, 38, 42, 167, 170

Ջեմիածին (Ս. Աթոռ)—44

Ղոըշտունիք—135, 404

Ղուուզ (Ղուուս)—89, 314, 315

Քամար*—223

Քովմաս առաքյալ*—246

Քուրբեր—291

Իննականն վանք—18 (տե՛ս նաև Ս. Կա-
րապետ)

Իսահակ (Սահակ, որդի Աբրահամի)*—
220, 350

Իսպահան—տե՛ս Ասպահան

Իսրայել (Երկիր)*—347

Լիմ—132

Լոս Անջելոս—137

Խալաթյան Գ.—95

Խաչիկյան Լ.—22, 113, 114, 120, 127

Խոսրովային—248

Մովսևյան Ն. (տե՛ս նաև Պաղարյան)—70

Մործորի դպրոց—120

Կաղ Ալևոր—32, 61, 90—92, 342, 343

Կամսարակ—77, 228 (տե՛ս նաև Անզեղ
տան իշխան, Տորք)

Կայեն (Աբրիկ եղբայրը)*—89, 216, 244

Կարապետ Ակնցի—142

Կարապետ Էնիճեցի—142

Կարապետ Սերաստացի—33, 142—144,
154, 424

Կարմիր ծով*—154

Կիրիկիա, Կիրիկեցի—18, 83, 325, 326
343

Կիրակոս Եպիսկոպոս—102

Կուրգանսկ—157

Կուրումիշ—157

Կոստանդնուպոլիս—15, 142, 506, 510

Կոստանյանց Կ.—20, 38, 42—44, 167,
170, 171, 199, 426

Հադարացի*—89, 261

Հակոբ Նա:ապետ*—221, 232, 350

Հակոբ Բշենցի—17

Հակոբ Մեղապարտ—15

Հակոբյան Գ.—21, 69—71
Համբարձումյան Հ.—143
ՀՍՍՀ ԳԱ Հնագիտության և ազգագրու-
թյան ինստիտուտ—5
ՀՍՍՀ ԳԱ Մ. Արծաթյանի անվան գրական-
նության ինստիտուտ—5, 22, 23, 64
Հայ, Հայք, Հայոց—77, 228, 258, 399,
443
Հայկազածին—397
Հաչիհ Ջեղի—441
Հասան Գալա Խան—86
Հարությունյան Ս.—5, 6, 8, 21, 22,
24—29, 46, 52, 88, 95, 98—100, 153
Հարսնախոսի եկեղեցի—374
Հեռու (որդի նավերի)*—225, 352
Հերմոնի վանք—114
Հերովդես*—53, 182, 241, 243
Հերովդեսի դուռը (Սողոմե)*—242,
346
Հերովդեսի կինը (Հերովդիա)—242
Հիսուս*—91, 238 (տե՛ս նաև Քրիստոս)
Հոր երանելի*—222, 323, 351
Հոռոմ—89, 259, 351
Հովակիմ (հայր աստվածածին Մարիա-
մի*)—345
Հովաս (հայր Գեղեցնի)*—234, 349
Հովհաննես ավետարանիչ*—115, 374
Հովհաննես եպիսկոպոս—102
Հովհաննես ծրզնկացի (Պլուզ)—11, 12,
18, 22, 33, 116, 117, 129, 145—147,
429
Հովհաննես Մործորեցի—22, 27, 30, 32,
99—101, 103—104, 108—110, 114,
116, 119, 146, 152, 159, 160, 355,
363
Հովհաննես Ղալամթյար—506, 507
Հովհաննես Մկրտիչ*—49, 52—54, 65,
177, 182, 241, 346, 347
Հովհաննես Ոսկերբերան—89, 150, 247,
506
Հովհաննես Որոտնեցի—127
Հովհաննես Սեբաստացի—142
Հովհաննեսյան Ա.—83

Հովնան մարգարե*—53, 55, 57, 177,
184, 234, 235, 325, 349, 377
Հովնանյան Ղ.—16, 17, 19, 69, 111
Հովսեփ (աստվածաշայր)*—240
Հովսեփ Գեղեցիկ*—53, 181, 222, 323,
351
Հոռմկա—342, 343
Հրեաստան, հրեաներ—178, 183, 243,
344
Հուգա (Իսկարիոտացի)*—243, 244
Հուդիթ (Կին)*—345
Հուլյն—89
Հունան մարգարե*—տե՛ս Հովնան մար-
գարե*
Հազար (Ղազարոս. Մարիամի և Մար-
թայի եղբայրը)*—327, 347
Հևոսցիներ*—398
Ղլյար—142
Ղովտ (լոտ, Ղատ, Ղոտ) նահապետ*—
53, 56, 57, 180, 184, 219
Ղովտի կինը*—53, 181, 186
Մագիստրոս Մ.—50
Մաթևոսյան Ա.—50
Մակար (սուրբ)—378
Մահմետ (Մահմադ)—261, 291, 436
Մաղիսա—18, 120, 127, 146, 147
Մաշտոցի անվան Մատենադարան—15,
20, 22, 23, 44, 112—114, 120, 126,
128, 143, 146, 147
Մասիս—109, 365
Մատթեոս ավետարանիչ*—86
Մարաշ—229
Մարաստան—35
Մարիամ (աստվածամայր)*—48, 52, 56,
118, 175, 186, 237, 240, 346 (տե՛ս
նաև Աստվածածին)
Մարիամ (քույր Մովսեսի և Ահարոնի)
224 (տե՛ս նաև Քույր Ահարոնի)*
Միթրանդեկ*—219
Մեծ Հայք—76, 247
Մեծ ծով—351

Մխիթար Անեցի—10, 106, 154
 Մխիթար Գոշ—89, 90, 118, 160
 Մխիթարյան Ա.—54
 Մկրտչյան Մ.—21
 Մնացականյան Ա.—22, 24, 25, 35, 37, 54, 98, 138, 151
 Մոսկոֆ (Մոսկվա)—506
 Մովսես Բջնեցի—12, 17, 18, 22, 33, 43, 44, 104, 137, 144, 410
 Մովսես Գառնեցի—18, 22, 30, 32, 108, 130, 394
 Մովսես հորենացի («Քերթող») — 17, 35, 76, 77, 89, 167, 170, 171, 248
 Մովսես մարգարե*—29, 39, 53, 54, 57, 134, 154, 180, 182, 185, 223, 323, 324, 351
 Մսերյան Մ.—17, 18, 20, 38, 43, 44
 Յուշտի Ֆրիան—22, 60

Նաբուգոդոնոսոր (Թագավոր Բաբելոնի*)—235, 345
 Նաթան մարգարե*—231, 348
 Նանայան Քուշակ (Քօշակ, Վանլու Քուշակ)—33, 150, 151, 434—436
 Ներսես Մեծ—132—134, 397
 Ներսես Շնորհալի—8, 11—24, 26—34, 44, 45, 53, 59, 51, 64, 68—80, 83—98, 100—103, 105—108, 111, 115, 116, 118, 120—122, 124—126, 128, 131, 132, 134—137, 140, 144, 145, 147, 150—152, 154, 158—160, 167, 199—201, 342—344, 402, 428
 Նոյ*—52, 65, 89, 181, 213, 217
 Նոր Զուղա—15

Շեկ Աբրահամ (Նմմտ. Աբրահամ Դոնարար)—18, 22, 33, 103, 104, 108, 133, 399

Չամչյան Մ.—62
 Չոպանյան Ա.—138

Պայլան Տ.—18, 22, 119, 120, 127, 146, 147
 Պապ Ալեքսանդրացի—61
 Պարխար—89, 261
 Պետափրեսի կինը*—181
 Պետրոս առաքյալ*—245
 Պետրոս («գրիչ»)—506
 Պետրոս Քիֆլիզեցի—30, 33, 140, 145, 245, 420
 Պետրոս Վափանցի—506, 510
 Պիղատոս*—243, 351
 Պոռբոյան Ն.—114, 426 (տե՛ս նաև Սոփական)
 Պողոս Առաքյալ*—53, 183, 245, 325, 326, 398
 Պոնտոս—373
 Պորփյուր—61
 Պրոխորոն (Քրիստոսի 72 աշակերտներից)*—343

Ռաշիդ-ադ-դին—83
 Ռախար (Րախար)* — 132, 226, 227, 324, 352
 Ռիբիկոս Մ.—156, 157
 Ռշտոնիք-տե՛ս Ընդշտունիք
 Ռուս-տե՛ս Ընուզ, Ընուս
 Ռուսական—155—157

Սաբա երկրի ղշխո*—25, 26, 50, 60
 Սաբեկա ծառ*—57, 185
 Սաղովհիկոզ Դ.—88, 100, 155
 Սահակ Պարթև—132, 133
 Սամսոն (ղատավոր)*—53, 77, 179, 186, 228, 347, 379, 380, 423
 Սավուզ (Թագավոր)*—347
 Սարգիս Շնորհալի—506, 512
 Սարգիսյան Բ.—20, 38, 42, 111
 Սամուել մարգարե*—232, 348
 Սիմեոն ձերուհի*—89, 237, 346
 Սիմոնյան Ս.—138
 Սինա լեռ*—54
 Սողոմոն իմաստուն*—26, 50, 60, 230, 348

Ստեփանոս Գաշտեցի—10, 21, 22, 30, 33, 104, 138, 139, 141, 144, 415

Սրապյան Ա.—64, 148

Սրվանձտյանց Գ.—136, 153, 198, 199

Ս. լուսավորիչ (Մաղնիսայի)—18

Ս. Կարապետ (Մուշի) 142 (տե՛ս նաև Խնկակնեան վանք)

Ս. Նշան (Սեբաստիայի)—142

Ս. Սիոն (Մաղնիսայի)—18

Վարազդատ—115, 229, 373

Վարդան Այգեկցի—160

Վարդան լմնեցի—18, 22, 32, 108, 131, 132, 395

Վ. Կեռտիկի Մխիթարյան միաբանության Մատենադարան—111, 113

Վ. Էնենայի Մխիթարյան միաբանության Մատենադարան—23, 108, 122, 129, 132, 147, 167, 198, 199, 344

Տաճիկ—297

Տաշյան Հ.—18, 122, 128, 130—133, 147

Տարոն—18

Տեբ-Մկրտչյան Գ.—19, 21, 38, 41, 42

Տեբ-Պողոսյան Ա.—90

Տերետեր Երևանցի—57

Տիգրան Երվանդյան—35—37, 229

Տիգրանուհի—36

Տիրատուր վարդապետ (Տիրայր, Տիր, Տիաս—112—114)—12, 19, 22, 27, 30, 32, 103—104, 110—116, 145, 160, 370

Տորթ Անգեղ (Տուրթ)—77, 100, 228 (տե՛ս նաև Կամսարակ, Անգեղ տան իշխան)

Տրդատ—115, 229, 373

Ուգարիտ (Ռաս Շամրա)—88

Ուրայ—157

Վարավոն*—224, 351

Քոբար (գետ)*—345

Քույր Ահարոնի*—352 (տե՛ս նաև Մարիամ)

Քրիստոս*—48, 53, 62, 65, 87, 89, 95, 101, 142, 224, 237—239, 286, 289, 291, 297, 327, 346, 351, 358, 398, 401 (տե՛ս նաև Հիսուս*)

Պռանկ—89, 259, 362, 443

Պռանկ Պոռթ—506

Պրիկ—83

Օզիրիս—89

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

ՆԵՐԱՄՈՒԹՅՈՒՆ

5

Գ լ ու խ Ա. Հայ միջնադարյան հանելուկների հրատարակման պատմությունը և սկզբնաղբյուրների տեսությունը	15
Գ լ ու խ Բ. Հայ միջնադարյան հանելուկների սկզբնաղբյուրումը	31
Գ լ ու խ Գ. Հայ միջնադարյան հանելուկների դասական շրջանը	63
Գ լ ու խ Դ. Հայ միջնադարյան հանելուկների մասսայականացումն ու աստիճանական տեղատվությունը	103
Գ լ ու խ Ե. «Հավելվածներ»-ում զետեղված հանելուկները	144
Ա մ փ ո փ ու մ	157
ԲՆԱԳՐՈՐ	161
Ներկա հրատարակության սկզբունքները	163
Ծանկ՝ ներկայացվող բոլոր բնագրերի համար հիմք հանդիսացած աղբյուրների	166

ԳԻՐՔ ԱՌԱՋՈՒՆ

(V—XI ԳԻ.)

Ծանկ՝ Ա գրքում օգտագործված աղբյուրների և նրանց պայմանական նշանների	170
Գ Ա Վ Ի Թ Ք Ե Ր Ի Ո Ղ. Ծարձ առաջին. Ջեռք ամենակալին ստեղծ զիս	171
Ա Ն Ա Ն ՈՒ Ն (Ա). Ծարձ երկրորդ. Մնայ առանց հար	175
Ա Ն Ա Ն Ի Ա Ե Ի Ր Ա Կ Ա Յ Ի. Ծարձ երրորդ (վերագրված). Հայր իմ ծնաւ զիս ի մարէ իմմէ	176
Ա Ն Ա Ն ՈՒ Ն (Բ). Ծարձ չորրորդ. Իմ որդի՛ իմ դստեր որդի	184
Ա Ն Ա Ն ՈՒ Ն (Գ). Ծարձ հինգերորդ. Ես ծնայ զկին իմ	186
Ա Ն Ա Ն ՈՒ Ն (Դ). Ծարձ վեցերորդ. Ո՞վ է այն, որ զեռ ինքն շէր ծներ՝ ծնաւ զմայրն	187
Ա Ն Ա Ն ՈՒ Ն (Ե). Ծարձ յոթերորդ. Հուր մի տեսի	189
Ա Ն Ա Ն ՈՒ Ն (Զ). Ծարձ ութերորդ. Ո՞ր է ազգական անուն	191
Ա Ն Ա Ն ՈՒ Ն (Է). Ծարձ իններորդ. Բարձրագոյն եմ քան զերկինս	192
Ա Ն Ա Ն ՈՒ Ն (Ը). Ծարձ տասներորդ. Անտես աշաց	194

ԳԻՐՔ ԵՐԿՐՈՐԿ

(XII Գ.)

Ցանկ՝ Բ և Գ գրքերում օգտագործված աղբյուրների և նրանց պայմանական նշանների	188
Ցանկ՝ Բ և Գ գրքերում կիրառված պայմանական նշանների և համապատասխան աղբյուրների	197
Ցանկ՝ Ն. Շեորճյալու անվամբ պահպանված շարքերի խորագրերի	200
ՆԵՐՍԵՍ ՇՆՈՐՀԱԿԻ. Ծարճ տասնմեկերորդ. Դատաւորն իրաւարար	201
ՆԵՐՍԵՍ ՇՆՈՐՀԱԿԻ. Ծարճ տասներկուերորդ. Դաշտ մի կայր՝ արձակ ու լայն	317
ԿԱՂ ԱԼԵՎՈՐ և ՆԵՐՍԵՍ ՇՆՈՐՀԱԿԻ. Ծարճ տասներեքերորդ. Քաղաք մի կայ յԱրարիայ	342
ՆԵՐՍԵՍ ՇՆՈՐՀԱԿԻ և ԱՆԱՆՈՒՆ (*). Ծարճ տասնչորսերորդ. Մարտի բնտրեալն յորովայնին	344

ԳԻՐՔ ԵՐՐՈՐԿ

(XIII—XVIII ԳԻ.)

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԾՈՐԾՈՐԵՑԻ. Ծարճ տասներեքերորդ. Զուրն հրոյն տուն կազմեցաւ	355
ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԾՈՐԾՈՐԵՑԻ. Ծարճ տասնվեցերորդ. Տեսի արուեստ մի զարմազան	363
ՏԻՐԱՏՈՒՐ ՎԱՐԿԱՊԵՏ. Ծարճ տասնյոթերորդ. Ինքն է միայն ՚ւ ընկեր շունի	370
ԱՆԱՆՈՒՆ (Թ). Ծարճ տասնութերորդ. Երեք ձիով, մէկ հետևակ	376
ԳՐԻԳՈՐ ԽԱԹԵՑԻ. Ծարճ տասնիներորդ. Նա բարձրանայ յայրէն ի քէն	381
ԳՐԻԳՈՐ ԽԱԹԵՑԻ. (վերագրված). Ծարճ քսաներորդ. Իմ ի յերկրի ծնանելով	386
ԳՆՈՐԳ ԵՐԶՆԱՍԻ. Ծարճ քսանմեկերորդ. Կաղձարն անթուրօ է ի կաւոյ	388
ԳՆՈՐԳ ՈՉ ՄԵՍ. Ծարճ քսաներկուերորդ. Երեքկդի, ինքն է բոլոր	391
ՄՈՎՍԵՍ ԳԱՌՆԵՑԻ. Ծարճ քսաներեքերորդ. Այր մի գտաւ հայոց իշխան	394
ՎԱՐԿԱՆ ԼՐՄՆԵՑԻ. Ծարճ քսանչորսերորդ. Երկոյտասան հիմունս ունի	395
ԱՐԲԱՀԱՄ ԳՐԵԱՐԱՐ. Ծարճ քսանիցերորդ. Ոմքն շնորհաց Հայկազածին	397
ԵԾԿ ԱՐԲԱՀԱՄ. Ծարճ քսանվեցերորդ. Լայնատարած, ինքն է բոլոր	399
ԱՆԱՆՈՒՆ (Փ). Ծարճ քսանյոթերորդ. Հանց գեղեցիկ հրաշք ունի	400
ԱՆԱՆՈՒՆ (ՓԱ). Ծարճ քսանութերորդ. Երեք գրով կողի անուն	406
ԱՆԱՆՈՒՆ (ՓԲ). Ծարճ քսանիներորդ. Հայրն ի մօրէն կու յգանայ	408
ՄՈՎՍԵՍ ԲԶՆԵՑԻ. Ծարճ երեսուներորդ. Երեսուն և վեց միակ	410
ԳՐԻԳՆԵՐ. Ծարճ երեսունմեկերորդ.	
ա) ԱՍՏՈՒԱՍԱՏՈՒՐ. Գիլպոլ մի կայ հազար բերնէն	412
բ) ԳՐԻԳՈՐ ԲԱՂԻՇԵՑԻ. Եմ գեղեցիկ ես սիրոյ տաշտ	412
ԱՆԱՆՈՒՆ (ՓԳ). Ծարճ երեսուերկուերորդ. Քաղաք մի՛ զարմանայի	413
ԱՍԵՓԱՆՈՍ ԳԱՇԵՑԻ. Ծարճ երեսուերեքերորդ. Թէպէտ շարժիմ և տամ շարժիլ, բայց ոչ բզգամ	415
ՊԵՏՐՈՍ ՔԻՅԼԻՍԵՑԻ. Ծարճ երեսունչորսերորդ. Սառ հովանի զովացուցեալ	420
ԱՆԱՆՈՒՆ (ՓԴ). Ծարճ երեսուերեքերորդ. Մի եմ և կրկին	421
ԿԱՐԱՊԵՏ ՎԱՐԿԱՊԵՏ ՍԵՐԱՍՏԱՑԻ. Ծարճ երեսունվեցերորդ. Ուղղաշաւիդ իր պիտանի	424

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

Յանկ՝ օգտագործված աղբյուրների	425
ԱՔՐԱԶԱՄ ԱՍՏԱՊԱՏՅԻ. Շարժ երեսույթերուդ. <i>Ձեռն լուսեղէն զիս յօրինեաց</i> <i>ԵՆՐՍԵՍ ԾՆՈՐՀԱԼԻ (ԷԴԱԻԻՔ ԱՆՅԱՂԹՅ)</i> . Շարժ երեսույթերուդ. <i>Աղբատ մի</i> <i>կայր ի աշխարհի</i>	427 428
ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԵՐԶՆԿԱՅԻ (ՊԼՈՒԶ). Շարժ երեսույթներուդ. <i>Երկուք ի մեկուղ</i> <i>րերած</i>	429
ԱՆԱՆՈՒՆ (ԺԵ). Շարժ ֆառասուններուդ. <i>Մարդ՝ առանց մեղաց</i>	431
ԵԱՀԱՊԵՏ ՔՈՒԶԱԿ. Շարժ ֆառասուններուդ. <i>Բիրուլ քամալի սան՝ սօզն մանասի</i> <i>ԱՆԱՆՈՒՆ (ԺԶ)</i> . Շարժ ֆառասուններուդ. <i>Քէ շատ կաֆայ շափես ի ձախ</i>	434 437
ԱՆԱՆՈՒՆ (ԺԷ). Շարժ ֆառասուններուդ. <i>Անբուսն անծրնին բարցին</i>	438
ԱՆԱՆՈՒՆ (ԺԸ)—ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ. Շարժ ֆառասուններուդ. <i>Ողբ՝ յն քեզ, քե-</i> <i>տորդի</i>	439
ԱՆԱՆՈՒՆ—ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ. Շարժ ֆառասուններուդ. <i>Մարդ մի մեռաւ. Գ (3)</i> <i>որդի ուէր ու լ (30) ուխար</i>	441

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԱՂՔՏՈՒՐՆԵՐ, ՏԱՆՏԱԿՆԵՐ ԵՎ ՅԱՆԿԵՐ,
 ԲԱՌԱՐԱՆ, ԼՐԱՅՈՒՄՆԵՐ

<i>Ցախտակ՝ օգտագործված ձեռագրերի</i>	445
<i>Յանկ՝ օգտագործված տպագիր աղբյուրների և գրականության</i>	450
<i>Ցախտակ՝ AWM շարքի հանելուկների սկզբնատողերի, պատասխանների և կրած</i> <i>համարների</i>	453
<i>Այբբենական ցանկ՝ հանելուկների սկզբնատողերի, շարքերի, միավորների, համար-</i> <i>ների և պատասխանների</i>	465
<i>Այբբենական ցանկ՝ բոլոր հանելուկների պատասխանների</i>	481
<i>Այբբենական ցանկ՝ տարբեր սկզբածրներով հանդիպող հանելուկների</i>	487
<i>Առարկայական ցանկ (կազմված ըստ հանելուկների պատասխանների և խմբավոր-</i> <i>ված ըստ բնագավառների)</i>	490
<i>Բառարան</i>	496
<i>Էրացումներ</i>	506
<i>Այբբենական ցանկ՝ հատուկ անունների</i>	514

ԱՍԱՏՈՒՐ ՇՄԱՎՈՒԻ ՄՆԱՑԱԿԱՆՅԱՆ

ՀԱՅ ՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ ՀԱՆՆԼՈՒԿՆԵՐ
(V—XVIII ԳԳ.)

Տպագրվում է Մաշտոցի անվան Մատենադարանի
գիտական խորհրդի որոշմամբ

Հրատ. խմբագիր Ս. Ա. Անատոսյան
Կազմը Հ. Տ. Սարգսյանի
Գեղ. խմբագիր Հ. Ն. Գործակալյան
Տեխ. խմբագիր Լ. Կ. Հարությունյան
Սրբագրիչ է. Ա. Սոխիկյան

